Karkerên hemû welatan û gelên bindest yekbin.!

NEWROZ ATEŞİ

AYLIK TEORİK HABER YORUM DERGİSİ

SAL:1 HEJMAR:4 PUŞPER (HEZÎRAN) 8.000TL.

- SON SİYASAL GELİŞMELER VE KÜRDİSTAN
- BU TOPRAKLAR KİME VATAN OLACAK ?
  Şeref LAŞER
- EMPERYALİZM, KÜRDİSTAN VE "KOMPLO" TEORİLERİ
  Bawer ZÎREK
- YABANCILAŞMA VE KURTULUŞ SORUNLARI
  Hasan ASGARÎ
- ZOR'UN ZORUNLULUĞU
  Ali BİÇER
- MADEM "YÜK"ÜZ BIRAKIN BİZİ
  Doğan CAN
- İŞÇİ SINIFININ TARİHSELLİĞİ
  S. GÜLRÊZ
- G. KÜRDİSTAN SEÇİMLERİ
  Yezdan HOVAG
- KÜRTÇE TV
  M. KERİM GERNAS

www.arsivakurd.org

AHMET YAVUZ

12 Mayıs 1981 günü, Elazığ'ın Karakoçan ilçesine bağlı Golan köyü yakınında, 12 Eylül askeri faşist cuntasının militarist güçleri tarafından kurulan bir pusuda yüzlerce asker tarafından hunharca kurşunlanarak katledildi. Anısı ve mücadelesi yaşayacak.

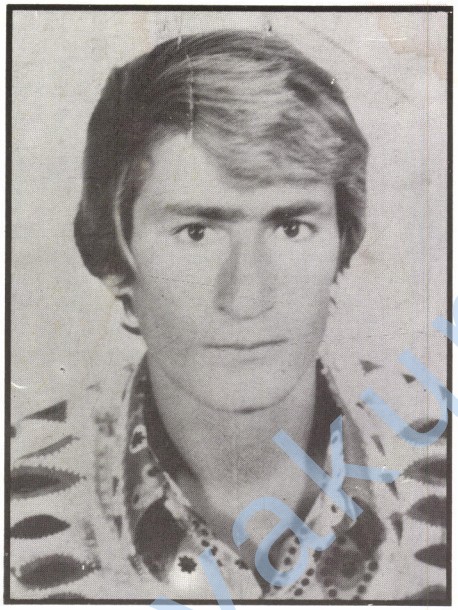

AHMET YAVUZ
(12 Mayıs 1981.....)

Bir ilbahar sabahıydı
ve düşman
sardı dörtbir yanımızı
Boşaldı tekmil ağır silahlar üstümüze
Ve hain düşman hain pusuda
Ölüme bir soluk kala
Tek başına
Bulutlardaki kartal gibi
Daha çalımlı
Döne. döne savaştık
Ve zulme inat
Ve sabra inat
Ve dağlara inat
Kahredercesine direndik
Ve silahlarımızla kanlı bir destan yazdık
gelecek kuşaklara.

Bir grup devrimci arkadaşı adına Cenk KAHRAMAN

Hayatı boyunca halkların bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin aktif bir militanı olan Hıdır Dilaver Güneş arkadaşımızı bir hastalık sonucu genç yaşta kaybettik. Unutmayacağız, mücadelemiz'de yaşayacak

Kürdistan Dayanışma Komitesi - Münih

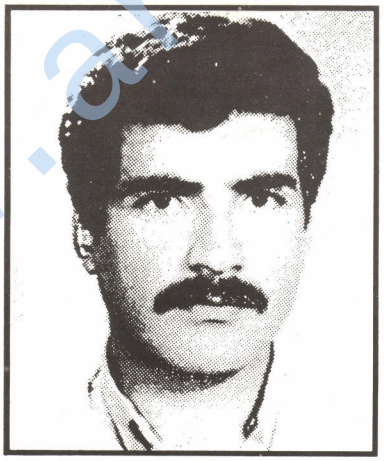

H. Dilaver Güneş
4. 11.1960
Dersim

Tevfik Gülaçtı

Ölümünün 12. yılında seni saygıyla anarken revizyonizmi ve kardeş kavgasını lanetliyoruz.

Ailesi ve arkadaşları adına Şefik Gülaçtı

Med İletişim, Yayın, Tanıtım Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi adına Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü : Hüseyin CİCİ
Yönetim Yeri : Alayköşkü Caddesi Sıdıka Batu İşhanı 12 / 5 Cağaloğlu / İSTANBUL
Dizgi ve Teknik Hazırlık : Mavi Dizgicilik
Baskı : Aydınlar Matbaacılık
Renk Ayrımı : Oluşur Grafik
Arka ve İç Kapak : Komel Ressamlar Grubu
Görsel Yönetmen : Mavi Yaratım Grubu

Abone Koşulları : Yıllık 80.000.- TL.- Yurt Dışı 50 DM. Diğer ülkelerin abone bedelleri Alman Markına göre belirlenecektir.
Abone bedellerini Med İletişim, Yayın, Tanıtım Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi adına aşağıdaki banka hesap numaralarına yatırıp fotokopisini açık adresinizle birlikte gönderiniz.
T. Halk Bankası Kapalıçarşı Şubesi,
Döviz Tevdiat Hesap No.: 78692910
Vadesiz Hesap No.: 39011540

www.arsivakurd.org

SUNU

Merhaba!

Newroz Ateşi'nin 4. sayısıyla yine birlikte olmanın sevinci içindeyiz. Bilinçli ve duyarlı okuyucumuzun bize ilettikleri duygu ve dostluk dolu eleştiri ve tepkileriyle dergimizin her geçen gün bütün olarak daha bir "olgunlaştığı" ve "yetkinleştiği"ne ilişkin vurgu yapmaları dergimizi "kendileştiren" okurumuzun istem ve çıkış amacımızın gereklilik ve yükümlülüğünü yerine getirme uğraşımızın itkisi olmuş ve bize bu doğrutuda güç katmıştır. Bu bizlerin istem ve beklentisiydi de.

Çünkü Newroz Ateşi'nin vurgusunu yaptığı öngörü, çözümleme ve irdemeleriyle gündemi yakalaması ve bunun nesnel gerçekliğimizle çakışması dergimizin önemli bir boşluğu doldurduğunun göstergesi ve dışavurumudur.

Devrimci demokratik basın üzerinde süreğenleşen baskılar durmak bilmiyor. Dergimizin Başyazı'ları başta olmak üzere bir çok yazımızla ilgili DGM'ce dava açıldı. DGM'ce **İsmail Beşikçi**'nin kitaplarına biçilen değer(!) en son **ÇHD** ve **Kristal-İş Sendikası** yayın organlarının "yasak yayın"lar arasına alınması hükümetin "demokratikleşme" söylevlerinin ne denli sahtekârca olduğunun tescili oldu.

Aynı tarz baskılardan birçok demokratik kuruluşta fazlasıyla payını aldı/alıyor. Bundan böyle **Özgür-Der, YKD, YDKD** ve **İşsizler Derneği**'nin kapılarına kilit vuruldu. Dikkat edilirse bu yasaklamalar ve baskılar devletin "demokratikleşme", "şefkat", "demokratik anayasa" hazırlığı tartışmalarının ayyuka çıkarıldığı bir ortamda "devletin ve milletin bölünmezliği" düsturuyla katmerleştiriliyor.

3. sayımızın çıkışından sonra 1 Mayıs öncesinde, devlet, bir yandan "herkes 1 Mayıs'ı istediği şekilde kutlayabilir" "isterse meydanlarda yürüyebilir" "yürümekle yollar aşınmaz" derken; 1 Mayıs'ın kutlandığı her alanda yine polis-devleti teröründen (beklediğimiz şekilde) gösterici gözaltı ve işkenceden geçirilerek nasiplerini aldılar.

Bu sayımızı yayına hazırlarken asıl dikkatlerimiz Kürdistan'ın farklı parçalarında, özellikle de Güney Kürdistan'da idi.

Bu sayımızdaki **Başyazımızda**;

Güney Kürdistan seçimlerine reformlara ve içinde bulunduğumuz süreçte olası gelişmelere dikkat çekerek yaklaşımımızı irdeleyerek vermeye çalıştık.

Yazarımız **B. Helin**, Nesnel Gerçeklik ve Kavramlar'ın yakıcılığını, **Ali Biçer-Zafer Koç**, KUKM'nin içinde bulunduğu durum ve doğru yaklaşım, **Şeref Laşer**, Bu vatanın kime "yar" olacağını, **Bawer Zîrek**, Emperyalizm, Kürdistan ve Türkiye "sol"undan bazı çevrelerin ortaya attığı "komplo" teorilerini, **Hasan Asgarî**, Ulusal-sınıfsal yabancılaşma, Newroz ve kurtuluş sorunlarını, **Ali Biçer**, Zor'un Zorunluluğunu, **Doğan Can**, Türkiye mi Kürdistan'a, Kürdistan mı Türkiye'ye "yük"?, **A.Rıza Gezici**, Kadın sorununu Leyla Qasım'ın anısına, irdelerken **S. Gülrez**, İşçi sınıfının tarihsel gelişimine kısa bir bakışla vurgu yaparak, son sözü söyleyecek sınıfın yine işçi sınıfı olacağı ve yine muhabirlerimiz Yezdan Hovag Güney Kürdistan seçimlerini, **Serhat Neçirwan**, Paris HEVRA-KOM'un düzenlediği "Türkiye Sol Hareketi ve Kürdistan Devrimi" konulu seminerde Halil İbrahim Akyol'un değerlendirmelerini özetledi. Avusturya'dan muhabirimiz **Şimal Feraşîn** Viyana Belediye Meclisi'nin düzenlediği "Kurden Azadı-Dağlardaki Özgürlük" konulu sergiyi ve Başbakan yardımcısı Erdal İnönü'nün Viyana gezisindeki durumu(!)nu irdelediler.

M. Kerim Gernas, TC, KUKM ve Türkiye Sol Hareketi ile birlikte Kürtçe TV, **A.Rıza Gökşen**'in "Türkiye Kemalistan, Arabistan ve Kürdistan nedir neresidir? Ve eleştirileri.

M. Kalman'ın Ağrı İsyanı adlı yazı dizisini bu sayımızda bulamayacaksınız. Çünkü kitap halinde çıkacak.

Yine bize ulaşan veya daha evvel (sayfayı arttırmamıza karşın) elimizde olan bir çok yazıyı yer darlığı nedeniyle yayımlayamadık. Önümüzdeki sayılarda yayımlamayı düşünüyoruz.

"Devrimin Barometresi"nin yazla birlikte daha da yükseleceği, şimdiden belli olan sıcak bir 5. sayıda buluşmak umuduyla...

İÇİNDEKİLER

Sunu	3
Başyazı	4
Ulusal Mücadelenin Yarattığı İzdüşümler	9
Nesnel Gerçeklik ve Kavramlar	12
Bu Topraklar Kime Vatan Olacak?	15
Emperyalizm Kürdistan ve "Komplo" Teorileri	17
Yabancılaşma, Newroz ve Kurtuluş Sorunları	20
Devrimci Zeminde Zor'un Zorunluluğu	30
Madem "Yük"üz Bırakın Bizi	33
Leyla Qasım'ın Anısına	35
İşçi Sınıfının Tarihsel Gelişimine Kısa Bakış	40
Emperyalizm Sorunu ve Emperyalizme Karşı Mücadele Çizgisi	50
TC, KUKM ve Türkiye Sol Hareketi	54
G. Kürdistan Seçimleri	57
"Türkiye Sol Hareketi ve Kürdistan Devrimi"	60
"Körfez Krizi ve Devrimci Olanaklar"	61
Kurden Azadî-Dağlardaki Özgürlük	65
Kürdistan'da Köylülük	69
Zonê Ma - III	73
Ermeni Sorunu	75
İhanet mi Taktik mi?	77
Tüm Demokrat Kişi ve Kuruluşlara Açık Mektup	79
Qerenfil Tev Buharê Qam Didin	81
Çocuk Sayfası - Rûpel ê Zarokan	82
Okur Mektupları	83

BAŞYAZI

SON SİYASAL GELİŞMELER VE KÜRDİSTAN

Cizre ve Şırnak merkezli bahar katliamından bu yana Ulusal Kurtuluş Devrimimiz yeni, geçici ve tarihsel bir dönemi yaşıyor. Kürdistan'daki Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin günümüzdeki iki temel ayağı olan partizan savaşı ve serhıldan hareketi vardığı seviye itibarıyla hergün aktüelliğini korurken, tarihsel fonksiyonu ve üstlendiği önemli rolden dolayı kendisini Türkiye, Ortadoğu ve Dünya düzleminde hareketli bir şekilde tartıştırarak, siyasal gündemin merkezinde taht kurmaya devam ediyor. Bu gelişmeler karşısında halkımız da bağrında çıkardığı devrimci önder kadrolarıyla, bir bütün olarak yurtsever aydınlarıyla sessiz kalmıyor, kendi mücadelesini tartışanlarla tartışıyor, bir kez daha onlara mazlum Kürt ulusunun neyi istediğini anlatmaya çalışıyor. Serhıldanlarla gelişen kitle eylemliliği, başkaldırı ve devrimci savaşla kitlelerin kazandıkları moral ve eriştikleri devrimci ruh hali bir bütün olarak kitleler arasında tartışmalara neden olurken, karşı devrimci güçler de sorunu artık açıktan tartışamamazlık edemiyorlar, 70 yıllık red-i inkar politikasının her tarafından döküldüğünü gören ve bu işin artık böyle gidemeyeceğinin farkında olan karşı devrim güçleri, yeni reformlar paketi ve geliştirilen yeni uluslararası ilişkilerle mevcut köhne düzenin ömrünü bir parça daha uzatmak istiyorlar.

Bir bütün olarak, Kürdistan'ı işgal altında tutan sömürgeciler gelişen mevcut yeni durumun önüne geçmek, Kürdistan Kurtuluş Hareketenin etki ve saygınlığını kırmak için, halkımız üzerinde katliam ve terör dalgasını had safhaya ulaştırarak, bir dizi alanda askeri, politik ve diplomatik girişimlerde bulunmaktadır. Fakat Kürdistan, Ortadoğu ve Dünya'daki yeni gelişmeler onların hedeflerine ulaşma yönündeki çabalarını sekteye uğratmakta, hızlarını kesip nefes almalarını güçleştirmektedir. Böylesi bir durumda düşmanın politik sinir sistemini felç edip onun politik hedeflerine varmak için kullandığı güzergaha taşlar koyabilecek, onun başvuruduğu yeni politik manevralar karşısında anında tavır koyup, bağımsızlık hareketinin ileriye yönelik tarihi dönüşüm ve atılımlarına yol açacak çözümlemeler anlamlı değer kazanıyor.

Rejim çaresizlik politikası içerisinde, çözümsüzlük pratiği arkasında yüzüyor!

TC 80'li yılların sonlarına doğru, Kürdistan'da askeri ve politik olarak çıkmaza girdiğinde, Kemalist Misak-ı Millici şovenist devlet politikasının işlevsizliği karşısında, çatırdadığını gördüğünde; bu geleneksel militarist çizgisini terk edip etmemede önemli sancılarla karşılaşmıştır. Rejim, değişik siyasal simaları aracılığıyla bu çizgide çatlaklar yaratan sinyallerini vermişse de, oldukça temkinli ve konservatif davranış yolunu seçmiş; esasta terör ve katliama dayalı militarist gelenek devam ettirilmiştir. TC'yi bu değişikliğe götüren etmenler, esasta Kürdistan toprağında fışkırmaktadır. Ülkede gelişen gerilla hareketi ve esas olarakta serhıldan eylemliliği, bunun da etkide bulunduğu politik-ekonomik bunalım; Türkiye'deki işçi emekçi sınıfların hoşnutsuzluğu ve giderek gelişen eylemliliği; uluslararası alanda meydana gelen değişiklikler sayılabilecek başlıca etmenlerdir. PKK hareketinin bu bağlamda ağırlıklı yeri yine biliniyor. Uluslararası bir sorun olan sömürgesel Kürdistan devrimine, uluslararası boyutta gösterilen ilgi ve destek ve bu alanda yaratılan kazanımların sürekli aktüelleştirilmesini de unutmamak gerekiyor. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketinin haklılığının, etki ve saygınlığının dünya halkları nezdinde yarattığı ilgi ve sempati güçlü bir desteğe dönüşerek; sömürgeci rejimlerin çağdışı kanla bastırma politikalarına karşı büyük bir baskı etkenine dönüşmüştür. Demirel-İnönü Hükümeti böylesi bir dönemde görevi devralmıştır.

Bu sancılı politik ilişkiler yumağı içinde hükümet, artık yürütülmesi mümkün olmayan militarist geleneği reforme etme gayretleri içinde görünmüştür. Ancak bu sadece görüntüde kalmıştır. NEWROZ ATEŞİ geleneği olarak, bu görüntünün, değişik siyasal çevrelerde yolaçtığı yanlışlıklara ve yanılgılara çeşitli fırsat ve vesilelerle değindik. Bu yanılgılara devrimci sol çevreden de katılımın olması elbetteki talihsizceydi ve üzücüydü.

Demirel-İnönü Hükümeti neler yaptı, bu alanda Diyarbakır'a teşrifi ziyaret de bulunarak "şefkat eli" uzattıklarını söylediler. Sonuç ne oldu? Gerçeklere bakalım, Kontr-gerilla'nın Kürdistan'da yurtsever aydınlara yönelik terörü, katliamı, provakasyonu, işkence ve "ortadan kaldırma" yöntemleri sadece daha önceki dönemlere değil; yeryüzünde gelmiş geçmiş en gaddar faşist diktatörlüklere parmak ısırtacak cinstendi. Köylere yönelik katliamların boyutu nedir? Öldürülenlerin sayısı her defasında onlarla ifade ediliyor. Newroz döneminde Kürdistan'da estirilen terör ve gerçekleştirilen katliam; bütün çabalara rağmen basından gizleme yeteneğinden yoksun kalmasıyla, TC'nin ve yeni hükümetinin gerçek yüzünü dünyaya gösteriyordu. Evet, açıkça görülüyor ki, hükümetin uzattığı "şefkat eli", kan kusan katliam makinasına dönüşmüştü. Yine, öyle anlaşılıyor ki "şefkat eli" mesajı, gelecek katliamlar için Kontr-gerilla, Özel-Tim, ordu için bir şifre niteliğinden öteye gitmiyordu.

Demirel, "Kürt realitesini" tanıma ve "reform paketi" noktasında da, bu katliamlarla birlikte amacını ortaya koydu. Yerli ve yabancı basına verdiği demeçlerde silahlı ulusal kurtuluş savaşını ve de serhildan eylemliliğini "bitirmeden"(!) reformlara sıra gelmeyeceğini ilan ediyordu. Böylece asıl niyet ortaya çıkmış bulunuyor. Demirel'e kalırsa, bu iş hiç olmayacaktı. Çünkü yüz binleri bağımsızlık ve özgürlük tutkusu ve özlemi ile harekete

geçen bir ülkede kurtuluş hareketini bitirmek ham hayalden öteye bir şey değildir. Bu konuda gerçekçi olmak gerekiyor. TC ve hükümetinin ayaklarının altından gerçeklerin çoktan kaydığı, bir başka gerçek. Diğer bir yönüyle, bu, sömürgeci rejimle bir halk arasındaki kurtuluş savaşıdır.. Rejim, psikolojik ve moral olarak üstün duruma geçmek için propaganda alanında saldırıya geçiyor. Yeni hükümetin son dönemde bu noktaya özel bir önem verdiği de gözlemlenmektedir. Sadece bu noktada değil, Kürdistan halkının varlığını ve temel haklarını bütünüyle inkara dayalı militarist-ırkçı çizgilerini reformcu görünüm ve sahtekarlıklarının yolaçtığı, ülke ve dünyada varolan tecritten kurtarmak için bir çok alanda; diplomatik, ideolojik-politik girişimlere özel önem vermektedirler. Bu noktada kısaca vurgulanırsa;

Birinci olarak, basın daha önceki dönemle kıyaslanmayacak ölçüde tek sesli duruma getirildi. Basın şerefi noktasında, büyük örnekler(!) sergileyen, mevcut burjuva basını Demirel'in "basın arkamızda olsun, bu işi üç günde bitiririz" çağrısına, kendi çalışma arkadaşları İzzet Kezer'in daha kanı kurumadan uymuş oldular. Basının işlevi alanında, ilkel diktatörlükleri dahi geride bıraktıracak gülünç, gülünç olmanın da ötesinde utanç verici bir örnek! Ancak bu ne zamana kadar sürecektir? Gerçekler gizlenerek, tek taraflı kasıtlı ve yalan haber sistemi nereye kadar başarılı olacaktır. Bunun sonu da yoktur. Bu yöntem Özal tarafından da denendi, ancak tutmadı geri tepti, kendisine zarar verdi. TC politikasını teşhir etti. Şimdi de tutmayacaktır.

Yüz binleri bağımsızlık ve özgürlük tutkusu ve özlemi ile harekete geçen bir ülkede kurtuluş hareketini bitirmek ham hayalden öteye bir şey değildir.

İkinci olarak; diplomatik alanda, rejim, bütün üyelerini harekete geçirerek, sözümona tecrit çemberini kırmaya çalışıyor. Batılılardan öneri geliyor. Kürtlere BM çerçevesinde Azınlık hakları tanınmalıdır, deniliyor. MİT ve Kontrgerillanın sesi durumundaki basın bağırıyor: "Kürtlere bu statü tanınırsa, Kürtlerin gideceği yer bağımsızlıktır"! Demirel Hükümeti gerekçe hazırlıyor. "Kürtlere azınlık demek, onlara ihanettir(!), onlar bu ülkenin ortak efendileridirler(!) Azınlık statüsü daha geri bir statü(!)" (BM çerçevesinde belirlenen Azınlık Statüsünün, ML literatürde bilinen Azınlık tanımı ile aynı olmadığını geçerken vurgulayalım. Bu sorunla ilgili tartışma ayrı bir yazı konusu olmalıdır.). Bütün bunlar, Lozan ruhunu hortlatıyor. H.Çetin'de, dönemin Kürt temsilcileri rolünü oynamak bahtsızlığını yükümleniyor. Bütün bunlar, politikanın P'sinden anlayan herkes için, oldukça basit, düzeysiz ve değeri olmayan entrikalardır. Ulusal Kurtuluşa hizmet eden bütün ögeleri birleştiren, bütünleştiren bir ulusal Kurtuluş Hareketi karşısında bütün yaz güneşinin altında eriyen kar gibi eriyip gitmek kaderini paylaşmak zorundadır.

Üçüncü olarak; TC'nin sarıldığı bir başka can simidi, demagojik ırkçı bir temelde hortlattığı pantürkizm oluyor. Turancılık Osmanlıcılık akımları ve Türk-İslam Sentezi yeni değildir. Birinci dünya savaşı yıllarında, halkların siyasal gerçekleri karşısında dağılıp tarihe gömülmek durumunda kalmıştır. 1940'lı yıllarda ve 1970'li yıllarda sivil ırkçı faşist güçler tarafından politik alana tekrar sürüldüğünde büyük tepkilerle karşılaşmış, Anadolu topraklarında değer bulmayıp, marjinal bir rölü dahi yitirmek durumuyla karşı karşıya kalmıştı. Bu demode olan akımın bugün Demirel'le birlikte tekrar ısıtılıp piyasaya sürülmesinin nedenleri vardır. Üzerinde durulması gereken bir konuyu teşkil ediyor. Bir kez, TC Demirel'in ifadesiyle "Orta Asya'dan Balkanlara uzanan Türk dünyasının"(!) keşfinin temelinde yatan Turancılığa ya da "modern Osmanlıcılığa" kendi inisiyatifi ile ulaşmadı. ABD denetiminde, dünyayı yeniden ve kısmen paylaşımının ifadesi olan "Yeni Dünya Düzeni"nin plan ve programları temelinde, TC'ye bu yeni rol biçildi. TC'nin ifadesi ile, Türki Cumhuriyetlerle Batı arasında yeni bir "köprü" görevi üstlenmek. Emperyalizm yeni bir Saddam daha besleyip büyüterek, (hatta bu ondan daha beter bela olacak) Ortadoğu ve Asya halklarının başına mı salacak? Bu kez de bir Moğol belası mı? Bütün bu sorunları gelecekteki ekonomik ve politik gelişmeler belirleyecektir. Ancak şimdiden, şu kadarını söylemek gerekiyor: Halklar, şimdiden bu tehlikeli gelişmenin önüne geçmek için anti-emperyalist birlik'lerini güçlendirmelidirler.

TC, Batının denetimi ve inisiyatifi ile Türki Cumhuriyetlere açılıyor. Emperyalizm bu açılımın sınırlarını ve çerçevesini belirliyor. Ancak, buna rağmen, TC ve işbirlikçi Türk tekelci burjuvazisi bu durumdan yararlanmaya çalışacaktır. En azından, Kürt düşmanlığı ile birleştirilerek yürütülen şovenizm ile Türk halkını, devlet safına çekmeye çalışıyorlar.

SSCB'nin ve Doğu Avrupanın dağılması ile birlikte "Yeni Dünya Düzeni"nde emperyalist rekabetin yanısıra yükselen bölgesel çatışmalar da genelde gerici milliyetçiliği ve şovenizmi güçlendiriyor. Bu yeni durum ve yeni gelişmeleri, dikkatle izlemek ve doğru sonuçlar çıkarmak gerekmektedir. Türkiye emekçi halkının bütün bu şovenist gelişmeden büyük zararı olacaktır. Kazanan egemen sınıflar olacaktır. Türkiye'de bu noktada var olan siyasal bilinç zayıflığını yokedecek; halkların kardeşliğini öne çıkaracak, devrim ve sosyalizm yönünde toplumsal dönüşüm çarkını hızlandıracak, en genel anlamıyla, gerekli bir örgütsellik bir zorunluluk teşkil ediyor.

TC'nin Kürt realitesi, Kürtçe televizyon, Kürt Partisi alanında da sergilediği politika tam bir netsizlik ve çaresizliğe kendisini dile getirmektedir.

Sömürgeci rejimin yeni koalisyon hükümeti iş başına geldiği günden bu yana Kürdistan sorununda çaresizliği ifade etmekten öteye gidememiştir. Neden bu böyledir! Hükümet Kürdistan'da gerçekleştirdiği katliamlarla böbürlenmesine (?!) rağmen; giderek kendisini daha büyük çıkmazlara sokmaktan kurtaramamıştır; bu, siyasetle kurtarmasıda olanaksızdır...

Kürt Partisi ve Kürt Televizyonu

Türkiye'de "Kürt dili" ve "Kürt Partisi" üzerine yapılan tartışmalar neyi göstermeyi, neyi hedeflemektedir? Reformlar paketinin Demirel-İnönü tarafından devrimci Kürt Ulusal hareketinin bitimine ertelendiğini (!) bizzat kendilerinden duyuyoruz. Demirel-İnönü'nün belirtilen iki alanda da militarist terörcü geleneksel politikaya teslim oldukları gözlemleniyor.

Kürdistan Ulusal-Yurtsever güçleri açısından soruna bakıldığında, soruna yaklaşımda farklı eğilimlerle karşılaşmak durumu vardır. Rejim, HEP olgusu ile Kürdistan Ulusal Kurtuluş mücadelesini reformize ederek, kendi sistemine entegre etmeyi denedi. Bu politik girişim Kürdistan'lı politik güçlerin siyasal ve örgütsel düzeyde

gösterdikleri zayıflıkların da sonucu, işin başlangıcında, tutacağa, ya da en azından önemli etkilerini göstereceğe benziyordu. Diğer taraftan HEP adına Türk Parlamentosuna gelen milletvekili arkadaşlardan ulusal-yurtsever güçlerin beklentileri sözkonusuydu. Parlamento alanında, adına seçildikleri Kürdistan halkının, insanının özgürlük mücadelesinde sesi olmalıydılar. Kürdistan halkının, uluslararası alanda da haklı destekle karşılanan, ulusal ve demokrasi hakları uğruna savaşımını bu alanda yürütmeliydiler. Gelinen noktada ne TC'nin HEP ve ilgili Milletvekilleri üzerine kurduğu hesaplar tuttu; ne de Kürdistan'lı yurtsever-devrimci güçlerin; Kürdistan halkının istekleri bütünüyle yerine getirildi. HEP ve bu grup orta yerde durmaktadır. Seçimler ve Newroz döneminde gösterilen siyasal zaafların bu durumun oluşmasında önemli rolünün olduğunu belirtmemiz gerekiyor.

Şimdi de bu sorunlar üzerine belli bir tartışma yoğunlaşır, "HEP bir Kürt partisi mi olmalı, yoksa halkların ortak partisi mi olmalı" şeklinde devam ettirilirken; yeni bir Kürt partisi tartışmaları ortaya atıldı. Bunun yanısıra Kürtçe televizyon tartışması rejimin başı Özal tarafından ortaya atıldı. Bütün bu tartışmalarda, rejimin amacı açıktır. Kendi sömürge çıkarlarını idame etmek amacıyla yeni yol ve yöntemler arama ihtiyacından hareketle tüm bu yeni öneriler, politik gündeme taşırılmaktadır. Ankara'nın egemen çevreleri, geleceğe yönelik, Kürdistan politikasında "Milli mutabakat" sağlamalarına rağmen belirtilen konularda, ki bu ayrıntı oluyor, hala çok sesliliklerini korudukları gibi; net bir düşünce sistematiğine de ulaşamıyorlar.

Gerek "Kürt partisi", gerekse de "Kürtçe Televizyon" ile Kürdistan sorununun çözülemeyeceğini vurgulamak dahi yersizdir. Bir halkın bağımsızlık ve özgürlük sorunu bir iki reformcu düzenlemeyle çözümlenemez. Kaldıki, sözkonusu halk, bağımsızlık kavgasını sosyalizme bağlamakta kararlı olduğunu yakın tarihinde defalarca ortaya vurmuştur. Dolayısıyla Kürdistan halkının gerçekten kurtuluşu, köklü bir ulusal ve toplumsal devrim sorunudur.

Gerek "Kürt partisi", gerekse de "Kürtçe Televizyon" ile Kürdistan sorununun çözülemeyeceğini vurgulamak dahi yersizdir. Bir halkın bağımsızlık ve özgürlük sorunu bir iki reformcu düzenlemeyle çözümlenemez. Kaldıki, sözkonusu halk, bağımsızlık kavgasını sosyalizme bağlamakta kararlı olduğunu yakın tarihinde defalarca ortaya vurmuştur. Dolayısıyla Kürdistan halkının gerçekten kurtuluşu, köklü bir ulusal ve toplumsal devrim sorunudur.

Devrim gerçeği üzerinde özellikle dururken, biz, hiçbir dönem reformlara karşı ilgisiz kalmadık. Reformlar, genelde devrimlerin yan ürünleri olup; militan devrimci savaşım sonucu yaratılırlar ve onun ileriye doğru sıçrayış göstermesinde basamak görevi ve rolü üstlenirler. Kürdistan'da da durum bundan farklı değildir. Otonomi sorununda yapılan tartışmalar hatırlardadır. Otonomi dahil, reformlar alanında Kürdistan'da üç ana eğilim sözkonusudur.

Birinci olarak, reformist akım, eğilim üzerinde durmak gerekiyor. Otonomi sorunuyla ilgili meseleyi örneklendirecek ve irdeliyecek olursak şunları ifade etmek mümkün. Otonomi, çok geniş ölçekli bir reformlar paketi bütünüdür. Kürdistan'da reformcu-otonomcu akım, reformlar için mücadeleyi esas hedefi durumuna getirmiştir. Güney Kürdistan'da mevcut burjuva-feodal önderlik bunun açık temsilcisidir. Kuzey-Batı Kürdistan'da TKSP, TKDP ve bu merkezli çevreler, reformculuğun kuzey ayağını oluşturmaktadırlar. (Bazılarında son dönemlerde bazı çıkışlar olmasına rağmen, esas nitelik hala değişmemiştir.) Güneyde de devrimci öğeler reformculuğu aşma temelinde çeşitli düzeyde savaşım vermektedirler. Belli başarılar elde ettiklerini de vurgulamakta yarar var. Reformcu-otonomcu eğilim Kürdistan devriminde sadece kısa bir dönem için vardır, sadece reformlar için vardır. Onun için yol arkadaşlığı geçici ve kısa olduğu gibi, zayıf ve cılızdır. Ayrıca reformlar bütünü ve otonomi, sömürgecilikten kurtuluşu değil, ona yeni temelde esareti içermektedir. Bütün bu durum, onların, onbinlerce peşmerge gücü ile sömürgeci düşmanla çatışmasıyla çelişki içindedir. 1991-Mart devrimci ayaklanmasında, ulusal hareketin belini büken esas etkenlerden biri de bu açmaz olmuştur.

İkinci olarak, reformlara karşı, her halükarda "Hayır"la yaklaşan mantıktır. Reformlara karşı "sol" yaklaşımı devrimciliğin bir ölçütü olarak kavramaya ya da göstermeye çalışan böylesi eğilimler, dünya devrimlerinin değişik ülke tecrübelerinde oldukça yaşanmıştır. Lenin'in bunlarla mücadelesi oldukça öğreticidir. (Lenin Toplu Eserler) (bkz. Altının Önemi Üzerine, Ve Sol Çocukluk, T. Eserler, C.33, s.90-98, C.31, s.21-95) Kürdistan'da da reformlar için mücadele örgütler düzeyinde ve örgüt içi düzeyde oldukça sorunlu ama zengin tartışmalar yaratmıştır. Kürdistan'da sömürge koşullarının geri ve çağdışılığı ve sertliği; legal olanakların yok denecek kadar az oluşu, reformlara sürekli soğuk bakmaya neden olmuştur. Reformlarla uğraşanlara da aynı şekilde soğuk ve sert davranmayı beraberinde getirmiştir. Oysa reformlar temelinde Kürdistan Ulusal Kurtuluşuna, belirttiğimiz gibi, (Bütün zararlarına rağmen) kısmen de olsa katkıda bulunan bu akımların birlikte olabilecekleri ana kadar birliğe çekmek esas taktik olmalıdır. Yer ve koşullara göre, devrim saflarını kazanma, devrim saflarında birlik, değişik biçimlere bürünebilir. Kürdistan'da bu mantık bir dönemler bizlerde de etkisini gösteriyordu. Bugün PKK hareketinde bu eğilimi dönem dönem zaaflarıyla birlikte gözlemlemek, ilgili sorunlarda olduğu gibi mümkündür. Doğu Kürdistan'da benzer zaafı KOMELA göstermektedir.

Üçüncü olarak, doğru olan devrimci marksist benzer tutumdur. Reformlar için mücadele stratejik hedefe bağlı olarak ele alınır. Bağımsızlık mücadelesine hizmette basamak ve kaldıraç görevi görecek şekilde, reformlar sorunu ele alınır, bu temelde reformlar için mücadele edilir. Son yıllarda geleneğimiz bu noktada, gerek teorik çözümlemeler gerekse de pratik adımlar alanında da önemli adımlar atmıştır. Kürdistan'daki ittifaklar çizgisi içerisinde KUKM'ye katkıda bulunan hiçbir gücü dışarıda tutmayacak şekilde, ulusal ittifaklar, taktik ve stratejik düzeyde cephe ve ulusal kongre çizgisi geliştirmiştir. Bu çizgi ve pratik tüm Kürdistan'da önemli bir kabul ve saygınlık görmüştür.

Bugün "Kürt Televizyonu" sorununda, düşman,

devrime vurmak için düşünce ortaya atmaya çalışmaktadır. Ancak bu olayda, TC'nin, ulusal kurtuluş dinamiklerinin amansız sıkıştırması karşısında tamamen hedeflerden birini kabullenme ile karşı karşıya kalma durumunu da görmek gerekiyor. Bu nedenle, olaya Ulusal Kurtuluşun, bir yan ürünü olarak bakmak gerekiyor. Ülkede ve yurtdışında yükselen savaşım TC'yi reformlara zorlamakta; ancak TC geleneksel-militarist geleneğinde ayak diretmektedir. Rejimden koparılan her mevzi, -bu reformcu düzeyde de olsa- halkımız için kullanılmalı, devrimin ileriye yükselişinde basamak görevi için uygunlaştırılmalıdır.

Kürt Partisi olayında da durum keza aynı çerçevededir. Eğer reformcu bir hareket belli bir legal-partileşme içerisine giriyorsa bu çeşitli açılardan değerlendirmeye tabi tutulabilir. Devrimci dostça eleştiriler yükseltilebilir. Olayın zararları ve yararları tartışılabilir. Kürdistan'da yüzyıllardır, illegal gelenek temelinde gelişen silahlı ulusal kurtuluş mücadelesini legalize ve reformize etmek,(doğru ele alınmazsa, reformist ufuklularca geliştirilirse devrime oldukça zararlı duruma gelecektir) pek kolay olmayacaktır. Ayrıca devrimci-radikal hareket de legal alandan yararlanmak amacıyla böylesine girişimlerde bulunmaktadır, bulunacaktır da. Bundan daha doğru ve doğal bir şey de olamaz. Öyleyse sorun, reformist akımlarla ittifak sorununun doğru ele alınıp alınmaması noktasında düğümlenmektedir. Öz olarak ifade edilecek olursa, böylesi reformist güçler, reformlar uğruna mücadele eden aydınlar; silahlı mücadele üzerinde yükselen ulusal kurtuluş hareketi tarafından karşıya değil, tersine yanına alınmalıdır. Devrimi geliştiren güçlendiren tavır budur.

Ulusal Kurtuluş Hareketi böylesi güçleri siyasal hazmetme olgunluğu esprisi ile yanına ve çevresine çekerek; onlardan devrim için yararlanmasını bilmelidir. Doğru olan budur. Yapılması gereken de budur. Bütün bunların oluşmasının önemli temellerinden biri de karşılıklı güçlerin gerçekten Ulusal Kurtuluş Cephesi atmosferi içindeki tolerans ve dostluk ruhuna hakim olması noktasında yatıyor. Reformlar platformunda çalışan aydınların, düşmanın oyunlarına gelmemeleri gerekiyor. Çünkü bu alan oldukça zorlu ve titiz bir çalışmayı gerektirmektedir.

Güney Kürdistan'da Seçimler

Kuzey-Batı Kürdistan'da sömürgecilikle kıyasıya bir savaş devam ederken, ülkemizin güneyinde, Saddam'ın havadan ve karadan yoğun saldırılarına rağmen, peşmergelerin denetimindeki kurtarılmış alanlarda seçimler gerçekleştirildi. Güney Kürdistan'da ülkenin tamamına yakın bölümü peşmerge kuvvetlerin denetiminde bulunuyor. Halkımız büyük bir özveri örneğiyle, kelimenin gerçek anlamıyla taş üstünde taş bıraktırılmayan öz topraklarında zor bir yeniden inşa faaliyetliliği içindedir. Kürdistan çifte ambargonun yanı sıra sürekli bir şekilde Irak ordularının saldırılarına uğramaktadır. Güney, seçimi böylesi zor koşullarda gerçekleştirildi.

Seçimlerin gerçekleştirilmemesi için çevre sömürgeci rejimlerinin büyük baskısı bilinmektedir. Halkların kanı üzerine diktatörlüğünü inşa eden Saddam "anti-emperyalist" cengaver (!?) kesilerek; Kürdistani örgütleri emperyalizmin özellikle de ABD, İngiltere, Fransa ve Almanya'nın ajanı olarak değerlendirdi. Bu seçimin emperyalizmin bir oyunu olduğunu vurguladı. (!) Mürekkebin Fransa'dan getirilişi de emperyalizme bağımlılık için bir belgeydi!!! Ne ilginç! Saddam "anti-emperyalist" (!), Kürdistani Cephe emperyalizmin işbirlikçisi(!), bu tespitlerin bazı ezen ulus devrimci sol akım ve çevrelerince yapılması büyük bir talihsizlik olduğu gibi; Kürdistan'a yönelik yılların kronikleştirdiği şovence yaklaşımdan kaynaklanan, (bazı eleştirilerinde haklılık payları olmakla birlikte) çoğunlukla politik temeli olmayan yargılamalardır. Bu çevreler, hangi politik tahlille bu sonucu çıkarabiliyorlar. Emperyalist çevik gücün bölgede olması yeterli midir? Bizce yapılan değerlendirmeler bölgeyi ve bölgedeki güçleri iyi tanıyamamanın eksiklerini ve zayıflıklarını taşıyarak yüzeyselle sınırlı kalmaktadır. Cephenin Körfez Savaşı boyunca belgelere dayalı somut pratik tavrı olmasına rağmen, kendisini defalarca yazılı açıklamalarla duyurmasına rağmen; emperyalist politikaya karşı tavır almasını ve arasına sınır çizmeye çalışmasına rağmen adı geçen güçler, burjuva basınında doğru-yanlış çıkan bir iki haberi kendisine temel alarak saldırıya geçtiler. Kürdistani Cephe ve ona bağlı partilerin emperyalizme ve sömürgecilerle girdikleri belli ilişkilerde Kürdistan devrimine zarar verdiği açıktır. Böylesi durumlarda dostça eleştirmek en doğru tavırdır. Yoksa bunları "emperyalizmin işbirlikçisi", "aşiret ağası", "çahş" şeklinde niteleme bu güçleri açıkça tanınamamaktan kaynaklanmaktadır. Kürdistan'da ulusal kurtuluş temelinde ulusal hareketin birliğini isteyen, bu amaçla dostluğunu göstermek isteyen her güç böylesi bir tavırdan uzaklaşmalıdır. Kürdistan'lı siyasal akımlar ise ulusal hareketin birliğine sadece bu dönem değil, ulusal kurtuluş sürecinin zafere kadar olan diliminde her dönem ihtiyaç duymakta olduklarından; Güneyliler de Kuzeyliler de birliğe zarar verici tutumlardan kendilerini uzaklaştırmasını bilmelidirler. Barzani ve Talabani Türkiye ile ilişkilerinde bu duruma dikkat göstermezlerse sadece Kuzey Kürt halkını değil, Güneyi ve Doğuyu da karşılarına alacaklardır. Bu nedenle gelecek dönem içerisinde, ulusal hareketin birliğinin, daha da yara almaması için ulusal kongre doğrultusunda adımlar atılmalıdır.

Kürdistan'lı siyasal akımlar ise ulusal hareketin birliğine sadece bu dönem değil, ulusal kurtuluş sürecinin zafere kadar olan diliminde her dönem ihtiyaç duymakta olduklarından; Güneyliler de Kuzeyliler de birliğe zarar verici tutumlardan kendilerini uzaklaştırmasını bilmelidirler. Barzani ve Talabani Türkiye ile ilişkilerinde bu duruma dikkat göstermezlerse sadece Kuzey Kürt halkını değil, Güneyi ve Doğuyu da karşılarına alacaklardır.

Güneydeki seçimlere sadece Saddam değil, Türk Devleti de karşı çıktı. Türkmenleri ve kendisine bağlı bazı aşiret liderlerini bu konuda kullanmaya çalıştı. Türk devleti ve MİT'in organı durumundaki basın güneydeki seçimlerin Kürt devleti kurma yolunda ne kadar büyük tehlike teşkil ettiğini yazıp durdular.

Seçimlerin Kürdistan tarihinde ilk defa özgür bir alanda yapılması, oldukça büyük anlamlarla yüklüydü. Bu önem ve anlam her zaman olduğu gibi, cephe tarafından ülke

dışında yaygınca anlatılmadı. Ülke dışında yürütülmesi gereken bilgilendirme oldukça zayıftı. Bu zayıflığın üzerinde ister istemez spekülasyonlar boy atmaktadır. Seçimlerin ertelenmesinin nedenlerinin, yeteri kadar dış kamuoyuna ulaştırılmaması, ulusal hareketin saygınlığından kayba yol açıyor.

Yekîtî seçimlerin geçmişte kendisinden ve Sosyalist Parti'den kopan kendilerini ML olarak adlandıran Emekçiler Partisi ile blok kurarak girdi. Bilinen yurtsever aydın kişiliklere listesinde yer verdi. Devrim bayrağı (Ala Şoreş) grubunun ileri gelen şahsiyetleri aynı şekilde Yekîtî'nin listesinden girdiler. Bunun dışında PASOK-Sosyalist Parti birleşikliği seçimlerden önce oluştu. Bu birleşikler dışında bütün partiler kendi kimlikleriyle seçime katıldılar. Seçim sistemi, Avrupa'daki burjuva demokrasilerinden esinlenerek hazırlandı. Yüzde 7'lik baraj sistemi uygulandı. Çoğunluğu sağlamak için büyük partilerin lehine hazırlanmış bir sistem. Elbette bu sistemin eleştirilmesi ve emekçi sınıfların çıkarına olmayan liberal burjuva yönlerinin eleştirilmesi ve teşhir edilmesi gerekiyor. Daha demokratik olan doğrudan seçim yöntemi, şûralar sisteminin yerleştirilmesi için savaşım yükseltilmelidir. Kaldı ki, kendisini dağıtıp, Yekîtî içinde eriyen, geçmişinde kendisini ML diyen KOMELA örgütünün şûralar alanında diğer partilere oranla yaygın bir tecrübesi sözkonusu. Bu geçmiş tecrübeyi bir çırpıda kaldırıp atmamak gerekiyor. Yekîtî içinde son kongre de marksist ögelerin dıştalanmayarak, yönetim kademelerine kadar getirilmeleri, örgütteki sosyalist ögelerin önemli etkinlik ve savaşımını göstermektedir. "ML'den" sosyal demokratlığa çark eden (bu dönüşüm tarihi 16 yıl kadar eskiye dayanıyor) Bir örgütsel yapıda, bu durum, belki bir başarının pek de kolay olmayacağına işaret ettiği gibi, olumlu ve olumsuzluklarıyla bir dizi şeyi ifade etmektedir. Seçimler, siyasal arenasında, örgütler ve sınıflararası mücadele hakkında ileride ayrıntıya inen bilgilenmeler aldıkça bu alanda daha fazla konuşmak mümkündür.

Seçimlerden KDP ve önderi Mesud Barzani az farkla önde çıktı. (Bu noktada, ilk günlerde C. Talabani lehine haberler çelişkili bilgiler yaygınlaşmasına rağmen) bu netice siyasal gözlemciler tarafından belirtiliyordu da. Soran bölgesinde daha etkin olan Yekîtî için, sonuç elbet farklı bekleniyordu. Öyle anlaşılıyorki, C. Talabani son bir yıllık çalışmasında, önemli oranda kitle desteğini yitirmiş bulunmaktadır. Kerkük'ün önemli bir bölümünün ve güneydeki önemli bazı yerleşim merkezlerinin seçime katılmayışının da bu sonuçta önemli rolünün olduğu söylenebilir.

Seçimlerde liderler salt çoğunluğa ulaşamadıklarından (Barzani %48, Tabalani %45), iki ay sonra başkanlık için seçimin yeniden yapılacağı söyleniyor. Ayrıca altı ay sonra temsilcilik seçimlerinin de tekrarlanacağı vurgulanıyor.

Seçimler bir ihtiyacı karşılamak için gerçekleştirildi: Varolan iktidar boşluğunu doldurabilmek, Türk basını güney Kürtlerinin devletleşme sürecinin "dev adımlarla" (!) ilerledikleri üzerine bilinçli yayına başladı. Irkçı saldırılara yeni malzeme tekrardan hazırlamaya çalışılıyor. Ancak bu yayınlar önemli oranda abartmayı içeriyor. Güney Kürt hareketleri iktidar sorununda önemli zayıflıklara sahip bulunmaktadırlar. Bu zayıflıkların giderilmesinde, seçimlerin bir ilk adım olması umut ediliyor. Umarız, devrimci-yurtsever güçler ağırlıklarını koyarak, gelişmeyi pozitiviteye kanalize edebilirler. Sürekli eleştirdiğimiz, otonomi çerçevesini aşar, UKTH çerçevesinde federasyona ve bağımsızlığa ulaşırlar. İçerde bu doğrultuda bir mücadelenin olduğunu biliyoruz. Devrimci radikal ögelerin kendilerini dayatma ve kabul ettirme başarıları gelecek dönemdeki mücadelelerine bağlı olacaktır.

Bu konuda en büyük engel bölgeye iyice yerleşen emperyalist güçler ve onlara boyun eğme tavırlarından kendisini kurtaramayan geleneksel otonomist önderliktir. Otonomiyi aşma noktasında zaman zaman gösterilen çıkışlar, bir kritik anda ne yazıkki gösterilemiyor. Emperyalizmin Kürdistan siyaseti açıktır. Bölgede bir Kürt devletinin oluşmasına kesinlikle engel olmaktır. Sorunu otonomik, kültürel özerklik, kısmi külterel haklar düzeyi ile çözümlemek istemektedir. Bu çözümün şekli de, bölgedeki güçler dengesine bağlı olarak değişkenlik arz edecektir. Emperyalizmin bu dayatmasına karşı, güneyde devrimci anti-emperyalist ögelere büyük görev düşmektedir. Önderliğin uzlaşmacı yolunu açmak için doğru ve başarılı bir mücadele gerekmektedir.

Güneyli güçlerin içine düştüğü her yanlışlık ve zaafı, verdiği her zararı hainlikle betimlemek doğru olmadığı gibi kolaycı yoldur. Onları, Kürdistan devriminin genelinde hizmete çeken araç ve yollar bulunmalıdır. Halkımızın özgürlük özlemleri ve devrimimizin çıkarları bunu zorunlu kılmaktadır.

Seçimlerle birlikte, tüm Kürdistan'daki politik örgütlülükler güneydeki yurtsever parti ve örgütlerin bu kritik dönemi aşmalarında gerekli dayanışmada bulunmalıdırlar. Güney, Kürdistan Ulusal Kurtuluşunun geneli için önemli hizmetlerde bulunabilir, önemli olanaklar sunabilir. Devrimimizin ileriye dönük yükselişine bir ivme kazandırabilir. Bunu sağlamakta, sadece güneyli güçlerin sorumluluğu olarak algılanmamalıdır. Bu sorumluluk değişik ölçülerde tüm Kürdistan'lı güçlere düşmektedir. Güneyli güçlerin içine düştüğü her yanlışlık ve zaafı, verdiği her zararı hainlikle betimlemek doğru olmadığı gibi kolaycı yoldur. Onları, Kürdistan devriminin genelinde hizmete çeken araç ve yollar bulunmalıdır. Halkımızın özgürlük özlemleri ve devrimimizin çıkarları bunu zorunlu kılmaktadır.

Böyle bir araç ve yolun bulunmasında ulusal kurtuluş cephesi ve ulusal kongre doğrultusunda, kesintiye uğrayan çalışmaları yeniden başlatmaktan geçer. Geleneğimizin bu meselede, dayatıcı olduğu ve geçmişte de önemli çalışmalarda bulunduğu bilinmektedir. Koşullar, bu çözüm yolu için, geçmişe oranla elverişsizdir, düşüncesi doğru değildir. Varolan subjektif engeller çözümlenecek niteliktedir.

Kürdistan önümüzdeki yaz mevsiminde oldukça "sıcak bir yaz" yaşayacaktır. Türk, Arap, Fars sömürgeci merkezleri giderek daha fazla köşeye sıkışacaklardır. Ülkede ve uluslararası ölçüde koşullar, Kürdistan lehine işlemektedir. Onlar çaresizlik içinden çıkamayacak, giderek daha askeri, politik, ekonomik çıkmaza sürükleneceklerdir. Silahlı peşmerge savaşı ve serhıldan temel olmak üzere kurtuluş mücadelesi bütün alanlarda yükselecektir. Görev, doğru taktik çözümlemeler ve uygun araçlarla bunu daha da yükseltmek olacaktır. ■

ULUSAL MÜCADELENİN DAYATTIĞI İZDÜŞÜMLER

Zafer KOÇ - Ali BİÇER

Dünya 2000'li yıllara, sanki, yeni bir çehreye kavuşmuş olarak girme telaşında. Başdöndürücü bir hızla yaşanan siyasal ve toplumsal gelişmeler, proletarya ve halkların kurtuluş mücadelelerinin önüne yeni yeni olanaklar sunuyor. Elbette bu olanaklardan devrim adına yararlanabilmenin ön koşulu: tarihin bu anının somut özelliklerinin, sınıflar arasındaki ilişkilerin ve uluslararası durumun doğru bir değerlendirilmesini yapmayı gerektirir.

SB'nin dağılmasıyla birlikte dünyadaki güç dengeleri, "statüko" bozulmuş, pazar paylaşım ve egemenlik mücadelesi "barış", "yumuşama", "demokrasi" demagojilerinin tam tersine emperyalistler ve halklar arasındaki çelişkileri daha da keskinleştirmiştir. Yeni kurulmakta olan devletlerden yeni sömürge ülkelere, "Bağlantısızlar"a ve hatta, emperyalist devletleride içine alan siyasal, ekonomik ve toplumsal sarsıntılar istikrarsızlık döneme damgasını vurmaktadır. Şayet bugün istikrarsızlık bölgelerini harita üzerinde işaretlemek gerekirse hemen hemen tüm parmakların tereddütsüz uzanacağı ilk noktalardan biri Orta-Doğu'dur. İlk uygarlıkların temellerinin atıldığı, tarihin ilk ivmelerinin oluştuğu bu bölge, tarihi boyunca kesintisiz kanlı egemenlik savaşlarına sahne olmuştur. Gerek, doğu ve batı arasında bir bağlantı noktası olmasından kaynaklanan jeo-politik ve stratejik önemi, gerek kapitalist sanayinin can damarı olan zengin petrol rezervlerine sahip olması bölgenin önemini arttırmaktadır. Emperyalist devletler, petrol üretimindeki sürekliliğin ve batılı sanayi merkezlerine akışının kesintiye uğramaması için bölgedeki kontrollerini hayati önemde görmekte, inisiyatiflari dışında ve kendi varlıklarına yönelik her hareketi savaş da dahil her türlü araca başvurarak engelleme çabasındadırlar. Bu durum, barut fıçısı haline gelen bölgede sorunların giderek daha da büyümesine yolaçmaktadır.

Çelişkiler yumağı Orta-doğu'ya yüzeysel bir yaklaşımla bile farklı emperyalist güçlerin bölgede çatışan çıkarlarını, bölge devletleriyle olan çelişkilerini, bölge devletleri arasındaki çelişkileri, devletlerin içindeki farklı sınıf ve gruplar arasındaki çelişkileri, sınıfsal çelişkileri, ezen ve ezilen uluslar arasındaki çelişkileri, bölgesel bir güç olarak sivrilme mücadelesi veren devletlerin birbirlerini zayıflatmak için kullandığı yöntemleri, dinsel, etnik çelişkileri fazlasıyla görebiliriz.

İrili ufaklı sömürgeci çetelerin halklara sömürü ve zorbalığı dayatan politikalarına karşın, anti-emperyalist, anti-faşist ve anti-sömürgeci savaşımın bayraktarlığını yapan ve uğradığı tarihsel haksızlığı yeni bir toplumsal kurtuluş temelinde aşmaya çalışan Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi Orta-Doğu'nun geleceğini temsil eden en dinamik güçtür. Kürdistan'ın bölünmüşlüğü ulusal birliğini yaratmasını bu aşamada güçleştirirken her parçadaki gelişme diğerlerini yakinen etkilemektedir. Güney Kürdistan'da Mayıs ayında gerçekleşecek seçimlerde Kürdistan ve bölge tarihi açısından önemli bir olaydır. Varlıkları yok sayılarak, her parçada egemen sömürgeci ulusun inisiyatifine boyun eğmeyen, kimliğini inkara zorlanan Kürt halkının farklı devlet sınırları içinde yaşasalar da karşılaştıkları sömürgeci uygulamalar öz itibarıyle aynıdır. Sorun, Bağımsız Birleşik ve Demokratik Kürdistan olunca dört sömürgeci güç de birbirleriyle çelişen yönlerini bir kenara bırakarak, birleşen çıkarlarını ön plana almaktadırlar. Kürdistan'ın herhangi bir parçasındaki gelişmeyi, diğer parçaları elinde bulunduran sömürgeci devletler, öbür sömürgeci devletin "iç sorunu" olarak görmemektedirler. Bunların politikaları Kürdistan sözkonusu olduğunda birleşiyor. Doğaldırki, bu durumda sömürgeciliğe karşı verilen mücadele geniş bir etki alanı oluşturmaktadır. Kuzey Kürdistan'daki UKM'nin gelişmesi nasıl diğer parçaları etkiliyorsa, Güney Kürdistan'da yapılacak Mayıs seçimleri de Doğu ve Kuzey Kürdistan'ı etkileyecektir. Sözüm ona daha düne kadar Güney Kürdistan'ın hamiliğini yapacağını söyleyen TC bu seçimler karşısında paniğe kapılarak "seçimlerin bölgede otorite boşluğu yaratacağı" yaygarasıyla bir punduna getirip seçimleri sabote etmenin yollarını aramaktadır. Çünkü Güney Kürdistan'da yapılacak seçimler Kürdistan'ın bütünlüğü ve bölge tarihi açısından çok önemli bir gelişmedir. Kürtler tarihlerinde ilk kez dar bir bölgede, ölçülü bir özgürlük sınırı içinde de olsalar kendilerinden birini seçmek için sandık başına gidecekler, oy kullanacaklardır. Mayıs seçimlerini salt emperyalistlerin güdümünde bir olay olarak görmek, bunun doğuracağı sonuçları basitleştirmek olur. Evet, bugün ABD'nin Irak'la olan sorunlarından dolayı Güney Kürdistan'da kendi karakolluğunu yapacak "özerk" bir Kürt bölgesinin temellerinin atılması hesaplarından söz edilebilir. Kuşkusuz, ABD'nin bölge üzerinde kurduğu sayısız olasılık hesaplarından biri de budur. Bilindiği gibi düne kadar Saddam'ın Kürt katliamlarına (Halepçe de dahil) gıkını çıkarmayan, Newroz kutlamaları esnasında yüzü aşkın insanın TC tarafından katledilmesini açıkça destekleyen ABD'nin Körfez Savaşı'ndan bu yana Güney Kürdistan'da "özerk" Kürdistan bölgesi için giriştiği politikaların nedenlerini iyi değerlendirmek gerekir. ABD'nin bunu insan hakları ya da artık Kürt sorununu gerçek boyutlarıyla kabul etmek gerektiği anlayışı ve bilinciyle yaptığını düşünmek, hem emperyalizmin karakterini tanımamak hem de safdillik olur. Üstelik bu ABD için hiçte sorunsuz gözükmüyor. Bu politika en başta Kürdistan'ı işgal eden Türkiye, Irak, iran ve Suriye'yi oldukça rahatsız etmektedir. Ve aynı zamanda "Kürt kozu" bu devletleri yanına çekebilmek ve "yeni dünya düzeni"ni bölgede oturtabilmek

için ABD'nin elinde önemli bir kozdur.

Bölgede önemli bir güç olan Irak, Körfez Savaşı'nın ağır tahribatlarıyla devreden çıkartılmış, savaş tazminatları üzerine yüklenerek geleceği ipotek altına alınmış, ambargo uygulamaları ve Güney Kürdistan'ın kısmen Irak'tan kopartılmasıyla cezalandırılmıştır. Bu aynı zamanda ABD ve müttefiklerinin dünya ve bölge halklarına verdiği bir gözdağıdır. Suriye ve İran'sa ABD'nin çıkarlarıyla tam örtüşmeyen tutumlarını devam ettirmektedirler. CIA raporlarına göre de bu devletler, terörist ya da terörü destekleyen devletlerdir. Bu devletlerin politikalarının, TC gibi, kendi politikalarıyla örtüşebilmesi için, hergün yeni bir dayatma ve komplo teorisiyle kendilerini zorlamaktadır. Saddam'ın iş başında olması ve Kürtlere karşı yeni katliamlara girişebileceği gerekçesiyle Kuzey Kürdistan'da konuşlandırılan "Çekiç Güç" ABD'nin inisiyatifi dışındaki gelişmeleri cezalandırabilmek için halkların tepesinde "Demokles'in kılıcı" gibi sallanmaktadır. Bu devletler ABD'den ve onun bir piyonu gibi hareket eden Türkiye'nin bölgede izlediği yayılmacı politakadan son derece rahatsızdırlar. Türkiye, İran ve Suriye'ye karşı hasmane tutumunu giderek artırmaktadır. TC'nin Kafkas ve Orta Asya Cumhuriyetlerine karşı yürüttüğü hegomanyacı politikalar, aynı doğrultuda hesaplar yapan İran'la çatışmaktadır. Orta-Doğu sahnesinde rol kapma peşinde olan Almanya Türkiye'nin (ABD'nin) hegomanyacı tutumundan rahatsızlığını açık açık belirtmesi bile, TC üzerinde frenleyici bir etki yaratmamıştır. Newroz katliamlarında Almanya'nın Türkiye'yi kınar bir tutum takınmasından kendi kamuoyunun etkisi olmuşsa da asıl neden Almanya'nın Orta-Doğu'daki geleceğe yönelik çıkar hesaplarıdır.

Türkiye, iç istikrarsızlığının temel nedeni olan Kürt özgürlük hareketi karşısında acze düşmüşken, Güney Kürdistan'ın özerk bir yapıya kavuşmasından son derece rahatsızdır. Çünkü TC, Kürdistan, bugün kendisinin de içinde bulunduğu dört sömürgeci güç tarafından yağmalanmış olsa da, Kürtlerin bir ulus olduğunun bilincindedir. Aynı ulusun bireylerinin birbirlerinin konumlarından etkilenecekleri açıktır. Kürdistan konjonktüründe böylesi bir örnek diğer bölgelerdeki mücadeleyi ivmelendirip daha üst bir konuma getirecektir. Ayrıca, değişen dünyada eski statükosunu ABD'ye rağmen devam ettiremeyeceğini bilen TC Güney Kürdistan'lıların hamisi olacağı, Musul-Kerkük petrolllerinden pay alacağı kulağına fısıldandığında 70 yıllık özleminin birikimiyle, bu güzel düş acaba gerçekleşir mi diye ağzının suyu akarak tatlı tatlı iç geçirmekte ve bu düşü etkili darbelerle kabusa çeviren KUKM'sine daha bir hırs ve nefretle saldırmaktadır. Radikal bir Kürt hareketinin gelişmesinden son derece rahatsız olan ABD, şimdilik direkt bir müdahalede bulunmamakla birlikte TC'yi bütün gücüyle desteklemektedir. "Bahar operasyonuyla" Kürt halkının bağımsızlık mücadelesini kanla bastırmaya çalışan TC Irak Kürdistan'ını sürekli bombalarken ABD nüfuzunu da kullanarak Bekaa'daki kampları boşaltırmak için Suriye'ye baskı yapmaktadır. Güney Kürdistan'daki "özerk" yapılanmayı tanımak ve ilişkilerini geliştirmek içinde temel koşul olarak PKK'ya karşı savaşmalarını buradaki güçlere dayatmaktadır. Kürtler arasında yeni çatışmalara yol açabilecek bu politika karşısında çok hassas davranmak gerekmektedir. Bugün Kürdistan sorunu Güney, Doğu, Kuzey Kürdistan ve bir parti; grup sorunu olmaktan çıkmış Bağımsız Birleşik ve Demokratik Kürdistan sorunu olmuştur. Bu kavranılmadığı sürece başarılar geçici hesaplar ise yanlış çıkacaktır. Elbette ki, bu kısmi başarılara ve kısa vadeli geçici hesaplara tamamıyla sırt çevirmek anlamına gelmez. Örneğin, nihai hedefimiz olmamakla beraber bugün Güney Kürdistan'daki "özerk" yapılanmanın desteklenmesi ve sömürgeci saldırılara karşı korunması gerekir. Kürdistan devrimine "ha deyince" değil sayısız manevra, aşama ve biçimlerden sonra ulaşılacağı gerçeğini unutmamak gerekir. Başta TC olmak üzere bölgedeki sömürgeci güçler G. Kürdistan'daki özerk yapılanmayı Kürt ulusal güçleri arasında bir çatışma nedeni haline getirmek için fiili çaba içerisine girip sayısız politakalar üretmektedirler.

Bugün Kürdistan sorunu Güney, Doğu, Kuzey Kürdistan ve bir parti; grup sorunu olmaktan çıkmış Bağımsız Birleşik ve Demokratik Kürdistan sorunu olmuştur. Bu kavranılmadığı sürece başarılar geçici hesaplar ise yanlış çıkacaktır. Elbette ki, bu kısmi başarılara ve kısa vadeli geçici hesaplara tamamıyla sırt çevirmek anlamına gelmez.

Irak'a uygulanan ambargolar neticesinde, çok sıradan, zorunlu temel ihtiyaç maddelerini bile temin etmekte zorlanan, Irak'ın askeri tehdidini sürekli enselerinde hissederek ABD'nin "koruyucu şemsiyesine" sığınan Güney Kürtlerinin işi gerçekten zordur. Bu durumda dünyaya açılan tek kapısı Türkiye, ekonomik ve siyasi ilişkilerini gerçekleştirebileceği yerse batıdır. Kürt halkı objektif olarak bu tercihe zorlanmıştır. Ve bölgedeki durumunu bazı hassas dengeleri kullanarak muhafaza edebilmektedir. G. Kürdistan'da önderliği elinde bulunduran milliyetçi ve reformist güçlerin yaşadıkları açmazlar sonucu, hazırlanan tuzaklara düşme ihtimali fazladır. Son yıllarda, sömürgeciler tarafından yıllardır uygulanan "Kürdü Kürde kırdırma" politikasına hizmet edecek çok önemli bir gelişme yaşanmadıysa bunu Kürt halkının sağ duyusunda ve geçmişin kanlı deneylerinden çıkarılan derslerde aramak gerekir. İşbirlikçiliğe yatkın, tarihi misyonunu doldurmuş ve çözülme sürecine giren aşiretsel yapılar Kürdistan'ın çeşitli parçalarındaki eşitsiz toplumsal ve siyasal gelişiminin bir ürünüdür. Bu yapıları ideolojik olarak teşhis, teşhir ve tecrit ederken bu sorunu, savunma ve kesin zorunluklar dışında, bu aşamada, silah kullanarak çözmeye kalkışmak son derece yanlış ve mücadeleye sekte vuracak niteliktedir. Unutulmamalıdır ki, **Ulusal Mücadele emperyalizmden zarar gören tüm sınıf ve tabakaların birleşik cephesinin yaratılmasını zorunlu kılar. Bu tür cephelerde ideolojik birlik ve yakınlıktan çok eylem birliği ön plana çıkarılır. Soruna dar grupçu ve günü birlik politikalarla yaklaşmak, bu güçleri birleşik Kürdistan'ın devrim saflarına değil karşı devrime yani ABD'nin, Batı'nın kucağına itmek olur.** Bu tür "sol" yaklaşımların büyük kayıplara yol açacağı ortadadır. Olumsuz bir yaklaşıma girmenin milliyetçi,

reformist güçler için de aynı derecede yanlış olduğunu vurgulamak bile gereksizdir. G. Kürdistan'daki Mayıs seçimlerinin propaganda mitinglerinde gerek KDP, gerekse KYB önderlerinin kitlelerin önünde PKK ile çatışmaya girmeyecekleri onları karşısına almayacakları yönünde sözler sarfetmeleri oldukça sevindiricidir. Olayın bir diğer sevindirici yönüyse Kürt halkının kesinlikle bir iç çatışmadan yana olmadığını bu liderlerin de biliyor olması ve bunu kitleye açıklayarak oylarını artırmaya çalışmalarıdır.

Her ne kadar, çarpık, güdümlü özerk yapılanmalar Kürt halkının beklentilerinin çok uzağında kalsalar da Bağımsız Birleşik ve Demokratik Kürdistan'a giden yolda önemli kilometre taşlarıdır. Kuşkusuz, G.Kürdistan'da yaşanan gelişmelerde ulusal birliğinin sağlanmış olmasının önemi büyüktür. Bugün, Kürdistan'daki ulusal kurtuluş mücadelesinin motoru ve belirleyici gücü Kuzey Kürdistan'da yürütülen ulusal devrimci savaştır ve mücadelenin asıl ağırlığını omuzlayan da PKK'dir. Ulusal devrimci değerler uğruna Kürdistan devrim tarihine hergün yeni sayfalar eklenmektedir. Yine de, büyük başarılar için bu tek başına yeterli değildir. "Kürt partisi" kurabilmek için TC'den icazet bekleyenler haricinde tüm devrimci ve ulusal güçlerin artık hiç bir gerekçesi kalmayan mülteciliklerine, ufak siyasal hesaplarla mücadeleyi belirsiz tarihlere erteleyen anlayışlara son verip mücadelenin ön saflarında bir cephe etrafında toplanmaları zorunluluktur. Burada bir kez daha belirtelim ki, PKK haklı mücadelesiyle kazandığı prestijle, gelinen aşamanın bilincinde olarak, kendi dışındaki ulusal, devrimci, yurtsever ve sosyalist güçleri dışlayan, karalayan politakalarından vazgeçip ulusal cephenin kurulmasını zorlaması gerekir. KUKM bu derece yoğun bir kuşatma altındayken, erken zafer hayallerine kapılıp ulusal birlik cephesinin kurulması için yeterli çabayı göstermemek ulusal mücadelenin yararına olmadığı açıktır.

PKK haklı mücadelesiyle kazandığı prestijle, gelinen aşamanın bilincinde olarak, kendi dışındaki ulusal, devrimci, yurtsever ve sosyalist güçleri dışlayan, karalayan politakalarından vazgeçip ulusal cephenin kurulmasını zorlaması gerekir. KUKM bu derece yoğun bir kuşatma altındayken, erken zafer hayallerine kapılıp ulusal birlik cephesinin kurulması için yeterli çabayı göstermemek ulusal mücadelenin yararına olmadığı açıktır.

Türkiye devrimci hareketinin zayıflığı da, Kürdistan'da yürüttüğü özel savaşta TC'nin işini kolaylaştırmaktadır. Türk ve Kürt halklarının iktidar yürüyüşünde birleşmesinden son derece ürken **TC Türk şovenizmini alabildiğine körüklerken, Kürdistan'da giriştiği katliamlara ilaveten Türkiye'de yaşayan Kürtler üzerinde de baskılarını giderek artırmaktadır. Elbette ki bu baskılar sadece Kürt halkıyla sınırlı değildir.** 12 Eylül'le birlikte her türlü demokratik hakkı elinden alınan ve ağır bir sömürü cenderesine sokulan Türkiye proletaryası ve emekçi kesimlerinin hak arayışları siyasi zora başvurularak engellenmekte IMF patentli ekonomik programlarla açlık sınırına doğru hızla sürüklenmektedir. Siyasi yönü henüz zayıf olmakla birlikte gelişen toplumsal muhalefet Türkiye Devrimci Hareketinin üzerinde gelişeceği zemini olgunlaştırmaktadır. Türkiye solu içerisindeki devrimci güçleri etkisiz hale getirebilmek için azgınca saldıran TC katlettiği devrimcilerin başında şov yapmakta, bir araya topladığı üç-beş çapulcuyu, sivil polislerin amigoluğunda bağırtırarak "halk desteğini" sağladıklarını ilan etmektedirler. Savaşın en kritik anlarında uygulanan bu psikolojik savaş yöntemi, bu gösteriye ihtiyaç duyanların aczini göstermekten başka bir anlam ifade etmez. Roma arenalarındaki köle katliamlarını histerik çığlıklar atarak izleyen soysuzları andıran bu güruh da onları kurtarmaya yetmeyecektir.

KUKM, şiddete dayalı temel mücadelesi ekseninde yeni taktikler ve eylem biçimleriyle zenginleşerek gelişmektedir. Bir halkın en meşru talebi olan, özgür koşullarda "Referandum" talebini TC'ye dayatmak doğru bir taktiktir. Böylelikle, Kürt halkının haklarını zorla gasp eden sömürgecileri dünya kamuoyunda bir kez daha teşhir etmek ve halkın gücünü göstermek açısından önemlidir. Kürt halkı, zaten, tercihini Newroz'da yapmıştır. Bu aşamada, TC açısından kabul edilemez olan bu taktik, gerçekleşmesi halinde, Kürdistan'ın sömürgecilerden en azından, askeri olarak temizlenmesiyle eş anlamlıdır. Her yeni taktiği, uzlaşma arayışları olarak algılamak saçmadır. "Referandum kitle kuyrukçuluğudur", "İstenmeyen bir sonuç çıkarsa ne olacak?" gibi cin fikirli sorularda komiktir. Kürdistan'ın tam Bağımsız, Birleşik ve Demokratik bir yapıya kavuşabilmesi için katetmek zorunda olduğu bir süreç ve bunun çeşitli evreleri vardır.

Kürdistan'a yapılabilecek en büyük ihanet uzlaşma arayışlarını temel politika haline getirmek ve silahlı mücadeleyi Bağımsız Birleşik ve Demokratik bir Kürdistan için değil de, kısmi tavizler koparmak, TC'yi uzlaşmaya zorlamak için kullanmaktır. Kendini dar ulusal çıkarlarla sınırlamayan ML bir önderlik başarının güvencesi olacaktır.

Orta-Doğu ve Kürdistan düğümü tek bir kılıç darbesiyle çözülecek türden değildir, taraflar çok, çıkar ve talepler farklıdır. Artık asırlık uykusundan uyanıp, tarihe damgasını vurmak için ayağa kalkan Kürt halkı ve öncüleri; kurtuluşa giden yolda sayısız engel, tuzak ve güçlükleri bertaraf etmesi, politakayı bir sanat düzeyine yükselterek karanlıkları aydınlatması, dünya devrimler tarihinin ve kendi geçmişinin dersleriyle, insanlığın en rafine yaşam ve toplumsal örgütlenme biçimine, sosyalizme giden yolda, ulusal birliğini ve birleşik ulusal cephesini yaratmakla yükümlüdür.

KUKM, emperyalizmin ve sömürgeciliğin ağır baskılarıyla tahrip edilerek çöle çevrilmiş bir coğrafya da yeni hayat kaynaklarının fışkırdığı bir vaha yaratmıştır. Başta Türkiye halkı olmak üzere etkilediği, etkileyeceği geniş bir alan vardır. Kürt halkına bu onurlu yürüyüşte, en büyük desteği vermesi gereken, onunla yıllardır aynı yazgıyı paylaşan, aynı düşman güçler tarafından sömürülen ve aşağılanan Türkiye halkıdır. Bugün Türkiye halkının mücadelesinin zayıf olması bu gerçeği değiştirmez. Türkiye'li devrimciler, Türk ve Kürt halkının, bağımsızlık demokrasi ve sosyalizm yolundaki mücadelesinde, devrim ateşini körüklemek, halklarımız üzerinde oynanan oyunları bozabilmek için mücadeleyi daha da yükseltmek, eşit, özgür ve kardeşçe yaşanacak yarınların sağlam temellerini bugünden atmak zorundadırlar. ■

18 Mayıs 1992

NESNEL GERÇEKLİK VE KAVRAMLAR

B. HELÎN

Her sınıf -birey de- amaçlarını her yönüyle dile getiren, açıklayan ve anlatan kavramlar kullanır. Amacı bir merdiven olarak alırsak; merdiveni basamak basamak anlatmaz. Ya da önce bir basamağı tanıtmak, ardından her basamakta aynı işlevi yinelemek gibi bir yöntemi benimsemez. Aksine, amacı bütünlüklü olarak anlatmayı ve kavratmayı hedef olarak alır ve gerekeni yapar. Bunu yaparken de, kaçınılmaz olarak, kavramlara başvurur.

Gelgelelim, gerek Türkiye sol hareketleri, gerekse Kürdistani hareketlerin çoğunun amaç anlatımları ise, basamak basamaktır. Dolayısıyla kitlelere ulaştırmaya, vermeye çalıştıkları bilinç, gelişmelerin gerisinde kalmaktadır. Bilinçle gelişmeler arasında bir aşama farkı, bir aşamalılık göze çarpmaktadır. Bu, bir çok yanlışlığın kaynağı olmaktadır. Çünkü:

Aşamalı bilinç, yarım bilinçtir. Parçalıdır. Verili durumun bilincidir. Görünüşteki 'kopuş'a rağmen, bu böyledir. Verili olanın uzantısıdır. Yarım doğrudur.

Yarım doğru ya da yarım bilinçlilik, yanlıştan çok daha zararlıdır. Tahrip edicidir. Körelticidir. Bireysel ve toplumsal ilerlemenin düşmanıdır. Statükocudur. Anti-demokratiktir. Çünkü "...Yanlış düşünce mantıksal sonucuna dek götürüldüğünde, kaçınılmaz olarak çıkış noktasının karşıtına varır. Bu diyalektiğin yasasıdır" der, Engels. Yarım doğru, ya da dolaylı bilinçlilik ise, bunun tersine, değişme görüntüsü içinde değişmezliğin kuramsallaştırılmasıdır. Teorileştirilmesidir.

Yarım doğru, yarım bilinçlilik, kısmi oranda yanlışın 'tahrifat'ına dayandığından, yanlışın "mantıksal sonucuna dek götür"ülmesinin önündeki engeldir. Yaşamın kendisinin olduğu gibi, düşünsel üretimin de prangasıdır. Nesnel, gerçekliği kavramayı çarpıklaştıran, güdükleştiren sis perdesidir. Çölde olunmadığı halde, serap gördürendir.

Toplumsal kökeni bulunmadıkça, bir toplumsal gerçekliğin ve onu dönüştürme öğretisinin özü, tarihsel niteliği ve bilim tarihindeki yeri ve öneminin kavranamayacağını öğrenmek gerekiyor. Bu, toplumsal nesnellik ve gerçeklik açısından böyle olduğu gibi, toplumsal nesnel gerçekliğin anlamlandırılıp, adlandırılıp bilince çıkarılması ve yaygınlaştırılmasını sağlayan kavramlar açısından da böyledir.

Dün olduğu gibi, bugün de, yanlış ve doğrunun mücadesi toplumsal alanın nesnel gerçekliği ve bunun meşru-yasal toprağı üzerinde biçimlenmiştir. Biçimlenmektedir. Yarın da böyle olmak durumundadır. Ülkemiz Kürdistan bu belirlemenin dışında değildir. Hatta, hiç bir ikircimli duyguya kapılmadan, bu belirlemenin içinde, merkezinde, göbeğindedir diyebiliriz. Dolayısıyla yanlış, yarım doğru birlikteliğinin oluşturduğu tarafla, doğru taraf arasındaki mücadele, savaşım, kavga çok daha belirgin, açık ve kızışmış olmak durumundadır.

Feodal toplumun bağrında filizlenen kapitalizmin temsilcileri, kendi doğrularını-ki yarım doğrulardır bunlar-feodalizmin temsilcileri dışındaki tüm toplumun doğruları olarak lanse etmişlerdir. Böyle olduğu içindir ki; toplumsal dönüşüm kavgasında yer alıp, daha ileri değişim ve dönüşümler için savaşım verenleri, bir anlamıyla bu zemine hapsetmişlerdir. Nesnel gerçekliğin bilince çıkarılmasının önünde ideolojik bir engel oluşturmuşlardır. Düşünce üretimindeki ileri sıçrayışlara, gem vurmuşlar, kendi yasallık alanlarını, tek meşru toplumsal alan olarak belirleyip, benimsetmişlerdir.

Ülkemiz ve devrimi sorununun tarihsel çalkantılar ortamında kendini kimliğiyle hissettirdiği anlarda, ortaya çıkan durum tastamam budur. Salt sömürgecilerin yarattığı ve pompaladığı bir hava olarak kalsa, söylenecek sözler sınırlı kalacaktır. Gelgelelim, dünün egemen ülke sol'larının uzantıları olup da, bugünün Kürdistan kimliklisi olarak kendisini lanse edeninden, başından beri Kürdistani kimlikle kendisini ifade edenine kadar uzanan geniş yelpazenin de, soruna aynı jargonla ve kavramlarla yaklaştıklarını hesaba katarsak, söylenecek çok şey vardır.

Kürdistan devrimi ya da ulusal kurtuluş mücadelesi kendini ne zaman ki kimliği ve gücüyle kendini tarihe sokmuş; sömürgecisi, emperyalisti ve her türden, renkten gericisi, sorunu, bir 'etnik' sorun, 'insan hakları' sorunu düzleminde ele almış, gelişmeleri bu yönüyle propaganda ederek, şovenizmi körüklemenin, beslemenin ve sorunu çarpıtmanın zeminini yaratmışlardır. Egemen kapitalist emperyalizm ve sömürgecilik açısından ele aldığımızda, bu tavrın yadırganacak yanı yoktur. (Dahası, küçük-burjuva kökenli çevreleri, kendilerinin belirlediği siyasal düzlemde kendi kavramlarıyla konuşturdukları, kendilerine sözde karşıt olanlara benimsetebildikleri için, başarılı oldukları dahi söylenmelidir.) Onların amacı; uluslar, halklar arasında düşmanlık tohumları ekmektir. Milliyetçi-burjuva çitler dikmektir. Şovenist, milliyetçi ve faşist duyguları körüklemek bunların üzerine oturarak sınıfsal çıkarlarını garantiye almaktır. Uluslar ve halkların birbirine düşman, burjuva-milliyetçi devletlerin görüntüsel bağımsızlığı, uluslararası emperyalist egemenler tarafından onaylanmış sorunların kıskançlıkla korunduğu bir dünya, onların istediği dünyadır.

Günümüz dünyasının başat öğesi olan sömürücü-sömürgeci ekonomik egemenlik; aynı zamanda, politik, kültürel, ahlaki, düşünsel ve insan ilişkilerinin üretildiği alana egemenlik demektir. Politik ekonomik egemenliğin güdülemesi, koşullaması altında üretilenler, yığınların dolaşım alanlarına sokulduklarında, bir yeniden üretim süreci aracılığıyla yaygınlaşıp kök salma aşamasını da başlatmış oluyor.

Politik alanda olduğu gibi, günlük yaşam alanında da; güç odakları, bazı çözümlemelere başvurarak ilişkileri biçimlendirirler. İlişkiler sıradan insanı olduğu gibi, politik davranışlarda taraf olan ama düzenden tam olarak kopamamış insanları da, bu ilişkiler doğrultusunda kendini üretme sürecine sokar. İçine girilen sürec, gireni, kendi ilişkilerine katmak, o çerçevede düşünmek ve yorumlatmakla karşı karşıya getirir. Sınırlar. Bu ilişkiler, yaşam alanına katılan ve katılması gerekenlere bir şeyler yaratması için pay bırakmadığı gibi, onu güdüler. Görünürdeki 'demokratik'liğine karşın, bu, buyurgan, yönlendiren bir anlayıştır. Kürdistan devrim sorununu, TC'nin son dönemlerde pek de sevdiği "Kürt Sorunu"na indirgediği anda bu 'demokratik' ortam, tüm 'demokratik'liğini yitirmektedir.

Neden mi?

Çünkü tüm 'demokratik' görünümüne ve benimsediği söylenen 'realite'nin çok yönlülüğünün altındaki nesnelliği, dünyayı kendi egemen bakış açısı dışında algılamak isteyenin özgür gelişme isteğini, düşünme yollarını en baştan tıkamaktadır. Tek tip düşünen insanlar üretmeyi amaçlayan, biçimlendirilmiş bir sürüleştirme politikası çaktırmadan, gocundurmadan dayatılmaktadır. Daha açık söylemek gerekirse; öncelikle, salt TC'nin 'Misak-ı Milli' sınırları içinde bir 'insani' sorun olarak sınırlayıp, Kürdistan'daki diğer azınlıkları ve dinsel grupları dışladığından böyledir. Ardından, Kuzey-Batı Kürdistan'ı, Kürdistan bütününden yalıttığı için böyledir. Ve sömürgeci TC'nin şovenist-faşist duyguları okşayarak Türkiye halklarını rejime entegre etmenin aracı olarak hizmet gördüğünden böyledir.

Sömürgeciler yukardaki yöntemlerin yanısıra; kendi egemen tercihlerini ve yargılarını doğrudan dayatmak yerine, çarpıtmak istediği sorunu, yönlendirmek istediği sokaktaki insanın kavram ve adlandırmalarıyla sunmayı da ihmal etmezler. Böylesi durumlarda sıradan insan, ya da politik kopuşu gerçekleştirememiş olanlar, anlatılan konunun ne durumda, hangi tutumda olduğunu, sorunun nasıl dile getirildiğine bakarak tanır ve algılar. Dolayısıyla kitleler, günlük yaşamda ve bunun üzerinde kurdukları ilişkilerinde kendilerinden bir şeyler bulduklarını ve kendilerine ilişkilerini üretmek için pay, alan bırakıldığını sanarak rahatlarlar. Oysa tehlikenin kendisi de buradan başlamaktadır.

Doğal olarak Kürdistan'lı yurtsever, küçük-burjuva devrimcileri ve komünistleri sorunlarını bu çarpıtılmış kavramlarla, anlamlandırmalarla dile getiremezler. (Elbette Türkiye devrimcileri de öyle.) Amaçlarını kitlelere ulaştırma ve en tam haliyle bilince çıkartma savaşımındaki ilk adım, kendi kavramlarını konuşturmalarıdır. Yılmadan, korkuya kapılmadan ve tarihsel olanı güncel olana kurban etmeden yapmalıdırlar bunu. Ne yazık ki bu alanda gözlenen büyük bir eksikliğin olduğudur. Büyük bir boşvermişlik, ya da güncelleştirilen çarpık söylemlerin peşinde bir sidik yarıştırması gözlemlenmektedir. Hemen herkes, bir 'Kürt'lük aşkı peşinde koşmaktadır. Maddi bir güç olmanın zemini olarak aldıkları 'Kürt'çülük alanı, tarihsel olanın kurban edilmesi, Kürdistan gerçekliğinin çarpıtılması bağlamında, günlük çıkarların hizmetine koşulmaktadır. Günlük çıkarlar sağlanmaktadır belki. Ama öte yandan da, TC'nin yaratmak istediği halklar ve uluslararası düşmanlığın zemininin oluşmasına katkıda bulunulmaktadır. Bilinçli ya da bilinçsiz, yapılan budur. Yapılanın adını doğru koymak ve çözüm üretmek ise, biz komünistlerin tarihsel görevidir.

Kürdistan devrimi ülkesel çapta bir devrim olmak durumundadır. Ülkesel çapta, protetaryanın egemen bir sınıf olarak örgütlenmesi, ülkenin adını aldığı Kürt ulusuyla, haklarıyla sınırlanamaz. Kürdistan'da Kürt ulusundan başka, dinsel azınlıklar-Yezidi, Süryani ve Hakkari yöresinde Nasturi'ler- Asur, Türkmen, Türk, Arap, Ermeni ve Acem vb. azınlıklar da vardır. Öyleyse, Kürdistan devrim güçleri, sorunu doğru koymak, amaçlarını olduğu gibi, kendi doğru kavramlarıyla açıklamakla yükümlüdürler. Kürdistan devrimi Kürt ulusunun olduğu gibi, diğer azınlıkların olduğunu her tutumuylarıyla göstermelidirler.

Bazı çevreler, olaya bu açıdan yaklaşamadıklarından, sözlerimizden doğal olarak gocunacaklardır. Amacın aynı olduğunu, anlamlandırma denilen 'sözcük oyunları' üzerinde fazlaca durmamak gerektiğini söyleyeceklerdir. Hemen belirtelim ki, bu yuvarlak ve köşesiz anlayışlara katılmak olanaklı değildir. Çünkü kavram: kavranılmış olandır. Kavranılanın dile getirilişidir. Bu anlamda; nesnel gerçekliğin insan beyninde yansıma biçimidir. Böyle olduğu içindir ki, her kavram; nesnel gerçekliğin insan beyninde yansıma biçimidir. Böyle olduğu içindir ki, her kavram doğrudan ya da dolaylı olarak nesnel gerçekliği içerir. İçermek durumundadır. Amaç Kürdistan devrim ve kurtuluş sorununu anlatmaksa, devrimciler, doğal olarak, sorunu somutlaştırdıkları kavramlara kullanmak durumundadırlar.

Öte yandan: 'kavramlarımızla konuşalım' demek, 'sözcük oyunları' yapmak demek değildir. Aksine, sömürgecilerin piyasa sözcükleriyle yaptıkları oyunların peşine takılanları uyarmaktır. Onlara gerçeği kavratmak çağrısıdır.

Çünkü kavramlar sözcük değildir. Sözcük aracılığıyla dile getirilmesi ve sözcük gibi insanın nesnel gerçekliğinin ürünü olması, bu gerçeğin özünü değiştirmez. Kısaca, kavram sözcük değil, sözcüğün anlamıdır. Dolayısıyla nesnel gerçeklikten yansıdıkları için tıpkı onun gibi kesin, sonsuz ve durgun değillerdir. Nesnel gerçeklik gibi, sürekli gelişmek ve yenilenmek durumundadırlar. Sömürgeci burjuvazinin kullandığı kavramlar, dünün 'yok' bugünün çarpıtılmış ve güdükleştirilmiş 'var' sorununa yanıt veremezler. Devrimci çevrelerin bunları kullanması ise, çözümden çok çözümsüzlük üretir.

Demek ki, Kürdistan'ın nesnel gerçekliği, salt 'Kürt' gerçeği değildir. Olamaz da. Dünün 'Doğu Sorunu', 'Bölgesel Gelişmemişlik sorunu', 'Güney-Doğu Sorunu' bağlamındaki gerilikleri düşündüğümüzde, bugünkü gelişmeler sevindirici gelebilir kimi çevre ve anlayışlara. Kürdistan Sorununu, Kürdistan Devrim Mücadelesi Sorununu, Ülkesel düzeyde kurumlaşma sorununu, 'Kürt Sorunu, 'Kürt Mücadelesi', 'Sendika Kurdî', 'Kürt Eğit-Sen' (*) vb. milliyetçi özlemlerle bezenmiş şiarlarla dile getirmeyi 'ileri' bir adım olarak değerlendirecekler çıkacaktır kuşkusuz.

Hemen belirlenmeli ki; bunun, 'Doğu Sorunu' vb. 12 Eylül öncesi anlayışlara karşı görüntüdeki 'ileri'liğine karşın, öz açısından, hiç ileri yanı yoktur. Hatta denebilir ki, dünyada ve Kürdistan'daki ilerleme ve değişmeler gözönüne alındığında, bir gerileme bile vardır. Çünkü eğer sorun tanımlama ve betimleme bağlamında ele alınacaksa, devrimci çevreler, binbir türden farklı iplikten dokunmuş bir ağ içerisinde kristal bir özeniyle ürettikleri, oluşturdukları ve geliştirdikleri kavramlarıyla sorunu anlatmalıdırlar. Sömürgecilerin kavramları ya da onların anlayışlarına hizmet eden kavramlar değil. Eşdeyişle, devrimci çevreler; sorunu nesnel gerçekliği içinde ortaya koymak açısından, L. ALTHUSSER'in deyimiyle, 'Felsefesel pratiğin ana görevi, tek sözcükle özetlenebilir: Doğru kavramlarla düzmece kavramları bir çizgiyle ayırmak", kendi kavramlarıyla sorunu belirgin ve açık olarak tanımlamak ve günışığına çıkarmanın yılmaz kavgacısı olmalıydılar.

Böyle olması gerekirken, Türkiye ve Kürdistan devrimci-demokrat ve yurtsever ilerici kesimlerinin, sömürgecilerin ortaya attıkları bu kavramlara 'Mal bulmuş Mağribi' gibi sarılıp sahiplenmeleri neyin nesi oluyor?

Belki, 'kullandığımız kavramlar sorunu anlatmaya yetiyor, öyle ki, inkarcı sömürgeci burjuvazi bile aynı sorunu bizim kavramlarımızla dile getiriyor. Bu bizim açımızdan bir kazanımdır' savı ileri sürülebilir. Ancak ileri sürülebilecek bu sav; yukarıdaki soruya doyurucu bir yanıt veremediği gibi, gerçeği görüntüye indirgiyor. Gerçeğin, sorunun tüm nitelik ve yönleriyle anlaşılmasına katkıda

bulunmadığı gibi; içini boşaltıyor. Sorunun çok yönlülük ve zenginliğini tekliği indirgiyor. Birliğini bozuyor.

Bütünsel anlam ve yapısını araştırmaya çalıştığımız bir yapı, bir sorunla yüzyüze kaldığımızda, izlenecek yol; sorunu kısırlaştıran kavramlara başvurmak olmaz. Olmamalı.

Böylesi durumlarda sorulacak sorular, bu sorun; yapı ya da herneyse, onu dile getiren kavramlar nelerle ilişkilidir, yeterli midir, sorun nasıl daha anlaşılabilir? biçiminde olmalıdır.

Halbuki yazıda eleştiriye konu olanlar, bu soruları sormak yerine, sunulanı, varolanı olduğu gibi sahiplenmektedirler. Dolayısıyla; kullandıkları-verili-kavram(lar)ın içerdiği birlik, salt biçimsel anlamda değil, Kürdistan insanının nesnel ve tinsel dünyasına kalıcı ve sonsuz benzeşliklerle uyum açısından da geçerli değildir. Yetersizdir. Kürdistan gibi çok milliyetli ve birbirleriyle kaynaşmış değerlerin yarattığı bir toplumda, Kürdistani yaşam ve üreten ve yeniden üretenlerden herhangi bir grup, bölüm ya da kesim sözkonusu edildiğinde, anılan toplumsal birliğin diğer bileşenlerinin varlıklarını idame ettirme bağlamındaki ilişki koparılmış olacaktır. İstanmese de yapılan budur.

Kürdistan açısından, içinde yaşadığımız süreci, yaşamın her yönünün hızla söze döküldüğü, söz'de ve kavramlarda beden bulduğu bir dönem olarak değerlendirmek, tanımlamak yanlış olmayacaktır. Bu anlamda Kürdistan devrim kıvılcımının tutuşturduğu Kürdistan insanının aydınlanmasını amaç edinenler, bunu önüne koyanlar, yaşanılanı adlandırmak, bildik tanıdık kavramlarla konuşmak ve bu kavramlar aracılığıyla bir düzenleme, bir sınıflandırmayı bilince çıkarmak konusunda titiz olmak durumundadırlar. Çünkü bu sınıflandırma, adlandırılacak olan ile kurulmuş ve kurulacak belirleyici, tayin edici yönüdür.

Bu kısa açıklamalardan da anlaşılacağı gibi, yukarıdaki soruların yanıtları, anılan çevreler tarafından verilememektedir. Yanlış verilmektedir. Dahası soru bile sorulamamakta, olan, sorgulanmadan, olduğu gibi alınmaktadır. Bu yaklaşımların sorun karşısındaki aymakzlıkları, ya da duyarsızlıkla somutlaşmış 'duyarlılık'larının kaynağı açıktır. Tüm radikal söylemlere, gözükara eylemlere karşın, burjuva düşünce üretme biçimi ve kavramlarını benimseme sürecinden kopamamışlardır. Hatta burjuvazinin çarpık karakterinin özlü anlatımı olan "adlandırmak istemeyen toplumsal sınıf" -biz bunu daha iyi anlayabilmek için, aldatmak için kısırlaştırarak adlandıran 'toplumsal sınıf' olarak okuyalım- ın düşünsel egemenliğinden kopamamışlık olarak adlandırırsak, durumları daha anlaşılır olacaktır. Ya da piyasa malına meraklılık da diyebiliriz.

Kürdistan gerçekliği konusunda sömürgeci devletler başından beri red, yok sayma, yadsıma, engelleme, yasaklama ve saf dışı bırakmanın yanısıra; kurma, düzenleme, kendi yargılarını kitlelerde çoğaltma düzeneklerini hep çalıştırmıştır. Doğuracağı tepkiyi hesaplayarak 'adlandırmak istemeyen' burjuvazi, denetlediği alanlardaki bu adsızlık ve bu 'görünmezlik' sayesinde, başkalarını kendi adına konuşturabilmektedir. Nesnel gerçeklikleri ve ilişkilerini tarihsel içeriklerinden arındırıp 'doğal'laştırarak ve 'evrensel'leştirerek kendi öz kavramlarını toplumun tüm kesimlerine yayıp egemen kılabilmektedir. Böylece kendi değerlendirme normunu geçerli tek adlandırma, kavramlaştırma ve yorumlama ölçütü olarak benimsetmenin ortamını da hazırlamaktadır.

Böylelikle burjuvazi, inkarcılığının yanında, piyasaya sürdürdüğü tanımlama ve niteleme kavramlarıyla, imajı, özün üzerine bir kara örtü gibi örtmektedir. Üzücü olan bu kara örtünün, düzene 'muhalif' beyinlerde de aynı etkiyi yaratmasıdır. Ve burada öz, görüntünün tutucu ve boğucu yanının altında boğulmaktadır.

Felsefe, kavgasını kavramlarla yürütür. Kimi zaman tüm sınıf çatışmaları bir kavramın bir başka kavramla savaşı olarak dile getirilmektedir. Belli kavramların birbiriyle gerçek düşmanlar gibi savaştığı gerçeği, somut ve tarihsel bilgi birikimlerinin olgularına hiç de yabancı değil. Zaten yenilenme ve aşma olayı da buradan, bunun üzerinde yükselir. Bu temelin üzerine oturan kavramlar, yarının- elbette bugünün de-savaşlarının niteliklerini belirler. Etkiler. Bu süreç, aynı zamanda, yalan-yanlış ve eksik söyleyen kavramlara karşı, doğruyu bildiren kavramları da doğurur. Kaçınılmazdır. Çünkü yaşam durmadan devinmekte ve gelişmektedir. Dolayısıyla yaşamı dile getirecek kavramlar da onunla birlikte ve onunla koşut olarak gelişir.

Kürdistan yaşamı, tüm Kürdistan toplumunun yaşamıdır. Salt bir parçanın değil dört parçanın yaşamıdır. Dört parçada yaşayan Kürt ulusu ve diğer azınlıkların, dinsel grupların ortak yaşamıdır. Sorun tümünün ortak sorunudur. Kürdistan ve sorunlarından sözettiğimizde, bu nesnel gerçekliği gözönünde tutmak durumundayız. Kavramlarımız bunların dile getirilmesinin vazgeçilmez araçları olmalıdır.

Kürdistan toplumunun nesnelliğini gözardı eden, hatta yoksayan kısırlaştırılmış, eksik ve yanlış kavramlar kullanmak; kavramların içinden çekilip çıkarılması gereken ortamı unutmaktır. Ona yabancılaşmaktır. Kürdistan gerçekliğinin yerine ikame edilen söz düzenine boyun eğmektir. Ona sırtını dönmektir. Keyfi davranmaktır. Öze değil görüntüye, piyasaya tabi olmaktır. Burjuva kuyrukçuluğudur.

Devrimi omuzlamak, radikal eylemler koymak, burjuva devleti yadsıyıcı tavırlar takınmakla sınırlanamaz. Devrimi omuzlamanın ilk adımı diyebileceğimiz radikalizm; burjuva gelenekçiliğinin çarpık ve olumsuzlukları olumlayıcı uğraklarına her noktada reddiye düzmektir. Mücadele ediyor, savaşıyor, döğüşüyor ve üretiyorsak, aynı zamanda düşünüyoruz. Düşünce savaşımı veriyoruz. Diğer radikal savaşımımızın bir bileşeni olan düşünce savaşımımızı radikalleştirmek için, kendi kavramlarımızla savaşmak, kendi kavramlarımızla konuşmak ve onları üretmek durumundayız.

Somut gerçekliğimizin tarihsel içeriklerini, bugünün doğruları yörüngesinde konumlandırıp üreterek, Kürdistan gerçekliğini bir yere yerleştiren kavram kullanma düzeniyle örtüşen kurum, eylem ve güç ilişkilerinin haritasını çizmenin mimarı olmalıyız.

Sonuç olarak; "Beyan aynıyla insandır" deyiminde somutlaşan insan olmanın boyutunu, kavramlarımızı kullanma ölçüsüyle yükseltelim... ■

(*) Burada örneklenen anlayışlar, Yeni Ülke, (Yıl:2 Sayı:30, s.1) "Kürt Sorunu Gündemi Belirlemeye Devam Ediyor", Özgürlük Dünyası, (Mart 1992, Sayı:41, s.3 ve kapak başı) "Kürt Mücadelesi Yeni Bir Dönemeçte", Newroz, (Nisan 1992, Sayı:6, s.21) "Kürt Eğit-Sen'e Evet", Yeni Ülke, (ags.,s.8) "Bijî Sendika Kurdî mi?" alınmıştır. Ancak bir konuda söylenenler ve söylenmesi gerekenler bunlarla sınırlı değil. Ve olamaz. Türkiye devrimci hareketlerinin en radikalinden en düzene yanaşığına kadar, oradan Kürdistan Proletarya Hareketi dışındaki tüm reformist ve küçük-burjuva akımların tümünün anlayışlarına yöneliktir.

BU TOPRAKLAR KİME VATAN OLACAK

Şeref LAŞER

Kürdistan yüzyıllardır sürekli istilalara, savaşlara sahne oldu. Eski yukarı Mezopatamya mimarı ve mirasçısı olan verimli Kürdistan topraklarına yabancı güçler sürekli göz diktiler. Kürdistan tarihi bir yönüyle işgaller ve buna karşı direnişler tarihidir. Kölece dönemde gelişkin şehirlerin servetleri, feodal dönemde ileri teknikle yapılan tarım ve verimli topraklar, kapitalist ve emperyalist dönemde sanayi için hayati öneme sahip doğal kaynaklar hammadde ve petrol yabancı güçlerin bu toprakları işgal etmek için iştahlarını kabartmış ve bu kavga günümüzde de sürüp gitmektedir. Ortadoğu'nun eski ve yeni sahipleri dört büyük ulustan Arap, Türk ve Farslar 4. büyük ulusu ve bu toprakların esas sahibi Kürt ulusuna yaşam hakkı vermemekte, ülkesini işgal edip paylaşmışlardır ve işgal ettikleri parçaları kendilerine yurt edinmek istemektedir. Ne varki Kürdistan bugüne kadar hiç kimseye yurt olmadı. İskender yıktı geçti, Moğollar işgal ettiler ama çok kısa zaman içerisinde tarihin karanlığına gömüldüler. Arap'lar hakim olamadılar, Selçukiler, Timur orduları ve Osmanlılar Kürdistan'ı işgal ettiler ama kendilerine vatan edinemediler. Osmanlı Devleti'nin mirasçısı TC'de 73 yıldır Kürdistan'ı kendisine yurt edinmek için her yıl sefere çıkıyor. Fakat bir türlü bu toprak, eski ve gerçek sahipleri bu topraklarda yaşayan Kürt halkının direnişini kıramıyor. TC tarihinde 20 isyan olmuş hemen hemen her yıl bir askeri harekatlar düzenlenmiş yüzbinlerçe insan öldürülmüş ama hala Kürdistan'ı yurt etmemiş ve edinemezde 100 binlerce yıllık direniş tarihi yaratan kürdistan halkı için TC'nin tarihsel anlamı solukluktur. Mustafa Kemal 71 yıl önce Sakarya'da askerlerine moral vermek ve Yunan ordusunu kovmak için söylediği sözleri Türkiye başbakanı Demirel 71 yıl sonra aynı yerde yeni bir savaşı başlatan komutan edasıyla (Doğu ve Güneydoğu'dan) yani kürdistan'dan bahsederek (vatan uğrunda ölen varsa vatandır) diyor. Demirel dünyaya gözlerini açarken, Kürdistan'da Ağrı, Elazığ, ve Diyarbakır'da katliam vardı. Gençlik anıları Kürdistan'daki savaş hikayeleri ile dolu olması gerekir. Siyasi hayata başlarkende Türkiye'nin temel sorununu genaraller kapı arkalarında anlatmışlardır. İki defa iktidardan uzaklaştırılırken de, Kürdistan sorunu ve direnişi temel rol oynamıştır. Demirel ve İnönü tarihi tecrübeleri bir tarafa bırakalım, kendi ömürleri boyunca cereyan eden olaylardan hangi tecrübeler çıkarmışlardır. Demirel Sakarya nutkundan çıkardığı sonuç ile Kürdistan'ı kendisine vatan etmek için Türk halkından daha fazla canı kurban etmesini istemektedir. Demirel'in (vatan eğer uğruna ölen varsa vatandır) sözleri Kürdistan halkı içinde nasıl bir yankı bulur. Kürdistan halkı da aynı şiarı benimser, Kürdistan'ı kendi ata topraklarını Demirel'e değil kendine vatan yapmak için uğruna ölmeye hazır olacaktır. Demirel kendi 5 aylık hükümetinin, icraatlarından değil, 75 yıllık TC tarihinden, binlerce yıllık Kürdistan tarihinden sonuçlar çıkarmalıydı iflazı resmen ilan edilmiş bir politika Türk halkını da çıkmaza sokacak, TC ile birlikte Demirel'inde sonunu hazırlayacaktır. Çözüm halkın iradesinin üstünlüğünü tanımak saygı göstermektir.

Türkiye Militarizme Daha Sıkı Sarılıyor

Türkiye'nin iç ve dış politikasını militarizme dayandırarak yürütüyor. Çıkmaz ve haksız politika militarizm olmadan yürütülemez. İçerde Kürt halkının haklı meşru ulusal ve demokratik taleplerine karşı, Türk halkının demokrasi talebine karşı militarizmi çıkarıyor, dış pazarlarda hakimiyet kurmak için ekonomik rekabet yerine militarizmin kılıcını çekiyor, komşularını tehdit ediyor. Avrupa'ya ABD askeri gücüyle çevresini etki ve denetim altına alarak bir güç olduğunu belirterek stratejik işbirliğini öneriyor. Türk devletinin dayandığı ekonomik, siyasal zemin başka bir imkan yaratmıyor. Türk sermayesi süngünün arkasına devletin askeri ve siyasi desteğine dayanarak hayat alanı bulabiliyor. Emperyalist batı sermaye ile ve çevre komşuları ile rekabet yoluyla kendine pazar bulma gücünde olmadığına göre devletin çıplak zorunu kullanmak zorundadır. Türk burjuvazisi, doğuşunda ve devletini oluşturmada da temel yöntemi, piyasa kanunları, sermaye birikimi, ticaret, üretimin büyümesi yoluyla değil doğrudan zoralımı yoluyla palazlanmıştır. İç pazarında bile Rum, Ermeni, Yahudi burjuvazisine karşı rekabet gücünden yoksun Türk burjuvazisi askeri gücünü kullanar, katliamlar yaparak, gasp yöntemiyle azınlık burjuvazisini siyasi ve ekonomik gücüne el koymuştur. Kürt burjuvazisine karşı günümüze kadar bilinen kendine özgü yöntemlerini kullanmıştır. TC'nin Kürdistan'daki varlığı Türk sermayesinin Kürdistan'daki sömürü ağı tamamen çıplak zora dayanmaktadır. Klasik sömürgeciliğin klasik barbar yöntemleri.

TC başbakanı Demirel Türki cumhuriyetlere yaptığı gezide yanına ırkçı-faşist Türkeş'i, Generaller'ini, Diplomatlarını ve işadamlarını alarak çıkmıştır. Kendi başına Türki cumhuriyetlerde etkinlik gösteremeyen Türk burjuvazisi bu ülkelere Türkeş'le ırkçı, turancı siyaseti, Generallerle militarizmi götürerek etkin olabiliyor. Azerbeycan'a atadığı askeri ataşe ırkçı halk cephesinin askeri örgütünü kurmakla görevli, Türkeş, halk cephesi mitinginde boy göstererek bilinen turancı düşüncelerini yayarken, Türkiye'nin bu bölgelerdeki emelleri de ortaya çıkıyor. Türki-İslami cumhuriyetlerde militarizmi ve ırkçılığı kullanıyor Azerbeycan parlamentosunun Muttalibov'u cumhurbaşkanı seçmesine müdahale eden TC halk cephesi ile Azerbaycan'a darde yaptı. Demokrasi adına hareket ettiğini iddia eden TC, Azerbeycan'da demokrasiyi boğazladı. Türkeş, Demirel ile yaptığı geziden sonra Bursa'da yaptığı konuşmada "bu Cumhuriyetler savaşmadan, kan dökmeden bağımsız oldular, onun için bağımsızlık nedir anlıyamadılar "derken militarizmin hakim olmamasına kan dökülmemesine üzüntüsünü belirtiyor. Demirel "vatan uğruna ölen varsa vatandır" der, Ecevit "komşu ülkelere ve Ermenistan'a Güney Kürdistan'a, Bosna-Hersek'e ordu gönderelim" der, Mesut Yılmaz'da Ermenistan'ı işgal etmekten dem vurmaktadır. Türk siyaseti savaş krizine tutulmuştur. 150 yıllık Avrupa'ya entegre olma çabaları umut vermeyince "yeni dünya düzeni"nde kendine hayat alanı yaratmak için ekonomik güçten, siyasi inandırıcılıktan ve etkinlikten yoksun TC ırkçılığı ve militarizmi kullanmaktan başka bir seçeneğe sahip değildir. TC demokrasi konusunda kimseye örnek olamaz ama anti-demokratikliği konusunda iyi bir örnek sunmaktadır. TC

siyasetçisiyle, askeriyle, idarecisiyle, hukukçusuyla içerde katliam dışarda Fetih histeriğine kapılmıştır. İçeride şovenizm ayağa kalkmış, Kürdistan'da dizginsiz ve sınırsız bir savaş, Türkiye'de sol ve devrimci muhalefete katliam imha politikası yürürlüğe konmuş iç ve dış politikada savaş naraları atılmaktadır. Bu ortamda demokratikleşmeden bahsetmek mide bulandırıcıdır. TC'nin demokrasiden anladığı Türk holdinglerinin siyasal çekişme alanı olan parlamentonun hala açık tutuluyor olmasıdır. Ki o parlamentoda halkın sesini dile getiren vekillere tahammül edemiyor dışlıyor.

TC iç ve dış politikasında militaristleşip uluslararası planda militan bir karşı devrimci güç olarak rolünü oynarken çevresindeki demokratik gelişmelere tahammül edeceği düşünülemez Güney Kürdistan'daki seçimlere karşı takındığı tavır buna güzel bir örnektir. Esasında karşı olduğu şey Güneyinde Kürt halkının özgür iradesinin ortaya çıkmasıdır. Bilindiği gibi TC Güney Kürdistan'da seçimlerin yapılmasına karşıdır. Esasında karşı olduğu şey güneyinde Kürt halkının özgür iradesinin ortaya çıkmasıdır. Ortadoğu çapında demokratik bir merkezin oluşmasıdır ve Kürt halkının kendi iradesine sahip çıkmasıdır. TC bunu açıkça ifade edemiyor, sözde karşı çıktığı olay Irak'ın toprak bütünlüğünü korumaktır. Bazen de Türkmenlerin azınlık olarak kabul edilmesine karşı olduğu için seçimlere karşı olduğunu söylemektedir. Güney Kürdistan'da Türkmenlerin çoğunluk değil, azınlık olduğu doğrudur. Henüz kendi siyasal temsilini oluşturamamış Türkmenlere Kürdistani cephe kendi çıkarlarını savunabilecek bir örgütlenmeye gitmeleri için hertürlü desteği sunmaktadır. Türkmenler de Kürtler gibi kendi kaderini tayin etme hakkı Kürdistani Cephece tanınmaktadır. TC 16 milyon Kürde hiçbir hak tanımazken Kürtler Güney Kürdistan'da dağınık yaşayan birkaç yüz Türkmene KTH tanımaktadır. Bilindiği gibi, Kürtler ile Bağdat hükümeti arasındaki temel anlaşmazlık noktalarından biri, Türkmenlirin hakları ile ilgilidir. Türkmenler kendi toplumu içinde seçime gitmeli ve istemlerini özgür irade ile ortaya çıkarmalıdır. Bu nedenle, Türkmenlerin kaderini, Kürtlerin kendi seçim sonuçlarına bağlamaları veya çoğunluğu oluşturan Kürtlerle birlikte genel seçime katılmaları anti-demokratiktir, azınlık haklarının ihlalidir. Kürtler zaten çoğunluktadır ve seçimleri kazanmaları zor değildir. Oysa Türkmenler kendi partilerini oluşturmalı ve kendi topluluğu içinde seçime gitmeli, yönetimini oluşturmalı, haklarını belirlemeli ve Kürdistan yönetimi ile bu temelde anlaşmalı, yasal düzenlemelere birlikte gitmelidir. Oysa Türkiye Cumhuriyeti bu demokratik gelişmelere tahammül etmiyor. Irak'ın toprak bütünlüğünü ileri sürerek, Türkmenlerin ve Kürtlerin kaderini BAAS diktatörlüğünün insafına bırakılmasını savunuyor. Çünkü böylece Kuzey Batı Kürdistan'ının kaderini de Ankara Hükümeti'nin tasarrufuna bırakmış olur.

TC Güney Kürdistan seçimlerini halkın kendi yasama ve yürütme organını oluşturmasına karşı olduğunu ifade etmekle kalmıyor aynı zamanda fiili saldırılarda düzenliyor. Onlarca kez Güney Kürdistan'ı köylerine ve şehirlerine karadan ve havadan saldıran Türk özel savaş birlikleri seçimlere bir iki gün kala yoğun bir saldırı başlattılar. PKK'nın sınırdaki iki karakol baskınını bahane eden TC karadan sınır ötesi harekat yaparken havadan PKK kampları ile hiç ilğisi olmayan Güneyin iç kesimlerini bombalamıştır. Yine aynı gün Saddam Hüseyin'de saldırıya geçmiş, Türkler kuzeyden, Saddam güneyden saldırarak seçim için gerekli ortamı ortadan kaldırmaya çalıştılar. Diğer taraftan Saddam şehirlerde tetör eylemlerini de geliştirmektedir. Cephenin seçim merkezi olarak kullanılan bir binasına bomba yerleştirilmiştir. Sömürgecilerin bu koordineli saldırıları sonucu Güney Kürdistan'da seçim güvenliği ortadan kaldırılıp sonuçlarını tartışılır kılmak istemektedirler.

TC henüz Kürt ve Kürdistan gerçeğini kabul etmeye hazır değildir. Gelişmeler, TC'nin buna hazır olacağını da göstermiyor. Irkçılık, şovenizm ve militarizm geliştiriliyor. Şiddet ve zorbalık giderek Türk toplumunda geçerli yöntem oluyor. Sorunu şiddet ve katliam ile çözmek beyhude çabaları demokratik yolları tıkamakta toplumun sivilleşmesini, toleranslı, hoşgörülü olmasını, mantık ve bilimin pratiğe ve davranışlara yön vermesi, olayların bilim ve mantık içerisinde izahı olanaksızlaşmakta, TC'nin geleneksel Kürdistan politikası böyledir. Bugünde "Kürt realitesini tanıyoruz" derken; tanımaya verdiği anlamı bağladığı sonuçları ile aynı oranda mantık ve bilim dışıdır.

Başbakan Demirel Budapeşte'de düzenlenen "azınlıklar medya ve şiddet" konulu uluslararası bir toplantıda "azınlıklar sorununu etkin kökene indirgemek yanlıştır, zararlıdır" demekte ve UKKTH ilkesi bir devletin bağımsızlığının ve sınırlarının değişmesi anlamına gelemeyeceğini vurgulamaktadır. Burada mantık ve bilim aranmamalıdır. Dinleyiciler Demirel'e gülmüş olmalıdır. Çünkü buna kargalar bile güler. Azınlık sorunu dünyada bugüne kadar etnik farklılıklar ve bu temelde şekillenen farklı kültür ve sosyal yapılanmalar olarak algılana gelmiştir. Demirel galiba azınlık sorununu dinsel kıstaslara oturtmak istiyor. Lozan'da böyle yapmaya çalıştılar. Bugün de "Kürtler müslüman olduğu için azınlık değildir" demekteler. Kaldıki Kürtler azınlık değil çoğunlukturlar. Kürdistan'da, çoğunlukturlar ve bölünmüş bir ulustur.

Demirel ulusların kendi kaderini tayin hakkını da TC'nin karşı devrimci çıkarlarına uydurmak için çarpık bir mantıkla bu ilkenin uluslararası antlaşmalarla belirlenen içeriğini boşaltmaya çalışmakta, kültürel kimlik derekesine düşürmektedir. Oysa UKTH'nın bir tek anlamı vardır bağımsız devlet kurma hakkıdır.

Demirel ve TC yıllardır esir Türkler, dış Türkler diye sağa sola saldırıyorlardı. Bulgaristan ile Türk azınlığın sorunları yüzünden birbirlerine girdiler. Kıbrıs'ı 120 bin kişilik Türk azınlığın hakları yüzünden işgal etti. Batı Trakya Türk azınlık hakları nedeniyle Yunanistan ile arasında sorun yaratmaktaaır. Güney Kürdistan'daki Türkmen azınlık nedeniyle Kürdistani Cephe'ye baskı yapmaktadır. Yeni Türki Cumhuriyetlere yaklaşımı etnik köken birliğinin olması nedeniyledir. Rusya Türklerini kurtarmaya çalışan TC'nin Başbakanı "azınlık sorunu etnik sorun olarak ele alanırsa ırkçı devletler doğar" demesi açıkça çifte standart kullanmaktır. Bilim ve mantıkla dünya demokrasi güçleriyle alay etmektedir.

TC Kürdistan politikasını haklı ve meşru gösterebilecek, vicdanlara ve Kürdistan halkına dünya demokrasi güçlerine kabul ettirecek bir izah şekli ve gerekçeleri yoktur. Ellerinde tek silah inkarcılık ve militarizmdir. TC'nin bu katliamcı politikasına karşı Kürdistan halkının direnişi meşrudur haklıdır. Demirel'in Sakarya'da söylediği "vatan eğer uğrunda ölen varsa vatandır" sözü Kürtlere de rehberlik etmelidir. Kürdistan, Türk burjuvazisine, uğrunda ölen varsada vatan olmayacak, boşuna ölmüş olacaktır. Geçmişte Viyana'ya kadar olan topraklar için kan döküldü ama Türk yurdu olmadı. Kürdistan'da Türk milliyetçiliğinin vatanı olmayacak. Ama Kürt halkı için bir vatan olacak mı? İşte o zaman "uğruna ölen varsa" şartı geçerlidir ki Kürt halkı yüzyıllardır bu şartın gereklerini yerine getiriyor ve getirecektirde. Kürdistan, üzerinde yaşayan her milliyetten halkımızın vatanı olacaktır. ■

20.05.1992

EMPERYALİZM, KÜRDİSTAN VE "KOMPLO" TEORİLERİ

Bawer ZÎREK

Türkiye ve Kürdistan'da geçmişten günümüze emperyalizm ve emperyalizme karşı mücadele çizgisi üzerine çok şey söylenmekte ve yazılmaktadır. Sadece sol çevreler değil, en ırkçı kesimden, fundamentalist temeldeki dinsel akımlara, oradan TC'nin resmi ideolojisi Kemalizme kadar herkes söylemde "anti-emperyalistçi" kesilirken muhaliflerini emperyalizmin "işbirlikçisi" ilan etmekte ve tüm kötülüklerin kaynağı olarak "emperyalizm" gösterilmektedir. Bunun yanısarı bazı çevreler de emperyalizme "uygarlık" niteliği bahşetmekte ve onu kutsamaktadır. Kimine göre "şeytan", kimine göre "kurtarıcı Tanrı..." Ortada bir kargaşa sürüp gidiyor. At izi ile it izi birbirine karıştırılıyor, bir toz bulutu anaforu içinde sürüklenip gidiliyor.

Sorun Kürdistan olunca bu karmaşa daha da artıyor. Sömürgeci güçler KUKM'sini emperyalizmin "işbirlikçisi", "dış kışkırtma", emperyalistlerin Türkiye'yi "bölme" çabaları şeklinde lanse ediyorlar. TC basını bu konuda aslı olmayan haberler üretiyor. Bütün köşe yazarları, sözbirliği içinde kamuoyunu yanlış bilgilendiriyorlar. TV vb. iletişim araçlarıyla kamuoyunu yönlendirmeye çalışıyorlar. TC burjuvazisinin bütün sözcüleri siyasi temsilcileri olayı böyle izah ediyorlar. Örneğin kafatasçı MÇP başkanı Alpaslan Türkeş, "Yurdumuz da yaşanan olaylar emperyalizmin düzenlediği canavarca faaliyetlerdir. Teröristler emperyalizmin uşaklarıdır" diyor. (Türkiye Gazetesi 8.2.1992) Ayrıca Milliyet Gazetesi'ne verilen yeni yıl mesajında da Türkeş, Türkiye'yi bölüp parçalamak isteyen emperyalizme karşı "kuvayi milliye" ruhunun harekete geçirilmesi gereği üzerinde duruyor. Erbakan ise, tüm olayların sorumlusu "batı kulüp zihniyeti", başta ABD olmak üzere emperyalizmi gösterirken bunun arkasında "yahudi parmağı" ve "komplosu" ile tüm olaylara "açıklık"(!) getiriyor. Ne zaman Kürdistan'da bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi yükselirse sömürgeci güçler bunu "emperyalizmin işbirlikçisi" olarak karalamaya girişirler. Oysa uluslararası emperyalizmin bir parçası, ona binbir bağla bağlı olan, onun kucağında oturan TC ve diğer sömürgeci güçlerdir. Burada TC'nin emperyalizmle olan bağını ispatlamaya gerek yok. Emperyalistler kendi çıkarlarını bölgedeki devletler üzerinde sağlamaktadır. TC bölgede emperyalizmin "ileri karakolu", "köprüsü", "bekçisi" ve uşağıdır.

Kürdistan'da ulusal kurtuluş hareketlerinin emperyalizmin "kışkırtması" olmasını bir tarafa bırakalım, bu hareketler bizzat sömürgeci güçlerle emperyalizmin işbirliğiyle bastırılmıştır. Örneğin, Şeyh Sait hareketinin bastırılması Fransa'nın işbirliğiyle gerçekleşmiştir. Fransa denetimindeki Suriye'den asker geçirilerek ulusal kurtuluş güçlerini arkadan kuşatmıştır. Ağrı isyanında İran ve İngiltere ile işbirliği yapmıştır. Mahmut Berzenci hareketini

www.arsivakurd.org

bizzat İngilizler bastırmıştır. 70'li yıllarda Güney Kürdistan'daki harekete karşı Sovyet sosyal-emperyalizmi Irak'a arka çıkmıştır. KUKM'sının emperyalizmle işbirliğini, emperyalizmin desteğini gösteren somut hiç bir kanıt gösterilememiştir. TKP'yi yedekleyen Türk burjuvazisi "anti-emperyalizm" maskesini takınarak KUKM'sini uluslararası temel müttefikleri olan sosyalist ülkeler, dünya proletaryası ve ezilen halkların desteğinden de yalıtmıştır.

Sömürgeci ve emperyalist devletler pazar alanı paylaşımında kendi aralarında sürekli bir rekabet mücadelesi içindedirler. Her sömürgeci devlet kendi sömürgeciliğini gizler, egemen olduğu topraklar üzerinde ben-merkezci bir tarzda yabancı düşmanlığını körükler, "yurtseverlik" duygularıyla halkı aldatır ve kendisine bağlar. Yabancı devletleri ve halkları ise hep yayılmacı, emperyalist ve düşman gösterir. Dış düşman tehlikesi propagandasıyla egemen sınıflar kendi iktidarını korumak, ülke içindeki sınıf mücadelesini örtüştürmek, emperyalist emellerini gerçekleştirmek için kullanırlar. Bu görüşler tek bir biçim ve uslupta değil, geniş bir cephe değişik biçim ve usluplarla topluma manipüle ederler. Yaratılan ortamla insanlar yönlendirilir. Bir çok ülkede "sol" veya "marksist" geçinen hareketler dahi bu politikanın bir parçası olmaktan kurtulamadığı, çizilen resmi ideolojinin sınırlarını aşamadığı olabilir. Bu bilinçli, bilinçsiz, maksatlı maksatsız olabilir. Sonuç aynı kapıya çıkar.

Türkiye'de de bazı sol, devrimci basın çevrelerinde, KUKM'sini emperyalistlerin diplomatik "entrika" oyunlarının basit bir ürünü olarak, yansıtma çabasıyla karşılaşıyoruz.

Bu anlayış Türk burjuvazisinin anlayışından farklı değildir. Çünkü, burjuvazi de toplumsal olayları "ajanlara", diplomatik çevrelerin "entrikalarına" ve "komplolarına" bağlı olarak açıklıyorlar. Sömürgecilerin, burjuvazinin olayları böyle açıklaması anlaşılır. Çünkü, hem amaçlı bir saptırma, hem de burjuvazi politakasını o anlık çıkarları üzerinde yapar. Diplomatik ilişki, "komplo"nun bir ipucu burjuvazi açısından büyük bir öneme sahiptir. TC burjuvazisine göre, sosyalist hareket geçmişte Rus ajanların işiydi. Şimdi bir avuç "kışkırtıcı"nın işidir. Kürdistan bağımsızlık ve özgürlük hareketi emperyalizmin Türkiye'yi "bölme" oyunudur. Peki kendisine sosyalist, demokrat diyenler olaylara böyle bakabilir mi? Marksizmin olayların daha derinde yatan nedenlerini ortaya koyan bilimsel anlayışı nerede kalıyor?! Olayların iç ilişkileri ve ilkesel yaklaşım nerede kalıyor?!

Olaylara açıklık getirmek açısından tarihe bakmakta yarar var. Tarih geçmişten günümüze değil, bugünden geçmişe bakılarak yazılır. Olayların yaşandığı an bir karmaşadır. Bir çok olgu örtüktür. Geçmişte yaşanan olayların nedeni sonradan daha berrak bir şekilde görülür. Olaylara geriden bakılınca olayların başında ve yaşandığı dönemde örtük olan, sonradan devreye giren bir çok faktör dah iyi anlaşılır. Marx'ın, "İnsan anatomisi de maymun anatomisinin bir anahtarıdır. Ama alt hayvan türlerinde gizli, daha ileri gelişme yönündeki imaların anlaşılması ancak daha ileri gelişim aşaması bir kez bilindikten sonra mümkündür" (Grundrisse s.177 Birikim Yay.) demesi, tarihte toplumsal olayları da açıklamada bir yöntem sunuyordu.

19. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda başlayan ulusal hareketlerin Avrupa'da bir çok marksist tarafından batı kapitalizminin ya da Rus hükümetinin "dışardan kışkırtması" ve Osmanlı devletini "bölme" ve topraklarını "bölüşme" çabası şeklinde değerlendirildiği oldu. Rosa Luxemburg dönemi içinde bu tür görüşlerin burjuva görüşlerden farklı olmadığını ortaya koydu. Genel anlamda ulusal sorun teorisinde yanlış bakış açısına sahip olan R. Luxemburg Osmanlı devletindeki ulusal hareketler karşısında en doğru politik tutumu takındı.

Osmanlı toplumsal yapısını inceleyen Rosa, şöyle der: "Burada kabaca bir taslağını çıkardığımız toplumsal koşullar karşısında, Osmanlı İmparatorluğu'ndaki ayaklanma ve ulusal mücadelelerin Rus hükümetinin ajanlarının suni olarak yarattığı darbeler iddiası, bütün modern işçi hareketinin birkaç Sosyal Demokrat kışkırtıcısının eseri olduğunu söyleyen, burjuvazinin iddialarından daha derin bir anlama sahip olamaz. Gerçi İmparatorluğun çözülüşü hiç de kendi halinde gerçekleşemiyor. Doğal olarak Yunanistan'ın, Sırbistan'ın, Bulgaristan'ın doğuşunda Rus kazaklarının zarif elleri(!) ebelik hizmetleri gördü. Ve Rus Rublesi, Karadeniz'deki tarihi dramın sürekli rejisörü durumunda. Ancak dipolamasinin burada yaptığı, yüzyılların haksızlığının ve sömürüsünün dağ gibi yığdığı bir barut yığınına yanan bir çıra parçası atıvermekten başka bir şey değil" (Berlin-Bağdat Alman Emper. Türki. Girişi s. 198 belge)

Rosa, çağdışı, Osmanlı despotizmi altında ulusal hareketlerin gelişmesini "doğal zorunlu bir süreç" olarak görür. "Kışkırtma", "komplo" teorileriyle alay eden Rosa, Osmanlı egemenliği altındaki ulusal hareketler karşısında marksistlerin tavrının ne olacağı sorusuna: "Sosyal-demokratlar(bugünkü anlamıyla marksist-b) ilke olarak daima özgürlükçü çabaların yanındadır." diye cevap verir. Bu ulusların Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılmasını ilerici bir olay olarak değerlendirir. Halkların doğal seyri içinde toplumsal gelişmesinde büyük bir ilerleme kaydedeceğini, uzun ve kısa vadede proletaryanın çıkarına hizmet edeceğini belirtir. Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılanların Rus hükümeti egemenliği altına girecekler, düşüncesinin doğrulanmadığına işaret eder: "Osmanlı egemenliğinden kurtulan halklar her defasında Rusya'nın iyiliklerine "kaba nankörlükle" cevap verdiler, yani Osmanlı boyunduruğunun yerine Rus boyunduruğunu geçirmeyi reddettiler." (age s.202)

Bugün bakıldığı zaman gelişmelerin yönü daha iyi görülür. Osmanlı'da gelişen her ulusal hareket dışardan bir kapitalist devlet tarafından desteklendi. Bir kısmı, Osmanlı'nın içine girdiği savaş ortamından yararlandı. Yemen'den Viyana'ya bir çok ulusal devlet kuruldu. Bunlar toplumsal gelişmeler de önemli adımlar attılar. Kürdistan halkı bu çabalarında başarılı olamadı. Hala o süreci yaşıyor.

Geçmişte ve günümüzde gelişen çeşitli ulusal hareketlere baktığımızda ulusal hareketlerin "dışardan kışkırtma", suni olarak yaratılan olaylar olmadığı görülecektir.

Günümüzde dünyadaki dengelerin değişmesi, Sırp burjuvazisinin egemenliği altındaki çeşitli ulusları ayrı devlet kurmaya ve Yugoslavya'dan ayrılmaya götürmüştür. Bazı sol çevreler Avrupa emperyalizminin Yugoslavya'daki ulusları "kışkırttığını" yazdılar. Baş rolü de Almanya'ya biçtiler. Sorunun böyle konulması yanlıştır. Bir kez sorun "dışardan kışkırtma" değil, iç çelişki ve nedenlerden kaynaklanıyor. İlk başta emperyalizm Yugoslavya'nın "bölünmesini" değil, statükonun korunmasını istiyordu. Çeşitli ulusların kendi devletini kurma ve siyasi olarak ayrılma yolunu tutması emperyalistlerin iradesi dışında gelişti. Bunu engelleyemeyen emperyalistler mevcut durumu kabullenip sistem içine çektiler. Sovyetler'in durumu da böyledir. Bu ulusal hareketler hiç kuşkusuz burjuva karakterde ulusal devletler olarak şekilleniyorlar.

Emperyalist sistemin dışına çıkmadıkları da doğrudur. Emperyalistlerin de çeşitli hesapları vardır. Bu ulusal hareketlere karşı çıkanlara şunu sormak isteriz. Peki bunların Sırp ya da Rus burjuvazisinin egemenliği altında daha katmerli bir baskı altında kalmalarını mı istiyorsunuz?

Filistin'in ulusal devletini kurması halinde mevcut durum ve önderlik altında emperyalist sistemin dışına çıkması sözkonusu değildir. Peki Filistin ulusal hareketinin bir çok ülkede elçilikleri, temsilcilikleri ve ilişkileri vardır. Filistin ulusal hareketi bu devletlerin dışardan kışkırtması olarak değerlendirilebilir mi? Hayır. FKÖ önderliği ise emperyalizmle uzlaşan bir siyaset gütmektedir. Filistin ulusal devletinin kurulması mevcut durumda desteklenmesi gereken haklı bir taleptir. Bunda herkes hemfikirdir.

Kürdistan sorunu sözkonusu olduğunda bazı Türkiye sol çevrelerinde durum değişmektedir. Ulusal hareketi "gerici", "emperyalizmin işbirlikçisi", "emperyalizmin ekmeğine yağ süren", "komplo" teorileriyle izah etmeye çalışmaktadırlar.

Kürdistan sorunu sözkonusu olduğunda bazı Türkiye sol çevrelerinde durum değişmektedir. Ulusal hareketi "gerici", "emperyalizmin işbirlikçisi", "emperyalizmin ekmeğine yağ süren", "komplo" teorileriyle izah etmeye çalışmaktadırlar.

"Komplo" teorilerin şampiyonluğunu Sosyalist Parti ve 2000'e Doğru çevresi yapmaktadır. Haber uydurarak "Üç İsrail Planı"nı ortaya attı. Henüz kurulmamış bir Kürdistan'ı İsrail benzetmesiyle Kürdistan'ın haklı davasını iç ve dış kamuoyu desteğinden yalıtmaya çalıştı. Şimdi Saddam'ı zor durumdan kurtarma telaşı içinde. Kürdistan sorununun çözümü için dört sömürgeci devleti bir masa etrafında toplanmasını öneriyor. Dört sömürgeci devlet tarafından kabul edilmeyen Kürdistan halkının iradesini de bir aksesuar olarak eklemektedir. Söylenen kısaca şu mantıki sonuca varır: 'Bir araya gelin Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini boğun.' Çok keskin "anti-emperyalistçi" geçinen Perinçek ve çevresi böylece sömürgeci güçler eliyle "anti-emperyalist" tavır geliştiriyor.(!) Gelişen her mücadele biçimine "provakasyon" damgasını vuruyor. TC sömürgecilerinin bütün suçunu ABD emperyalizminin sırtına yüklüyor. TC devleti "suçsuz", "günahsız", piru pak kalıyor. Hiç kuşkusuz ABD TC'nin suç ortağıdır.. TC'nin destekçisidir. Peki TC birinci derecede suçlu değil midir? Güney Kürdistan'da kimyasal silahlarla katliam yapan, özgürlük mücadelesinin önündeki engel Saddam değil midir?

Yalçın Küçük, Toplumsal Kurtuluş'ta ABD'nin Kürt devleti projesi olduğunu yazdı. Mücadele dergisi de bir çok sayısında 'ABD'nin öteden beri kendi denetiminde bir Kürt devletine sıcak baktığı' ve "Kürt devleti projesi olduğunu" yazdı. Buna İngiltere, Fransa ve son olarak Almanya da eklendi. Bu emperyalist güçler bugün yeryüzünde egemendirler. Peki öyleyse bu kadar gücü arkasına alan Kürtler nasıl oluyor da kendi ülkelerinde bir devlet kuramıyorlar? Hiç olmazsa günlük basını izleseler emperyalistlerin bölgede bir Kürdistan devleti istemediğini her gün açıktan ilan ettiklerini görürler. Emperyalistler bölgedeki çıkarlarını mevcut devletler üzerinden sağlıyor. Bölgede bir Kürdistan devletinin kurulması statükonun parçalanması demektir. Bu da istikrarsızlık getirir. Emperyalizmin çıkarlarına darbe vurur.

Savaştan önce ABD'nin Kürt devleti projesi olduğu söylendi. Kürdistan halkı ayaklandı. ABD ve diğer emperyalistler Saddam'ın uçak ve helikopter kullanarak bastırmasına göz yumdular. Irak'la ABD ve diğer emperyalistler savaş içinde olmalarına, Saddam yönetimini istememelerine rağmen yine de bir Kürdistan devletinin kurulmasını istemiyorlar. Irak'ın "toprak bütünlüğü"nden yana tavır takınıyorlar. O bütün söylentiler boş çıktı. Almanya Newroz katliamında verdiği silahların anlaşma dışı kullanıldığı gerekçesiyle Türkiye'ye silah satımını durdurup, uluslararası düzeyde TC'yi sıkıştırınca, MİT güdümündeki TC basını Almanya aleyhinde kampanya başlattı. Aynı süre içinde sol basın da (2000'e Doğru, Mücadele, Gerçek) yeni bir şey keşfeder gibi Alman emperyalizminin yayılmacı emellerini keşfettiler. Almanya'nın çeşitli hesapları olabilir. Ama uluslararası düzeyde katliamı teşhir etmesi doğruydu. ABD, Almanya, Fransa, İngiltere yaptıkları çeşitli açıklamalarla TC'ye bölgede Kürt devleti istemediklerinin güvencesini verdiler. Son olarak Avrupa Parlamentosu Kürtlerin devlet kurma hakkının olmadığını karar altına aldı. Uyduruk sözden başka emperyalistlerin bir Kürdistan devleti projesi yok. Bunlara şunu sormak gerekiyor. Peki siz bir Kürdistan devletine karşı mısınız?

Bazı sol çevreler de Kürdistan halkının bağımsızlık ve özgürlük talebini görmezlikten gelir. Kürdistan halkının kendi talepleri ve sosyal durumu nedir, hiç düşünmez. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine ise Ortadoğu'da emperyalistler tarafından "kullanılan" ve kullanmaya açık bir "koz" olarak bakar. Emperyalizmin Kürdistan senaryosu var mıdır? Vardır. Devrim hareketini reformize etmek için sınırlar değişmeksizin Kürtlere kültürel halklar verilsin. Bu bile doğru tahlil edilmeden Kürdistan halkı olsa olsa emperyalist senaryo içinde bir "figuran" olabilir, mantığı ile yaklaşılmaktadır. Emperyalistler gerekli gördüğünde bir "rol" verdiği, gerekli görmediğinde oyundan attığı bir "figuran" gözüyle bakıyorlar. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi "kirli" ve emperyalizmin elindeki bir "araç" olabilir. Kürdistan halkı kendini kurtaramaz ve yönetemez mantığı var. Bunun için Türkiye proletaryası adına kurtarıcılığa soyunuyorlar. Güney Kürdistan'daki ulusal hareketin önderliğinin sınıf karakterinden dolayı Irak sömürgeciliğine karşı mücadele ederken emperyalizmle uzlaşma çizgisi, pragmatizm, kendi öz gücüne güvenmeme durumu devrimci ulusal hareketi gözden düşürmenin teorisine dönüştürülüyor. Lenin, ezilen ulus burjuvazisinin ezen ulus burjuvazisiyle gerici anlaşmalara girmesi karşısında, "Marksistlerin eleştirileri ulusal harekete değil onun alçaltılmasına, bayağılaştırılmasına, onu basit bir çekişme seviyesine indirme eğilimine yöneltilmelidir." der. (Emperyalist Ekonomizm s.70 Koral Yay.) Emperyalizm kelimesi ezberlenerek karmakarışık teoriler sunulmaktadır. Emperyalizme karşı siyasi mücadele çizgisi, siyasi demokrasi sorunu kavranamamaktadır.

İstenmesi gereken ulusal kurtuluş mücadesinin daha kararlı bir şekilde yürütülmesidir. Ülkenin siyasi ve ekonomik bağımsızlığını sağlayacak şekilde yürütülmesidir. Mevcut durumda savaşı yürüten önderlikler sosyalizme yönelmese de yabancı sömürgeci boyunduruğa, ulusal baskıya karşı olduğundan dolayı ilerici ve demokratik bir muhtevaya sahiptir. Dolayısıyla devrimcilerin ve halkların desteğini hakeder. ■

YABANCILAŞMA, NEWROZ VE KURTULUŞ SORUNLARI

Hasan ASGARÎ

Tek tek insanların yaşamında olduğu gibi, toplumsal eylemlilik sürecinde de, bugün atılan adımların, aslında ne denli önemli ve anlamlı olduğunun bütün yönleriyle anlaşılması hemen mümkün olmayabilir. Bu adımların gerçek ve çok boyutlu öneminin, ileride, dönüp geriye bakıldığı zaman tam olarak ortaya çıkma ve anlaşılması olasılığı her zaman çok daha güçlüdür.

Ancak, tarihi, bir başta başlayıp aynı başta sona eren dairesel bir hareket olarak değil, sarmal diyalektik bir hareket olarak anlayan materyalistler bu adımları gerçek muhteva, kapsam ve yönelimleriyle derinlemesine kavrayabilir ve sonuçlar çıkarabilirler. Bu durumda bile gerçekliğin bütünsel bilgisine varmak olanaksızdır, ancak yaklaşık ve görece doğruluğu içindeki yanlarına ulaşılabilir, çünkü kendisini analiz dışı tutabilen faktörler yakıcı sonuçlarıyla zaman içinde ortaya çıkabilirler. Kaldı ki insan bilinci, müthiş zenginliği ve çeşitliliği içindeki sosyal gerçekliğin her zaman değilse bile çoğunlukla gerisinde kalmakla malüldür.

Bu tür sakıncaların en aza indiği tarihin bu türden algılanışında, neden-sonuç ve karşılıklı etki içindeki zorunluluklarının altında gizlendiği bir biçim olarak rastlantılar, sadece bu zorunlulukların anlaşılması açısından önem taşırlar. Dolayısıyla, nedenler açığa çıkarıldığında, raslantı olarak görülenin aslında tarihin nesnel yasalarının belirlediği zorunluluklar olduğu anlaşılır. Böyle olunca, görünürdeki tüm benzerliklerine ve sanki biri diğerini veya biri birkaçını aynen tekrar ediyormuş izlenimi uyandıran olayalar içerse de, bu anlayışa göre tarihin tekerrürü mümkün olmaz. Bu nedenle, ulus ve toplum çapındaki olaylar bütünü olarak tarihi, ileriye doğru atılan tek bir adıma, aynı anlamda olmak üzere tek bir olaya indirgeyip buradan hareketle hem bu adım veya olayı, hem de bütün bir tarihi gerçek yönelim ve sonuçlarıyla kavramak mümkün olabilir.

Öncesinde, politikanın, araç ve amaç diyalektiği içinde, söylemde ve pratik yaşamda karşılıklı güçlerin pozisyon kapma savaşımı olarak belirginleştiği, o gün ve sonrasında, belli tarihsel yönelim ve sonuçlar çıkarmada giderek zenginleştiği 1992 Newroz'u işte böyle bir gün, böyle bir adım ve olaydı. Dönem dönem sessizliklere bürünse de, yabancı işgalciler ve sömürgecilere karşı asla dinmeyen başkaldırılar ve ulusal ayaklanmalar bir yanda, ama öte yandan da, tarih dışına itilmiş ve ilkel bir yaşama mahkum edilmiş olmasından başka, kimliksiz kılınmış olmanın acısı ve utancı içindeki Kürtler ve Kürdistan tarihi, bundan sonra çok daha hızlı ve anlamlı olacak akışına başlamak üzere, o gün öylece donup kaldı!

Karşılıklı taraflar, soruna bu veya şu nedenden ilgi duyan bütün güçler, öncesindeki konumlanışının bir devamı olarak, o günün teorik bilgisine ulaşmayı, bir ulusun bir halkın geleceğini kurmak veya karartmak için zorunlu gördüler; bu bakımdan da tarihi o gün dondurmak bir zorunluluktu. Ama, 1992 Newroz'unu, bütün yönleri ve ayrıntılardaki gizli zenginliği ile bilince çıkarmaya Kürtler'in olduğu kadar kimin ihtiyacı olabilir? Bir ulus açısından kimliksiz kılınma, ulus olarak ve Kürdistan'da bir halk olarak tümden inkardan gelinme ve yok sayılma, ama bunun utancı Kürtler'in olamaz, ya da sömürgeciler, soruna taraf olan herkes ve Kürtler açısından kimler ve hangi sınıflar bu utancı ne kadar taşıyor, gelişiminin her adımında tüm bunları yeniden ve yeniden sorgulamak daha çok Kürtler için değilse başka kimler için yararlı olabilir? Kaldı ki, mücadelenin her yeni evresi, bir kez daha dönüp herşeye yeniden bakmayı gerektirir, ve artık hiç kuşku yok, Kürtler bakmayı ve sorgulamayı, özellikle bunu eylemli yapmayı biliyorlar.

1992 Newroz'unun Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi için ne kadar önemli olduğu, bu süreçteki keskin ve ayrıştırıcı dönemeçlerden biri olarak taşıdığı önemli özellikler hakkında kuşkusuz çok şey yazılıyor ve daha da yazılacak. Ama, herşeyden önce ısrarla ve içimiz Kürt ulusal gururuyla dolu olarak bilmeli ve söylemeliyiz ki, halkımız bu ilkel ve insanlıkdışı yaşamın utancını artık yaşamak istemiyor; bir zamanlar ya da şimdi kendisi gibi olan her ulusun içinden geçtiği bir süreçle, artık Kürtler de kendi utancıyla daha fazla yaşayamayacağını, sadece sözle değil eylemli olarak ortaya koyuyorlar; 1992 Newroz'u, başka herşeyin anlatımını içinde taşıyabilir, ama herşeyden önce bunun, belli bir sessizlik döneminden sonra, yaklaşık son yirmi yıllık süreçteki en görkemli ve pratik ifadesi olarak doruk noktasıdır.

Sosyal olayların dorukları, bütün zamanların ama daha çok da Rönesans'la başlayıp Aydınlanma Dönemi'ni geçerek işçi sınıfının bağımsız bir güç olarak ortaya çıktığı ve kendi varoluş koşullarının teori ve ideolojik hattında da ilerlemeye başladığı dönemlerin sorunsalı olarak, insanlaşma(toplumsallaşma) probleminin anlaşılması ve çözümü için sağlam bir temel verir. 1789 Fransız Devrimi,

Paris Komünü ve Büyük Ekim Devrimi gibi insanlık tarihinin en önemli momentleri, değer yargısal bir bakış açısından insanın temel sorunu olarak insanlaşma problemine de belli bakış açıları kazandırmışlardır; bu anlamda bunlar için sorun, insanlaşmaya karşıt olarak insandışılaştırma durumunun ortadan kaldırılması olmuştur. Dolayısıyla, insanlığın temel bir sorunu olarak insanlaşma ve insandışılaştırma problematiği bağlamında Kürtlerin konumunu belirlemek de gerekir.

Yazının gelişimi içinde sorunun kapsamı, muhtevası ve büründüğü biçimler ortaya çıkacaktır, ama burada hemen şunu saptamalıyız: Kürt tarihinde hep özel ve anlamlı bir yeri olacak olan 1992 Newroz'u ile birlikte ortaya çıkan gerçekliğin temelinde, **insanlığı çalınmış** gaspedilmiş halkımızın-ulusumuzun, gerçekten özgür olmak için, yaşamına insancıl içeriği tekrar ve derinlemesine kazandırmanın sarsılmaz **öz iradesini ve istemini,** bunlar üzerine çökerek dumura uğratmış olan sömürgeciliğe **karşı** ortaya koymuş ve dayatmış olması vardır. Artık biliniyor ve Kürtler bunun acısını derinlemesine yaşıyorlar; çok kuvvetli ve abartılmış ifadeler gibi gelebilir ama Kürtler insanlıklarının çalındığını artık biliyorlar. Daha da önemlisi, bir zamanlar yitirdikleri irade ve istemlerini yeniden kazanmanın nereden geçtiğini biliyorlar; bunları, insan olma durumuyla bir uyuma sokmayı ve insanın istediği gibi istemeyi öğrenmek gerektiğini biliyorlar. 1992 Newroz'u için herşey söylenebilir, ama o günün, Kürtlerin özgür istem ve iradelerini eylemli ortaya koyuşlarının doruğu olarak saptanmazsa eğer, bu söylenenler hep eksik kalır.

Öz irade ve istemini ortaya koyabilmek ve dayatmak yetisi, eğer yitirilmişse yeniden kazanmak, parçalanmış ve yetersiz kılınmışsa süratle onarmak, özgürlüğe ulaşma çabasındaki insanın en önemli hasleti olduğu için böyledir bu. Kürtler için, tarihin nesnesi olmaktan çıkarak bir özne olmak ve dolayısıyla kendini yeniden yaratmak demektir bu. Hiç kuşku yok, Kürtler, artık kendi tarihlerini kendileri için yeniden yapıyor ve yeniden yazıyorlar. 1992 Newroz'u bunu bir kere daha tanıtlıyor.

İnsanlıkları çalınmış, ve çok önemli bir unsur olarak (önemli, çünkü tekrar nasıl kazanacaklarının temelini veriyor) kendi varoluşlarını dayatmak, her zaman canlı tutmak için çabalamış olsalar da, üzerinde eylenen kütlesel nesneye dönüştürülen Kürtler, uzun bir sessizlik döneminden sonra işte bunun için ayaktalar yine. Ama Kürtler eski Kürtler değil, sadece varoluşlarını kanıtlamak için eylemiyorlar, bir yanıyla bu aşıldı, aynı zamanda insani bütünlüklerini sağlamak için, bunun önkoşulu olarak içselleştirdikleri öz irade ve istemlerini konuşturuyorlar. Bölünmüş parçalanmış bir ülkede, temelinde şiddet olan uygulamalarla kendine yabancı kılınmış bir ulus içinde, insani bütünlükten sözetmek bir yana insanın nasıl kaybolup gitmediğini irdelemek daha anlamlı olur. "Yeryüzünün lanetlileri"nden olan Kürtler, kendilerini kazanma ve yeniden yapılandırma yoluna, bir daha imkanı yok çıkarılamayacakları bir şekilde girmiş olduklarını işte o gün gösterdiler. Yoksa, Kürt motifleri ve renkleriyle estetize edilmiş bir günlük görkemli ve anlamlı yaşantıyı tam da Newroz günü dillendirmeleri bir rastlantı olamaz. Rastlantı gibi gözüken şey bir zorunluluğu gizliyor; Kürtler, özgürlüklerini kazanmaya mahkumlar ve bunun için varoluşlarını eylemli olarak ve ölümüne dayatmak zorundalar.

Acılar ve aşağılanmalarla dolu, ama yine de tüm bunlara karşı dayatıcı ve yadsıyıcı olmuş, sessiz kalıp boyun eğdiğinde bir yığından öteye gidememiş, kısaca yeterli bir ulusal bilinçten yoksun olması nedeniyle, dayatırken ve yadsırken de bütünsel olamamış, bir yanıyla direniş ve ihanetin yan yana olduğu Kürtlerin bu acılı tarihi işte bugün bir kez daha parçalandı; tarihsel-toplumsal koşullarına gönderme yapıldığında, direnişin ve alabildiğine insani kılınmış bir yaşantının sembolü olarak Demirci KAWA söylencesi o gün olduğu kadar hiç böyle somut bir içeriğe kavuşmamıştı. Dolayısıyla, tarih o gün parçalanırken unsurlarına da ayrıldı; böylece Kürtler geçmişlerini bir kez daha ve eylemli olarak sorguladılar. Geçmişi sorgulamak yeni bir gelecek kurmak için anlamlı olabilir tabii ki, ve artık hiç kuşku duyulmaz, Kürtler de bir gelecek kategorisine sahipler.

Tarih, sadece zaman boyutuyla değil, mekan boyutu ve bu ikisinin birlikteliğiyle anlamlıdır, geçmişin sorgulanması da böyledir, sadece geçmişin sorgulanmasıyla değil, bunun için de yaşanılan an ve gelecek ile bağlantısı içinde anlamlıdır, ama sadece bu kadar değil, madem bu sorgulama eylemli bir biçimdedir, o zaman hangi mekanda ve hangi koşullar altında gerçekleştiğiyle de anlamlıdır. Parçalanan Kürtlerin tarihidir, sorgulayanlar bütün Kürtlerdir ve bulundukları her yerde bir biçimde böyle oldu; keşke bütün Kürtlerin tutkuyla bağlı olduğu özellikle Diyarbekir ve Dersim'de de böyle olsaydı, ama herşey Botan'da daha bir canlı ve anlamlı yaşandı.

Madem ki, bu somuta ilişkin olarak politikayı karşılıklı güçlerin pozisyon kapma savaşımı olarak yorumladık, o zaman bazı çevrelerce yapıldığı gibi, sorunu provakasyon ve komplo teorileriyle ya da birinin diğerine gerekçe sunmasıyla izah etmek pek anlamlı olmayacak. O halde şu söylenebilir, olay karşılıklı strateji ve taktiklerin denendiği siyasal bir çatışmaydı, söylemde ve pratikteki konumlanış hep bunun hazırlıklarıydı, dolayısıyla içeriği salt siyasal düzeyde bir iktidar savaşıydı.

Kürtler acımasız bir ulusal yabancılaşmanın konusu oldular; bunu ısrarla söylemek ve tüm içeriğiyle deşifre etmek bir zorunluluktur, çünkü "gerçekteki ezilmeyi, ona ezilmenin bilincini katarak daha da sıkıntı verici kılmak, rezilliği yayımlayarak daha da rezilleştirmek gerekir." (Marks) Bu Kürtlerin tüm direniş odaklarının söndürüldüğü ve öncülerinin bir biçimde tasfiye edilmeleriyle senkronize bir olaydı. Bugün ise, düşüncesine ve eyleminin içeriğine bir bütün olarak katılınır ya da katılınmaz, etkisiz olanların yanısıra, PKK'nın soruna bu bağlamda yaklaştığını düşünüyorum. Nitekim, 1992 Newroz'unun, silahlı hareketin yarattığı sosyal ve siyasal ortamı, örgütlü bir halk hareketinin daha üst boyuttaki bir eylemliliğe dökülmesi için özellikle kutlanacağını ilan etmişti. Ama, ayırdedici bir özellik olarak da, **ulusal meclis, savaş hükümeti ve ulusal ordulaşma** gibi bir devlet örgütlenmesini hemen akla getiren kavramlar da ileri sürüldü.

Buna karşılık, TC, şimdiye kadar karşı karşıya kalmadığı oran ve yoğunluktaki giderek amaçlarında bütünleşmekte olan Kürt dinamiği ve geliştirebileceği bu temeldeki gelişmelere karşı uygun politikalar geliştirmeye çalıştı. Özel savaş taktiği olarak çok yerde kullanılmış ve artık bilinen bir taktiğe başvurarak, gerillayı ve kitleleri olumsuz etkilemeyi amaçlayan psikolojik savaş yöntemlerini Bahar Sendromu ve Taarruzu ifadelerinde somutlayarak olası gelişmeleri engellemeye çalıştı. Ek olarak tarihten yararlanmaktan da geri kalmayarak, geçmişte yaşanan olaylara ve bastırılmalarına göndermelerde bulunarak da Kürtlere bir gelecek şansı tanımama kararlılığını ortaya koydu. Böylesine şekillenen bir ortamla aynı zamanda, bugünde sokağa dökülecek Kürtleri, uygun bir zamanda yıldırmak ve daha ileri hedeflere ulaşma isteğini kırmak ve bir moral çöküntüsü yaratmak için uygulanacak şiddeti

meşru kılmak ve göstermek de hedeflenmişti. Tabii bütün bunlar yoğun bir asker ve silah sevkiyatı ve sayısı hızla artan faili meçhul cinayetler eşliğinde yapıldı. Tarihten de ders almış olarak ortaya koydukları bir diğer amaçları da, her olasılığa karşılık, artık er geç patlayacağı kaçınılmaz olan Kürt ayaklanmasına "bir erken doğum" yaptırmaktı. Böylece yerini ve zamanını kendisi seçerek belki gerillayı da şehirlere çekerek bu işi kökten bitirme hayalleri kurmuş olduğu da açıktır.İktidar kavgasının bu boyutu, taraflar açısından tüm olasılıkların hesaplanması ve yapılan hedef analizleri eşliğinde davranılmasını zorunlu kıldığı zaten anlaşılabilir.

Kürtler, öz irade ve istemlerini işte bu koşullarda ve herşeye karşın somutlaştırmakla kalmadılar Newroz'da, aynı zamanda tarihsel deney birikimleriyle bu tür provakatif girişimleri de boşa çıkarmayı bildiklerini kanıtladılar. Bu, aynı zamanda tarihsel ve güncel bilinçlerinin, insanın en yetkin bilinci olan politik bilinçleri düzeyinde ve olgunlaşmış olarak dışavurumuydu. Dolayısıyla bu, yapılan katliamlara ve özü zor/baskı/ezme ve hile ve entrika olan sömürgeciliğe karşı, tarihsel olarak oluşmuş eylemli insan bilincinin o günkü umut vaadeden zaferiydi. Öte yandan, yaratılan bu atmosfer tek ve çok net bir ifadeyle, o gün sokağa çıkmanın ölümle eşdeğer olduğunun mesajlarını bangır bangır bağırdığı bir ortamda, Kürtlerin ölümü nasıl algıladıklarını da ortaya koyuyordu. Bir halkın böyle davranabilmesi için, ölümü bu denli estetize ederek karşılayabilmesi için, ya yaşama umudunu yitirmiş olması lazım, ya da bilincinde ve isteminde korkunç güzel, anlamlı ve güçlü patlamaların olması... Her iki durumda da böyle bir halktan korkmak lazım, ya da saygı duymak... Kürtler açısından durum hiç kuşkusuz ikincisinde anlamını buluyor, bunun birincisiyle birleşmesinin yaratabileceği **Kürtlük hali** ise sadece sömürgecilerin değil, emperyalistlerin de korkulu rüyasıdır.

Burada, öz irade, istem ve bilincin birbirlerini nasıl etkileyip bütünlediğini görüyoruz. Soyut bağımsız bir birey ya da bireyleşmenin bir koşulu olarak söylenen şu sözlerin bu bağlamda çok anlamlı olduğunu düşündüm: "Özgürlüğün elde edilişi, yalnızca hayatın tehlikeye atılmasıyla olur... hayatını ortaya koymamış bir birey kuşkusuz bir kişi olarak tanımlanabilir; fakat o, bağımsız bir öz-bilinç olarak bu tanımanın gerçeğine erişemez" (Hegel) Bu doğruysa, diyalektik ilişkisi içerisinde toplumu bireye indirgeyip, buradan hareketle onun özgürlüğü sorununu incelediğimizde, ulus veya toplum ölçeğinde tarihsel-toplumsal eylem(devrim) kavramına ulaşırız. Ya da birey yerine Kürtleri koyarsak aynı sonuca ulaşırız. Kaldı ki, şimdi, Kürtler tarihsel-toplumsal eylemliliklerini kitlesel olarak ve gerilla diyalektiği içerisinde sürdürürken kendilerini zaten ortaya koymaktadırlar; bu, tarihsel özne olmalarının ya da bu kimliği kazanmakta oluşlarının en önemli göstergesidir.

O halde, dehşetli etkileyici olarak hep söylenir, Kürtler artık eski Kürtler değil! Newroz, bunun için, bütün sıcaklığıyla ülkemizi ve nerede Kürtler ve onların haklı mücadelesini destekleyenler varsa oraları yakıp geçti, dörtbir yanda yanan Newroz ateşleriyle ülke toprakları, kölece geçmişini ve bugününü yadsıyan zafer alanlarına dönüştü.

Kölece geçmişleri ve bugünlerini sorgulamak tüm ezilenlerin sorunu olarak belirginleşir, ama bu, gerçek içeriğine belki de sömürge bir halkın mücadelesinde kavuşur, çünkü burada bizzat o halkın kimliğinde, bilinç ve duyarlılığında yaratılan erezyon ve sapmaların asli nedeni olarak dış faktörler rol oynar. Dolayısıyla,ezilenlerin geneli açısından böyledir ama örneğin Kürtler açısından bu çok daha anlamlıdır; geçmişlerini ve bugünlerini sorgulayanlar bunu hiç kuşkusuz onu aşmak için yaparlar ve yapmalıdırlar, ancak bu süreç mutlaka bir gelecek kategorisine ve ne olmak istediklerinin tasarlanmış modeline sahip olmayı gerektirir, yoksa günlük bilincin sınırları içinde kalmak bir yana bizzat bu özgürleşme sürecinin çarpıtılması ve saptırılması tehlikesi ile karşılaşılır.

Böylece, bir kez daha, ilerici insanlığın hep meşgul olageldiği, çok-katlı anlam yükü ve sürekliliği içerisinde insanlaşma(toplumsallaşma) sorununa ulaşıyoruz. Zaten, bu bakımdan da, bu sorgulamanın bilinçli başlatıcıları ve sorunu kitlesel ölçeklere götürebilen direniş hareketlerinin, öz ve esas olarak, düşüncelerinin ve eylemlerinin içeriğindeki insanlaşma sorununu belirgin kılmaları şaşırtıcı olamaz. İnsan ve dünya içindeki bir varlık olarak insan için duyulan kaygılar, özetle, tüm insandışılaştırıcı koşulların eylemli ortadan kaldırılışı temelinde insanlaşmanın olumlanması ve dolayısıyla, insanın yetkinleşmesi ve bütünsel kılınması içeriklidir.

Burada, tüm çabalar, insanlıkdışı olarak saptanan gerçekliğin her yönlü eleştirisine yönelmeyi öncül alır ve böylece, bu tarihsel gerçekliği daha da çekilmez kılmak için, insanın tarihsel olarak belirginleştirdiği insanlaşma yetisini olumlamakla kalmaz, bizzat bu yolda ilerlenilmesi için de bunu eylemli kılar. İlerici ve devrimci hareketlerin bütün programatik ve pratik faaliyetlerinin özünde bunu görebiliriz, tabii ki anlayış düzeyinde farklılaşmış olarak...

O halde bir genelleme olarak şu söylenebilir: Adaletsizlik, sömürü, baskı/ezme ve ezenlerin şiddetiyle engellenen insanlaşmaya karşılık, ezilenlerin özgürlük ve adalet özlemi ve kaybettikleri insanlıklarını yeniden kazanma mücadelesi; temel bir karşıtlık içindeki bu durum, bu kavram ve kategorilerin insan bilincine yansımasıyla kendi içinde her alanda parçalanmış dünyamızın giderek derinleşen genel görünümünü verir.

Kürtler bu dünyanın neresinde?

Neresinde olduğu çok açık; burada yapılmaya çalışılan, bu yeri daha belirgin kılma denemesi olarak, üzerinde çok durulmuş bir kavram olan "yabancılaşma sorunu"nu, bazı direnç noktalarını öne çıkararak irdelemek, ancak bunu da, bir başka boyutuyla kendisinden türetilmiş **ulusal yabancılaşma** kavramını açıklamaya çalışmak olacaktır.

****

Ezen ve ezilen ilişkisi veya emek-sermaye ilişkisi ve karşıtlığı içinde, dünyamızın ve onunla birlikte insanın bir tasvirinin yapılmak istendiği her durumda, adı konulsun ya da konulmasın, bir biçimde yabancılaşma sorununun eksen alındığını görürüz. İster bu sorun üzerinde yapılan incelemelerde olsun, isterse her türlü sanat yapıtı içeriğinde yedirilmiş olarak bulunsun, bu sorun, hemen ortaya koyulan birkaç belirgin özelliği ile, insanı şu dramatik boyutları içerisinde tasvir eder: İnsanın insana yabancılaşması; böyle olduğu için de, kendi kendisine yabancılaşması, kimliğini yitirmesi; insanın kendi işine ve ürettiklerine yabancılaşması; ve belki tüm bunların sonunda insanın siyasal toplumun değerlerine ve kurumlarına yabancılaşması(her ne kadar siyasal örgütlenme daha başından toplumun üzerinde ve ona yabancılaşmış olsa da).

Böylece, çok anlamlı bir insani yaşantıya gönderme yaptığı hemen anlaşılan yabancılaşmanın, toplumun iktisadi, siyasal ve sosyal yapısı içerisinde ve onun

derindeki çelişkilerinden ortaya çıktığı görülüyor. Ama, burada bu kavramlaştırmayla belirlenen "insan hali"ni daha yakına getirmek için, sorunun bu boyutlardaki bir konuluşu yerine, herbirimizin bir biçimde ve alanda alıcısı ve algılayıcısı olduğu sanat ürünlerindeki bazı tiplemelerin birkaç özelliğinden söz etmek iyi olacak. Çünkü herkes hatırlayabilir ve ayrıca, bu insan halini, tipolojik olarak, farklı bakış açısı ve dünya tablosuyla algılanan toplumsal gerçeklikten çıkarılıp zihinde dönüştürülerek çok daha gerçek kılınan ve böylece imgesel olarak verildiği sanat ürünlerinde görmek, hissetmek ve algılamak çok daha mümkündür.

Farklı sanatsal yaratı yöntemlerinin farklı sonuçlar çıkararak derinlemesine resmettikleri dünyamızın çözülüp dağılması olgusudur, ilk bakışta görünen. Bunun insandaki yansımasının derin trajik boyutları içerisinde verildiğini algılamak hemen arkasından gelir; genel olarak bu, kendini derin bir düş kırıklığı ve zihin perişanlığı içine düşmüş"insan hali" olarak somutlar. Kendini görece yenileyip yeniden ürettikçe derinleşen çelişkileriyle kapitalizm içinde, insana, onun gelişme imkanlarına ve geleceğine karşı derin bir umutsuzlukta ifadesini bulan bu insan hali, aslında yabancılaşmış insanın bu temeldeki özelliklerini çoğaltır ve derinleştirir. Rekabetçi kapitalizmin ilk dönemlerinde insanı yüceleştiren ve bağımsız kişilik kazandıran bir yanı olduğu biliniyor, ama tekelci kapitalizmin insanı nasıl küçük insan yaptığı, fiziksel ihtiyaçları dışında nasıl eylemez kıldığı ve iradesini nasıl ezdiği de görülüyor. O zaman, bu terimin gönderme yaptığı insani yaşantı doruk noktasındaki özelliklerine bu düzenle ulaşıyor; bu yaşantının, kendini, siyasal ve toplumsal koşulların ve çelişkilerin derinlemesine bağlı ve paralel olarak, bir hüzün, bir zihin perişanlığı, bir şaşkınlık ve yoğun yalnızlık duygusu toplamı olarak belirginleştirmektedir. Bu koşulların ve çelişkilerin insanı, eğer farkında değilse ve eğer bilince çıkarıp aşma yetisinde değilse veya bu yetiye hiç sahip olamamışsa, mutlak mutsuzluğu ve yalnızlığı içinde kendini yitirmiş olarak gözükür. Umudunu yitirmiş, kurtuluşu olmayan, üzücü bir yaşam ve toplum korkusu içinde terkedilmiş, yaşamın amaçsız akışına kendini kaptırmış, unutulmuş, yalnızlaşmış/yalnızlaştırılmış bir yaşantıya mahkum, herkesin kendinden ve çevresinden bir parça görebileceği kadar fazla saydığım bu sıfatlarıyla insan, en iyi bu kavram ile anlaşılır.

Değişik çevreler, bu kavramın bir açıklamasını araştırırken, teoriyle birlikte giden bir insani yaşantı uydurmuş değiller, aksine çağımızın insanın bu kavrama denk düşen yaşantısı hazırda vardır. Üstelik, özel mülkiyetin olumlu bir aşılmasının gerçekleştirilmesiyle birlikte hala sınıfsız toplum demek olmayan sosyalizm ile, bu insanlık halinin hiç olmazsa kısmen aşıldığı ve tümüyle ortadan kaldırılması imkanlarına kavuşulduğunun sanıldığı bir zamanda, kapitalizme geriye dönüşün mimarı olan revizyonizmin de yarattığı yanılsamalarla giderek derinleşen ve farklı boyutlar kazanan bir yaşantıdır bu. Dolayısıyla, her düşünürün veya sanatçının bu yaşantıya olduğu kadar yabancılaşma kavramına da farklı boyutlarda yaklaşmaları anlaşılabilir. Örneğin, dinci düşünürler, bu yaşantının nedenini tanrıya yabancılaşmaya bağlıyorlar; kuşkucular, tümden anlamsız kılınmış dünyanın ve olayların tersliğine; varoluşçular, kapitalizmin dünya çapındaki bunalımı yıllarında(1930), bu bunalımın burjuva kafasındaki yansımasının bir sonucu olarak, hiçbir amacı, hiçbir değer yargısı, hiçbir ölçütü olmayan insanın, ölüm dahil herşeyin saçma ve bir hiç olduğu bu dünyadaki yalnızlığına bağlıyorlar. Aynı şekilde bundan kurtuluş için de farklı çözümler ve yollar önermekte ve bunları tartışmaktadırlar.

Ancak, bu kavram, diğerlerinden alındığı şekliyle aşılmış ve içeriğinin doldurulmuş şeklini ve giderek bazı sakıncaları nedeniyle tekrar aşılmış halini Marks'ta ortaya koyar, burada bizi ilgilendiren de daha çok bu konuluştur. Marks'ın çok önemli ve sonraki düşüncelerinin giderek olgunlaşacak olan öncüllerinin verildiği **1844 Elyazmaları** adlı eserinin temel kavramı yabancılaşma kavramıdır. Bu kavram kendisinin değildir aslında; çok önceleri, doğal ilişkilerin toplumsal ilişkilere üstünlüğünü ileri süren Aydınlanmacı filozof Rousseau, Toplum Sözleşmesi'nde, bu kavramı, insanın doğuştan gelen özgürlüğünü yitirmesi ve bunu bir sözleşmeyle topluma aktarması anlamında kullanır.

Hegel'de bu kavram anlam farklılaşmasına ve zenginliğine uğrar; Rousseau'nun yanısıra bu kavramı kullanan iktisatçılardan da alan Hegel'e göre, her nesnelleşme, özellikle de doğanın ve şeyler dünyasının nesnelleşmesi, bir çeşit yabancılaşmaydı. Veya daha genel anlamda, yabancılaşma, Tin'in başkalaşarak doğallaşmasıydı. Kendi içinde kapalı bir süreç olarak bu yabancılaşma, Tin ile yabancılaşmış biçimi arasındaki savaşımın bir ifadesidir; aynı zamanda, Mutlak Tin'in nihai aşamasına yol açan, zihnin gerçek varoluş biçimidir. Bu savaşım yoluyla bilinç nesnede kendini tanır, ya da düşünce katında yabancılaşmanın bilincine varılarak daha yüksek bir bilinç düzeyine varılır. Bu, yaratıcı ile nesnenin birliğinin(özne-nesne özdeşliğinin) yeniden kazanıldığı bir düzeydir, hiçbir çelişki ve çatışkının olmadığı Mutlak Tin'de aynılaşmaktır. Yabancılaşmanın üstesinden gelmek de ancak böyle mümkün olabilir. Hegel'de tüm bunlar spekülatif olduğu ve artık aşıldığı için ilginç gelmeyebilir ama önemli olan şu: Kısaca, bu temelde ele aldığı yabancılaşma sorunuyla Hegel, insanın, kendini insan olarak **gerçekleştirmek** için, varlığını yabancılaştırmaması gerektiği görüşünü felsefesinin temeli yapar.

Daha sonraları, insan düşüncesinin gelişme uğraklarının bir başka devi olan Feurbach, soruna materyalist boyutlar katarak, yabancılaşmanın, insanlıktan uzaklaşmış toplumun **ayırdedici** niteliğini oluşturduğunu ve ortadan kaldırılmasının da insanın yeniden insanlaşmasının zorunlu koşulu olduğu görüşünü ileri sürer. Ne var ki, bunu din çerçevesinde açıklar: O'na göre, insanlar kendi özniteliklerini -insan doğasının en iyi yanlarını- tanrı anlayışlarına yansıtırlarken, kendileri insanlıktan sıyrılmış oluyorlardı. Aslında bütün dinsel dogmalar, insanın tanrı karşısında kendi özünü horlaması ve kendini küçümsemesine varıyordu. Böylece, O'na göre Tanrı bir insan yapıtı oluyor ve aslında da olması gerektiği gibi, insan evrenin merkezine konuyor ve herşeyin son nedeni yapılıyordu. Marks'ın daha sonraları tesbit ettiği gibi, Feurbach'ın düşüncesinde insan, ayrımlaşmamış, yani kendi içinde sınıfsal olarak farklılaşmamış bir insanlık düzeyinde ve soyut olarak tasarlansa da, gerçek insan yabancılaşmadan kurtuluşun merkezine konuyor ve ondan hareket ediliyordu. Ancak, ondan kurtuluşu sadece düşünsel bir davranış olarak, din eleştirisi sorunu olarak gerçekleşecek bir süreç olarak algılıyordu. O zaman ortaya kısaca şöyle bir durum çıkıyordu: Madem ki tanrı imgesini yaratan insandır, o zaman insan tanrı tarafından yaratılmış değildir. Bunu görüp anladıklarında, bütün yanılsamalar yok olacağından ve tanrıya ne verdilerse onu tekrar içselleştireceklerinden yabancılaşma yok olur.

Demek ki, her iki düşünürde de sorun insanın veya insan olmanın esaslı bir alanı olarak ele alınıyor, ancak

ortaya konuluşunda farklı yollar izleniyor, fakat yine de şöyle ortak bir noktada birleşiliyor: **Yabancılaşmaktan kurtulmak, düşünce düzeyinde onun bilincine ulaşmasıyla mümkündür. Oldukça önemli bir saptama; bilincine ulaşmak, bilince çıkarmak ve aşmak, bu kavramlar çok önemli, ama bu kadarıyla idealist sınırlar içinde kalmaktan kurtulamıyorlar,** ikincisi Hegelci idealizme onu aşacak darbeler vurmuş olsa bile...

Marks ise, her ikisinden de belli yanlar almakla birlikte, temelde bu çözümleri yadsır; Hegel'e karşıt olarak ama Feurbach ile yakınlaşarak, toplumsal varlığın, tüm bilincin kaynağı olduğu(ve tersinin olmadığı) gerçeğinden hareket eder. Fakat, tanrıların, dinsel doğmaların düşünsel yanılgılardan başka bir şey olmadıkları ve dolayısıyla sadece bilincine varılmasıyla bunların dağılıp gideceklerini yadsıyordu. Kuşkusuz Feurbach gibi, ve hatta bu kadarıyla tümüyle ondan alarak, yabancılaşmanın, insanlıktan uzaklaşmış toplumun belirgin niteliği olduğu ve kaldırılmasının da insanın yeniden insanlaşmasının zorunlu koşulu olduğu görüşünü benimsiyordu.

Bu, daha sonra iktisadi temellerinin açığa çıkarılmasına bağlı olarak bizzat emek ve sermaye karşıtlığı temeli üzerinde giderek belirginleşen, başat hale gelen ve sürgit gelişimi içerisinde insanın aleyhine derinleşen insan hali'nin tanımıydı. Bu kavramı bugün de bu genelleştirilmiş hali içindeki insanlığı anlamak için kullanabiliriz; daha sonra sakıncaları nedeniyle büründüğü biçimi de özetleyeceğiz. Dolayısıyla soruna sadece felsefi açıdan bakılamazdı, bu, Marks'ı yoksunlaştırılmış, reddedilmiş ve tüm bunların nedeni olarak yalnızca bir nesne gibi karşılanmış olmanın sebeplerini araştırmaya götürür. Sorunun çözümünde ve genel olarak Hegel ve Feurbach'ı temelde ve birçok bakımdan aşan Marks, aynı zamanda bu iki filozofun paylaştığı bazı düşünceleri ışığında kapitalist iktisadın kategorilerini incelemeye başlar.

Böylece, Hegel'den emek ürününün insanı yabancılaştırdığı düşüncesini alır ama bunun ne tür bir emek olduğunun analizine girişir, ki zaten teorinin asli yanı da böyle şekillenir. Klasik iktisatçılar tüm çabalarıyla özel mülkiyetin kaynağını gizlemeye çalışırken emeği nötr (yansız) olarak görüyorlardı ve bu Marks'a göre onların merkezi kusuruydu. Bir diğer önemli çelişkisi de şuydu bu iktisadın: Zenginlikler arttıkça, üretici güçler geliştikçe üreticilerin yoksunlaşması artıyordu, eşitsizlik ve sefalet derinleşiyordu ve bu, ekonomik kategorilerin değişmezliği esas alınarak mutlak bir yasa gibi görülüyordu, dolayısıyla kapitalizm sonsuz bir sistem olarak olumlanıyordu. Oysa tüm kavram ve kategorilerin bir başlangıcı ve bir de sonları vardı, önemli olan bunların tarihselliği içindeki gelişimini izlemekti.

Marks'ın, etraflı bir eleştiriyle ulaştığı ve saptamalarla, emeğin nötr değil, yabancılaşmış emek olduğunu görmesi zor olmaz, artık teori ayrımlaşmamış bir insanlık temel alınarak değil tamamen proleterya açısından ele alınır. Ürünün üreticiden ayrılması ve ona ait olmaması üzerinde temellenen teoriye göre, "İşçi, ne kadar çok zenginlik üretirse, üretiminin gücü ve kapsamı ne kadar çok artarsa, o kadar çok fakirleşecektir. İşçi, ne kadar çok meta yaratırsa, o kadar ucuz bir meta durumuna gelecektir." Şu mantıki sonuçlar bu olgunun çözümünden çıkar: "Emeğin ürettiği nesne, onun ürünü emeğin karşısına yabancı bir varlık, üreticiden bağımsız bir güç olarak çıkmaktadır." Bundan dolayı, "Emeğin gerçekleşmesi...işçinin gerçekliğini yitirmesi olarak(...) nesne durumuna gelme, nesnenin kaybolması ve köleliği olarak, (...) edinme, yabancılaşma ve elden çıkma olarak görünmektedir."

"Gerçekliğini yitirme", "nesne durumuna gelme" ilgimizi çeken kavramlardır burada, ama biz Marks'ın bu aktarılanlarla ulaştığı birkaç sonucu da aktarmak istiyoruz: "İşçinin emeği, onun dışında, ondan bağımsız, ona yabancı olarak varolmaktadır(...) bu emek, işçinin karşısında kendi başına bir güç olmaktadır...ve işçinin nesneye verdiği yaşam, onun karşısına düşman ve yabancı olarak çıkmaktadır." (1)

Aslında, bütün bunlarla ekonomi politiğin temeli olan özel mülkiyetin kökeninin bulunmasının amaçlandığını yukarıda söylemiştim, o zamana kadar özel mülkiyet açıklanmadan kalıyordu çünkü. Ama bundan da önemli olarak, ulaşılan komünizm düşüncesinin, bir toplum projesi olarak temellendirilmesi ve zorunluğunu göstermek için mantıksal temellerini koymaktı. Dolayısıyla, bu teori ile, özel mülkiyetin sonucu olarak emeğin yabancılaşması öncülünden hareketle bizzat özel mülkiyet kendi özüne indirgenerek çözümlenir ve bundan zorunlu olarak komünizmin çıkacağı mantıksal olarak gösterilir.

Teori, yukarıda bizzat Marks'tan alınan alıntılarla gösterildiği gibi, onulmaz bir karşıtlığı, ekonomik bir trajedi ve mantıksal bir paradoks olarak açığa çıkarır. Marks Kutsal Aile adlı yapıtında, bir kez değindiği gibi, bu karşıtlığın bir yanındaki işçi nesnel konumundan ötürü insanlığını **yitirir,** ama burjuvazi de insanlıktan çıkar bu haksız mal edinme nedeniyle, ne var ki, burjuvazi bu karşıtlıkta kendisini gerçekleştirdiği için durumundan hoşnuttur. Öyleyse, çok açık, ortada insanlıkdışı bir durum var ve bu, insanın tarihsel yetisi olarak giderek ve giderek insanlaşma istemi ve yetisi önündeki başlıca temel durumdur.

Öylese bu insanlıkdışı duruma saldırı hareketi ve bir acımasız eleştiri olarak komünizm ve bunun nihai olarak gerçekleşmesine götürecek **tarihsel-toplumsal hareket,** işte bütün bunlar, bu yabancılaşmadan kurtulmanın zorunlu koşuludur. Ve yabancılaşmadan kurtulma, hiçbir zaman ütopik olmadan, mevcut koşulların bir analiziyle şu çok daha somut konuluşuna ulaşır; Marks, insanlığın geleceği olarak, mantıksal kılınmış ve tümüyle armonize toplum projesi olan komünizmi bireye indirgeyerek yapar bunu: "...herkesin başka işe meydan vermeyen bir faaliyet alanı olmadığı, ama herkesin hoşuna giden faaliyet dalında kendini geliştirebildiği komünist toplumda, toplum genel üretimi düzenler, bu da, benim için, bugün bu işi, yarın başka bir işi yapmak, canımın istediğince, hiçbir zaman avcı, balıkçı ya da eleştirici olmaksızın sabahleyin avlanmak, öğleden sonra balık tutmak, akşam hayvan yetiştiriciliği yapmak, yemekten sonra eleştiri yapmak olanağını yaratır." Bu, yabancılaşmadan kurtulmuş "bütünsel insan"dır.

Bu söylenenlerle, teorinin bazı sakıncaları nedeniyle aynı kalmadığını, daha sonra Alman İdeolojisi'nde işbölümü ve kaldırılması sorununun eksen alındığını anlıyoruz; aynı yerde, filozofların anlaması için kullandığını söylediği yabancılaşma teriminin iktisat dışı öğeleri kapsamasının da bu kavramın sakıncaları olduğu anlaşılıyor. Zaten 1844 Elyazmaları'ndaki komünizm anlayışının da soyut ve zaman dışı, Alman İdeolojisi'nde ise yine soyut ama pratik ve asli olarak iktisat ağırlıklı olduğunu görmemiz de bu nedenledir. En sonunda da, meta fetişizmi ile, tamamiyle ekonomik temellere dayalı olarak kapitalizmin görkemli bir eleştirisini gördüğümüz yerde, kavramın aşıldığını anlıyoruz. Dolayısıyla, yabancılaşma kavramı, bilebildiğimiz kadarıyla, Kapital ciltlerinde kullanılmadığı gibi, Lenin'in Devlet ve Devrim'inde, devletin toplumun üzerine çıkarak ona yabancılaşması biçiminde geçen ifadesinden başka,

literatürde kullanılmaz olur.

****

Tabii ki, bir zamanlar, özellikle 1960'lı yıllarda, oldukça zengin tartışmaların kaynağı olan bu kavram yine tartışılabilir, hatta sosyalizmin ve Marksizmin öldüğüne ilişkin iddiaların ortalığı sardığı günümüz dünyasında, içeriğine, Marksizmdeki yerine ve kullanılmasındaki sakıncalarına ilişkin olarak tartışılması güçlü bir olasılıktır. Benim düşünceme göre, birçok bakımdan oldukça çekici ve kışkırtıcı olan bu kavram ekseninde insan, varoluş koşulları ve geleceği bakımından irdelenmelidir ve bu, farklılaşmış bakış açılarına göre felsefeciler, sanatçılar ve politikacılar tarafından zaten yapılmaktadır.

İnsanlığa çok şey katan pratik sosyalizm deneylerinden sonra yeniden Ekim Devrimi öncesi koşullara dönülmüş olmasının, kapitalizmi bu alanlarda daha ne kadar derinleştireceğinin tam olarak belli olmadığı şartlarda yine de şunlar söylenebilir: İnsanlararası ilişkilerin giderek insaniliğini yitireceği, nesnelerarası ilişkilerin bunların yerini daha kuvvetle alacağı, insanın hemcinsine göstermediği güveni nesnelere yansıtmada derinleşeceği, paranın yabancılaştırıcı ve en genel insani değerleri tiksinti derecesinde erezyona uğratma derecesinde artık bir tahminde bulunulamayacağı bu kapitalizm koşullarında, evet kısaca bu koşullarda, kendinin kılınması ihtiyacı içindeki kendini yitirmiş insanı anlamak için bu kavram gereklidir.

Bir de, bu genel insan halini özgüldeki yaşantı olarak kavramaya çalıştığımızda, özellikle bunu, gerçekte ülkesi ile bir bütün ama zorla parçalanmış bir halk, bir ulus olarak Kürtlerin topyekün inkarına ilişkin yaptığımızda daha trajik boyutlarını yakalayabiliriz. Bu yaşantıyı nitelemek için yabancılaşma terimi zaten kullanılmaktadır, o zaman içeriğini doldurmaya çalışarak kullanmak daha doğru olacak.

****

Kendi ülkelerinde az ya da çok etkin olarak bir biçimde eyledikleri, yabancı işgalcilere ve sömürgeciliğe karşı tavır aldıkları zaman değil, bir halk bir ulus olarak topyekün inkar edildikleri zaman da değil, aslında Kürtler, bu inkarla başlayan ama özellikle bu sömürgeci politikaya karşı direnişlerinin kırılmasıyla derinleşen ulusal yabancılaşma sürecine girdiler. Objektif olarak varolanı inkar etmek, tümden yok saymak, hele bu apayrı gerçekliği ile bir halka/bir ulusa karşı yapılıyorsa ve ister inandırmak ister kabul ettirmek için olsun temelde zor / şiddet / terör uygulanıyorsa, bu sürecin ulus ve toplum çapında çok önemli sonuçlarının olması gerekir.

Bu sürecin başlaması ve derinleşmesiyle, ilk planda göze çarpan, Kürtleri'in kendi varoluşlarına ilişkin içerisine sürüklendikleri kuşku oldu; bu, bir başka ulusa ilişkin olarak da gerçekleşti mi, karşılaştırmak yararlı olabilir, ama Kürtler'de bu, yaşama korkaklığı ve özgürlük korkusu ile birleşti kaçınılmaz olarak. Ulus olarak varlığından kuşku duymak, kendi ulusal gelişiminin mantıksal sonuçlarına ulaşmada ve özgür olma da korkaklık, sadece bunlar bile ulus olarak Kürtlerin kendilerini yitirmeleri için yeterliydi.

Dolayısıyla, Kürtler'in, üzerinde özgürce eyledikleri, etkide bulunup değiştirdikleri, değiştirip dönüştürürken kendilerini de değiştirip dönüştürdükleri ve özetle, gerçek anlamda kendilerinin kıldıkları bir ülkelerinin de olmaması demekti bu. Ama şöyle söylemek daha anlamlı olabilir; bu, ulusal yabancılaşmanın yaratmış olduğu korkunç bir çelişki, bir paradokstur, bilincine varılmasıyla genelde Kürtler'in adeta idealize ederek tutkuyla ama yine de biraz kuşkuyla andıkları Kürdistan, Kürtler'in ülkesidir, ancak her zaman üzerinde yaşadıkları kendi ülkeleri Kürtler için böyle bir ülke olmadı. Hiç kuşku yok, Kürtler tarihsiz bir ulus değil, aksine pek az halk bu kadar eski bir tarihi olmakla övünebilir. Ancak, Kürtler kendi ülkeleriyle bütünleşip, kendi içinde farklılaşmış olsa da kendi doğal sınırları içinde tarihsel bir özne olarak, uluslar ailesinin eşitleri arasında yerlerini alamadılar.

Tarihsel bir özne olamadılarsa ya da böyle olmaktan çıkarıldılarsa, o zaman tarihlerine, objektif olarak varolmalarına ve bir ülkelerinin olması gerçeğine rağmen, artık üzerinde eylenen bir nesne (2) bir yığın haline sokulmuşlardır, demektir bu. Sömürgeciliğin bu nesneleştirici, kimliksiz kılıcı ve böylece kendine yabancılaştırarak tümüyle sağlıksız bir topluma dönüştürücü politikalarına bizzat karşı çıkıp savaştıkları dönem ile sessiz kaldıkları dönem arasındaki nitelik farkını unutmadan, asıl olarak Kürtler'in bu dönemini utanç verici olarak algılamak gerekir. Bunun objektif ve subjektif bir dizi nedenleri sayılabilir, zaten tüm bu nedenlerin bilince çıkarılıp eylemli aşılması zorunluluğunu kavramış olan Kürtler, bu sürece güçlü bir biçimde girmiş bulunuyorlar.

Barbarların ve imparatorlukların istilaları altında kalmış, rekabetlerinin konusu olarak parçalanmış ve sömürgeliştirilmiş olan Kürtler'in, bu sürecin gerek içinden ve gerekse dışından bilincinde olan herkesin önüne, tarihinin en acılı yanı olarak ulusal yabancılaşmaya uğratıldığı dönemi çıkarır. Nitekim, İsmail Beşikçi'nin müthiş etkileyici bir söylemle ifade ettiği gibi, Kürtler sömürge bile olmayan bir halktır, Kürdistan sömürge bile olmayan bir ülkedir, derken, sömürgecilikten daha aşağı ama gerçekte ne olduğu bilinmeyen(!) bir statüye gönderme yapan "bile" zarfı tek başına bunu anlatmak için yeterlidir.

Birden fazla devlet tarafından sömürgeleştirilen Kürdistan bu statünün bütün özelliklerini taşıyor, ancak Kürtler'in varoluşuna ilişkin herşey inkardan gelinirse hangi statüden söz edilebilir, ya da olmayan bir şeyin ne statüsü olacak! En iyi durumda bile sömürgecilik, "en yıkıcı silahlarla donatılmış Avrupalı ve Amerikalı emperyalist birliklerin, sömürge ülkelerdeki silahsız ve savunmasız insanları boğazlaması, çoğu zaman, yalnızca bir genel kırım niteliğinde" (Lenin) olsa da, Kürtler'e ilişkin olarak tümden anlamdışılaştırıcı böyle bir boyut da içermektedir.

Sömürgeciler, o zamana kadar asla boyun eğmemiş, zülme, sömürüye ve sömürgeciliğe karşı bir biçimde direnmiş Kürtler'in mevcut direnişlerini kırmayı yeterli bulmadılar, çünkü geleceklerine tümüyle sahip çıkmak istediler. Akıl almaz bir inkar politikasıyla geçmişlerine de saldırdılar, ve o zamana kadar katliamlarla silahsızlandırdığı, geniş ve yoğun bir muhbirler ağıyla donattığı idari, adli ve askeri mekanizmasını yerleştirdiği Kürdistan ve Kürt gerçekliğinin ne kavramsal ve ne de gerçek olarak var olduğunu her fırsatta ilan ettiler. Bunda zor ve şiddet temeldi; ama bu, yetmiş yıllık bu objektif olarak varolanı inkar etme tutumunun akıl dışı olmasını değiştiremedi, karşıt zorun şiddeti arttıkça bu tutumdan çark etmeye başladılar. İnkar edilmişlikleri içindeki "yeryüzünün lanetlileri"nden olan Kürtler, varoluşlarını dayatırken, kendilerini sömürgeleştirip tarih dışına itenleri olduğu gibi kendilerini de değiştiriyorlar. Demek ki, tarihsel-toplumsal hareket içinde olmak, belli bir amaç uğrunda eylemek, kendisi için varolmak ve kendi yazgısı

üzerinde hak ve karar sahibi olmak, bir nesne olmaktan çıkarak özne olmak anlamına geliyor.

Kürtler, dönemlerine göre güçlü ve etkin olup olmadıkları bir yana, çeşitli topluluklar, bağımsız beylikler ve devletler kurdular, ancak ne yazık ki doğrudur, hiç kimselerin Kürtlerin devletleri olmadı ve kendilerini yönetmekten bile acizdirler diyemeyecekleri kadar örgütlü bir halk olamadılar. Bunun utancı bir yanıyla Kürtlerindir, diğer yanıyla içinde bulundukları ve her zaman olumsuzluklarıyla çepeçevre sarılı oldukları nesnel coğrafik koşulları, tarihsel ilişki ve çelişkilerinin ta sosyalizm ve sosyalist güçlerin de içinde olduğu uluslararası şekillenmenindir, vb. Ama konumuz açısından önemli olan, Kürtler'in, kendi utançlarıyla ne yaşamayı hak eden ne de yaşamak isteyen bir halk olduğunun tespit edilmesidir; bunu, öncesini saymazsak, artık bir ulus olarak şekillenmeye başladığı 1800'lü yıllardan 1938-40'lı yıllara kadar sürekli kıldığı ulusal bağımsızlığına yönelik eylemliliğiyle kanıtlıyordu. 1789 Fransız Devrimi'nin de etkide bulunduğu ve böylece farklı bir halk ve ulus olmanın bilincinin de geliştiği bütün bu dönem boyunca Kürtler benzer durumdaki halklar gibi bir tarihsel özneydi; kendi farklı bir halk ve ulus bilinciyle donanmış olarak geleceğini kurmaya çalışıyordu.

Ancak, derin objektif ve subjektif nedenler yüzünden, başka uluslar gibi, kendini ulus olarak bütünleştirecek olan bütün kurumlaşmalarını, hakim olduğu bir iktisadi temel ve yaşam üzerinde sağlayamayarak kendini gerçekleştiremediğini görüyoruz. Bu, dış dinamikler karşısında kendini gerçekleştirememe halidir; bunun için etkinlik göstermiş, sürekli başkaldırmış, derin maddi ve manevi acıların konusu olarak eylemiş ama başaramamıştır. Başaramamanın nedenlerinin bilince çıkarılması, bundan sonra başarabilmenin temellerinin oluşturulmasına hizmet eder. Ama burada önemli olan, eksik ya da fazla, kendi içinde bölünmüş ya da bütünsel, amaçlarına ulaşmada dış dinamiklerden çok kendi zaafları az veya çok etkili olmuş, yerel veya nispeten genel olmuş, tüm bunlara karşın, Kürtler'in her zaman yaşamak isteyen bir halk bir ulus olması, kendi tarihsel etkinlikleri peşinde koşarak kendileri için bir gelecek aramış olmalarıdır.

Sömürgeciliğin neden olduğu toplumsal ölçekli tahribatlar, yaşamın her alanına ilişkin olarak sorgulanmalıdır, özellikle inkar edilmiş olmanın ve buna karşı neden sessiz kalındığının bütün vecheleri açığa çıkarılmak zorundadır, ama Kürtler yekpare bir kitle olarak ve tüm bunlar yüzünden aşağılanamaz. Aslında ezilen tüm halkların, bizzat bu ezilmeden doğan çarpık bilinçlenmelerinden kaynaklanan sessizlik dönemleri, baş eğme halleri ve tek sözcükle kölece yaşantıları bir biçimde izlenebilir. Bütün ezilenler açısından ortak bir özellik olarak izlenebilir, ezilenler, kendi durumlarının bilincine vardıkça, yine bizzat bu ezilmenin yarattığı şekilde, kendi kurtuluş modellerini kendilerini ezende bulurlar. Böylece, kendilerini ezenlerin ezenleri haline gelme düşüncesi dahil, en iyi durumda, onlar gibi olma, onlar gibi kurumlaşma ve onlar gibi eyleme güdüleriyle davranarak günlük bilincin sınırları içinde kalabilirler. Kürtler, bütün bunlar açısından da sorgulanmalı, kısa ve orta vadeli çıkarlarının ötesinde, tarihsel bir sürecin mantıki sonuçlarına ulaşmaya da hazırlanmalıdır. Ancak Kürtler'e, garip bir mantıkla, iki aşağılamanın belki bir yücelmeye neden olabileceği şeklinde yaklaşılamaz, kaldı ki Kürtler buna layık da değillerdir. Sorgulanıp yadsınması gereken tarihsel dönemlerinin yanı sıra olumlanıp yüceltilmesi gereken yanları da vardır; çoğu durumda Kürtler, kendi bilinçli faaliyetleri ile bilinçlerine çıkardıkları gerçek durumlarını aşmanın çabası içinde görünmüşlerdir. Bizce önemli olan budur, ama başarısızlıklarının nedenleri de tabii ki önemlidir, ancak bunlar irdelenirken, özellikle olumlu yanlarına vurgu yapmak gerekir, çünkü geçmişi olmayanların daha doğrusu sahip çıkılacak geçmişi olmayan bir halkın geleceğini kurması da çok zor olur.

Bu bakımdan da, Kürtler'in acımasız bir ulusal yabancılaşmaya uğratıldıkları dönemin incelenmesi daha önemlidir; kimliksiz kılınmanın, Kürtler'in geneli açısından ve ayrıştırılması temelinde çeşitli sınıf ve tabakalar açısından nasıl karşılandığı ve algılandığının bilinmesi, bu yabancılaşmadan kurtulmanın da temellerini zenginleştirir.

Küçülen ve giderek ortadan kalkmaya mahkum Osmanlı'dan geriye kalan tek ülke olduğu için mi, bu çılgın ve akıl almaz inkar politikasına başvuruldu? Nedenleri biliniyor; daha üzerine çöreklendikleri kurtuluş yıllarında emperyalizm ile ilişkilerini geliştiren ve giderek merkezinde Kürtler'in ve emekçi halkların olduğu baskıcı ve katliamcı kimliğiyle Kemalizm daha başından sahtekarca bir tutum içindeydi. İçinde Bizansvari entrikalar ve yönetim deneyleriyle zenginleştirilmiş neredeyse altıyüz yıllık Osmanlı yönetim tecrübesini devralmış TC ve kurucularının yakın tarihlerini çok iyi bildikleri bir gerçek. Tarihleri yazıyor, TC'nin ilk kurucuları acısını derinden yaşamışlar, o denli genişlemiş bir imparatorluk, yöneticilerinin rezilliklerini ve çöküşlerini sergileyerek eriyor ve yok oluşunu yaşayanların sadece nostaljik göz yaşları dökmeleri olanaksız. Bu yanı önemli değil, özellikle, son yıllarında, çeşitli emperyalist devletlerin dayatmaları ve destekleriyle de oluşan uygun ortamda, Batı'da ve Doğu'da ve özellikle Balkanlar'da patlak veren ulusal hareketler karşısında etkisiz kalanların, aslında bir süreklilik içinde daha sonraları emperyalizm ile işbirliği yaparak Kürtler karşısında nasıl kahraman kesildiklerini anlamaktır önemli olan. Balkan uluslarının, ulusal bilince ulaşmaları, bunun bileşenleri olan dil, tarih, kültür, sanat alanlarında derinleşmeleri ile eşzamanlı olarak başkaldırıları ve kurtuluşları, aslında Kürtler için de bir kurtuluş modeli sunarken, Kemalistler, bundan Kürtleri nasıl köleleştireceklerinin sentezine ulaşıyorlar.

Bir halkı değil, bir ulusu, o zamana kadar ve özellikle de ulaşılan bu sentezle yapılan uygulamalara karşı ta 1938-40'lara kadar devam eden, özü bağımsızlık ve ulusal kurtuluş olan başkaldırıların üreticisi bir ulusu yeniden sömürgeleştirdiklerinin bilinciyle böylesine köktenci davranmaları, bu yüzden anlaşılabilir. Özü, şiddet, baskı ve katliam olan ve ilk başlarda hep bunları esas alan sömürgecilik, ısrarla ve her fırsatta ve her aracı kullanarak, Kürt ve Kürtlere ilişkin herşeyi inkar etmelerinin bütün boyutları biliniyor, ya da tümüyle anlaşılmaya çalışılıyor. Ama, bu korkunç ve akıl dışı inkarcılığın pratik politikaya dönüştürülmesinin Kürtler ve Türkler açısından ve farklılaşmış bir bütün olarak Türkiye halkları açısından yarattığı acılar ve telafisi belki de mümkün olmayacak tahribatlar, belki tam olarak hiç bilinmeyecek.

Bu sömürgeci politikanın karşısındaki en büyük tehlikenin, ulusal bilince ulaşma veya bu bilinçte derinleşme olduğu bilindiği için, o zaman bunu tümden yok etme veya etkisiz kılma sömürgeciliğin esası oluyor, bu da dil, kültür, tarih ve sanat alanlarında gerçekleştiriliyor. Ve bu kadarı, bir sistem olarak sömürgeciliğin genel özelliklerini içeriyor, nitekim tüm sömürgelerde bu alanlara özgü karşıt ve saptırıcı yöntemler kullanılmıştır. Irkçılık boyutuyla da bunlar yaşamın her alanında farklılaştırıcı yöntem ve uygulamalarla daha şiddetli ve yoğun bir biçime

sokuluyor. Ama bunlar Kemalist sömürgecilik açısından nedir ki? Çöken bir imparatorluğun bu son mirasına karşı öylesine feodal ve burjuva sahiplenmeci bir tutumla yaklaşılıyor ki, bir daha asla yitirmemek için, Kürtler inkar ediliyor. Burada, ırkçılığın farklı kılıcı boyutu tersine dönerek daha da iğrençleşiyor; bu temeldeki "aynılaştırıcı" ırkçı uygulamalar daha başından bir kolaylık sağlıyor sömürgecilere, öyle ya, bütün kanallardan, devletin bütün kurumları, olanakları, savunucuları, basını ve bilimi ile "olmadıkları" ispatlananların ne haddine "varım" demeleri. Bu, hiçbirşeyin değilse akıl hastası olmanın ve böyle davranılmanın gerekçesi olabilir!

Böylece, ne zaman ki Kürdistan, tüm dinamikleri ve direniş odakları sindirilip sessizliğe büründüyse, işte o zaman bu inkarcı politikaların başlangıcı, sürece yayılarak Kürtler'in trajik yalnızlığını bu kez de ulusal yabancılaşma boyutu içinde yeniden ve yeniden üretir oldu. Bu dönem, sömürgeci politikalar açısından olduğu kadar, daha çok da, farklılaşması içindeki Kürtler açısından, ortaya çıkan uygun ortamdan kendi ulusal kurtuluşu için yararlanma, onun varoluş koşullarını kurumlaştırma temelinde ilerletme yerine, gerekçesi emperyalizme karşı ortak mücadele veya başka birşey olsun, Kemalist sömürgecilikle işbirliği yapanlar ve ulusal kurtuluş için çaba harcayanlar açısından tümüyle incelenmelidir.

Bir başka ülkede de bir biçimde işletilmiş olabilir, ama bu süreci Kürtler'de olduğu kadar acılı ve onur kırıcı yaşandığının örneği bulunamaz; çünkü bu, sadece maddi varoluşlarına karşı değil, bir halk bir ulus olarak Kürtler'in daha çok asli olarak da, bilinçlerine karşı yapılan topyekün bir saldırıydı. Kafka, öykülerde, yönetime ve bürokrasiye yabancılaşanlar böcekleştiklerini görürler, ya varoluşlarını öyle algılarlar, ama işte böyle üzerinde eylenen bir nesneye dönüştürülen Kürtler'in kendilerini nasıl algıladıkları ve tanımladıkları meraka değer. İşte bu, onun(ulusun) kendine yabancılaşma sürecidir; insanlık halinin anlatmaya çalıştığımız temel boyutlarına ek olarak, burada kendilerine yabancılaşan/yabancılaştırılan Kürtler, tabii ki bunu her alana yabancılaşarak yayacaklardı.

Her zaman ve ısrarla vurgulanmalıdır, ta ki Kürtler bu onur kırıcı durumdan kurtuluncaya kadar; Kürtler kimliksiz kılındıklarında, kendi özlerine (bir ulus ve bir halk olarak maddi ve manevi üretimlerinin kendi varlıklarında somutlanmış en iyi yanlarına) yabancılaşma sürecine girdiklerinde, bir biçimde kendilerini yitirdiler; nispeten uzun denebilecek bir süre içinde de ne bu yitmişliklerinin teorisini yapabildiler ve ne de ondan kurtuluşun pratik etkinliği içine girebildiler. Sözcüklerin bazan çok güçlü olduklarını biliyorum, ama bunu bir bakıma Kürtler'in bu dönemini daha iyi anlama ihtiyacı içinde olduğum için yapıyorum, daha doğrusu anlamakta zorlanıyorum ve bu döneme ne kadar güçlü vurgularla yaklaşılırsa yeridir diye düşünüyorum.

Bir ulus kendini nasıl yitirir, daha doğrusu baskı, ezme ve şiddet kullanılarak bu sürece sokulduklarında kendilerini nasıl anlamlandırdılar, ya da tümden anlamdışı kılındıklarını bildikleri halde, yaşamak için neyi eksen aldılar?

Bunları sorgulamak ve bilmek durumundayız, ama şu çok açık, Kürtler kendilerini yitirme sürecine girdiklerinde aslında insanlıklarını da çaldırmışlardı. Hiç kuşku yok, bu sözcük de oldukça güçlü, ama ne yazık ki tam da böyle oldu; Kürtler, insanlıklarını çaldırdılar. Bu sömürgeci politikanın özü tabii ki baskı ve şiddetti, ama sadece bu kadar değil, bu ulusal yabancılaşmayı dayanılır ve daimi kılmak için, evet bir bakıma bunun için, ama daha çok da, varoluşlarına ilişkin yaratılan kuşkuyu derinleştirmek ve böylece topyekün ortadan kaldırmak için, siyasal, ideolojik, hukuksal ve bir anlamda daha çok da dinsel uygulamaları derinleştirmekten geri kalmadılar.

Bunlarla amaçladıkları, bir ulus ve bir toplum bazında yanılsamalar yaratmak, toplumsal ölçekte aşağılık kompleksi üretmek, ve bunları yeniden ve yeniden üretmek için, her türlü reklam araçları ve yığınların ideolojik sis altında tutulmasıyla ulusal düşünme ve davranış biçimini ve ürünlerini daha kaynağında öldürerek "yığınlaştırmak"tı. Bu da oldukça güçlü ve iddialı bir sözcük ama bu, zaten faşizmin kullandığı ve bazı yerlerde başarılar kaydettiği bir şey. Ancak, kavram ve bu kavramın içeriği olarak "yığınlaştırma" ya Türk sömürgeciliğinin olduğu kadar kimsenin ihtiyacı olmadı. Bir özne olarak ulus işte böyle nesneleştirilir çünkü; ruhsuz, bilinçsiz, kimliksiz ve bazan anlamdışılık olarak nesne bunun ötesinde birşey değildir artık, sadece üzerinde oynamaya yarar, ya da istendiği gibi şekillendirmeye. Artık böyle olunca, ulus çapındaki ve kimliğindeki bu yabancılaşmadan sonra ve bu süreçle birlikte Kürtler yaralı bilince sahiptirler. Doğrudur, tüm ezilenlerin bilinçleri yaralıdır ama kimileri açısından hiç olmazsa bunun bir de ulusal boyutu yoktur.

Yaralı bilinçleriyle Kürtler diğer özgür uluslarla nasıl kıyaslanabilir. Hiçbir şekilde kıyaslanamaz; çünkü bütün özgür uluslar kendi çapları içindeki gerçek ilişkilerini kendileri bizzat yaşarlar, ama gerçekliğini yitirmiş Kürtler hangi gerçek ilişkileri nasıl yaşayacaklardı? Nitekim, ulus çapındaki ilişkiler neyi kapsıyorsa onların akıl dışı bir biçimde dönüşüme uğratılmış biçimleri, evet ulusa ilişkin akla ne tür ilişki geliyorsa bunlar bir biçimde çarpıtılarak Kürtler'in ulus olmadıkları "gerçeği" ile ilişkilendirildi. Bunlar, bizzat bu yabancılaşma sürecinden türetildi; kendi gerçekliğimizi bilince çıkarmak demek, bunu her alanda yapmak demektir, ve böylece hiç kuşku yok Kürt toplumu tümden hastalıklı bir topluma dönüştürüldü.

Böyle bir toplumda, doğal olarak çepeçevre ortaya çıkan/çıkarılan ve bilinç çarpılmaları yaratan kompleksler, özellikle aşağılık kompleksini eksen alarak bunu başat haline getirir. Dolayısıyla, bunu çok iyi hesaplayan sömürgeciliğin özel çabalarıyla da bizzat sömürgeciliğin kendisi, ulus çapında, toplumun en küçük birimlerine kadar ve bireysel ölçekte yeniden ve yeniden üretilir. Bu nedenle, kendi yabancılaşması içinde ulus, kendi varoluş koşulları ve bu koşulların aşılıp dönüşüme uğratılmasıyla ulaşılacak mantıki yönelim ve sonuçları dışında, yabancılaşmış yönelim ve sonuçların konusu olur. Aslında burada Kürt toplumunu amaçlı oluşturulacak kişilik tipolojisi bağlamında anlatmak daha anlamlı olabilirdi, ama bu yazının amacıyla çelişecek kadar uzun olabileceği ve bir başka yerde yapılabileceği için mümkün değil, ancak şunlar söylenebilir. Böylece, tarih boyunca örnekleri görüldüğü gibi, başka güçlerin amaçlarına ulaşmada basit bir araç, bir eklenti haline gelinebilir, daha da kötüsü yaralı bilinç bunu bir erdem olarak da sunabilir. Sınıfsal farklılaşmaları içide Kürtler, ulus olarak kendini yitirme halini kendilerince tersinden olumlayarak bu insanlıkdışı sürecin sürdürülme temelleri haline gelebilirler, bunun için, insana yabancı ne kadar şey varsa onu insan olmanın bir erdemi olarak sunabilirler.

Bu toplumda, biraz derinlemesine bakıldığında herşey başaşağı durur gibidir, sanki ulus olarak kendi dışlarına çıkmış Kürtler, Kürt olarak ne varsa ona saldırır gibidir, yaşama korkaklığı Kürt olarak ne varsa ona saldırmak, öldürmek sevdasıyla birleşmiş gibidir, vb. Daha doğrusu bu sürecin tersine döndürüldüğü zamana kadar işleyen süreç

buydu.

Aşağılık kompleksi hiç ortaya çıkmayacakmış gibi göründüğü alanlarda bile bir biçimde kendini dışa vururken daha başka nasıl düşünebilir? Üstündeki cilaları kaldırır, ML, proletaryanın yılmaz savunuculuğu, proleter enternasyonalizmi, sınıfa karşı sınıf, milliyetçiliğe karşı duyulan abartılmış öfkeler, vb, bütün bunları kazıyın, altından Kürt olmadan kaçışın en azından telaşını görürsünüz. Veya şöyle de genelleştirilebilir; mevcut koşullarda bile böyledir, çarpık bilinci içindeki Kürt işbirlikçi, bir sömürgeci meslektaşından ya da konum olarak izdüşümünden daha sömürgeci ve daha inkarcıdır. Tipik olan, bir biçimde genel olan'ı verir, Kürtler'in birinci sınıf vatandaş olduğunu, bir azınlık olmadığını, eşit yurttaşlar olduğunu hergün tekrarlayan Hikmet Çetin, kendisini ziyaret eden Barzani'nin Kürtçe sözlerini İngilizce yanıtlıyor, oysa Kürtçe yasak olmaktan çıkarılmış, bu bir yana devletin başı Özal bilmem hangi yakınında Kürtlük arıyor! Kürt ulusal yabancılaşmasından olduğu kadar, bu koşulların aşılması temelinde ulaşılacak sosyalizmle, yabancılaşmış genel insan hali'nden de kurtulma imkanlarına kavuşmanın önkoşulu olarak, yaşamın her alanında bağımsız eylemenin en ateşli karşıtları kimlerdi? Bir Türk veya bir Türkiye'li devrimci, bunun az çok ortak ve birleşik mücadele anlamına da geldiğini bildiği için de olsa, karşı çıksa bile bunu anlayabiliyor, bazıları bu hakkı teslim edebiliyor. Ama, Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin ulaştığı bu boyutlarda bile, buna karşı çıkışlarının boyutlarını, içeriğini ve biçimini, bir kendinden kaçış olarak somutladığında, bu Kürt devrimcisi(!) nasıl tanımlanabilir?

Tipik olan genel olan'ı verir; demiştik; ya kendini yıllarca Türk solu içinde tanımlayan bir Kürt devrimcisi, mücadelenin kazandığı bu ivme karşısında kendini sorgulamaya başlayıp bu geçen yıllarını bir tür anlamdışılık olarak tanımlarsa, bundan nasıl acı duyulmaz? Mücadelenin ulaştığı bu seviyede bile, hala proletarya, enternasyonalizm, vb. denip kendini milliyetçilikten(!) ayrı tutan, bağımsız sınıf tavrı ya, ona eklemlenmekten duyduğu ürküntüyü dışavururken neden ve kimlerden kaçılıyor? Sorgulamaya değer. Proletaryanın sınıf çıkarları ve sınıf tutumu mu, tabii ki böyle, ML, proleter enternasyonalizmi mi, elbette ki böyle, hala ekonomik taleplerin dışında eyleyemeyen, üstelik Kürdistan proletaryasına karşı enternasyonalist dayanışma tutumunu bırakalım, kışkırtılan şovenizmle neredeyse karşıtında tutum takınmaya ulaşan Türkiye proleteryası için mi, yoksa biçimde ulusal olsada her geçen gün kendisi için sınıf haline gelmekte olan Kürdistan proletaryası için mi eylenmelidir? Kürdistan proletaryası Türkiye proletaryasını her bakımdan beklemeli midir bu durumda, yoksa ikincinin evet ancak ikincinin taşıyabileceği bu nitelikleri birinci taşıyamaz mı, ya da buna layık değil midir? Bu kadarı yeter, aslında geçmişte tartışmanın belki anlamanın olabileceği bu tür soruları çoğaltmak insanı saçmalığın sınırlarına ulaştırabilir, zaten sorun tipik olanı vermekti, gerisi istendiği kadar çoğaltılabilir.

Israrla vurgulanmalıdır, bu yabancılaşma altında, Kürtler'in hayatın her alanındaki üretimiyle aslında tükendiklerini, çünkü tüm bunların ya aynen ya da dönüştürülerek kendilerine uydurulup sömürgecilerce maledildiğini bilmek yetmiyor. Aynı zamanda bunlar bir başka biçim altında, mevcut yabancılaşmanın derinleştirilmesi yönünde tekrar kullanılırlar. Böylece, sömürgeci etkinliğin her biçimi, öz ve kapsam olarak, maddi olarak aldıklarının yanı sıra, ulusun beynine, yaralı bilincine sürekli bir saldırı hareketine dönüşür. Bu, aynı zamanda ulusun iradesi, eyleme bilinci ve istencinin parçalanması demektir. Bu nedenle, bu yabancılaşma altında geçen uzun ve sessiz zaman içinde, ulus, dönüp geriye baktığı zaman, iradesini sömürgeci iradeye, isteklerini onun isteklerine ve gücünü onun gücüne bağımlı kılmakla kalmayıp, en kötüsü de bunu bir alışkanlık haline getirdiğini görür. İsteme, eyleme, çaba gösterme, tek başına hareket etme yeteneklerini yitirmiştir artık.

Alışkanlıkların gücünü kırmak, hele böyle bir durumda bir alışkanlığı bir diğeriyle, daha doğrusu karşıtıyla ikame etmek pek kolay gerçekleşemez. Dolayısıyla, yabancılaşmış bilinci ve tüm varlığı altındaki ulusun kurtuluşu sorunu, sadece sömürgeci baskıdan kurtulma sorunu değildir. Bununla birlikte, sorun çok boyutlu olarak özgürleşme, kendini yeniden yapılandırma, kendi doğal sınırlarına kurumsal ve örgütlenmiş olarak oturmanın bütün sorunlarını bilince çıkarma ve kısaca bütün bunları ne sömürgeci boyunduruktan kurtulmanın sonrasına ve ne de yarına erteleyerek değil, daha şimdinin sorunları olarak tarihsel-toplumsal hareket içinde çözerek ve yeniden çözerek ilerlemek gerekir. Besbelli ki bu ulus gerçekten özgürleşebilmek için kendisinden çalınan insanlığını, bizzat çalanlara karşı her yönlü bir saldırı hareketi içerisinde yeniden içselleştirmek zorundadır.

Yabancılaşma teorisini anlatırken, bir bütün olarak yabancılaşmanın bilincine varılsa da, bu ondan kurtulunduğu anlamına gelmez demiştik. Aslında, buradaki sorun açısından işin çok önemli bir boyutu bu, anlamlı bir söz olarak hep söylenir, köleliğinin bilincine varmış bir köle, yarı yarıya kurtuluş yoluna girmiştir, ancak bu yetmez, bunun için sadece düşünsel değil tarihsel-toplumsal hareket içinde olmak ve bunu mantıksal sonuçlarına ulaştırmak çabası içerisinde olmak gerekir. Bu iki alanın birlikteliği içerisinde, irade ve istek gücünü Kürt olmanın ulusal gururu ile birleştirip, insana yabancı olan ne varsa ondan kurtulma doğrultusunda yoğunlaşmalıdır. Madem ki, ulusal bilinç, bütün bileşenleriyle yok edilmenin konusu edildi, o halde bu alanlarda kendisinden ne çalındıysa onu insanca istemeyi, eskimiş ve gerici olanı tarihe gömerek bunları insanca mal edinmeyi ve geliştirmeyi bilmelidir. Bu alanlarda, **dinin çok önemli bir yabancılaştırma aracı olduğunu bilince çıkararak, sömürgecilerin bunu nasıl kullandıklarını bilerek, haddinden fazla olan mezhepsel bölünmelerin de gerçek anlamını kavrayarak, nihai olarak tüm bu saçmalıklardan kurtulmayı hedeflemelidir. Kürtler, dini ve mezhepleri aynı olanlar tarafından bu insanlıkdışı yabancılaşmanın konusu edilmişken, din ve mezhep adına Kürtlükleri inkar edilmişken, bir de bu saçmalıklar temelinde kendilerine yabancı kılınmış bir halde tutulamazlar. Belki bugünün bir sorunu olarak değil, ama daha bugünden başlayan çabalarla dinin gerçek maddi temellerine saldırarak onu yok etmenin bilinci geliştirilmelidir. Dün böyleydi, bugün de böyle, din "halkın afyonudur", "insan varlığının hayali gerçekleşmesidir, çünkü insan varlığı doğru bir gerçekliğe sahip değildir", "gerçek sefaletin ifadesidir... kısmen de gerçek sefalete karşı bir protestodur"**, vb.

Ulusal yabancılaşmadan kurtulmak, bu yabancılaşmayı yaratan bütün koşullardan kurtulmakla mümkündür; ulus olarak örgütlenmiş bütün toplumlar, bu sürece karşıt ve hala parçalanmışlığı içinde toplumu geriye çekmeye çalışan bütün koşullara karşı ilerleyerek bunu başardılar. Bu bakımdan, evrensel önemi ve değeri açısından Fransız Devrimi'ni Aristo'nun sanatın arındırıcı(katarsis), kısaca insana yabancı olanı göstererek bundan arındırma özelliğine işaret eden sözlerini birlikte hatırlamamak

mümkün değil. Bir yanda soyluluk, bir yanda kilise ama kısaca geri, arkaik ne varsa ona karşı bir saldırı harekatı olan bu devrimin Kürtler'e öğreteceği çok şeyler var aslında, ama Kürtler'in Jakobenleri nerede?!

İnsandışılaştırıcı olandan arınmaya Kürtler kadar hangi ulusun ihtiyacı var, ya da bu ihtiyaç içindeki bir ulus bir halk, özünde burjuva devrimi bütün sonuçlarına vardırmak ve kökleştirmekten ve bunun için feodalizm, mutlakiyet ve arkaik bütün ilişkilerle avamca hesaplaşmaktan başka bir şey olmayan Jakobenizm'den ayrı düşünülebilir mi? **Yabancılaşmış insan halinden kurtuluşun komünizmle mümkün olduğu, ama bunun için önce sosyalizmi yaşamak gerektiği ve bunun için de Kürtler'in proleterce hesaplaşmaya girmeleri er geç olacak, bu hiç kuşkusuz gerçekleşecek, ama günümüz koşullarında yine de Kürtler Jakobenlerini arıyor!**

Kürtler, ulusal yabancılaşmadan kurtulma sürecine, aynı anlamda olmak üzere "arınma" sürecine, esas olarak, aralarında belirginleşen PKK'nın da bulunduğu ve bazılarının şimdi etkisiz olduğu Kürdistan kaynaklı örgütlerin kuruluş yılları olan 1975 ve sonrasında girdiler. (3) Bu sürecin ikinci ve çok önemli uğrak noktası hiç kuşkusuz PKK'nın 1984 atılımıdır; genel olarak anlamlı ve görkemli gelişen bu Kürt tarihsel-toplumsal hareketi içinde Kürtler, bir biçimde ve kendi tarzlarında rönesanslarını yaşıyorlar. Kürtler, bu süreçte bilen, eyleyen ve tüm bunlara Kürt olmanın ulusal gururu ve çoşkusunu katan öznelerdir, dolayısıyla Kürt ulusu tarihsel bir özne olarak algılanmalıdır, bu kimliğinde derinleştikçe kendisini hiç kuşkusuz gerçekleştirmiş olacaktır.

Böylece, gelişimi ve sonuçlarıyla burjuvazinin açılıp serpildiği ve egemen olduğu ama sözcüğün dar anlamında asla burjuvaca olmamış derin demokratik karakteriyle gerçek rönesansın anlamına uygun olarak geliştiği oranda onun bir parçası haline gelecek olan Kürt rönesansı, adını hakederek derinleştiği ölçüde, Kürtler çalınmış insanlıklarını içselleştirebilecek ve bu toplumsal aşağılık kompleksinden kurtulabileceklerdir.

Aksini söyleyen bütün ruhbilimsel zırvalar bir yana, daha Povlov'la birlikte, insanın sadece bilincinin değil bilinçaltının da toplumsal koşullar tarafından belirlendiği kanıtlandı. Dolayısıyla, bu koşullar değiştirilmeden, insani kılınmadan, kısaca Kürtler, kendi doğal sınırları ve ulusal çerçeveleri içinde alabildiğine ve özgürce gelişmeden bu yabancılaşmadan kurtulamazlar. Ama, 1992 Newroz'unun da gösterdiği gibi, tersine döndürülmüş bu süreçte, giderek kendi gerçekliğine oturma ve yitirilmiş kimliklerini yeniden kazanma mücadelesinde kendilerini ortaya koymaktan çekinmiyorlar. Daha şimdiden Kürt olmanın ulusal gururu ile dolu Kürtler, bu nedenle kölece geçmişleri ve bugünlerinden nefret etmenin gücünü özgürleşmenin gücüne dönüştürürken bundan kurtulacaklarının güçlü umudunu yayıyorlar.

Mayıs 1992

DİPNOT

1) Bu uzun alıntıyla sorunu bizzat Marks'ın kendi sözleriyle anlaşılır kılmak yararlı olacak, burada isteyenlerin 1844 Elyazmaları'ndaki iki açıklayıcı makaleye bakmalarının yararlarını tekrar belirtelim;

Marks şöyle diyor: "İnsan yabancılaşır demek, onun yaşadığı toplumun türsel varlığı ile bu varlığa uygun düşen yaşamın karikatürünü oluşturduğunu, kendi etkinliğinin onun için bir acı kaynağı olduğunu, bu etkinlik ürününün onun için yabancı bir erklik durumuna dönüştüğünü, zenginliğinin yoksulluk durumuna geldiğini, onu öteki insanlara bağlayan derin bağların çözüldüklerini, öteki insanlardan ayrılmasının onun varoluşunu belirlediğini, yaşamının varoluşunun harcanmasından oluştuğunu, varlığınının gerçekleşmesinin yaşamın yadsınması olduğunu, üretiminin yokolmasını oluşturduğunu, şeyler üzerinde göstereceği erkliğin, şeylerin onun üzerindeki biri egemenliği durumuna dönüştüğünü ve yarattığı dünyanın efendisi olacak yerde, onun kölesi durumuna düştüğünü söylemek demektir."

2) Burada nesneleşme gibi önemli bir kavramın öne çıktığı görülmektedir, birinci dipnotta verdiğim tanım ışığında ve esasta bu çerçevedeki tanımı, bizi üzerinde eylenen, ruhsuz, bilinçsiz ve şekil verilen anlamıyla belirginleşen buradaki anlamına yakınlaştıracaktır. Kısaca tanımlarsak, nesneleşme, insanın kendi etkinliğiyle benliğini bir nesneye yerleştirmesi oluyor, buradaki anlamıyla nesne, insani olandan ve insan kavramı kapsamına girenden çıkarak, insani olmayan, ona karşı çıkan, hatta onun yerini elinden alan, ona yerini bıraktırana dönüşür. Nesneye bürümesi içinde insanın toplumsal özü, tüm kültürel zenginliği de denebilir, insanın kendisi dışındaki bir şey veya onun ötesindeki bir şey gibi olur.

3) Dersim isyanının kanla bastırılmasından sonra görece sessiz bir dönemin yaşandığını biliyoruz, sonraki süreç yoğun bir asimilasyon dönemi olarak yaşanır, öyle ki, Kürt sözcüğü yoğun olarak pejoratif anlamıyla kullanılır. Kürt olan'dan kaçış çok belirgin bir ruh hali olarak şekillenirken gerçekten de tiksinti verici boyutların ortaya çıktığını da biliyoruz.

1975 ve sonraki yıllara gelmeden önce Kürtler'in varlığı ve kendi kaderini tayinine ilişkin bazı oluşumlar görünmekle birlikte, ilk bu yıllarda, ML'den de esinlenerek Kürt ve Kürdistan gerçekliğinin bilince çıkarılması, kitlelere maledilmesi, sorunun parçalanmış Kürdistan'ın bütünsel kılınması temelinde Bağımsız-Birleşik ve Demokratik Kürdistan biçiminde sloganlaştırılması ve bunun meydanlara taşırılması, tarihinde ilk kez bu denli yoğun ve modern dünya ve ideolojilerden etkilenmiş bir şekilde tüm bunları örgütlü yapması, vb ile Kürt ulusal yabancılaşmasına ciddi darbeler vurulur, ciddi gedikler açılır. Burada, 12 Eylül öncesi hatırlansın, ayırdedici ve incelenmeye değer bir olgu olarak, özellikle Kürt örgütleri açısından devrimci ve reformist ayrımı bir yana, genelde sol örgütler daha çok sivil faşistlerle uğraşırken, giderek radikal dönüşümler geçirmekte olan KAWA'nın bizzat sömürgeciliğin temel ayaklarını hedefleyen eylemliliğini belirtmek isterim. Bunu PKK'nın 1984 atılımı ve sonrasında yaptıklarıyla kıyaslamak için değil, öylesine bir dönem yaşamakta olan Kürtler açısından eğer sözkonusu olacaksa, "ilk kurşun" esprisinin bu yıllarda aranması gerektiğine inandığım için belirtiyorum. İlk olarak ve herkesten önce Kürtler kendi tarihlerini yazmalıdırlar, tıpkı kendi tarihlerini bizzat kendileri yapmak zorunda oldukları gibi. Dolayısıyla, Kürt tarihinde bu yılların tüm boyutlarıyla açığa çıkarılması, artık bir süreklilik kazanacağı anlaşılan Kürtler'in tarih yapıcı etkinliğine katkı olacaktır.

*Bu yazı daha ziyade Kuzey-Kürdistan'daki gelişmeler baz alınarak kaleme alınmıştır.(N.A) ■

DEVRİMCİ ZEMİNDE ZOR'UN ZORUNLULUĞU

Ali Biçer

Eskişehir ölüm tabutluklarına götürülüşümüzün onbeşinci günü akşam üstü hücre kapısının altından bana bir kartpostal uzatıldı. Kartpostalda: " Kendinize iyi bakın. Sağlığınızı koruyun. Yalnız değilsiniz." diyordu... İmza Alison Browning . Kartpostal İngiltere'den geliyordu. Bu kısacık üç cümle beni duygulandırmıştı. Açlık grevinin onbeşinci gününde, kuyunun dibini aratmayan o ölüm tabutluklarında yüreğin kapıları son derece hassastır, en küçük duyarlılık karşısında bile açılıverir. Ama bu yüreğin onbir yıllık cezaevi deneyimi varsa temkini elden bırakmaz. Sonuna kadar açılma yerine arkasında takılı emniyet zinciriyle aralanmayı seçer. Beni duygulandıran bir İngiliz kadınının duyarlılığı değil, dünyanın bir başka ucundaki bir insanın duyarlılığı, sıcaklığı ve insan olma sorumluluğuyla içinde bulunduğumuz sorunun bilincinde oluşu ve dünyanın neresinde olursa olsun insanların sanıldığı kadar birbirinden uzak olmadığını göstermesiydi. Adresi yazılı olmasına karşın o kartpostala yanıt vermemiştim. Eskişehir ölüm tabutlukları büyük bir tepki ve direniş sonucu kapatılıpta bizler eski yerlerimize gönderildikten iki gün sonra Alison'dan tekrar bir kartpostal aldım. Bu kez yanıt verdim.

Alison, İngiltere'de 17.Yüzyılda George Fox tarafından kurulan Quaker dininin bir üyesi, Quakerlar, toplumsal yaşamda oldukça aktif ve politikler. Temel özellikleri askere gitmemek, askeri harcamalarda kullanıldığından vergi vermemek, her türlü savaşa, ölüm cezasına, köleliğe karşı çıkmaları. Alison son mektubunda, "Ben bir sosyalistim. Pasifistlerden anarşistlere kadar sempatim var. Fakat ben şiddeti yalnızca kendini savunmak için destekliyorum." diyor. Anlaşılan İsa gibi "Sana bir tokat atana öbür yanağını çevir" demiyor ama savunma amacıyla şiddeti destekleme konusunda net değil. Sanırım bunu sadece birey düzeyinde ve fiili bir durum için savunuyor.

Toplumumuzda koca, kafası bozulunca karısını döver. Kadın sorun daha fazla büyümesin diye genellikle pasif davranır, "bir iki vurur, öfkesi geçer" diye düşünür. Zaten kadın, döven kocasını dövmeye kalkışırsa hemen toplum tarafından edepsiz, dirliksiz, ve çocuklarını düşünmeyen biri olarak damgalanır. Kadın kocasının dayağını sineye çekip bu anormal durumu normalmiş gibi yaşadığı sürece dirlik ve düzeni korunmuş oluyor. Çünkü toplum şiddete karşı çıkmaya değil şiddete katlanmaya koşullandırılmıştır. Halka şiddetin devamını sağlayan, şiddete, gerekirse şiddetle karşı çıkmayı değil, şiddete sessiz ve boynu bükük katlanmak gerektiği bilinci aşılanmıştır. Egemen sınıflar bunu başardığı oranda sömürü düzenlerini koruyabilirler. Toplum içindeki şiddet nasıl ki egemen sınıfın ya da sınıfların bir ürünü ise aile içindeki şiddette ataerkil aile düzeninin bir ürünüdür.

Bugün bir çok aydın tarafından bu gerçek unutuluyor. Daha doğrusu unutturuluyor. Bu gerçeği gören ve bununla gerektiğinde şiddetle bile olsa savaşmayı göze alan örgütlü insanın kökünün kazılması meşru görülüyor. Ve bu bütün topluma da empoze ediliyor. Son dönemlerde özellikle basın bu konuda özel bir çaba içerisinde. 'En ilerici' aydın ve demokrat bilinen kişilerin ağzından şu tür demeçler alınabiliniyor: " Ben (biz) hem devlet terörüne hem de sol teröre karşıyım(-yız)." Genellikle devlet teröründen kastedilen de kontr-gerilla'nın tek tek kişileri öldürmesi ya da dönem dönem yapılan geniş kitle katliamları. Yoksa ortalama her gün on-onbeş gerillanın öldürülmesi devlet terörü olmuyor. Bu terörün "kökünün kazınması" oluyor. İstanbul ve Ankara gibi metropollerin göbeğinde devrimcilerin evleri basılıp üçer-beşer infaz yapmak "teröre büyük darbe vurmak" anlamına gelmiyor. Demek ki terör kan dökmek, yaşam hakkını ortadan kaldırmak anlamına gelmiyor. Egemen sınıflar için terör kendi çıkarlarına ve varlığına yöneldiği için terör oluyor.

Devlet bir sınıfın diğer bir sınıf üzerinde baskı aracı olduğuna göre devletin olduğu yerde baskı ve şiddette kaçınılmazdır. Çoğunluğun azınlık üzerindeki baskısını temsil eden ve en geniş demokratik niteliklere sahip proletarya diktatörlüğünde bile baskı ve şiddet bir biçimiyle yaşar. Bugün "en demokratik" devletler olarak lanse edilen ABD, Almanya, İngiltere ve Fransa gibi ülkelerde baskı ve şiddet her alanda yaşamın vazgeçilmez bir parçası olmuştur. İnsanlara baskı

Halka şiddetin devamını sağlayan, şiddete, gerekirse şiddetle karşı çıkmayı değil, şiddete sessiz ve boynu bükük katlanmak gerektiği bilinci aşılanmıştır. Egemen sınıflar bunu başardığı oranda sömürü düzenlerini koruyabilirler.

şiddetten kurtulmanın yolları değil, baskı ve şiddetle iç içe yaşamanın yolları öğretilip bunun toplum olmanın vazgeçilmez kuralı olduğu anlayışı dayatılıyor. Daha da öteye giderek Rambo, Terminatör gibi filmlerle şiddete sanatsal bir boyut verilmeye çalışılarak genç kuşakların benimsemesi için şirinleştiriliyor.

TC ve Irak gibi faşist sömürgeci devletler ise şiddete başvurmadan bir saniye bile soluk almaları olanaksızdır. Varlık nedenleri tamamıyla şiddet üzerine kurulmuştur. Emperyalist ülkeler, halkının bir bölümüne aktif şiddet uygulayarak sustururken önemli bir bölümüne de ekonomik ve politik olanaklar sunarak susturulmaktadır. İşte TC ve Irak gibi ülkeler emperyalistlerin sahip olduğu politik ve ekonomik olanaklardan yoksun oldukları için, varlıklarını tamamıyla şiddet üzerine inşa ederler. TC'nin varlık nedenini şiddet üzerine kurması yeni değildir. TC devlet geleneğini Osmanlı'dan miras almıştır. Bu geleneğe militarist ve şovenist bir karekter vererek yirminci yüzyılın en kanlı ve en soykırımcı devletlerinden biri olmuştur.

Toplumsal ve ulusal kurtuluş mücadelesinde zor tarihsel bir dayatmadır. Bu dayatmadan kaçıldığı sürece başarı hayaldir. Yapılacak en önemli atılımlardan biri zorun devrimci yönünü en iyi şekilde öne geçirmektir. Bunu yapmak ne barbarlık ne de hayvanlaşmadır. Tam tersine zor'un ortadan kalkması için katkıda bulunmaktır.

Bugün dünyanın çok az yerinde polis gösteri yaparak "Kahrolsun insan hakları", "Dişe diş kana kan intikam", "intikam alma hakkımız engellenemez" diye slogan atabilir. Ve bugün dünyanın çok az yerinde böyle sokağa dökülüp slogan atan polisine karşı bir devlet sessiz kalabilir. Çünkü göstermelik de olsa bu duruma müdahale etme gereğini duymayan bir devlet resmen kendini polis devleti olarak ilan etmiş olur. Ve yine dünyanın çok az yerinde polis yaptığı katliamdan sevinç çığlıkları atıp havaya kurşun sıkabilir. Çünkü öldürülenler "suçlu" bile olsalar insanlar öldürüldüğü için sevinç çığlıkları atılamaz. Eğer atılıyorsa o polis insanlığını yitirmiştir. Ve polisin o sevincini paylaşan basın, TV, devlet adamı ve sıradan insan her kim olursa olsun insanlığını yitirmiştir. Ve bunlar sadece Türk ve Kürt halkının bilincinde değil insanlık tarihinin akıl ve yürek mahkemesinden de nefretle anılıp suçlu bulunacaklardır.

TC'nin ilanından 1938'e kadar Misak-ı Milli sınırları içinde 18 başkaldırı olmuştur. 18 başkaldırıdan sadece biri (Menemen Olayı-23 Aralık 1930) Türkiye'de diğerleri Kürdistan'da olmuştur. Kürdistan'daki bu başkaldırıların (Nasturi-12-28 Eylül 1924- başkaldırısının dışında) hepsi (1921 Koçgiri başkaldırısı da dahil) Kürdistan Ulusal Bağımsızlık Mücadelesinin birer parçası olmuşlardır. TC bu başkaldırıları dünyada eşine az rastlanan bir barbarlıkla "Tenkil" adı altında kadın çocuk demeden soykırıma gitmiş, köyler, şehirler yakılıp yıkılmıştır. Ve bir daha bu başkaldırıların olmaması için çeşitli sömürgeci önlemlerin yanı sıra şiddeti üst düzeyde Kürdistan'da kalıcı kılmıştır. Deyim yerindeyse yaprak kıpırtısına bile izin verilmemiştir. Kürt köylerinin basılması, Kürt'lerin meydanlarda toplanıp işkenceden geçirilmesi için sözde gerekçelere bile gereksinim duymamışlardır. Kürt olmak her türlü dışlamaya ve işkenceye uğraması için yeterli neden olmuştur. Bu politika, kendi köyü ve aşireti için de son derece gözü kara, devlete karşı ise ezgin suskun ve ürkek bir Kürt tipi yarattı.

Şimdilerin gerilla mücadelesi ve halkın serhildanları karşısında şaşkına dönen bir albayın iflas eden yahudi tüccarı gibi eski defterleri karıştırması ilginçtir. Diyor ki, "Ben '82'de emekli oldum. O yıla kadar hiç böyle şeyler yoktu. Biz bir köye gittiğimizde kahvedeki herkes ayağa kalkar saygıda kusur etmezdi. Köylülere bir fiske bile vurduğumu hatırlamıyorum. Anlayış vardı. Köye girerken otlar bile ayakta esas duruşta karşılardı bizi..." (2000'e Doğru / 26.4.1992) Eğer albay hazretleri "köye girerken otlar bile ayakta esas duruşta karşılardı bizi" diyorsa bu askerin o köyün taşına toprağına korkuyu ne kadar sindirdiğinin göstergesidir. İstediği kadar "kimseye bir fiske vurduğumu anımsamıyorum" desin.

Bugün aynı nostaljik duygular bir kısım Türk ve Kürt aydını tarafından da yaşanmıyor mu? Bazı milletvekilleri iyi niyet, barış adına günlerce "Her iki tarafta namlulara sürülen mermileri geri çeksin..." diye demagoji yapmadılar mı? Birincisi TC'nin namludaki kurşununu asla geri çekmeyeceği açıktır. Çünkü bu onun varlığına son vermesi demektir. TC'nin kendi elcağızıyla bunu yapacağını düşünmek hayalden öte aptallıktır. İkincisi, Kürdistan'da gerilla mücadelesi başladığı için terör başlamış değil, gerillanın devrimci şiddeti sadece Kürdistan'da varolan faşist sömürgeci terörün su yüzüne çıkmasını sağladı. Halka yönelik faşist sömürgeci terörle Kürdistan'ın bağımsızlığı için faşist sömürgeci teröre karşı verilen gerillanın devrimci şiddetini aynı kefeye koymakla amaç "çünkü her zor kullanımı, onu kullananın ahlakını bozar." anlayışıdır. "Ve bu, her utkun devrimin sonucu oluşmuş olan yüksek bir ahlaksal ve entellektüel gelişme karşısında ileri sürülür...

Ama zor tarihte, başka bir rol, devrimci bir rol de oynarmış; Marks'ın sözlerine göre bağrında yeni bir toplum taşıyan her eski toplum ebesiymiş; toplumsal hareketin sayesinde dönmüş ve ölmüş siyasal biçimleri altettiği ve parçaladığı aletmiş..." (Anti Dühring-Engels s.301) gerçekliği bu Bay Dühring tarikatının dervişlerini ilgilendirmez.

"İnsanın savaşçı yanı insanı barbarlığa yaklaştırır. Ne olursa olsun, hangi ad altında yürütülürse yürütülsün savaşan insan aynı zamanda 'barbar' insandır" belirlemesiyle "bu haksız bir savaş yürütenleri ile kurtuluşları için savaşmak zorunda bırakılan mazlumları aynı kefeye koymak anlamına gelmemelidir ve gelemez de" belirlemesi arasında bir diyalektik mantık bütünlüğü yoktur. Çünkü "mazlumlar savaşı istedikleri için değil, zalimlerle aynı mindere çıkmak zorunda bırakıldıkları için savaşıyorlar." olsa da sonuçta "'ölmemek için öldürmek' duygusu varolduğu karşılıklı birbirini boğazlamayı gerektirecek sebepler tam olarak ortadan kalkmadığı müddetçe insanlık 'hayvani yaşamdan' tam olarak ortadan kalkmadığı müddetçe insanlık 'hayvani yaşamdan' Sonuçta zorunluluktan dolayı katılmış olsalar bile onlarda barbarlıktan nasibini almış olacaklar. Yani "...zor mutlak kötülüktür". Bu belirlemeleri yapanlar çok değerli dostlarımız da olsalar bu belirlemelerinin Bay Dühring'le örtüştüğünü vurgulamak zorundayız.

Marksizm-Leninizm insanoğlunun sadece gelmiş geçmiş en büyük özgürlük ve yaratıcılık ideolojisi değil aynı zamanda insancılığın (Humanizmi) en üst düzeyde

toplumsal bir erdem olarak yaşamasını sağlayan bir duyarlılık şiiridir de. Bunun için komünist ideolojisi ile beyin kıvrımlarını yeterince beslemiş bir insan değil savaşta yan olmak, yeryüzünde haksız yere bir tek insanın bile burnunun kanamasından yana olamaz. O evrenseldir. Yaşama, yaratma, paylaşma ve özgür olma erdemlerini belli bir ırk, dil, din, cinsiyet ve milliyet için değil bütün insanlık için ister. Ama ne yazık ki bu insanı yabancılaşmadan kurtarıp insan yapacak olan erdemlere peygamber vari istem ve söylemlerle ulaşmak imkansızdır. Toplumsal ve ulusal kurtuluş mücadelesinde zor tarihsel bir dayatmadır. Bu dayatmadan kaçıldığı sürece başarı hayaldir. Yapılacak en önemli atılımlardan biri zorun devrimci yönünü en iyi şekilde öne geçirmektir. Bunu yapmak ne barbarlık ne de hayvanlaşmadır. Tam tersine zor'un ortadan kalkması için katkıda bulunmaktır. Komünistler nasıl ki sömürücü sınıfların kullandığı bir baskı aracı olan devlete karşı oldukları halde geçici olarak farklı bir biçimle de olsa devlete başvurmak zorundaysalar insanlığı şiddet ve zordan kurtarmak içinde geçici olarak devrimci şiddet ve zora başvurmak zorundadırlar. Bu doğrultuda başvurulan zor insanoğlunun en değerli mirası olmuştur. İnsanı insan yapan da bu devrimci zordur.

Silahlı mücadele gerek proletaryanın gerekse ulusal kurtuluş mücadelesinde kullanılması gereken tek yöntem değildir. Hatta olanaklar zorlanarak en az ve en son noktada kullanılması gerekiyor. Ama ne yazık ki mutlaka kullanılması gerektiği de acı bir gerçektir. Tarih bize göstermiştir ki hiç bir döktatörlük ve toplumsal çürüme zorla karşılaşmadan değişmemiştir. Dünyada hiç bir sömürge barışçı yollarla bağımsızlığa kavuştuğu görülmemiştir. Tarihin derinliklerine inmeyenler İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra İngiltere'nin sömürgelerinden çekilme politikasının gönüllü çekilme olarak akıllarına getirebilirler. Bu çekilmenin olduğu en tipik sömürge Hindistan'dır. Oysa Hindistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi süresince dökülen kan bir Vietnam'da ve bir Cezayir'de dökülen kandan hiçte aşağı olmamıştır. Sömürgeci güçlerin tatlı dille sömürgelerinden çekilme politakası ise tamamıyla bir aldatmacadır. O dönem (İkinci Dünya Savaşı sonrası) bu çekilme taktikleri uluslararası alanda ve sömürgelerde gelişen komünist mücadeleye karşı başvurulan bir taktikten ibaretti. Komünist mücadele sonucu kovulmaktansa uzlaşabildikleri milliyetçi güçlere iktidarı teslim etmişlerdir. İngilizlerin Gandi'yi kendi elleriyle ulusal kahraman haline getirdikleri anımsanılırsa bu durum daha iyi anlaşılacaktır. Yakın tarihte stratejik ve ekonomik olarak hemen hemen hiç bir değere sahip olmayan Fakland adaları için İngiltere'nin Arjantin'le yaptığı savaş bile tek başına düşünüldüğünde sömürgeci güçler için bir avuç sömürge toprağını dahi gönüllü terk edilmeyeceğinin güzel bir kanıtıdır.

Bugün Kürdistan sorunu, başta TC'nin ve diğer bölge sömürgecilerinin Kürdistan politakasını iflas ettirtmiş ve dünya kamuoyunun gündemine girmişse bunun başlıca nedeni gerilla(Peşmerge) mücadelesidir. Gün geçmiyorki bu mücadele uğrunda başta gerilla olmak üzere çocuk, kadın ve yaşlı denmeden onbeş yirmi Kürt insanın kanı dökülmesin. Ama Kürt halkı bugünkü durumu on yıl öncesine tercih ediyor. Çünkü bugün özgürlük ufkunun menziline girdiğini biliyor. Kimliksiz, silik ve boynu bükük kişilikten araştırıcı, militan, yaratıcı, özverili, özgürlüğün ve mutluluğun bireysel değil toplumsal bir olgu olduğu gerçeğine her dem biraz daha yaklaşıyor.

Geçenlerde, voltada sohbet ederken söz her gece TV'de dizi dizi paramparça olmuş gerilla cesetlerinin gösterilmesine gelince Kürdistan'lı ve Kürdistan'ı iyi bilen bir arkadaş "on yıl önce de, ya kan davasından, ya gönül işinden, ya tarla sınırının bozulmasından ya da kaçakçılıktan her gün belki de bundan daha fazla Kürt insanı öldürülüyordu. Gerilla mücadelesi yaygınlaştıktan sonra bu tür öldürme olayları hemen hemen hiç gözükmez oldu" dedi. Kürt insanı artık sorunlarının kaynağını kendisiyle aynı zorluğu paylaşan insanın yüzeysel hatalarında aramıyor. O, faşist sömürgeci çetelerin kendi toprağından kovulmadığı sürece kelimenin tam anlamıyla ne onur, ne namus ne yiğit ne de mutlu olmayacağını artık iyi biliyor. Bunun için özgürlük ağacını kanı ve teriyle sulamakta bir an için bile olsa tereddüt etmiyor. Artık bu noktadan geriye dönüş yoktur.

Alison, mektubunun sonunu şöyle bağlıyordu "iki gün önce kız kardeşim doğum yaptı. Kocası onu terk etmişti. Doğum sırasında çok yalnızdı. Büyük acılar çekti. Çok kan kaybetti. Çığlıklar attı. Ve öyle çok yakınıyorduki... Ama şimdi çok güzel bir kıza sahip. Artık o yalnız da değil!" ■

17 Mayıs 1992

M E D Y A Y I N C I L I K 'T A N

Y a k ı n d a Ç ı k a c a k K i t a p l a r ı m ı z

1- Yarın Düğün Olacak ve Lorî... Lorî
(Şiir)
EDİP ÇELİK

2- Birîna Bêar
(Helbest)
İLHAMİ SERTKAYA

3- Masîyê Reş û Piçûk (Çîrok)
SAMED BEGRENGİ
Çeviren: İHSAN AKSOY
BERHÎMÊ SLÊMÎN

4- Belge ve Yorumlarla Ağrı İsyanı (1926 - 1930)
(Araştırma-İnceleme)
M.KALMAN

5- Osmanlılarda Kürt-Türk İlişkileri ve Sömürgecilik 1514-1900
(Araştırma-İnceleme)
M.KALMAN

6- Ortaya Çıkan Kurtuluş Mücadelesinde Şêx Said Ayaklanması
(Araştırma-İnceleme)
ROBERT OLSON
Çeviren: AZİZ ERİNÇ

MADEM "YÜK"ÜZ BIRAKIN BİZİ

Kürdistan'ın geri kalmışlığının temelinde sömürgeci politika yatmaktadır. Bunu ne Türk hükümeti ne Türk aydınları inkar edemez.

Doğan CAN

Türkiye cumhurbaşkanı, başbakanı dahil birçok yetkili "Biz doğu ve Güneydoğu'dan aldığımızdan fazlasını veriyoruz bölgeyi sömürdüğümüz yalandır" diyorlar. Müteakiben köşe yazarları, istatistiki bilgiler sunmaya başladılar. Sundukları istatistiki bilgiler il çapında alınan vergi ile "bölge"ye yapılan harcamalar karşılaştırıldı. Bu konuda söylenecek çok şey var ama ilk evvela söylenecek şey: Madem sırtınıza yüküz, atın bizi sırtınızdan, bizi kaderimizle başbaşa bırakın, sizde rahat edin bizde.

Bunu yapamazlar çünkü Kürdistan'sız Türk ekonomisi düşünülemez. Verdikleri rakamlara kendileri de inanmıyorlar.

Sömürgecilerin iddialarının yalan ve yanlış olduğu açıktır. Ama Kürdistan'ın nasıl sömürüldüğünü rakamlara indirgeyerek açıklayan geniş bir araştırma yoktur. Devrimci güçlerin "Kürdistan'ın yeraltı yerüstü kaynakları yağmalanıyor" doğru tespiti siyasi söylevler ötesine geçmiyor. Bu ihtiyaç mutlaka giderilmeli, Kürdistan'ın ekonomik durumu, nasıl sömürüldüğü, nasıl gelişme gösterdiği sosyal yapıyı hangi yönde etkilediği, üretim, dağıtım, bölüşüm, sermaye, işgücü, mülkiyet ilişkileri vs. araştırılmalıdır. Bu sadece sömürgecilerin iddialarına cevap olarak değil, ama geleceğe ilişkin plan ve programlar yapmak için de elde ki verileri doğru tespit etmek açısından da gereklidir.

İşin özüne gelince: Sömürgecilerin ekonomi bazında Kürdistan'da aldıkları ve verdikleri nedir? Özal, Demirel ve köşe yazarları Kürdistan'da aldıkları olarak vergileri gösteriyorlar. Ama harcamalarını hangi alana yaptıklarını belirtmiyorlar. "Aldığımız verdiğimiz" dedikleri şey Kürdistan'da sömürgeci mekanizmayı ayakta tutmak için yaptığı askeri ve idari harcamalardır. Bu harcamaları "yatırım" olarak gösteriyorlar. Esasen Kürdistan halkının mücadelesinin temelinde yatan da budur. Kürdistan'da alınan Kürdistan'a karşı silah ve baskı araçları halinde kullanılmasıdır. TC Kürdistan'dan topladığı vergilerle, Kürdistan'daki sömürgeci mekanizmayı beslemesi büyütmesidir, Kürdistan Halkına karşı kullanmasıdır. TC kendi memuruna, askerine, polisine, ve MİT'ine yaptığı harcamaların Kürdistan'da yatırım olarak gösteremez. Eğer bu konudaki harcamaları çok kabarıksa, bu KUKM'nin epeyce mesafe aldığı ve Kürdistan'ı TC için pahalı bir sömürge yaptığı anlamına geliyor. Demirel'in Özal'ın söylediği bu gerçeğin ifadesidir. Kürdistan'daki gelişmeler, TC sömürgeci terörü tırmandırmaya devam ederse, yakın gelecekte, sadece, "bölgede" toplanan vergileri yutmakla kalmayacak, Türkiye'deki gelirleri de eritecektir. Zaten, halihazırda Türkiye bütçesinin yüzde kırka varan kısmı militarizme ve Kürdistan'daki savaş harcamalarına ayrılıyor. Kürdistan'daki özel savaşın ve sömürgeci militarist mekanizmanın işlemesi için yapılan harcamalar Kürdistan halkının istemediği halkın yararına olmayan, ekonomik değerlerle siyasi, sosyal, kültürel değerleri imha ve yok eden harcamalardır. Halkın yararına olan, halkın herhangi bir ihtiyacına cevap veren, üretken, yaşamı kolaylaştıran, değer katan harcamalar değildir. Halka güven ve huzur ortamı sağlıyoruz diyorlar, ama, Kürdistan'da hiçbir "Allahın kulu" TC'nin "huzur ve güven" sağladığını görmemiş, söylememiştir. Yetmiş yıldır her yıl, bugünkü değerleriyle trilyonlar yutan, sömürgeci militarist mekanizma katliamlardan başka Kürdistan'a hiç bir şey vermemiştir.

Adliyesi ile, polisi ile, jandarma ve askeriyle, idari teşkilatıyla, MİT'iyle, silahı, uçağı ile cezaevi, kontrası ile, bu devletin yuttuğu trilyonlar, sadece Kürdistan'ı değil, Türkiye'yi de dünyanın büyük ve zengin toplumları arasına katardı. Bu belirttiklerimiz dışında TC Kürdistan halkına ne vermiştir. Bir dönemin zengin ülkesi Kürdistan, bugün dünyanın en fakir ülkesi konumundadır. Kürdistan'ın geri kalması ve Türkiye ile eşitsizliğin, gelişmişlik farkının büyümesinde sömürgeci politikanın esas rol oynadığı

www.arsivakurd.org

açıktır.

Bunu bir başka yazımızda ele almaya çalışacağız. TC'nin Kürdistan'da yetmişyılda yaptığı kısmi yatırımlar, KİT'lere ait bazı girişimler ve Türk kapitalizmi için zorunlu olan asgari alt yapı yatırımları bile Kürdistan'ı ekonomik gelişmesini, halkın yaşamına engelleyici rol oynamıştır. Devlet tekelciliği ne kendisi Kürdistan'da bir ekonomik değer yaratmış ne de Kürt toplumunun kendi dinamiği ile değer yaratmasına fırsat vermiştir. Kaldıki Kürdistan'da bugün, Antep-Malatya, Elazığ'daki küçük sanayi dışta tutulursa sanayi denen bir şey yoktur. Kürdistan'ın bir çok ilinde yirmi işçi çalıştırabilecek bir tek işyeri bile yoktur. Sömürgeci devletin ekonomik bazda Kürdistan halkına verdiği hiçbirşey yoktur. Ama aldıkları çoktur.

Sömürgeci köşe yazarları ve en yetkili resmi ağızlar Kürdistan'da "aldıklarımız" diye gösterdikleri sadece vergilerdir. Oysa sömürgecilerin Kürdistan'dan "aldıkları" ele geçirdikleri ekonomik değerler içinde vergilerin sözü bile edilemez. Vergiler, çok küçük bir oran tutar ve sömürününde ana yöntemi, ana halkası değildir. TC sadece vergiler içinde Kürdistan'da kalmaz ve bu kadar riski göze almaz. Kapitalizm öncesi dönemde, pazar ekonomisinin hakim olmadığı binyediyüzlü yıllarda sömürgeci Osmanlı Devleti'nin Kürdistan'da elde ettiği başlıca gelirleri vergi idi. Devlet kendi miri toprak sistemi dışında kalan topraklardan vergi alıyordu. Kişi toprak, hayvan temel olan vergiler devletin başlıca gelirleri idi. 1950'lerden sonra, kapitalizmin gelişmeye başlamasıyla birlikte eski sömürü şekli yanında yeni yöntemler doğurdu. Pazar ekonomisinin hakim olmasıyla birlikte, kapitalist temelde sömürü şekilleri hakim oldu. Vergiler, şekil ve muhteva değiştirmekle birlikte kapitalist sömürünün diğer yöntemleri yanında çok önemsizleştiler.

Sömürgeci güçlerin vergiler dışında Kürdistan'daki ekonomik yararları nedir? Hangi yöntemleri kullanıyorlar? Ve bunlar gibi sorular ciddi bir ekonomik araştırmayı gerektiriyor ve geniş bir yazının konusu olabilir. Biz ana başlıklar halinde sunmaya çalışalım:

-Kürdistan, Türk sanayisinin ihtiyaç duyduğu hammaddeyi sağlama alanıdır. Bakır, demir, fosfat yatakları Kürdistan'dadır. Türkiye petrol üretiminin yüzde yüze yakını Kürdistan'dadır. Bu yataklarda elde ettiği yıllık parasal değer Türk sanayisinin toplam yıllık ihracat değerine eşittir. Kürdistan'da vergilerden daha fazla bir miktarı petrol ve diğer yeraltı kaynaklarının işletmesinden elde ediyorlar.

-TC toplam elektirik enerjisinin üçte ikisini Kürdistan'da sağlamaktadır. Kürdistan kırları, Türk sanayisine yarım mamül sağlayan pazar konumundadır. Tekstil sanayisi, şeker, tütün ve tekel idaresine bağlı diğer sanayi dalları, hayvancılık sektörü Kürdistan'da sağlanan hammadde ve yarı mamül maddelerle ayakta durmaktadır.

Türk bankalarının Kürdistan'da topladığı mevduattan ve verdikleri kredilerden aldıkları faizlerden elde ettiği gelir devletin Kürdistan'da topladığı vergilere eşittir. Kürdistan Türk sanayii ve ticareti için tüketim merkezidir. Türkiye nüfusunun dörtte birinden fazlası Kürdistan'da yaşıyor ve yoğunlukta nüfusun Türkiye iç pazarı olması Türk sanayisine ve ticaretine büyük imkanlar yaratmaktadır. Bugün Kürdistan'da kapalı ekonomi diye bir olgu kalmamış onaltı milyon insan ihtiyaçlarının çoğunu pazarda karşılar olmuştur. Şehirleşme nüfusun yüzde ellisini kapsamaktadır. Kürdistan bu konumuyla Türk sanayisi için iyi bir pazar iyi bir tüketim alanıdır. Sadece iki holdingin Koç ve Sabancı gruplarının toplam cirosu Türkiye bütçesine yakın olduğu düşünülürse bu iki holdingin Kürdistan'da elde ettiği gelir TC'nin Kürdistan'dan topladığı vergilerden daha fazla olduğu anlaşılır.

Kürdistan Türk sermayesine ucuz işgücü imkanı da sağlamaktadır. Kürtler sadece Kürdistan'da değil aynı zamanda Çukurova'da, Marmara'da Ve Ege'de en ucuz ve en zor işlerde çalışmak zorundadırlar. Bugün Kürdistan'da Batı'ya metropollere büyük bir göç yaşanmaktadır. Göç edenler, yaşamını sürdürmek için en zor işlerde karın topluğuna çalışmak zorundadırlar.

Kürdistan'da göç eden sadece insan değil, aynı zamanda, biriken sermaye de göç etmektedir. Kürdistan'ın köy ve şehirlerinde şu veya bu şekilde biriken sermaye, Kürdistan'da tekrar yatırıma girmiyor, Türkiye metropollerine akıyor, orada yatırıma dönüşüyor. Çünkü Türk sermayesi, siyasal ve iktisadi imtiyazlara sahiptir. Çünkü sömürgecilik, Kürdistan'da sermayeye güven vermiyor, sermaye, istikrar ve güven istiyor. Devletin yarattığı, terör, baskı, katliam ortamında sermaye de kaçar. Kürdistan'da batı metropollerine akan sermaye, devletin Kürdistan'da topladığı vergilerin bir kaç katıdır.

Görüldüğü gibi, Kürdistan'ı sömüren sadece devlet değil, devlet ile birlikte, sanayici, tüccar, bankacı, daha doğru bir ifade ile Türk büyük burjuvazisidir. Bu burjuvazinin emperyalistlerle birlikte, bu sömürü ağını geliştirdiğini belirtmeye gerek yok. Sömürü yolları, sadece vergi toplama değil, doğal zenginliklere el koyma, emeğin yarattığı zenginliklere el koyma, ticaret, tefecilik, üretim alanında ortaya çıkan değerlere el koyma vb. değişik şekillerde ortaya çıkmaktadır.

1900'lerde aynı düzeyde olan Türkiye, ve Kürdistan arasında eşitsizlik nasıl ortaya çıktı? Devletin bundaki rolü nedir? Bu fark, kapitalizmin eşitsiz gelişmesi yasası ile açıklanamaz. 1908 devriminden sonraki süreç, izlendiğinde Türk burjuvazisi, siyasi iktidarın kendisine dayanak yaparak, iktidar nimetlerinden yararlanarak, yeri geldiğinde katliamlara başvurarak, azınlık ulustan burjuvaziyi devre dışı bıraktığı, onların malvarlığına, ticari ilişkilerine, pazarlarına el koyarak, palazlandığı, 1920'lerden sonra da, devletin, büyük desteği ile yavaş yavaş büyüdüğü, 1950'lerden sonra da, devlet desteğine artık eskisi gibi ihtiyaç duymayacak kadar büyüdüğü görülecektir. Türkiye'de kapitalizm bizzat devlet tarafından yerleştirilmiş ve devlet Türk burjuvazisini doğurup büyütmüştür. Türkiye ile Kürdistan arasındaki eşitsizlik böylece ortaya çıkıp giderek büyümüştür. 1920'lerden önce, Türkiye pazarlarına hakim olan para basma dahil, ekonomik gücü elinde tutan, Rum ve Ermeni burjuvazisi ile rekabet edemeyen Türk burjuvazisi, 1908'de ele geçirdiği siyasi iktidar ve ordu gücünü kullanarak, bu kesimleri devre dışı bırakmıştır. Burada kapitalizmin eşitsiz gelişim yasası sözkonusu değildir. Kürdistan'da yetmiş yılda yirmi katliam yapılmış, Kürdistan'da siyasi, sosyal ve ekonomik gücü ve itibarı olan Kürt burjuvazisi ve toprak ağaları sürekli sindirilmiştir. 1950'lerden sonra Kürt burjuvazisine kısmi işbirliği imkanı sunularak, sömürgeciliğin Kürdistan'da siyasi ve sosyal dayanakları yaratılmak istenmiştir. Ama Kürt işbirlikçilerine sadece bazı kırıntı imkanları, bayilik, taşeronluk vs. sunulmuştur. Kürdistan'ın geri kalmışlığının temelinde sömürgeci politika yatmaktadır. Bunu ne Türk hükümeti ne Türk aydınları inkar edemez. Kürdistan'ın geri kalmışlığının tarihsel kökleri ve nedenlerini başka bir makalemizde ele alacağız. ■

18.05.1992

LEYLA QASIM'IN ANISINA

A. Rıza GEZİCİ

".....
Söyledim isimlerini
Arkadaşlarımın bayım
Bu yola ise "düşmedim"
Bu yolda doğdum ben
Ben KAWA'nın dişisiyim
Amerika'nın Kızılderilisi
Harlem'in Zencisiyim bayım
Ve Mezrabotan uygarlığının sahibiyim
....." (*)

Tarih boyunca tüm sınıflı toplumlardaki mülkiyet ilişkileri, aile'yi ekonomik ve ahlaki birimler durumuna getiren ilişkiler üzerinde biçimlendirilmiştir. Dolayısıyla günümüzün çıplak bir gerçeği olan en küçük ekonomik ve ahlaki birimde erkeğin üstünlüğü, onun ekonomik üstünlüğünün yalın ve doğrudan bir sonucu olarak yerini korumaktadır. Böylece kadın, ekonomik olarak yalıtılmış ve ikinci cins, 'özgür' köle olarak erkeğin egemenliği altına sokulması onaylanmıştır.

Ayrıca aile, salt en küçük ekonomik birim olarak işlemiyor. Ekonomik işlevini yitirse bile; güvenlik, üreme, sevgi ve saygı ilişkilerinin tek biçimi olarak egemenliğini sürdürmekte, işlevini görmektedir. Bu anlayışla yüzlerce bin yıllık sınıflı toplumun biçimlendirdiği aile, bireylerin toplumsal oluşumda alacakları ve almaları gereken roller ve bunların tanımlarının çok yavaş değiştiği, en tutucu kurumların başındaki yerini kıskançlıkla korumaktadır.

Bu, bir yerde kaçınılmazdır. Çünkü yaşamı üretmenin, yeniden üretme--üreme--nin ve cinselliğin aldığı biçimler, doğrudan doğruya üretim ilişkileriyle belirlenmekte, oradan türetilmektedir. Ancak bununla sınırlı değil: türeyen, türetilen belirli bir olgunlaşma ve kökleşme aşamasına vardıktan sonra, göreceli bir özerklik ve bunu besleyen iç dinamiklerin içsel üretimini de gerçekleştirmiş oluyor. "Yaşamda yitirilenin duyguda yerini bulması", kazanılması verili koşullarda olanaklı olmuyor. Dolayısıyla toplumsal yaşamdan dışlanmış kadın, hem kendi konumunu kabullenme, hem de cinselliği aracılığıyla, verili sınırlar içinde belirli, güvenli bir yer edinme adına, kendi konumunun teorisinin taşıyıcısı rolünü üstleniyor. Bu tutumuyla düzenin ve kendi konumunun üreticisi oluyor. Üretmesi, öz olarak, kendisini cins olarak kötümleştiren, metalaştıran ekonomik ve toplumsal koşulları kendi elleriyle güçlendirmesidir. Güçlendirdiği alan, kadını yüceltmek adına, onu toplumsal yaşam alanından dışlayarak, 'özerk', 'özel' yaşam alanı safsatasıyla daha bir kuşatıyor.

Kapitalizmde en üst boyutuna tırmandırılan 'özel alan/ toplumsal alan' ikiliği, büyük ölçüde toplumsal üretim, politika ve yaşam sürecenin dışında bıraktırılan kadına, bir 'üstünlük' (?) sağlıyor. İş yaşamı, yani toplumsal üretim alanının dışında kalmak, bir anlamıyla, bir yönüyle rejim dışı olan bakış açısını sahiplenen merkez olarak kadında somutlaşıyor. Kendisini ezen ve sömüren sistemin karşısında tarafsız kalma anlamındaki rejim dışılık, kadına sistemi asıl taşıyıcısı, burjuva kapitalist ideolojinin daha çok içselleştirmesini dayatıyor. Yaşatıyor.

Özel alanın yaratıcısı katipalizm değildir. Bu anlamda, ev işini yaratan da kapitalizm değildir. Kapitalizmin yaptığı: emek gücü kitlesini ücret alanlar ve onlara bağlı olanlar biçiminde farklılaştırmasıdır. Böylece, daha önceden kadınların üstlendikleri işler, ev işleri adı altında başlı başına bir alan olarak toplumsal yaşamdaki yerini almış oldu. Anlaşılacağı gibi, ücretli iş ve ev işinin kadınlarla erkekler arasındaki paylaşımı, kapitalizm 'yoktan varet'medi. Aksine, kendisinden önce gelen toplumsal cinsiyet temelindeki ayrımı tarihsel bir veri olarak almış, ona yaslanarak, onu geliştirerek ve sınırlarını daha da kesinleştirerek benimsemiştir.

Benimseme ve benimsetme, sonradan yapılacak olanların meşruluk alanıdır. Toprağıdır. Kapitalist üretim biçimi, toplumsal yapıya yalnızca üretim ilişkileri düzleminde ve bununla sınırlı bir egemenlik değildir. Siyasal, toplumsal, hukuksal, töresel, vb'den oluşan çok yönlü bir egemenliktir. Sermayenin sahibi olarak kapitalist egemenler, kendilerinden aşağı gördükleri insan gruplarına uyguladığı baskıyı, bu egemenlikle elde ettiği meşru alan üzerinde yükseltir. Baskı yöntemlerini meşru göster(ebil)mek için, her zaman onların fiziksel--biyolojik-- yapılarının kendilerinden farklı olduğu saptamasından hareket ederler. (Faşizmin kafatasçılığı ve kapitalist dünyadaki tüm düzenlerin kadını aşağılaması vb.) Buna, insanal

www.arsiv.am

ve zihinsel potansiyellerinin kısıtlı olduğu, dolayısıyla yönetilmeyi hakettikleri yargısını eklerler.

Böylece egemen olan ideoloji: insanları belirli ilişkiler içinde varolan, varolması gereken özneler durumuna getirmektedir. Özneler bir kez bu ikiliklerden biri olarak belirlendikten ve bunu benimsedikten sonra, kacınılmaz olarak diğerinin karşısında yer almak durumundadır. Yaratılan bu karşıtlık, ezme-ezilme ilişkisi temelinde varolan ideolojinin etkisini sürdürmesine ve giderek yaygınlaşmasına yardımcı oluyor. Karşıtlığın ezilme ucunda yer alanlar, 'aşağı' konumlarına gerekçe olarak bedensel-fiziksel- yapısı gösterilenler de egemen anlayış sahipleriyle uyumlu geçinmek için bu yargıların sonuçlarını kabullenmekle başbaşa kalıyor.

Kadınların durumu tüm sınıflı ve en uç haliyle kapitalist toplumda tastamam budur. kapitalist toplumun en alt kesimi olarak kadınlar; bir yandan edilgen, uysal, bağımlı ve düzene uyumlu yaşamın gizil güçlü devindiricisidirler., öte yandan da ev -özel alan- işlerinin 'özerk' ve 'özgür' uygulayıcıları, bir sonraki kuşağı üretecek, büyütecek ve toplumsallaştıracak kesimdir.

Egemen kapitalist ülkelerin kadınları, burjuva demokratik devrimlerinin gerçekleştiği dönemlerde, 'nefes' alabilecekleri bir ortamı mücadeleleriyle elde edebildiler. Ya da ellerine verildi. Kadın, Kapitalist toplumda ev dışına çıkma, ekonomik ve toplumsal üretime katılmanın yolunu buradan bulabildi, açabildi. Ancak onun ev dışına çıkması, ekonomik 'bağımsızlığını' kazanması, düzen açısından, 'kutsal aile' kurumu açısından tehlike arzetmeyecek biçimde düzenlenmişti. Ekonomik 'bağımızlığını' sağlayan iş bile, cinsiyetinin aşağılanmasını yüzüne haykıran bir ortamdı. Ve kadın emeği, kapitalist üretim açısından esas değil, yedek ve ucuz olmak durumundaydı. Yedek olmaktan çıktığı durumda bile, gerçek anlamda bağımsızlığını sağlamamalıydı. Erkekten bağımsız olabilirdi ama, kapitalist düzenden asla. Öyleyse ücretli kadın emeğinin karşılığı, evlilik ilişkisiyle bağlantılı kılınmalıydı. Eşdeyişle, evlilik ilişkisiyle kadını geçindirecek erkek ücreti temel alınmalıydı. Kadın emeğinin karşılığı, buna göre saptanmalıydı. Böylece kadının erkeğe bağımlılığı, dolayısıyla ev işleri, yatak odası nesnesi, çocuk üretim nesnesi ve bakıcısı olma yükümlülüğü güvence altına alınmış olacaktı.

Kaçınılmazdır. Kapitalist toplumda, sermaye, toplumsallaşmayı ve işçileşmeyi tam olarak gerçekleştirmek istemedikçe-ki, böylesi bir şeyi karakteri gereği istemeyecek ve gerçekleştiremeyecektir?-, ev içi yeniden üretim yükümlülüklerinin sürekliliği, farklı ücret aracılığıyla ve ideolojik biçimlendirmeler yoluyla sağlanacak ve bu yapı, emek-sermaye ilişkilerinin tarihsel ve özgül koşullarına bağlı olarak biçimlenip egemenliğini sürdürecektir.

Kapitalist devlet, hem aile içinde -hukuksal ve ekonomik olarak erkeğe bağımlılık-, hem de üretim süreci içinde -koruyucu yasalar, ücretlerin saptanması-, zaman belirleyici, zaman zaman da etkileyici uygulamalarıyla kadının işgücü piyasasına katılıp katılmayacağını, katıldığında hangi sınırlar içinde karşılanacağının saptamada belirleyici, yönlendirici anlamda önemli rol oynar.

Bu anlamıyla; yeniden üretim toplumsallaşmadıkça, ücretlerin yeniden üretimi gerçeklekştirmek için gerekli olan mal ve hizmetlerin tümünü alabilecek, karşılayabilecek bir düzeye çıkmadıkça, ev-içi iş ve yeniden üretimin yükümlülükleri değişmeyecektir. Değişmezlik, kadının kendi ev-içi emeğiyle, erkeğin ücretli emeğine bağımlılığının sürekliliğiyle eşanlamdadır. Kadının emek piyasasına düşük ücretle katılma zorunluluğu, bununla beslenen ideolojilerin dayanağını güçlendirmektedir. Kadının özgürlüğünün, tüm şatafatlı söylemlere karşın kapitalizm koşullarında gerçekleşmeyeceğinin maddi temelidir bu. Çünkü sınırlı oranda değiştirilen, değiştirilebilen ekonomik koşullar buna yetmemektedir. Öncelikle özel mülkiyetin, bununla bağlantılı olarak bunun üzerinde biçimlenmiş kurumların, kuruluşların, gelenek, görenek ve törelerin değiştirilip dönüştürülmesini gerektirmektedir.

Egemen kapitalist ülkelerin emekçi kadınlarının durumu, göreceli olarak sömürge ve bağımlı ülkelerin kadınların durumundan ileridir. Ülkemiz Kürdistan ise, bu konuda gerinin de gerisindedir. Kürdistan'ın tümü, sömürgeci devletlerin her türden gericiliklerini egemen kıldıkları, kılmak savaşını en acımasız yöntemleriyle uyguladıkları alandır. Öylesine bir egemenlik ki; toplumu kör ve topal etmenin ötesinde, bilincini silmeyle bütünleşen bir egemenlik. Buna töreler ve dinsel dogmatizmin kattığı gerilikleri de eklersek, ortaya korkunç bir tablonun çıkacağı açıktır.

Sömürgeci politik ekonomi, Kürdistan'ın erkek nüfusunun işyapabilir, çalışabilir gücünü kendisine -devamlı çalışma koşullarını yaratmayacak biçimde- çekmektedir. Bunun diğer ucu olan Kürdistan kadını, tanım alanlarının ücretsiz işçisi, hayvan bakıcısı, ev ve çocuğumuzun kölesi olarak sınırlı bir dünyaya hapsedilmiş oluyor. Sömürgeci kapitalist sistemin cenderesi içindeki Kürdistan kadını toplum içindeki yerinin bilincine varamadan, sömürgeci kurum ve kurallar tarafından üretici olmaktan çok tüketici olarak koşullandırılmakta, cinselliğini, tüketiciliğinin karşılığı olarak erkeğine yaşam boyu sürecek bir anlaşmayla satarak alçaltılmışlığa gömülmektedir. Kürdistan'lı erkek, işbulduğu sömürgeci kurumlar ve onların belirlediği yaşam alanları karşısında ezilip horlandıkça, öfkesini ev, mutfak, tarla işçisi, hayvan ve çocuk bakıcısı kölenin sınırlı dünyasında rahatlıkla kusmaktadır. Öfkesini çıkaracağı, çıkardığı 'kum torbası', cinsel eğlence nesnesi, kusmuğun 'gönüllü'(!!) hedefi olarak sineye çekecektir tüm yapılanları.

Sömürgeci kapitalist sistemin cenderesi içindeki Kürdistan kadını toplum içindeki yerinin bilincine varamadan, sömürgeci kurum ve kurallar tarafından üretici olmaktan çok tüketici olarak koşullandırılmakta, cinselliğini, tüketiciliğinin karşılığı olarak erkeğine yaşam boyu sürecek bir anlaşmayla satarak alçaltılmışlığa gömülmektedir.

Töreler ve dinsel dogmatizm, kapitalist sömürgeciliğin ezip posasını çıkardığı Kürdistan erkeğinin yarattığı şiddeti, vazgeçilmez ve 'sonsuz bir hak' (?) olarak kutsallaştırmaktadır. Tüm kara parçaları üzerinde olduğu gibi, Kürdistan'da da, 'dünyanın yarısı'nı oluşturan kadınların 'zayıf'lığı ve 'geri'liği yüzyılların bir dogması, yıkılmaz bir dünya görüşü durumuna, dinsel felsefe ve onunla bütünlük oluşturan feodal, kapitalist sömürgeci üretim ilişkileri aracılığıyla yükseltilmiş oldu. Bunun üzerine bedensel, ruhsal ve

ahlaki bir baskı sistemi, tacıyla oturtuldu.

Kürdistan kadını, dün olduğu gibi bugün de bedensel, ruhsal ve ahlaki baskı sisteminin doğrudan hedefidir. O, bunların yanısıra, ulusal baskı sisteminin de doğrudan hedefidir. Tüm sömürge ve bağımlı ülke kadınları gibi, Kürdistan kadını da, baskı cenderesindeki preslenmede payını en çok ve hiç aksatmadan alanlardandır. Bu somut gerçeklik, Kürdistan kadınının tepkisinin odağına otururken, sömürgeci kapitalizm ve onunla sarmal durumdaki feodal değerler tarafından hiçbir şey yokmuşcasına onaylanmakta, kutsanabilmektedir. Bu durum, kadının 'ilk' ve 'sonsuz'a dek sürmesi gereken konumu olarak vazedilmektedir.

Gelgelelim durum hiç de gösterilmek, benimsetilmek istendiği gibi değil. Aksine, 'kadının konumu' belli bir dönemdeki üretim ilişkileri üzerinde yükselen toplumsal durumun sonucudur. Bu her yerde olduğu gibi, Kürdistan'da da böyledir. Kadınlara çeşitli dönemlerde ekonomik--ve zaman zaman da politik-- gereklerden doğan belirli konumlar veren bu toplumsal durumlar, aynı zamanda, kadının toplumsal yeri ve rolü üzerindeki düşünceleri de yaratıp beslemektedir. Bu düşüncelerin tek ve gerçek çarpık amacı, verili durumu, varolanı güzel göstermektir. Varolanı, verili durumu sonsuza dek geçerli 'tek' yöntem olarak sunmaktır. Bu durumun sürgitliğinden yarar sağlayanların çıkarlarını olabildiğince uzun süre ayakta tutmaktır.

Zayıf olsa da, günümüzde de görülebilen ve kendisini hissettiren feodal ilişkiler, Kürdistan kadınını sömürgeci devlet, din ve ailenin tutsağı derekesinde tutmanın ve konumunu meşrulaştırmanın kaynağı olagelmiştir. Buna, devletin kulu olan erkeğin kulu, yani eşitsiz ilişkilerin mutlak anlamda bağımlı konumundaki kişisi olmasını da eklemek gerekir. Ancak özellikle 80'li yıllardan sonra başlayan ulusal-toplumsal hareketlilik, bu temelleri sarsıyor. Ve gerek 12 Eylül sömürgeci-askeri faşist diktatörlüğün baskısı altında, gerekse Kürdistan devrimci atılımının şahlandığı günümüzde kadınlar, kitlesel eylemliliklerde öncü ve yönlendirici düzeyde yer alarak, bu çelişkinin geri ve köhnemiş yönüne başkaldırmaktadır.

Kadını başkaldırıya, ulusal davaya sahiplenmeye ve son bir kaç yıldır kitlesel eylemlere damgasını vurmaya iten nedenler çoktur. Ancak en belirgini, kadının toplumsal konumu, insanların kadına ve durumuna bakış açısı, günümüz çağdaş dünyasının ve onun yaşamsal olgularının gerisinde olmasıdır. Kürdistan'lı kadını kendisini bu geri konuma iten ve oraya köstekleyen sömürgeci devlet, geri ahlaki ve insani değerlerin Kürdistan'daki temsilcilerine başkaldırması bu geriliği kabullenmeyeceğini haykırması, bu çelişkinin apaçık kanıtıdır. Daha da ötesi, ulusal davanın kendi öz davası, kendi kurtuluşunun yolunu açacağı bilinciyle sahiplenmesi, kendisini bu toplumsal alt-üst oluşta hakettiği yere oturtmayan eskinin çeşitlemesi olan anlayışlara da meydan okumasıdır.

Ekonomik rolü ve toplumsal ortamdaki konumunun geriliği, siyasal ve hukuksal alandaki gerilikle bir bütünlük içinde Kürdistan kadınını ezmektedir. Tüm benliğini ve olanaklarını en son atomlarına kadar siyasal mücadeleye, ulusal kurtuluşu gerçekleştirmeye adamasındaki kararlılığın temel çıkış noktası olması yadırganmamalıdır. Komünistler, Kürdistanlı bu kadınının özverili kararlılığını ulusal, siyasal, ekonomik ve hukuksal devrimi gerçekleştirmek, proletaryanın toplumsal kurtuluşu sağlamak için önderliği ele geçirmesi ve ayakta tutması için devrimci-demokratik diktatörlüğünü kurma mücadelesiyle bütünleştirmelidirler.

Yaşamın her alanındaki etkinliğiyle, toplumsal üreticiliği, toplumsal sorumlulukları üstlenmek konusundaki ataklığıyla erkeklerle aynı değerde olduğunu kanıtlayan, ekonomik olarak kendi ayakları üzerinde dikilen kadın, bu başkaldırı ve meydan okuyuşuyla dile getirdiği siyasal ve hukuksal olarak da erkekle eşit olmak isteğinde desteklenmek durumundadır. Ancak desteklemenin, kadının konumu sorununda, şimdiki ekonomik, politik, ahlaki durumu, hala geçmişin --milli kapitalist üretim ve onun değerlerine büründürecek-- ekonomik temel ve ilişkileri üzerinde yükseltilerek egemenliğini sürdüren kamusal düzenlemelere ve düşüncelere uydurmak, uyarlamak olmayacağı açıktır. Aksine, kadının başkaldırısındaki her yönlü eşitlik talebine yanıt verecek ekonomik, politik ve ahlaki düzenlemeyi, yani özel mülkiyeti ortadan kaldırıp, toplumsal ekonomi ve mülkiyet ilişkilerini gerçekleştirmek hedefi olmalıdır.

Kürdistan emekçi kadını, eşit hak istemini kapsayan toplumsal hareketliliğe katılımıyla, eşit yükümlülükleri omuzladığını kanıtlamıştır. Bunun karşısında durmak, birşeyler adına bunu frenlemek, gericiliktir. Ya da C.ZETKİN'in deyimiyle "dairenin kareliği"ni kanıtlamanın boş çabası.

Ancak böylelikledir ki, üretici etkinlikleriyle ailenin dar çemberinden dışarıya fırlatılan kadının, son yıllarda belirleyici önemde rol oynayan eylem, düşünce duygularıyla da evin dar ve kısıtlayıcı çemberinden kopabilecektir. Ailenin atomize edici ortamından çıkıp insanlığın içine aşıladığı ihtilalci ruhu gelecek toplumun niteliğini belirleyecek düzeye eriştirebilecektir. Ve yine ancak böylelikle bireysel yaşamına, ulusal ve giderek toplumsal kurtuluş mücadelesine katılarak toplumsal yaşama akıtmış, bireyci yaşamını gözden çıkarmış Kürdistan kadını, devrimci bilgisini devrimci eylem durumuna getirmiş, toplumsal ihtilalci dönüşümün dinamiklerinden biri olabilecektir. Hakkıdır da... Çünkü Kürdistan emekçi kadını, eşit hak istemini kapsayan toplumsal hareketliliğe katılımıyla, eşit yükümlülükleri omuzladığını kanıtlamıştır. Bunun karşısında durmak, birşeyler adına bunu frenlemek, gericiliktir. Ya da C.ZETKİN'in deyimiyle "dairenin kareliği"ni kanıtlamanın boş çabası.

Kürdistan kadını, kendisine benimsetilen geri ve kölece ahlak anlayışını, devrim durumunun doğumuna ebelik ettiği, yeni toplumsal ilişkileri yaratma sürecinde kaldırıp atacağının işaretini vermiş, olması gerekene, yeni bir ton ve nitelik kazandırmıştır. Neyi yüceltmesi ve neye özenilmesi gerektiği konusunda takılıp kaldığı eski köhnemiş toplumsal ilişkilerin yansımalarını kaldırıp atmanın, onların yerine yenilerini koymanın hummalı etkinliğini aralıksız sürdürmektedir. Bu durum biz komünistlere hem önemli görevler yüklemekte, hem geniş olanaklar sunmaktadır. Görevimiz özel bir kadın ajitasyonu yaratmak ve bu ajitasyon üzerine dar ve küçük bir örgütçük oturtmakla sınırlı değildir.

Ajitasyonumuzla ve örgütlü davranmanın gerekliliğiyle bir yandan geniş yığınsal Kürdistan kadınının kendi bilincine varmasının yolunu açarken, hemen bunun

üzerinde ulusal kurtuluşla yetinilmemesinin, toplumsal kurtuluşu sağlamak için sosyalizmi, oradan gerçek anlamda kurtuluşun kendisi olan sınıfsız toplum, komünizm için mücadele etmesinin gerekliliğiyle eğitmeliyiz. Bu uğurda ve bu bilinçle verilmeyen mücadelenin topluma olduğu gibi, kadına da pek bir şeyler kazandıramayacağını, kazandırmadığını dünyadaki mücadelelerden örnekler vererek bilince çıkartmalıyız. Mücadeleye katılımının bu boyutla kucaklaşmasını, kendi gücüyle bu konuda etkileyici ve sürükleyici olmasının bilinciyle davranmasını sağlamalı, yolunu açmalıyız.

Ülkemiz bütününde gittikçe boy veren siyasal mücadele, her bireyin yaşamına şu ya da bu oranda etkide bulunuyor, müdahale ediyor. Her toplumsal kesimi olduğu gibi, kadını da siyasal mücadeleye çekiyor. Ortamını yaratıyor. Yaratılan ortam kendiliğindenciliğe, feodal, ulusal ve küçük-burjuva milliyetçiliğine bırakılmamalı. Bilinçli müdahalelerle, proleter çözümün öz gücü olarak konumlandırmalıdır.

Dağda gerilla, Serîhıldan'larda öncü ve yönlendirici olarak yer alan Kürdistan emekçi kadını, silah ve zılgıtlarıyla sömürgecileri inlerine kaparken, devrimci enerji ve bu doğrultudaki devrimci duyum ve düşüncesinin kaynaklarını gözler önüne serdi. Görmek istemeyenlerin gözlerine parmaklarını sokarak gösterdi hem de. Kaçınılmazdı. Çünkü toplumsal, ulusal sorun ve ilişkiler kadının omuzlarına yeni ve ağır yükler bindirmekteydi. Bu durum, tüm toplumsal kesimlerin olduğu gibi, kadının da en derin duygularını istek ve tavırlarını etkiliyordu. Kürdistan kadını, bu durumda, kendisine köleliği yaşatan ilişkilerin neden ve niçinini doğal olarak soracaktır. Ölçüsüz derecede ağır yükümlülükler yüklendiği bir yerde, hakkını doğal olarak isteyecektir, diretecektir.

Devrimci yaşama biçim ve hız verecek bu hareketliliği teşvik etmek ve geliştirmek herkesten çok, biz komünistlere düşer. Özel mülkiyetçi düzenin amansız ve sonsuz düşmanı olan bizler unutmamalıyız ki, özel mülkiyetçi düzen, en çok kadınları ezmekte ve sömürmektedir. Ezilen ve sömürülen bu yığınlar, yukarıda değinildiği gibi, şimdiye kadar düzenin savunucuları konumuna düşürülmüşlüklerinin hesabını sormanın eylemli davranışı içindedirler. Hem de binlerce on yılların ezilmişliğine, horlanmışlığına içsel bir güç gibi biriktirdikleri yeraltı ırmağının hareketliliğiyle. Bu devindirici gücü, komünist toplumun kuruculuğuyla taçlandırmak, bizlerin kaçınılmaz tarihsel görevi ve sorumluluğudur.

90'lı yılların başlangıcından itibaren kitleselleşen ulusal-devrimci mücadeleye yepyeni bir soluk getiren Serîhildan'ları görkemleştiren Kürdistan kadını, ulusal kurtuluş mücadelesine soyunan tüm anlayışları, GOETHE'nin deyimiyle, "Buradayım ve insanları kendi görüşümce şekillendiriyorum" çağrısını yapmaktadır. Şekillendirme çağrısı, şekillendirilmeye açık kapı olduğunun ilanıdır aynı zamanda.

Kürdistan kadını; her ulusal ayaklanışta, her bağımsızlığa yürüyüşte ve her Serîhildan'da yerini almıştır. Ortaya koyduğu özverili tutumuyla ülkesi ve ulusunun sömürgeci zincirin dışına taşırılmasında üzerine düşen sorumlulukların gereğini yerine getirmekten çekinmemiş, geri kalmamıştır. Geri konumunu belirli ve 'sonsuza dek kadın mesleği'yle sınırlayan, bunun değiştirilmesine temelden karşı olan feodal, ulusal ve küçük burjuva anlayışlara rağmen yapmıştır bunu.

Dün olduğu gibi bu gün de; geleceğin nasıl olması gerektiğinin işaretleri olarak almamız gereken kitlesel eylemliliklerde ortaya koydukları bir gerçek vardır. Kürdistan emekçi kadını; ortaya koyduğu ve koyacaklarıyla "devrimci enerjinin genç pınarı" olduğunu kanıtlamıştır. Devrimci enerjinin bu genç ve dinamik pınara, tüm engellemelere, köreltici ve köleleştirici tüm ilişkilere rağmen, gün geçtikçe daha gür sular fışkırtarak devrim fidanını beslemektedir, diriltmektedir.

Bahar ayları, doğa açısından dirilişin başlangıcıdır. Kürdistan kadınının devrimci eylemliliklere kattığı, taşıdığı değerler de, Kürdistan devriminin sürekli baharının müjdecisidir. 90'lı yılların başlagıcından beri, her baharın başlangıcı da, Kürdistan emekçi kadınının Serîhildan'larla toplumu siyasal direnişlerin doruğuna taşıdığı dönemdir. Dinginliği büyük bir hareket enerjisine çevirdiği tarihsel kesittir.

Bahar'ın başlangıcı--yani Mart ay'ının--bir başka ülke, bir başka ulus, bir başka halkın yaşamında, Kürdistan toplumunun yaşamındaki kadar önemli bir yeri var mıdır? Olabileceğini sanmıyorum. Mart, Kürdistan toplumunun bir bütün olarak karanlıkları yırtan NEWROZ ATEŞ(ler)İ'ni tutuşturdukları, ulusal dirilişi tüm katmanlara yaydıkları aydır. Deyim yerindeyse, ulusal bir ay'dır. Ve bunun böyle olmasını sağlayan, önderlik eden Kürdistan kadınıdır. Kürdistan kadınının tutuşturduğu NEWROZ ATEŞ(ler)İ'nin şavkı, tüm bahar ve yıl boyunca daha bir harlanarak şavkını dosta düşmana göstermektedir. Leyla QASIM, NEWROZ ATEŞİ'nin Mayıs 13'teki en doruktaki alazıdır.

Bununla birlikte, ulusal olanda; köleci Asur İmparatorluğu'nun yıkılışını müjdeleyen NEWROZ ATEŞ (ler)İ'nin, Ortadoğu ve Ön-Asya halklarını aydınlatmak gibi evrensel bir boyutu da vardır. Buna tarihsel uzanışın sonraki duraklarında eklenen 8 Mart "Dünya Emekçi Kadınlar Günü"nün getirdiği yepyeni soluğu, yepyeni nefesi ve rengi de eklemek gerekiyor.

Her baharın başlangıcında tutuşturulan NEWROZ ATEŞ(ler)İ, karanlıkları yırtarak Kürdistan toplumunun yolunu aydınlatmaktadır. Bu dönemde başlatılan kitlesel ardışık eylemler dizisi, ulusal kurtuluş mücadelesine hız, güç ve toplumsal bir ağırlık kazandırmaktadır. Toplumsal ruh halinin devrimci bilenişini sağlamaktadır. Bu gelişmeler, karanlığın sahiplerinin gözlerini köreltmekte, yüreklerine korku salmaktadır. Mart, Kürdistan insanının yüreklerinde, yaşamlarında ve düşüncelerinde özgürlük ateşlerini tutuşturmakta; sömürgecilerin, işbirlikçilerinin ve onların uzantılarının yaşamlarına korkunun galebe çalmasına kaynaklık etmektedir. Kadınların en önde yer aldıkları NEWROZ kutlamalarında sömürgeci devletin takındığı tutum, bunun en tartışmasız, en açık kanıtıdır.

Bu anlamda, her Mart'ın ulusal ayağa kalkışın sıçrama tahtası olarak toplumu hareketlendirdiği bir gerçek. Bu ulusal hareketlenişte, diğer toplumsal katmanlara oranla düşünsel ve eylemsel anlamda sıçramanın doruğunu yakalayan bir kesimin olduğu da bir ayrı gerçek. Bu kesim emekçi Kürdistan kadınıdır Kitlesel eylemler UKM sahnesinde yer aldığından beri ortaya çıkan gerçeklik, tartışmasız biçimde bunu kanıtlamaktadır.

Kürdistan kadınının eylem ve ona yön veren düşüncede yakaladığı sıçrama, sömürgeci devlet(ler)e, onunla kolkola yürüyen feodal ve siyasal gerici kesimlere ve onların geleceği belirleme adına almaya çalıştıkları önlemlere pek de değer biçmediğinin işaretidir. Bu ve benzeri anlayışların kendisini "sıfır" saymalarına doğrudan ve doğal bir tepkidir. Eylemlerde zılgıt çekerek ilerleyişi, birleşmiş ulusal-devrimci enerjilerinin sınırlı--ama giderek devleşerek artacak olan-- toplamının görünen ucudur. Sömürgeci-dinci kolkalalığının ve bunların uzantısı erkek şovenizminin yaşamlarına egemen kıldığı ahlak anlayışını,

uyanandaki bilincin oluşup olgunlaşmasının üzerine inşa ettiği devrimci eylemsel azmiyle yıktığının, yıkacağının ilan edilişidir. Eski köhnemiş ahlak anlayışı başta olmak üzere, tüm kölece ilişkilere rest çekmesidir.

Görüldüğü gibi, Kürdistan kadınının içsel ve toplumsal davranışlarında önemli bir hareketlilik başlamıştır. Bu devingenlik onun iç dünyasını, büyük bir alt-üst oluşlara vardırmalı. Şimdiye kadar erkeğin kendisine 'verdiği', 'kattığı değerler'i geri aldığı an, benliğinde onu büyük bir boşluğa sürüklemekten kurtaracak zengin ve sarsılmaz bir güven veren değerler birikimi yaratma mücadelesi içinde olmalıdır. Son üç yıllık toplumsal hareketliliğe renk ve hız katan tutumuyla, kendi özgül insani yapısını yadsımayan örgütlülüğü oluşturmalıdır. Kürdistan kadını, yaşamdan kaçmayan ve yaşamsal gerçekliğin tanığı "yeryüzü nimetleri"ne sırt çevirmeksizin, bugünün toplumuna kazandırdığı ve gelecek toplumun temellerinde kullanılacak değerleri yaratmaya aday olduğunu, bu ipi yakaladığını ortaya koymuştur.

Bu, daha kollektif, daha yaygın bir biçimde ilerletilmelidir. İlerle(til)mesinin yolu, gerçekçi bir zemine oturmasından, bu zemin üzerinde örgütünü ve programını oluşturmasından geçmektedir. Program, doğal olarak, Kürdistan'ı bir bütün olarak almalıdır. Bir başka deyişle proletaryanın iktidarı ele geçirme ve kullanma mücadelesi ve bu mücadelenin her ne kadar evrensel ve enternasyonal olsa da, tek tek ülkelerde, kapitalizmin ve varolan tarihsel koşulların eşit olmayan hız ve değişen biçimlerdeki gelişmeleri gözönüne almalı, Kürdistan'ın diğer parçalarındaki kadınların hareketliliğinin göreceli durgunluğundan ötürü, onu dışlamamalıdır. Yani Kürdistan emekçi kadınının hareketi, örgütü, Kürdistani olmalıdır. Bağımsız, birleşik, demokratik ve sosyalist Kürdistan perspektifli olmalıdır.

Kürdistan kadını, yaşamdan kaçmayan ve yaşamsal gerçekliğin tanığı "yeryüzü nimetleri"ne sırt çevirmeksizin, bugünün toplumuna kazandırdığı ve gelecek toplumun temellerinde kullanılacak değerleri yaratmaya aday olduğunu, bu ipi yakaladığını ortaya koymuştur.

Kısacası, Kürdistan kadınının devrimci hareketliliği belirli bir sistemin üzerine oturtulmalıdır. Çünkü sistem; kendinde, hareket yasalarında bulunan nedenler uyarınca vardır. Bunlara dayanarak vs bu nedenler üzerinde gelişme eğrisini yakalayarak gelişecektir. Dahası: Kuzey-Batı Kürdistan'da uç veren kadın yaratıcılığını, bu sürece Kürdistan genelinde katılamamasının önündeki eylemsiz ve etkisiz bıraktırılmışlığı, sistemlilik sayesinde aşacak ve yaygınlaşacaktır. Ve buradan, yazıyı kaleme almaya kaynaklık eden Leyla QASIM yoldaşta en belirgin haliyle somutlaşmış, yaşamını ve toplumu bilime uygun biçimde örgütleme ve eğitme özellikleri, sayılı Kürdistan kadınının değil, yığınsallaşan özelliği yapabilecektir. Kendi geleceğini belirleme hakkına sahipliğini, tüm emekçi Kürdistan kadınına bu kanal üzerinde maledebilecektir. Tarih ve toplum içindeki yeri ve konumunun bilincinde oluşunu, Kürdistan kadınının yığınsal gücüne, topluma bu aktarım kayışı aracılığıyla benimsetebilecektir. Ve yine böylelikle: feodal, milli ve küçük-burjuva anlayışların Kürdistan kadınının devrimci gücünü bölüp parçalama isteklerinin önüne geçecek, yollarını tıkayacaktır.

Kürdistan kadınının eylemlerde ortaya koyduğu tavırlarından çıkarılacak sonuçlara sınırlı da olsa, yazının geneli içinde değinildi. Kürdistan kadın örgütünün programlı çıkışının gerekliliğini NEWROZ ATEŞİ'nin 2. sayısında S.EWÎNDAR yoldaş dile getirdi. Program oluşturulmasında ve örgütlü yapı oluşturmanın zorunluluğu bilince çıkarmada yararlanılabilecek bazı noktalara değinerek konuyu sonlamak istiyorum.

*-Kürdistan kadınının, yaşamına kalıplarla değil de, deneyimlerle yönlerdirme yürekliliğini göstermesinin, değişim ve dönüşümün gelişerek büyümesinin gerçekleştirilmesini güvence altına almalıdır.

*-Kendine-cinsine- ve toplumuna karşı sorumluluklarının organik bir bütün oluşturduğunu, toplumu dönüştürme sürecine kafa ve kol emeğiyle, tüm gücüyle katılmayı ayrıştırıcı bir ölçüt olarak almalıdır.

*-Emekçi olmasından dolayı, Kürdistan kadınının kendisini ilgilendiren konuları, tüm topluma benimsetmenin, toplumun tek yanlı gelişmesi ve tek kanatlı uçma denemelerinin aksaklığını giderecek zenginlikleri yaratmanın sahibi olmayı teşvik etmelidir.

*-Bağımsız, bilimden yana taraflı, özgür ve bilinçli iradesini kendi sorunları ve toplumsal konumundan ötürü, toplumsal sorunları dengeleyecek olgunluğu temel almalıdır.

*-Bilinçli, üretimci, kendinin bilincinde, cinsine özgü değerleri gerçeklik temeline oturtan yetenekleri sahiplenmelidir. Ve insana özgü tüm değerleri gözünü kapamadan metalaştıran sistem (ler)in tuzaklarına kapalı, sömürüsüz toplum hedefli olmalıdır.

*-Kürdistan kadınının yaşamını bilimsel bir yöntemle kurmasının eksiksiz ve yetkin öğretmeni, temeli olmalıdır. Kadının bilincini, yaşamını, varlığını çevreleyen olay ve olguları çözümleyişi rastgele ve bireysel olarak değil, toplumsal ve yöntemli olmasını aşılamalıdır.

*-Kişisel yaratıcılık eylemi içinde olanı, toplumsal olanla kaynaştırabilmenin esnekliğini gösterebilmeli. Yaşamını kendi yetenek ve gücünün bilincinde olarak örgütlemesini desteklemenin vazgeçilmez garantörü olmalıdır.

*-Hem sömürgeci kapitalizme ve ülkesinin parçalanmışlığına karşı savaşan kadını, hem de yeni, daha yüksek bir toplumun oluşumuna katılan kadını, sınıflı toplumların aksine, en üst düzeyde yönetme bilgisiyle donatmanın olanaklarını yaratmanın gözaçtırmaz, aman tanımaz takipçisi olmalıdır.

Bu bilinçliliği yakalamış Leyla QASIM, Necla BAKSİ, B. AGEL, Z. ALKAN, R. DEMİREL vb. sayılı kadın yoldaşların özelleklerini, milyonları bulan Kürdistan kadının genel karakteri yapabilmek, programlı ve örgütlü bir varoluşu zorunlu kılıyor. Adını andığımız ve anamadığımız komünist, yurtsever, devrimci kadın yoldaşlarımızın yaşamları bunun tartışmasız kanıtıdır.

Onlar, "Dünya erkeğin evi, ev kadının dünyası" anlayışını yıkıp, dünyanın, kadın-erkek tüm emekçilerin evi yapmak için savaştılar. Ve bizlere üzerinde yükseleceğimiz bir temel bıraktılar. ■

26 Nisan 1992

*-C. GÜLŞENOĞLU; 'LEYLA KASIM'A", Medya Güneşi, Yıl:1. Sayı:2, s.40, (Mayıs 1988)

İŞÇİ SINIFININ TARİHSEL GELİŞİMİNE KISA BİR BAKIŞ

S. GÛLRÊZ

Dünya nereye gidiyor? sorusu, soru olarak biçimlendiği andan günümüze kadar uzanan tarihsel serüveninde, belki de kendini hiç bir zaman bu denli belirgin bir biçimde duyumsatmamıştır. Ve yine tüm tarihi boyunca, soru olarak ortaya atıldığından bu yana, yanıtını herkesin arayacağı derecede yakıcılığını bu denli dayatmamıştır belki de. Herkesin kendince -Toplumsal ilişkiler- içindeki yeriyle uyumlu çözümler önerdiği böylesi bir tarihsel kesiti yakalayabileceği biçimde kendini tartıştırdığı bir dönemi yaşamamış olabileceğini de eklemek gerekir.

Doğaldır... 'Dünya nereye gidiyor?' sorusu, 'tartışma tüketme'yi yaşam biçimi olarak seçenlerin ortaya attıkları bir 'fikir jimnastiği' ürünü değildir çünkü. Bunun yanısıra; 'aşırı maddileşmiş' dünyadan bir an olsun uzaklaşmak için, insanların hayallerinde yaratıp peşinde koştukları bir yanılsama durumu olmadığı da açıktır. Bu, son 40-50 yıllık statükonun, tek yanlı yıkılışının zihinlerde yarattığı örtünün yırtılmasıyla, belirli kesimlerde doğurduğu 'arayış'ın, geçmek zorunda olduğu bir duraktır. Kapitalist emperyalizmin ekonomik ve politik enternasyonalinin dünyaya her yönüyle egemen olduğunu en dolaysız haliyle ilan ettiği günümüz koşullarında, 'değişim' gereksiniminin dayattığı somut koşullarda, 'değişim'in niteliği ve biçimi arayışlarının dile getirilişidir.

'Değişim' arayışlarının bazı sınıf, tabaka ve kesimlerce 'çağın değişmesi' ve bunun 'tabii' sonucu olarak ortaya çıkan bir zorunluluk olarak yorumlanması doğaldır. Çünkü sınıf mücadelisi bağlamında oturulan, konumlanılan yer, farklı tutumların maddi temellerini yaratmıştır. Emperyalizm, Proleter ve Ulusal Kurtuluş Devrimleri çağında, dün olduğu gibi bugün de, kapitalist emperyalizmin ve her türden sömürü sisteminin alaşağı edilip, yerine, sömürüsüz bir toplumsal yaşam biçiminin geçirilmesi değişim ve dönüşüm isteğinin maddi temellerini gittikçe olgunlaştırmaktadır. Bu anlamda; tarihin motoru ve ilerleticisi olan sınıf, proletarya açısından değişim isteği ve arayışının temeli 'çağın değişmesi'nden kaynaklanmadığı açıktır.

Kürdistan, kapitalist emperyalizmin ekonomik ve toplumsal zincirinin bir halkasıdır. Bununla bağlantılı olarak; **Kürdistan toplumu, tarihinde belki de ilk kez dört parçanın tümünde, değişim ve dönüşüm meşalesinin ışığında hummalı bir faaliyet-hareketlilikle bütünleştirilmiş ortak bir arayış içindedir.** Bu arayışta, değişim ve dönüşüme önderlik iddiasında olanların sınıfsal karakteri, arayışın niteliğiyle doğrudan ilintili ve bağlantılıdır. Kürdistan genelinde yakıcı bir biçimde kendisini dayatan değişim ve dönüşüm arayışlarına ulusal, feodal ve küçük - burjuva ve elbette sömürgeci ülke 'sol'larının da-getirecekleri çözümlerin, toplumumuzun beklentilerine yanıt vermediği/veremeyeceği açıktır. Çağımızın, aynı zamanda ülkemizin, gerçek evrensel devrimci sınıfının çözüm arayışlarına yanıtı doğal ve kaçınılmaz olarak bu sınıf ve kesimlerden ayrı olmak durumundadır.

Tarihin motoru ve ilerleticisi olan sınıf, çözüm arayışlarında, toplumun nihai beklenti ve kurtuluşuna yanıt vermekle yüzyüzedir. Bunu yapabilmesi, başarabilmesi için salt bugünkü durumundan hareket etmesi yeterli olmayabilir. Geçmişin birikimleri, yetersizliği aşmanın zenginlikleriyle doludur. Evrensel devrimci bir sınıf olarak, enternasyonalist tarihini bilincine çıkarmalıdır. Eşdeyişle: dün'ü anlatan, bugün'ü açıklayan ve yarına ışık tutan, tüm diğer sınıf ve tabakalardan bağımsız politik hattını, bunu yürütecek örgütünü yaratmalıdır. Yani, Marx ve Engels'in KUTSAL AİLE'de, "... kendi amaçları peşinde koşan insanların etkinliğinden başka bir şey" olmayan "tarih"i ve özel olarak kendi sınıfsal gelişmelerinin tarihini bilince çıkarmalıdır. Çünkü ancak böylelikle somut güncel gerçeklikle tarihin temel eğilimi arasındaki çelişkiyi, toplumsal değişim ve dönüşümü gerçekleştirmenin anahtarı olarak kullanabilir. Tarihin öznesi olabilir.

Unutulmamalı ki; proletarya, varolan nesnel koşullar ve onların getirdiği ilişkilerin ürünü olarak--- yalnızca gün'ü değil, geleceğin de---, devrimci değişim ve dönüşümün gücü, tarihsel ileri sıçramaların gerçek temsilcisidir. Aksi iddiaların sürekli inatçılığı ve gerçeğe gözlerini bilinçli kapatmaktan gelen körlüğüne rağmen, böyle olmak durumundadır. Çünkü yeniyi, geleceği sınıf olarak varolduğu ve devrimci olduğu ölçüde herşey olmayı sınıf karakteri edinerek kendisiyle bütünleştirdiği andan başlamak üzere, nitelik olarak içsel ve nesnel dünyadaki ilişkilerinde yaşamakta, yaşatmaktadır. Başlangıçta kendiliğinden olan bu durumun bilincine vardıkları oranda devrim, değişim ve dönüşümü yaratmanın, gerçekleştirmenin temsilciliği ve taşıyıcılığını kimlik edinmiştir.

Kürdistan halkının, sömürgecilikten topyekün bir kopuş içinde olduğu bu süreçte; kopuşu, ulusal birliği sağlama, işçi sınıfını egemen bir sınıf olarak örgütleme ve bağımsız, birleşik, demokratik ve sosyalist bir Kürdistan'la taçlandırma görevi proletaryanındır. Bunu, tüm diğer sınıf ve tabakalardan bağımsız ideolojik, politik ve örgütsel yapısıyla sağlayabilecektir.

Örgütsel, politik ve ideolojik bağımsızlık bir zorunluluk mudur? Ulusal sorunun çözüm arayışlarının boy attığı bu süreçte, kürdistan proletaryası, bağımsız örgütünü oluşturabilecek güçte midir?

Bu ve benzeri çokça sorulara yanıt(lar) verebilmek için, tek evrensel ve--- kapitalist enternasyonalin sınıfsal düşmanı ve mezar kazıcısı anlamında--- enternasyonalist

sınıf olan proletaryanın, tarihsel gelişim içindeki yeri ve her yönlü gelişmesini irdelemeyi gerektiriyor.

A-KENDİLİĞİNDEN SINIF

İşçi sınıfı, kendisi için sınıf olmadan önce, kendi sınıf bilincine ulaşmadan önce de vardı. Bu varoluş; kendiliğinden varoluştu. Kendiliğinden varoluş; toplumun iki ana sınıfa --- burjuvazi ve işçi sınıfına--- ayrılmasından önce, feodalizmde kentlerin oluşmasıyla birlikte uç veren ücretli emekçilerle tarih sahnesindeki yerini aldı.

İşçi sınıfı, kendisi için sınıf olmadan önce, kendi sınıf bilincine ulaşmadan önce de vardı. Bu varoluş; kendiliğinden varoluştu. Kendiliğinden varoluş; toplumun iki ana sınıfa -burjuvazi ve işçi sınıfına- ayrılmasından önce, feodalizmde kentlerin oluşmasıyla birlikte uç veren ücretli emekçilerle tarih sahnesindeki yerini aldı.

Ücretli emekçilerin o dönemdeki özlemi, düzenin değiştirilmesi anlamında bir düzen karşıtlığı değildir. Özlemleri, herbirinin ve giderek tümünün bir gün patron-usta-olmalarıyla sınırlıydı. Bir başka anlatımla, bilincinde olamadıkları, olamayacakları emek-sermaye çelişkisinin kendilerini sarmaya başlayan mengenevari kollarından kurtuluşlarının doruğu, toplumsal ve sınıfsal olmaktan öte--- hatta tümüyle--- bireysel kurtuluşla, düzen içi'likle sınırlıydı.

Belirtilmesi ve bilinmesi gereken nokta: yukarıdaki paragrafta sözedilen emek-sermaye çelişkisinin, kapitalizmin 'olmazsa olmaz'ı denilen emek-sermaye çelişkisiyle aynı şey olmadığıdır. O'na, oraya gidişin ve gelecek toplumsal bileşimin belirleyiciğine işaret eden bir haberciydi. Ya da kapitalist ekonomi ve politikanın topluma damgasını vurduğu, egemen nitelik kazanacak olan emek-sermaye çelişkisinin geçiş dönemine ilişkin biçimi olduğuydu.

Anılan---14.yy'ın ikinci yarısı--- dönemde, kapitalist üretim biçimi, kendine özgü bir ekonomik, politik ve kültürel karakter olamamıştır. Emek talebi, sermayenin arz'ını tam olarak karşılayamamaktadır. Dolayısıyla bu dönemin emek ve sermayesi, kesin çizgilerle ve birberlerinin karşısında konumlanmamıştır. Kesin ve düşmanca konumlanışın olmadığı yerde, karşıtların mücadelesi de, o biçimlenişe uygun olmak durumundadır. Buna rağmen, emek ve emekçinin sömürüsünü öngören, emekçinin hak arayışlarına karşı çıkarılan ilk yasalar, anılan dönemin damgasını taşır. Sömürüye---kapitalist anlamdaki sömürüye---yasal zemin, bu dönemde hazırlanmıştır.

Çağdaş işçi sınıfının ataları, 16.yy'da feodal bağımlılığın çözülüşü, küçük mülk sahibi küçük üreticilerin mülksüzleştirilmesiyle başlayan ve zora dayalı bir ilk sermaye birikiminin gerçekleştirilmesi sürecinde ortaya çıkar.

Neden daha önce değil de, 16.yy'da başlayan, 18.yy'da sonuçlanan feodal bağımlılığın çözülüşüyle tarih sahnesine çıkar? Bu vb. sorulara yanıt vermek ve konuya açıklık getirmek için, gelişmelere kısaca bakmak gerekir.

Bakıldığında görülen ve sınıfın gerçek nitelikleriyle ortaya çıkışına temel olan, o'na hizmet eden nedenler ve süreç, şöyle belirlenebilir.

İlk neden: sermaye birikiminin yaratılması sürecindeki ilişkiler, kapitalizmi yaratan devrimin ilk adımı olan meta ve para ekonomisini gerçekleştirir. Bu, feodal beylerin paraya olan gereksinimlerinin artmasını getirir. Sonuç malikanelerdeki kuşak ve hizmetkarlara yol verilmesidir.

ikincisi: yünlü dokuma alanındaki (Manifaktür'ün) elbirliğinin gelişmesi, koyun yetiştiriciliğini geliştirir. Talebi karşılayacak oranda koyun'un beslenmesi, geniş ve sınırsız topraklara ihtiyaç doğurur. Bu nedenle kilise topraklarına el konulur. Sonuç, topraklar üzerinde yaşayan ve geçimini manastırlardaki üretim aracılığıyla sağlayan insanların kovulmasıdır.

üçüncü neden: 17.yy'ın son yılın (1690) dan başlayarak, 18.yy'ın ikinci yarısına (1750) kadar süren dönemde, küçük taşınmaz mal sahibi köylüler, topraklarından zorla kopartılırlar.

Son olarak: 18. yy'ın son on yılın (1790) da tarım işçilerinin ortak topraklarının zorla ele geçirilmesiyle süreç tamamlanır.

Kapitalizmin temellerini atan ve sağlamlaştıran bu toplumsal alt-üst oluşlar bir uçta zor'a dayalı sermaye birikimini yoğunlaştırır. Diğer uçta, üretim araçlarından koparılmış, işgücünden başka satacak bir şeyleri olmayan koskocaman bir insan kütlesini, 'özgür' emekçileri yoğunlaştırdı.

Bu kitle, üretimin toplumsallaştığı ve yoğunlaştığı kentlere ve manifaktür sanayinin geliştiği alanlara akın etmek zorundaydı. Mülksüzleş(tiril)me eylemine koşut olarak yaratılan işsiz ve uzmanlaşmadan yoksun kitleler: elbirliği sanayinin teknik uzmanlaşmayı gerektirmesi nedeniyle istihdam edilemiyor, emilemiyordu. İşsizlik ve açlığın getirdiği sonuç: hırsızlık, dilencilik ve serserilik oluyordu. Eski dingin kent yapısını bozan, 'yaşamı zorlaştıran' işçi sınıfının atalarına karşı, kayıtsız kalınamazdı. Belirli önlemler alınmalıydı. Alındı da. İngiltere ve Fransa'da kanlı yasalar çıkartılır. Böylece, 'başıbozuk', 'ayaktakımı'na karşı toplu ölümlere varan kırımlar gerçekleştirilir.

Sorunun çözümü için başvurulan bu yöntemler, çözüm getirmenin aksine, düzen açısından çözümsüzlük üretiyordu.

Düzenin kırım ve katliamlarla çözüm aradığı süreçte, emekçi sınıf ve tabakalar da, haklarını aramak için, el zanaatçıları ve küçük üreticilerle birlikte lonca'lar örgütlüyorlardı. Loncalar hak aramayı önüne koymalarına karşın, ağırlıklı uğraşı, sınırlı sayıdaki üyelerinin dayanışmasıyla sınırlıydı. Buna rağmen, düzen açısından 'tehlike' arzediyordu. Tehlike bertaraf edilmeliydi. Burjuvazi, yasalar ve katliamların yanısıra, loncaları ele geçirmenin uğraşını da aralıksız sürdürüyordu. Sonuçta, loncalar, burjuvazinin eline geçen, emekçi ve işçilere karşı kullanılan bir araca dönüştürülür. Böylelikle; işçiyi ve emekçiyi koruyan eski zanaatkar ve küçük ticarete dayalı dernekleşme düzeninin yasaları kaldırılır. Yerine işgününü uzatan, ücretleri düşürmeyi öngören, işçiyi zorla işyerine bağlayan, iş'in terkedilmesini, iş değiştirilmesini engelleyen, örgütlenme ve dayanışmaları yasaklayan, süreci burjuvazinin lehine pekiştiren yasalar çıkartılır.

Gelişmesinin çocukluk aşamasında olan işçi sınıfı, kendisi aleyhine oluşturulan durumlar karşısında mücadelede bilinçsiz, örgütsüz ve dağınıktır.

Sömürülüşünün, sefaletinin ve kapitalist gelişme yasalarının ayırdına varamayan proletaryanın bu gelişmeler karşısındaki ilk tepkisi; üretim araçlarına yöneliktir. Üretim araçlarına karşı ayaklanıyor, o'nu tahrip ediyor, kırıp döküyordu. 16. yy'ın ikinci yarısının son dönemlerinden bir bütün olarak 17. yy, batı-Avrupa tarihinde, üretim araçlarına karşı isyanlara sıkça rastlanır.

Her toplumsal olayda olduğu gibi, işçi sınıfının bilinçsizliği, çocukluk ve örgütsüzlüğü de sürgit devam edemezdi. Toplumsal yaşamdaki yeri belirginleştikçe, buna uygun kurum ve kuruluşlarını oluşturmak durumundaydı. Bu doğrultuda adımlar atıldı. İlk genel işçi örgütü, gizlilik kurallarına uygun olarak 1807'de kurulan "Dülgerler Birliği"dir. Sendikalaşmaya giden yol açılmıştır. Birlik, işçi sınıfının yerellikten kurtulup ülke çapında örgütlenmenin gerekliliğine ve bilincine varışın doğal/kaçınılmaz sonucudur. Aynı zamanda, kendiliğinden sınıf'tan, 'kendisi için sınıf olmaya yönelişin işaretidir. Böyle olduğu için: diğer kentlerdeki gizli işçi örgütlülükleriyle konumlarına uygun olarak illegal ilişkiler kuruyor, her kent ve işletmedeki işçilerin taleplerini belirlemeye, güçlerini birleştirmeye çalışıyordu.

Birlik; uğraşlarının merkezine, işçilerin yaşam koşullarının düzeltilmesi, dernek kurma hakkı, işçilerin ekonomik durumlarını ve hak aramalarını en alt düzeyde tutan baskı yasalarını kaldırmaya yönelik mücadeleyi oturtur. Sonuçta bazı ileri adımlar atılır. 17. ve 18. yy'da çıkartılan ve burjuvaziyi kollayan iş yasalarında nispi düzeltmeler sağlanır. Bu mücadelede işçi sınıfının müttefiki, liberal burjuvazidir. Liberal burjuvazinin, işçi sınıfına müttefik olması, değişen koşulların doğal sonucudur.

Yukarıda dört şıkta özetlenen durumdan dolayı emekçi yığınlar, üretim alanlarının gereksiniminden çok üst boyutta bir yoğunlaşmaya ulaşmıştır. Çalışacak nüfus çoktur, ama bunu istihdam edecek sanayi gelişkinliği çok geridir. Geçimini sağlama derdi, emekçi sınıf ve tabakalar arasında acımasız ve korkunç bir rekabet yaratır. İş alanlarının azlığı ve istihdam ettiği emekçi kesimlerin sınırlı oluşu, 17. ve 18. yy'da çıkarılan baskı yasalarını zaten gereksiz kılar. Emekçi sınıf ve tabakaların kendi iç istikrarsızlık, örgütsüzlük ve çelişkileri, baskı yasalarının sağladığını, sağlamak istediğini kendiliğinden gerçekleştirir. Çünkü rekabet örgütsüzlüğü körüklüyor, ücretlerin en alt düzeyde kalmasını sağlıyordu.

Çalışan emekçi kesimlerin yasalara karşı örgütlü mücadelenin zihinlerde ve yaşamda yer almaya başladığı bu süreçte, liberal burjuvazi, emniyet sübabı olarak devreye giriyordu. Bir yanıyla zaten işlevsiz kalan, ama, öte yandan da, emekçi sınıf ve tabakalar arasındaki tepkiyi örgütleyen yasalar kaldırılmalıydı. Çünkü rekabet, 17. ve 18. yy. yasalarının yaptığını fazlasıyla karşılıyordu. Liberal burjuvazi, bu yasaların kaldırılması mücadelesinde, emekçi sınıfların yanında yer aldı. Hatta yasal zeminlerde bunun savunuculuğunu yaptı. İstediğinden değil, zorunluluktan.

Çünkü, örgütlülüğün önüne ancak böyle geçilirdi. Emekçi sınıf ve tabakaların dış dinamiklere karşı duydukları tepkinin getireceği iç bütünlüğü gerçekleştirmenin önüne dıştan gelen baskılar değil, kendi iç rekabeti engel olacaktı. Bu da, çalışanların yönelmesi gereken hedefi muğlaklaştıracak, bilincin körelmesini sağlayacaktı. Olumsuzluğun, içinde olumluluğu taşıması kuralı burada da geçerliydi. Ancak buradaki olumluluk, olumsuzluğun yanında devede tüy kalıyordu.

Yasaların kaldırılması mücadelesinin boyutlanması sürecinde, yarı-bilinçli ve kendiliğindenliğin ağır bastığı yerel ve kopuk örgütlülüklerin pıtrak gibi türemesi bunun işaretiydi.

19. yy'ın ilk onlu yıllarında, her iş kolunda birbirinden bağımsız 'birlik'ler kurulur. İşçi sınıfı ve emekçi kesimler, eskiye oranla, sınırlı bir rahatlama içine girer. Ancak bu uzun sürmez. 19. yy'ın ikinci onyıllarında başlayan sanayi bunalımı, yeni bir dönemin kapısını aralar. Elbirliği sanayinin çoğu kapanır. Kapanış işsizliği, işsizlik kurulu örgütlerin dağılışını getirir. Bu gelişmelere rağmen işini yitirmeyip çalışma olanağını sürdürenler arasındaki yansıması, ücretlerin olabildiğince düşmesi, iş-çalışma-saatlerinin artırılmasıdır.

Bunalım sonrasında kapitalizm, yeni ve büyük bir atılım gerçekleştirir. Elbirliği sanayinin yoğun işçi gerektiren gerçekliliği yerini, çalışanların becerisinin makineye geçtiği, dolayısıyla birkaç işçinin işini birden yapan makine gerçekliğine bırakır.

Makine, üretimde yeni bir disiplinin örgütlenişini gerektirir. Üretimin disiplini, üreticinin, proletaryanın niteliksel değişiminin de başlangıcıdır. Tüketime yönelik üretime dayalı makine sanayinin gelişmesi ve büyümesi, işçi sınıfının sayısal çoğalışına hizmet eder. Aynı üretim alanı ve disiplini altında bulunan işçilere, yeni yaşamlarına uygun örgütlenme yetenek ve alışkanlığı bu dönemin kazanımıdır. Elbette bu yalnızca makineleşmiş üretimin yarattığı bir olay değildi ve onunla sınırlanamazdı. Geçmişten beri yaşaya geldikleri kendiliğinden mücadelenin birikimlerinin katkısıyla oluşan bir niteliktir. Üretimdeki değişim, üreticilerin nitel değişiminin nedeni ve sonucu olmuştur. Değişim, kendine göre örgütsel yenilikler ve olanaklar durumudur.

Değişiklik gerek siyasal, gerekse toplumsal ve ekonomik eylemliliklerde kendini dışavurur. İngiltere'deki değişiklik, Chartist ton ve eylemliklerde somutlaşmıştır. Fransa ve diğer kıta Avrupa'sındaki gelişmeler de özgünlüklerine rağmen, aynı çizgidedir.

Chartist hareket, programını burjuva yasal zemin üzerinde biçimlendirir. Programına: 1-Genel oy istemi, 2-Seçim bölgelerinin yeniden düzenlenmesi, 3-Gizli oy, açık sayım, 4-Gayri menkul sahibi olmayanlara seçilme hakkı tanınması, 5-Parlemento üyelerine ödenek verilmesi ve 6-Seçim döneminin bir yıla indirilmesi, benzeri istekleri koymuştu.

Hareket ve mücadelesinin temelini sınıfın haksızlığa uğramasının üzerine oturtan Chartist hareket, proletarya hareketinin kitleselleşmesinin ve politikleşmesinin tohumunu atmıştır diyebiliriz. Gerçekleştirdiği eylemliliklerle yalnızca İngiltere'de değil, kıta Avrupa'sında da toplumsal gelişmelere geniş ve önemli katkıları olmuştur.

Eylemliliğiyle kendini politik sahneye koyan proletarya, bu dönemde, burjuvazinin yasal sınırlarını aşamamakla birlikte, tarihsel gelişiminin bu evresinde devrimci kimliğini kanıtlamıştır. Kimliğini üretimideki yeri ve toplumsal, siyasal yaşamdaki etkinliğiyle kanıtlayan proletarya, doğal olarak, önderliğini ve ideolojisini de yaratmak durumundaydı. Ancak sınıfın gerçekliğiyle, sınıf adına önderlik edenlerin getirdikleri çözüm ve gerçekliği ayrı ayrı kanallardan akmaktaydı. Sınıfın sorunu, yaşamının canlılığı içinde her geçen gün keskinleşirken, önderliğin çözüm önerileri, toplumsal ve sınıfsal çatışmaların dışındadır. Somut güncel gerçekle tarihin temel eğilimi arasındaki çelişkiyi yakalayıp toplumsal gelişmeyi gerçekleştirmekten uzaktır. Kurtuluş bir takım reformlarla ifade edilmekte, bununla sınırlı kalmaktadır. Ütopik sosyalizm, işçi sınıfı tarihine ve yaşamına bu dönemin ürünü olarak girmiştir.

Pratikteki hareketliliğiyle denk düşmeyen ideolojik ve

politik açılımlar, gittikçe, eylemli ileri atılışları güdükleştirmektedir. Bu döneme damgasını vuran Saint-Simon, -Fourier, Owen vb. ütopiklerin, sınıfın toplumsal gerçekliğiyle bağdaşmayan, soruna köktenci çözümler getirmeyen düşünceleridir. Özellikle sonuncusunda (Owen) daha belirginleşen biçimde, teorik alandaki açılımlar, proletaryadan çok ara tabakalara hitap etmektedir. Buna göre, değişimin ancak orta tabaka ve sınıfa sağlanacak, sınıfın durumu ve sorunlarını ancak orta sınıfların öncülüğüyle çözüme kavuşacaktır. İnanmışlık ne kadar güçlüyse, sınıfa yabancılık da o denli güçlü ve belirgindir. Bu durum ileri geri gelgitlerle 19. yy'ın kırklı yıllarına dek sürecektir.

Proletarya: gerek ideolojik, gerekse de politik alandaki eylemliliklerine rağmen, çocukluk çağı diyebileceğimiz bu dönemi, burjuva sınırlılığını aşabilmesi için, 19. yy'ın kırklı yılların ikinci yarısında biçimlendirilmeye başlanan Marx ve Engels'in ideolojik önderliklerine ve İngiltere dahil olmak üzere tüm Avrupa'yı temellerinden sarsan 1848 devrimlerini yaşaması gerekiyordu. 1848 devrimlerinin anlamı: burjuvazinin ideolojik ve politik hegemonyasından kopuştur.

Ancak, her doğum olayında olduğu gibi, doğumun lekelerini de üzerinde taşıyan bir kopuştur. Öyle ki, proletarya, uzun bir dönem daha, yeniyle bütünleşmekten çok, eskiyle uyuşmanın ağır bastığı oportünist tür ve renklerin etkisinden kurtulamamıştır.

Bununla birlikte:"İşçiler nasıl Temmuz günlerinde (1830-bn) **burjuva krallığı** için vuruşup başarı kazandılarsa, Şubat günlerinde (1848-bn) de **burjuva cumhuriyeti** için vuruşup başarı kazandılar. Temmuz kırallığı nasıl kendini **Cumhuriyetçi kurumlarla** çevrili bir krallık (olarak-bn) ilan etmek zorunda kaldıysa, Şubat Cumhuriyeti de kendini **sosyal kurumlarla çevrili bir Cumhuriyet** (olarak-bn) ilan etmeye zorladı. Paris proletaryası bu tavizi de **bileğinin gücüyle** elde etti."(1) (a.ç.Marx)

Bu, kendiliğinden sınıf olmaktan, 'kendisi için sınıf' olmaya yönelişte, nitelik bir sıçramadır.

B-KENDİSİ İÇİN SINIF DÖNEMİ

Bilindiği gibi, Marksizmin temel dayanaklarından biri, sosyalizmin kurucusu olarak proletaryanın tarihsel rolünün açığa, bilince çıkarılmasıdır. Marksizmin, bu yönün açığa çıkarılmasında yararlandığı kaynak, ağırlıklı olarak Fransız-işçi hareketi ve o'na yön veren Fransız ütopik ve küçük burjuva-- sosyalizmidir. (Diğer ikisi, İngiliz Ekonomi Politiği ve Alman Felsefesidir) Marx, Fransız ütopik sosyalizminden çok şey almış, o'na çok şey katmıştır. Geliştirmiştir. Fransız burjuva devrimini inceleyen Marx, burjuvazinin işçi sınıfı ve emekçi tabakaları nasıl kurbanlık koyun gibi kullandığına dikkat çekmiştir. Küçük-burjuva karakteriyle yoğrulmuş--A.BLANQUİ, M.PROUDHON, vb.-- Fransız sosyalizminin ve sınıfın önderlerin ütopikliğini sınıf uzlaşmacılığıyla sınırlı niteliklerini çalışmalarıyla sınıfın bilincine çıkardı. Çıkarma uğraşını aralıksız sürdürdü. Bu, bir ayrım, bir köklü kopuştur. Ayrım: ütopik ve küçük-burjuva sosyalizminin bilimsel temelde yadsınması, proletarya ve emekçi kitlelerin devrimci yaratımlarıyla deneyim dolu tarihinin canlı bir biçimde incelenmesi ve geleceğe uzanma noktasında uç veriyordu.

Marksizm, ütopik ve küçük-burjuva sosyalizminin düşünsel idealizmleri gereği, proletaryanın tarihsel eylemliliği ve ideolojisi karşısında konumlandığını bilimsel bir biçimde ortaya koydu. Bunların işçi sınıfı ve emekçi kitleler üzerindeki etkilerinin kırılması, ütopik sosyalizmden bilimsel sosyalizme geçişin anahtarını sunuyordu. Marx ve Engels bu anahtarı yakalamış o'nu gerektiği ve hakkettiği biçimde kullanarak belli sonuçlar çıkarmışlardı.

Sonuçları; 1-Sosyalizm uğruna mücadeleye önderlik edecek tek güç, proletaryadır. 2-Proletarya ile diğer sınıflar arasında kesin bir ideolojik, politik sınır çekilmelidir ve 3-Proletaryanın diğer sınıflardan bağımsız örgütlenmesi, sosyalizmi gerçekleştirmenin yoludur biçiminde özetlenebilir.

Bu sonuçlar, sırça köşkte oturup kendi içsel dünyasındaki düşünsel etkinliklerle oynanarak çıkarılamazdı. Proletaryanın burjuvazi tarafından kendi çıkarları için kullanmasının maddi temellerini sorgulakla başladılar. Proletaryanın ideolojik bağımsızlığını sağlayabilmesi için herşeyden önce, hangi eğilim ve renkten olursa olsun, "... burjuva ekonomi politiğinden yola çıkan" ütopik ve küçük-burjuva sosyalizminin "... Rikardocu değer teorisine bağla"nan (2) ideolojisinden ayrılmanın, kopmanın gerektiğine özel bir önem verdiler. Bu teoriler sınıfın kurtuluş teorileri olmaktan çok, sınıfın bağımlılığını onaylayan ve uzlaşmacılığı vaazeden teorilerdi.

Geldiği tarihsel aşamada, proletarya, pratik eylemlilikleriyle niteliksel sıçramalar gerçekleştirebiliyordu. Ama bunu besleyen, ilerleten ideolojik ve örgütsel yapıdan yoksun olduğundan, en görkemli kalkışmalar bile güdükleşiyordu. Öte yandan, proletarya, burjuva sistemle kendi sınıf çıkarları arasındaki çatışma süreklileşip kitleselleştikçe, deneyim bakımından zenginleşiyordu. Zenginlik güdüklüğü aşmanın, kurtuluş yolunda bilinçlice yürümenin çözümünü içeriyordu. Ancak bu zenginliği toplumsal kurtuluş yolunda konumlandıracak bilimsel bir ideoloji, bir eylem kılavuzu gerektiriyordu. Bu aynı zamanda, kendiliğinden sınıf olmaktan çıkıp 'kendisi için sınıf', 'kendisi için devrim yapan sınıf' olmasını sağlamalıydı. Bunun yanısıra, toplumsal kurtuluştan çıkarı olan, verili burjuva sisteme karşı bütün emekçi kesimlerle dayanışıp, onları devrime seferber etmesini sağlayacak kadar esnek, ama bir o kadar da ilkeli olmalıydı. Bunu, ancak ve ancak geçmiş ideolojik gelenekten köklü bir kopuşu sağlayacak, ama öte yandan da geçmiş birikimleri eleştiri sözgecinden geçirerek bilimsel sonuçlara ulaşan marksizm sağlayacaktır.

Marx ve Engels'in temellerini atıp oluşturdukları görüş, emekçi yığınlarla kucaklaştıkça, proletarya, 'sermayeye karşı fakat henüz kendisi olmayan bir' yığın olmaktan, 'kendisi için sınıf' olmaya geçiş hızlanmış, 'maddi bir güç haline' gelmiştir.

Ekonomik mücadelede belli bir güç haline gelmenin önemine değinen ve altını çizen Marx, bunun yetersizliğine de dikkat çekiyordu. Eksiklik, ekonomik mücadelenin siyasal ihtilalci eyleme dönüşmemiş olmasında, siyasal mücadeleyle bütünleşmeme noktasındadır. O dönem proletaryasının içinde ağırlığı bulunan ütopik ve küçük-burjuva sosyalistleri ve daha sonraki ardılarınca savunulanın aksine, Marx ve Engels, bir sınıfın bir başka sınıfa karşı yürüttüğü her mücadelenin, aynı zamanda bir siyasal mücadele olduğunu bilince çıkarmanın savaşını yürütürler. Eksikliğin giderilmesinin yol ve rotasını çizerler. Bu, ihtilalci proletarya hareketinin bir anahtar taktik ilkesini, yani, proletaryanın ekonomik ve siyasal mücadelesinin bir bütün oluşturduğunu, siyasal mücadelenin, proletaryanın kurtuluşu için yaşamsal bir sorun olduğunu göstermiştir.

'Kendisi için sınıf' olma dönemi, proletaryanın çocukluktan gençlik çağına geçiş dönemi olarak nitelenebilir. Bu anlamıyla 1848 devrimleriyle başlayıp

Paris Komünü'ne kadar olan dönemi-devrimler dönemi--herşeyiyle kendisi olma, kendi ayakları üzerinde durma, 'omuzları üzerinde kendi kafasını taşıma' oluğunluğuna erişmesi biçiminde tanımlamak, abartma olmayacaktır. Marx öncesi sosyalizmin bütün türlerinin karmaşık, gösterişçi ve şatafatlı varyantlarına hem örgütsel, hem de ideolojik ve politik anlamda öldürücü kesin darbeler, bu dönemde vurulmuştur.

Proletarya, bu dönemde, toplumsal ilerleyişi yakalayıp, gittikçe kitlelerin çıkarlarını karşılayan bilr araç haline getirip dönüştürerek, tarihi süreç üzerindeki etkisinin alanını da genişletiyordu. Genişlik zenginliktir. Zenginlik; proletaryanın kendi gücünün ne olduğunu bilip, o'nu toplumsal bir güç olarak örgütlemek, yani toplumsal gücünü siyasal bir güç olarak örgütlemeyle bütünleştirmektir. Bütünleşme, aynı zamanda, ayrışmayı da içerir. Özel mülkiyetçi karakterinden gelen tutarsızlıkla yalpalayan köylülüğün ve küçük-burjuvazinin kapitalist düzenin dünyasından kopamayışları, bütünleşmenin ayrışmaya denk düşen yanıdır. Ayrışma, **Sınıf-dışı** sosyalizmin ve **sınıf-dışı** siyasetin bütün öğretilerinin saçmalaktan başka bir şey olmadığı"nın(3), (a.ç.Lenin) bilince çıkarılıp, sınıf içinde yaygınlaşmasına, kökleşmesine ve sınıfın malı olarak benimsenmesine hizmet etmiştir.

Yine bu dönem, zıtların birliği ve mücadelenin diyalektiğinin anlaşılıp açıklık kazanmasında önemli katkılarda bulundu. Daha önceki dönemin aksine, liberal burjuvazi, işçi sınıfının "... bağımsızlığından, herhangi bir tür gericilikten korktuğundan yüz defa daha fazla kork"tuğunu (4) göstererek, gerçek kimliğini ortaya koydu. Böylece proletaryanın gençlik dönemi, çocukluk döneminde gerçekleşen zıtların---liberal burjuvazi ile iş yasalarına karşı gerçekleştirdiği--- birliği, özel mülk sahibi kesimin tutuculuğu ve karşı -devrimciliğini olanca çıplaklığıyla görmesini sağladı. Bu, burjuvaziyle proletarya arasındaki uzlaşmaz çelişkinin doğasının, iç yapısının açıklanmasının anahtarını veriyordu.

Birlik, burjuvaziye denk düşen, tutucu ve gerici yan ile, proletaryada somutlaşan ihtilalci, devrimci ve dönüştürücü yandan oluşmuştu. Dolayısıyla tutucu ve gerici yan'a karşı bir tavır alış gerçekleşmeliydi. Komün, bu tavır alışın örgütsel, politik, ideolojik ve eylemli sonucuydu. Komün, Fransa'daki işçi hareketi ile dünyadaki sosyalist hareketin gelişmesinin önemli bir aşamasıdır. Komün, aynı zamanda, yalnızca Fransa tarihinin 19. yy'a doruğu olmakla sınırlı değildi. Proleter dışı sınıflardan, onların ideolojik, politik ve örgütsel hattından kesin kopuştur. Yeni bir dönemin başlangıcı, ama öte yandan da devrim döneminin doruğudur. Ekim devriminin kırk yıl önce çakmış kıvılcımıdır.

Komün; belli bir olgunluğa ulaşmış kapitalist burjuva toplumunun eksik kalmış gelişmelerini tamamladı. O'nun geriye dönük ve aldatıcı yüzünü, ileriye döndürdü. Burjuva toplumuna, sınıf çatışmalarını en gizlenemez biçimde göründüğü ve safların belirgin biçimde konumlanışına pratik hayatın içinde açıklık kazandırdı. Sağladığı bu kazanımlar, Fransa'yla sınırlı değildi. Olamazdı da. 1848-1871 devrim dönemi, tüm Avrupa'yı---kapitalizmin dengesiz ve eşit olmayan gelişimiyle orantılı--- aynı arayış yönelimi içine soktu. Komün, sınıf içinde etkinliğini önemli oranda koruyan küçük burjuva sosyalizmine kesin darbe vurdu. Bilimsel sosyalizmin zaferinin kapısını açtı. Proudhon'culuk ve Blanqui'cilik, proletaryanın bilimsel ideolojisinin ve kendi eylemli sınıf deneyimleri sayesinde, tarihin 'asar-atika' müzesine kondu. Kaçınılmaz sondu. Çünkü onlar, kendilerini "1792 ulusal" burjuva "geleneklerine kaptır"mış (5) oradan kopamamışlardı. Proletarya ise, bunu çoktan aşmıştı.

O güne dek komünist ihtilalin, bir kaç kapitalist ülke proletaryasının devrimci eyleminin sonucu olarak gerçekleşeceği varsayılıyordu. Varsayım,proletarya partisinin Avrupa merkezli enternasyonalist bir örgüt olmasıyla bütünleştiriliyordu. Bu görüş; kapitalizmin çelişkilerinin ve eşit olmayan gelişmesinin,o dönemde, proletarya devrimin tek ülkede zafere varabileceği bir noktaya ulaşamadığı, çağın somut gerçekliği ve kapitalist gelişmenin somut tahliline dayandırılıyordu. Ek olarak: işçi sınıfı hareketinin ulusal burjuva çerçeve içinde o günkü tecrit olmuşluğundan kurtarılması ve böylece proletaryanın enternasyonalist birliğinin temellerinin atılması öncelikli olarak gözetiliyordu. Partinin kurulması, tüm uluslardan ileri işçilerin enternasyonal bir örgüt içinde toplanmasına denk düşüyordu. Paris Komünü dönemi örgütlenmesi de böyleydi.

Ancak, Fransa'da proletarya ihtilali gerçekleştirirken, Avrupa'nın diğer devletlerinde bunu karşılayacak bir hareketlilik gözükmüyordu. Doğaldı da. Kapitalizmin eşitsiz ve dengesiz gelişmesi, birleşik Avrupa devrimi, Avrupa merkezi birleşik devrim partisini, beklentilere karşılık veremeyecek duruma getirmişti. Her ülkedeki farklılık ve gelişmişlik düzeylerinin ayrı oluşu, bu tür merkezi kıtasal parti hayalini yıkmıştı. Kapitalizmin her ülkedeki gelişmişlik düzeyi ve ülkenin durumu, enternasyonalizmi dışlamayan, kendi somutluğu üzerine oturtulması gereken bir örgüt anlayışını dayatıyordu. Öyleyse proletarya hareketi de, kendi enternasyonal ve sınıfsal ilkeleri doğrultusunda, ülkesinin sorunları temelinde, burjuva ulusalcılığın aksine, proleter demokrasiyi gerçekleştirmeyi temel alıp örgütlenmeliydi. Komün, bunun ipuçlarını sunmuştu.

Komün yenilmekten kurtulamadı. O tarihsel dönemde, burjuvazi ve müttefikleri yönetemez durumda olmalarına rağmen, proletarya, henüz yönetecek düzeyde olgunlaşmamıştı. Böyle olmakla birlikte, Komün deneyimi; geleceğe ışık tutan ve yön veren derslerle doludur. komün'ün işçi sınıfına kazandırdığı niteliklerin bazıları: eski---burjuva---rejime karşı ayaklanan proletaryanın "demokrasi"yi "ele geçirmesi" ve "işçi sınıfının ulusal olarak egemen bir sınıf haline gelmesi" (6), "Fransa'nın Alman istilasından kurtarılması" ve "...işçilerin kapitalizmin boyunduruğundan sosyalist kurtuluşu"nun (7) tek çıkar yol olduğunu kanıtlamasıdır.

Bu belirlemelerden çıkarılacak sonuç şudur: kapitalist burjuvazinin ve müttefiklerinin iki yüzlüce ve ahlaksızca kullandığı 'ulusal çıkarlar' söyleminin altında yatan; yayılmacılık ve sömürücülüktür. Proletarya bu söylemin hedef karartan özünü, kapitalist burjuvazi, bağlaşıklarını ve işbirlikçilerini dışlayarak genel anlamıyla emekçi sınıfların demokratik ulusallığını oturtacaktır. Bir başka deyişle, görünüşte ulusal olan, özde sınıfsal demokrasiyi toplumsal yaşama yayacak tek sınıf proletaryadır. Ülkesini istilacılardan temizleyecek, ulusal görevleri, sınıfın ve diğer emekçi kesimlerin, yığınların birliğini sağlayacak tek sınıftır. Burjuva kapitalistleri ve işbirlikçilerini dışlayarak gerçekleştirdiği, gerçekleştireceği ulusal demokratik birlikle yabancı istilacılara karşı savaşırken, kendi 'ulusal' burjuvazisinin ve sömürücü sınıflarının sahte ve aldatıcı kurtuluş vaazlarının temellerini yokeden, sınıfsal ve toplumsal kurtuluşun gerçekleşmesinin rotasını çizen tek çağdaş ve evrensel sınıftır.

Proletarya, gelişmesinin ilk evresini, diğer sınıflardan bağımsız, ulusal çapta örgütlenme ve ulusal demokratik

birliği sağlamanın gerekliliğini bilince çıkarmasıyla son buldu diyebiliriz. Bağımsız sınıf örgütlerini yaratmak, geçmişin burjuva, küçük-burjuva ve ütopik sosyalist gelenekten kesin kopuşun gerçekleştiği dönemin başlangıcı da denebilir buna. Bu gerçekliği ilk gören ve uygulayanlar, işçi sınıfının bilimsel ideolojisinin temellerini atan Marx ve Engels olmuştur. İngiltere ve Fransa'nın siyasal ve ekonomik bütünlüklerinin aksine, bölünmüş durumdaki Almanya'da proletaryanın ulusal çapta birleştirilmesi, devrimci atılımın temel sorunu ve zaafını oluşturuyordu. Bu nedenle temellerini attıkları Alman Komünist--Sosyal Demokrat Partisinin öncelikli siyasal talepleri arasına, "Almanya'nın ulusal birliğinin gerçekleştirilmesi. Biryandan küçük devletlere bölünmeye son verilmelidir;..... Öte yandan özgül olarak Prusyalı zihniyetin Almanya'yı ezmesine son verilme"lidir (8) kararını geçirtmişlerdir.

O tarihi koşullar altında, ancak bu anlayış Alman halkının çıkarlarına karşılık veren bir ulusal demokratik programı foormüle edebilir ve gerçekleştirebilirdi. Çünkü Almanya'nın birliğini engelleyen Prusya ve Avusturya arasındaki düşmanlık, çeşitli sülalelerin egemenliği, eyaletçilik gibi etkenlerin ortadan kaldırılması, Alman ulusunun oluşumunun tamamlanması ve proletaryanın ulusal ölçekte birleşmesi için gerekli olan temelin atılması ancak böyle sağlanabilirdi. (Bağımsız, birleşik, demokratik ve sosyalist Kürdistan'ı gerçekleştirmek için, merkezi birleşik bağımsız Kürdistan Proletarya partisini örgütlemeyi önüne koyan Kürdistan'lı komünistlere 'milliyetçi' diye saldıranların kulakları çınlasın...)

Anlatılanlardan da anlaşılacağı gibi, proletaryanın gençlik ya da birinci, ya da devrim dönemi, sınıfın savaşçı-mücadeleci geleneğini yaratması ve bu gelenek üzerinde kendi bağımsız --ulusal çapta-- örgütlenmesini gerçekleştirerek doruğa ulaşmıştı. Doruğa ulaşma, devrimci işçi hareketinin inişe geçmesinin başlangıç noktasıyla bütünleşmişti. İkinci dönemin kapısı buradan açılıyordu.

C-İKİNCİ ENTERNASYONAL: SINIFA-DEVRİME İHANETİN DORUĞU

Proletaryanın tarihsel gelişiminin ikinci evresi diyebileceğimiz tarihsel kesit, ülke bazındaki partilerin merkezi örgütü olan II. Enternasyonal dönemiyle bütünleşmiştir. Kapitalizmin gelişmişlik düzeyi, her ülkede --devlette değil-- komünist partilerinin maddi zeminini yaratmıştır. Avrupa toplumları, burjuva gelişmelerinin doruğunu yakalamış--istisnalar hariç--doygunluğa ulaşmıştır. Dolayısıyla, sömürü ve egemenliklerini daha dolaysız bir biçimde tesis etmenin olanaklarını yaratmışlardı. Dolaysız sömürü, çelişkilerin daha da keskinleşmesi, proletaryanın kendi bağımsız sınıf kurtuluş örgütünü yaratmasını hızlandırdı.

Marx ve Engels'in üzerinde özellikle durdukları ideolojik bağımsızlık sınıfın içinde kök salmış, sınıf, küçük-burjuva ve oportünist uzlaşmacı politikalardan her türden kopuşu sağlayarak örgütsel bağımsızlığını pekiştirmiştir. Marksizm, sınıfın bilimi olarak o'nu kucaklıyor, kuşatıyor ve daha ileri atılımlar için örgütsel bağımsızlığın gerekliliğini yaşamın canlı pratiği içinde üretiyordu. Bu nedenle, bir ideoloji, bir teoriler yığını olarak değil, bir eylem kılavuzu, toplumsal ve sınıfsal kurtuluşun yolaçıcısı oluyordu.

Sınıfın kendi örgütlenmesini daha yaygın ve örgün bir yapıya yükselttiği ikinci dönemi, birinci dönemden ayıran temel ayraç, devrimci atılımların daha üst boyutlara sıçratılması değil, 'barış'çı özelliktir. Proletarya sınıfsal ve toplumsal kurtuluştan çıkarı olan kesimleri örgütlerken, tehlikelerin önünü kesmek için, döneme uygun 'barış'çı (!) yöntemleri olabildiğince ustaca kullanıyordu. Parlamenterizm, bunlardan biriydi.

Bu yöntem, ikinci dönemi birinci dönemden. "... barışçı niteliğiyle, devrimlerin bulunmayışıyla ayrıl"masının (9) belirgin sınırlarını çiziyordu. marksizmin, proletarya içinde ideolojik, politik ve örgütsel zafer kazanması, burjuva ideolojisinden kesin kopuşu sağlamayan unsurları "Marksist **kılığına bürünmeye** zorladı. İçten çürüyen liberalizm, **kendini, sosyalist oportünizm** biçiminde canlandırma yolunu denedi. Güçlerin büyük kavgalara hazırlanması dönemini, bu kavgalardan vazgeçme biçiminde yorumladılar.... sınıf savaşımından vazgeçerek, alçakça 'toplumsal barış" (köle sahipleriyle barış), öğüdünü verdiler vb." (10), (a.ç.Lenin)

Yalnız öğüt vermekle de kalmadılar. Politik ve örgütsel ihanetlerini öğütleriyle bütünleştirdiler. Dönemin --ideolojik önderlik bağlamında da-- en güçlü partisi olan Alman Sosyal Demokrat Partisi, bu ihanetin başını çekiyordu. Marx ve Engels'in kurucusu oldukları bu parti, 'yeni ihanet'ini, II. Enternasyonel'e taşıdı. Komünist partiler üzerindeki prestijinden de yararlanarak, dönemin 'barış'çı niteliğini, 'güçlerin büyük kavgalara hazırlanması dönemini', 'uzlaşma' gerekliliği (!?) savunusunu, sınıfın devrimci hareketliliğinin yerine geçirdi. Bu tutumlarıyla gittikçe derinleşen dünya ekonomik ve siyasal bunalımından, proletaryanın zaferle çıkmasının yolunu tıkadılar. Dünyanı yağmalanmasında, kendi 'ulusal' burjuvalarının çanak yalayıcısı -tırşıkçı- oldular.

Lenin'in her eseri, II. Enternasyonal döneklerinin ideolojik, politik ve örgütsel ihanetinin mahküm edilişinin manifestosudur. 'Proletarya Diktatörlüğü ve Dönek kautsky' isimli eseriyse, sosyalist maskeli burjuva yardakçılığının, sınıfın çıkarlarını emperyalist yağmacı burjuvazinin çıkarlarına feda edilişinin salt ideolojik düzlemdeki bir mahkümiyeti değil, Paris Komünü'nden sonraki ilk eylemli yadsınışının belgesidir.

II. Enternasyonal'in ihaneti, proletaryanın tarihsel gelişiminde, gençlik çağının sonlanışıdır. Bu dönem, Paris Komünü sonrasında (1872), 1905 yılına dek sürer. (1905'ten I. Emperyalist paylaşım savaşının başlangıcına kadar ki ara kesit, ideolojik mücadelenin, kopuşun yaşandığı ancak II. Enternasyonalden örgütsel kopuşun gerçekleştirilmediği bir geçiş dönemidir.) Bu döneme, 'barış'çı geçiş dönemi denilebilir. 'Barış'çı geçiş dönemi, ihanetin doruğa ulaştığı, öte yandan da yeni ve güçlü devrimler döneminin tohumlarını bağrında taşıdığı bir tarihsel kesittir. Proletaryanın gençlikten olgunluk dönemine geçişinin başlangıcıdır. Ekim devrimi, 'barış'çı ihanet döneminin sonu, 'Doğu'dan esecek devrim rüzgarının habercisidir.

Devrimin merkezi, 'barış'çı Avrupa'dan 'barbar' Asya'ya kaymıştır. Bunun anlamı: kapitalizmin serbest rekabetçi dönemindeki tüm toplumsal gelişme ve değişmelerde kendini belirgin biçimde dışavuran Avrupa proletaryasının değiştirici, dönüştürücü ruh'unun Asya'da uyanmasıdır. Emperyalizm öncesi kapitalist dönemin 'ileri Avrupa'sının bu niteliğini 'barbar Asya'ya kaptırması ve ileriyi temsil eden Asya karşısında konumlanarak gericileşmesi de denebilir. Bu dönem Avrupa'sının belirgin özellikleri: sınıf partilerinin II. Enternasyonal çizgisiyle bütünleşmesi ve yozlaşması, 'sosyalist' kimlikli partilerin, emperyalist kimliği sahiplenip proletarya davasına ihanet etmesi, kendi burjuvalarının sömürge ve yarı-yeni-sömürgeleri talan etmesini destekleyip 'sofranın dibinde kalan kırıntılarla' yaşamayı yeğlemesi ve 'sosyal-

emperyalist' bir çizgiye oturmaları olarak özetlenebilir.

Bu aşağılık ve dönekçe seçim, Proletaryanın içselleşmiş tarihsel değiştirici güç olma karakterinden, nitelik olarak bir değişiklik yaratmamıştır. Ama proletaryanın saflarında yarattığı ihanetle, gelecekte de bu türden alçaklıkların bir tehlike olarak varolabileceğinin işaretini vermiştir. Bu temel geri dönüşü olanca açıklığıyla görüp algılayan Lenin'in Bolşevik Partisi ve Bolşeviklerin yanında saf tutan komünist partileri, siyasal uyanıklıklarını yitirmeden, döneklerle kesin ideolojik, politik ve örgütsel hesaplaşmalarını yaptılar. II. ensternasyonal'in ihanetiyle gölgelemeye çalıştığı Paris Komünü'nün şanlı mirası üzerine Ekim Bolşevik devrimini taçlandırdılar. Bu, ikinci, ya da 'barış'çı dönemin sonu, üçüncü dönemin başlangıcıydı aynı zamanda.

D-İKİNCİ KEZ DEVRİMLER DÖNEMİ YA DA "ÜÇÜNCÜ DÖNEM"

II. Enternasyonal'in 'olgun' partilerinin ihaneti, genç ve dinamik komünist partilerin omuzlarına çok büyük görevler yüklüyordu. Görevin ağırlığı, sorumluluğun en üst düzeye çıkarılmasıyla kaldırılabilirdi. Öyle de yapıldı. Daha 1902 yılında, RSDİP (Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi) nin kendi özgülündeki sorunların çözümü için iç-ideolojik hesaplaşmalar yapılırken, Lenin, Rusya açısından yeni dönemin panoramasını: Üçüncü dönemin ne zaman sona ereceğini ve 'bir çok belirtinin müjdelediği' dördüncü dönemin ne zaman başlayacağını bilemeyiz. Geçmişten bugüne ve kısmen de geleceğe geçiş halindeyiz. Ama bütün gücümüzle inanıyoruz ki, dördüncü dönem, militan Marksizmin pekişmesine yol açacak, Rus Sosyal Demokrasisi bunalımdan tam ergenlik çağına erişmiş olarak çıkacak ve oportünist artçının 'nöbetini' en devrimci sınıfın gerçek öncüsü' devralacaktır.'

'Nöbetin devralınması' çağrısında bulunma anlamında ve yukarıdaki açıkladıklarımızı özetleyerek, ne yapmalı? sorusuna şu kısa yanıtı veriyoruz:

"Üçüncü Döneme Son Verin."(11) biçiminde çizmiştir.

Bu, RSDİP'nin kendi özgül sorunlarının çözümü için ileri sürülmüş devrimci bir karardır denilebilir. Bir yönüyle doğrudur. Ama bu kadarla sınırlanamaz. Bu çağrı, II. Enternasyonel partilerinin ihanetine tepki duyan tüm genç ve dinamik komünist partilerine ve proletaryayadır. İkinci dönemin 'barış'çılığına başkaldırıdır. Proletarya partilerinin 'sosyal emperyalist' ideolojinin peşine takılmasına duyulan tepkidir. Rusya özgülünde dile getirilmiş olsada, atılacak kararlı adımlarla dünya komünist partileri ve proletarya hareketi içinde 'militan marksizmin pekişmesine' ve devrimci dönüşümleri omuzlamaktan kaçınamayacakları görevleri yerine getirmelerinin yüksek sesle dile getirilişidir. Aksini iddia etmek, Marksizm-Leninizmi anlamamak, o'nu devrimci eylem kılavuzu olmaktan çıkarmak, ' o zaman öyleydi, şimdi başka' gevelemeleriyle, devrime ihanet etmenin teorisi derekesine düşürmektir.

II. Enternasyonal döneklerinin ihaneti, dünya komünist hareketinde önemli oranda kan kaybına neden olmuştur. Ama başta bolşevikler olmak üzere, bir çok diğer komünist partileri, ihanetin yıkıntıları arasında, güçlü bir devrimci komünist mayalanışı, ekim devrimini gerçekleştirerek yeni bir devrimci dalgaya yükselterek çıktılar. Yeni devrim dalgası, II. ve ---arada kalıp tavır alamayan komünist partilerini adlandırmak için kullanılar--- 'ikibuçukuncu' enternasyonalci ihanet çevrelerinden kesin kopuşun ilan edilişiydi. Ek olarak, devrim dalgasının 'ileri' Avrupa'dan 'geri' Asya'ya kaydığının somutluğuydu. Daha önce emperyalizmin cephe gerisini oluşturan sömürge ve yarı-yeni-sömürge devrimlerini, sosyalizmin bileşeni ve gücü olarak konumlandırmak, dünya sosyalist devrim cephesini güçlendirmenin ilanıydı. Emperyalizm çağı, gelişmiş kapitalist ülkeler merkezli devrimlerin tek biçim olduğu sınırlamasını yıkmıştı. Devrim cephesini genişletmişti.

Ekim devrimi, dünya devrim cephesinde büyük bir hareketlilik yarattı. Atılım ve ivme kazandırdı. Dünya işçi sınıfı bu çıkıştan büyük bir güç alarak, devrimci atılımlarına daha bir süreklilik sağladı. Dünyanın ezici çoğunluğunu oluşturan sömürge ve yarı-yeni-sömürge ülkelerin ezilen emekçi halkları Ekim devriminin tutuşturduğu kurtuluş ateşiyle uyanarak ayağa kalktı. Böylece o güne dek, devletin bir iç sorunu olarak sömürge ve yarı-yeni-sömürgelerin kurtuluşu sorunu, sosyalizmin yörüngesine çekildi. Sömürge ve yarı-yeni-sömürgelerin kurtuluşları doğrudan proletaryanın öz sorunu oldu. Bu önemli ve ayırdedici bir gelişmeydi. Çünkü proletarya devrimleri ve sömürgeler genel sorununa dönüşen kurtuluş (ezilen sömürge halkların proletaryası önderliğinde, ulusal devrimci sınıf ve tabakalarla emperyalizme karşı gerçekleştirilen bir devrim) sorununa dönüşmüştür. Sömürge ve yarı-yeni-sömürgelerin kurtuluş sorunu, ulusal ve küçük-burjuva gibi sınıf ve katmanların değil, ancak ve ancak, gerçek anlamıyla proletaryanın çözeceği bir sorun olarak belirmiştir. Bu, aynı zamanda, sömürge ve yarı-yeni-sömürgelerde proletaryanın iktidarı alması için örgütlenmesi ve savaşması demekti. Oysa Ekim Devriminden önce sömürge ülkelerde proletarya önderliğinde devrim, komünist literatürün tümüyle değilse bile, dışında kalıyordu. Çağ ve sınıfın nesnel ve öznel konumu, bu durumu olanaklı kılıyordu çünkü.

Ekim devrimiyle birlikte 'olanaksız' olan, olanaklı ve tarihsel bir görev olarak Proletarya partilerinin önderliğiyle, dünya politik yaşamında yepyeni bir biçimde hakettiği yere oturtuldu. O zamana kadar, "...ulusal kurtuluş hareketleri, sömürge ve bağımlı ülkelerin tüm ulusal güçlerinin---en gerici burjuvaziden en devrimci proletaryaya kadar---müşterek cephesi olarak görül"en sorunu, ekim devrimi temellerinden sarsarak ayakları üzerine oturttu. Sömürge ve bağımlı ülkelerin kurtuluşlarında yepyeni bir gelişimin önünü açtı ve o'na ışık tuttu. Sömürgelerin ve bağımlı ülkülerin kurtuluş hareketlerini, burjuva devriminlerinin yedeği olmaktan çıkarıp, proleletarya devrimlerinin bileşeni durumuna yükselti. Devrimin önderliğinin proletaryaya devredilmesi, eski biçimiyle kapitalist zincirin dışına taşmayıp, o'nun halkalarından biri olarak kalan bağımlı ve sömürge ülke devrimlerinin niteliğinde değişiklik yarattı. anılan devrimlerin 'geleneksel önderi' (!) "ulusal burjuvazi", "devrimci ve anti-devrimci kanatlara bölündü." (12) Bu, Ekim öncesi sömürgesel devrimlerle, Ekim devrimi sonrası sömürgesel devrimleri arasındaki öz ve görünüş olarak, taban tabana zıtlığın kanıtıdır.

Böylece, "Sömürge ülkelerin komünist unsurları için buradan, proletarya önderliğinde, emperyalizmden kurtuluş için gerçek devrimci bir mücadele yürütmek üzere burjuvazinin devrimci unsurlarıyla ve herşeyden önce köylülükle, emperyalizmin ve 'kendi' burjuvazisinin uzlaşmacı unsurlarının blokuna karşı birleşme görevi" sömürge ülkeler proletaryasının önündeki acil görev olarak kesinleşti. Bunun anlamı; sosyo-ekonomik yapısı hangi formasyona denk düşerse düşsün, "Görev, sömürge ülkelerin işçilerinin ileri unsurlarını, olgunlaşmakta olan devrimin önderliğini üstlenme yeteneğindeki yekpare bir komünist partisinde birleştirmek"tir.(13)

Toplumsal olaylara, bütün sorunlara, çatışmalara ve değişikliklere sınıf mücadelesinin gerekleri açısından ve mücadelede bir taraf olarak bakmak, bilinçli proletaryanın

bilimsel yönteminin gereğidir. Proletaryanın tarihsel birikimi ve onun bilimsel ideolojisinin sınıf mücadesinin gerekleri ışığında ele alan komünistler; her ülkenin---devletin değil--- işçi sınıfının bağımsız partisini örgütlemesini, tarihsel bir zorunluluk olarak dayattığını görmüş, bu zorunluluğu bilince çıkarıp, proletaryanın tarihsel birikimine katmışlardır.

Dünyadaki gelişmeler ve gerçekleştirilen devrimlerin---devrimi yapan sınıf ve yığınların bileşimine--- pratiğine Marksizm-Leninizmin evrensel penceresinden bakamayanların, bu sonuçları yakalayabilmesi olanaklı değildir. Sınıf bilinçli komünistlerin, devrimi gerçekleştirmek için sınıfın geçirdiği ideolojik, politik ve örgütlenme aşamalarını, çağ'ı da gözönünde bulundurarak materyalist bir yaklaşımla ele alıp sorunların ve çatışmaların çözümü bağlamında vardıkları sonuç, geçerliliğini bugün de yakıcı bir biçimde duyumsatmaktadır.

Kapitalist emperyalizmin ordularıyla, proletarya ve onun bağlaşıklarının orduları devrim, karşı-devrim savaşını tek hat ve tek cephe üzerinde kurmazlar. Tersine, çok geniş bir alan üzerinde---toplumsal yaşamın her yönünde---, basitten karmaşığa, oradan da daha üst biçimlere varan inişli-çıkışlı, geri çekilmeli, ileri atılmalı ve zikzaklı bir hat ve yan kollar üzerinde yürütürler. Kapitalizmin eşitsiz ve dengesiz gelişimi, mücadelenin yöntem ve koşullarının da sıçramalı, aynı düzlemde olmamasını getirir. Farklı sorunların varlığı, farklı çözüm yöntemlerini, farklı örgütlülükleri zorunlu kılar. Öyleyse sorun: farklı sorunların varlıklarını, bunların çözümleri için oluşturulacak farklı örgütlülükleri reddedip, gerçekleri görmezden gelmekle çözülemez. Aksine, sonal amacı bir an olsun gözden kaçırılmadan sorunları çözüm kararlılığı ve çözümü gerçekleştirecek örgütlülükleri yaratıp, diyalektik ve tarihsel materyalist bakış açısıyla yönlendirip, daha ileri sıçrayışlar gerçekleştirmesini sağlamakla çözülür. Bu, hem proletaryanın örgütlü yapısı ve onun bilinçli savunucusu olmanın gereğidir, hem de tarihsel toplumsal yasaların.

Bu nedenledir ki; Ekim devrimini gerçekleştiren komünist (Bolşevik) partisi, o güne değin, işçi sınıfı hareketi tarihinde belirleyici bir yere sahip olmayan sömürge devrimleri sorununu, bilimsel temellerine oturtup, geleceğe ışık tuttu. Bolşevikler, sömürge ülkeler devriminin önüne çıkan ve proletaryanın çözmesi gereken öncelikli sorunun, "Batı ülkelerinde", "uzak geçmişin malı" olarak tarihe gömülmüşken, Asya, Afrika ve Latin-Amerika ülkelerinde "ulusal gelişme hakları"nı sahiplenme, kapitalizmle bütünleşen yabancı ulusal baskıya, "ortaçağ anlayışına karşı özgürlüğün savunulması" (14) olduğunun bilinciyle davranırlar. Ekim öncesinin sömürge devrimlerine yaklaşımının aksine, sömürge ve bağımlı ülkeler devrimlerinin burjuva çerçevesini kırarak, ulusal-demokratik devrimlerin önderi olmak durumundaki proletaryanın görevlerine özellikle işaret ettiler. Egemen bir sınıf olarak örgütlenmesi gereken proletaryanın, hangi ülkede olursa olsun, bağımsız örgütünü yaratmasının önünü açtılar. Bilince çıkardılar. Bolşevik Partisinin sömürge devrimlerine yaklaşımının temelini atan Stalin; "...ulusun istediği biçimde örgütlenmesi... yaşamını kurma hakkına sahip"(15) ve "..devlet biçiminde örgütlenmek"(16) hakkına sahip olması vurgulamalarıyla kastteiği tastamam budur.

Proletaryanın bilimsel ideolojisine çağın bir gereği olarak giren bu yaklaşım, doğal olarak, sömürge ve bağımlı ülkeler devrimlerinin burjuvazinin tekelinde olduğunu savlayan anlayışla taban tabana zıttır. Yeni anlayış, gelişmemiş de olsa, bağımlı ve sömürge ülkeler proletaryasının gecikmeden kendi bağımsız politik örgütünü oluşturmasının zorunluluğuyla somutlaşmıştır. Somutlama, görevinin gereğini yerine getirmeye çağrı çıkarmadır. Buradan anlaşılması gereken kapitalist emperyalizmin egemen olmadığı tek karışlık toprağın kalmadığı dünyada, toplumsal kurtuluşu gerçekleştirecek tek yetenekli ve nitelikli sınıfın, proletaryanın kendi öz örgütünü her ülkede oluşturmasıdır. Bir başka deyişle, Komünist Manifesto'daki çağrının, serbest rekabetçi kapitalist dönem Almanya'sının kurtuluşu için, Almanya Komünist Partisi'nin siyasal istekleri arasına Engels tarafından konan ulusal ve sınıfsal birliği sağlamada zorunlu olanı, tekelci kapitalizm döneminde, her ülke proletaryasının sahiplenmesi gerekene çağırmaktır. Bununla birlikte, bu görevin soyut ve görünüşte 'soylu'(!) söylemlere feda edilemiyeceğinin altını çizmektir.

Anlatılanlardan da anlaşılacağı üzere, proletaryanın kendiliğinden sınıf olmaktan, kendisi için sınıf, gerçek toplumsal kurtuluşu sağlayan tek sınıf olmaya uzanan tarihsel gelişimi, geleceğin hangi temeller üzerinde kurulacağının nesnel bilgisini vermektedir. Yukarıdan beri katılagelenler, evrensel sınıf olarak tüm dünya proletaryasının tarihidir. Bu anlamıyla, her ülke proletaryasının aynı tarihi özel olarak yaşamasını gerektirmeyecek kadar öz malıdır. Tarihidir. Elbette Kürdistan proletaryasının da.

E-SONUÇ VE BAZI ANIMSATMALAR.

İşçi sınıfı, kendisiyle birlikte tüm ezilenleri kurtarmaya yetenekli, bu nitelikleri sınıfsal özellikleri olarak bağrında taşıyan tek sınıftır. İşçi sınıfı, tüm toplumu sömürücü sınıfların baskı ve tutsaklığından kurtarmadan, kendisini de kurtaramaz. O yüzden, tüm ezilen sınıfların başına geçerek sömürücü-sömürgeci iktidarı alaşağı etmek, kendi devrimci-demokratik iktidarını kurmak, alaşağı edilmiş mülksüzleştirenleri mülksüzleştirerek ulusal-toplumsal kurtuluşu gerçekleştirmek, işçi sınıfının tarihsel görevidir.

İşçi sınıfı, kendi tarihsel görevini başarıyla yerine getirebilmesi için, her şeyden önce; Kendi devrimci sınıf bilimsel düşüncesiyle kuşanıp donanmalıdır. M-L'i kendisine yol gösterici edinmelidir. Sınıf bilinçli proletarya, kendi sınıfının toplum içindeki yerini, konumunu ve görevlerini, düşmanlarını, kendi sınıf çıkarlarının neler olduğunu bilmek durumundadır. (Kendisine 'dışardan bilinç taşıyan' komünist aydınlarla sıkı bir bağ, örgütsel bir birlik içinde olmalıdır.) İktidarı elde etmek için bilinçli ve kararlı mücadeleyi ---amaçlarına ulaşmak için geçilmesi gereken yolları, aşılması gereken engelleri tanımalı ve politik hedefleri için örgütlü mücadeleyi---yeğlemelidir. Bilinçlice benimsemelidir. Her sınıf bilinçli işçi ve bir bütün olarak proletarya, olaylara M-L'le özdeşleşmiş kendi dünya görüşü ışığında bakmalıdır.

Ulusal, ekonomik, toplumsal ve politik baskılar çok çeşitli ve değişiktir. Sınıf bilinçli proletarya, baskı ve zorbalığın her biçimine karşı mücadele eder. Hepsini ortadan kaldırmak, sömürüsüz ve baskısız yeni bir dünya, insanca bir düzen için aralıksız mücadele yürütür. bu nedenle proletarya, baskının, haksızlığın ve adaletsizliğin temelinde özel mülkiyet düzeni ve sömürücü-sömürgeci kapitalizmin egemenliği, onların kirli sınıf çıkarları, bunları koruyup sürdürme amaçlarının olduğunu bir an olsun unutmamalıdır. Bunlara karşı sürekli mücadele içinde olmalı ve haksızlığa uğrayanları devrim yolunda hakkını aramanın bilincine ulaştırmalıdır.

Kürdistan proletaryası, Kürdistan'ın ve halkının yüzyıllardır süren parçalanmışlığını sona erdirecek tek

sınıftır. Bu nedenle ve öncelikle; bugüne dek sürdürdüğü sömürgeci ülke(lerin) sorunlarını sahiplenip o uğurda mücadele etmeyi, ülkesi ve halkı ve sınıfsal sorunlarını gölgeleyen, kendi toplumsal koşullarını tanımamasının, yabancılaşmasının köreltici zincirlerini kırıp parçalamalıdır. Kürdistan'ın tümünü kucaklayan merkezi birleşik bağımsız partisini örgütlemekle zincire ilk darbeyi vurmalıdır. Ekim devriminin ruhu, proletarya enternasyonalizminin kendisi bunu emrediyor. Enternasyonalist olmanın ilk koşulu, M-L dünya görüşü ışığında kendisinin ve ülkesinin sorunlarına sahip çıkarak, dünya proletar ordularının cephesini genişletmekten, emperyalist ablukanın çemberini kırıp parçalamaktan ve ülkesini emperyalist zincirin dışına çıkarmaktan, bu uğurda bilinçli mücadele yürütmekten geçer. Sosyal-şovenizmin ben merkezci enternasyonalizmi, 'birlik' (!?) isteği adına, kendisinin ve ülkesin ulusal-toplumsal kurtuluşunu bilinmez bir döneme ertelemek, özgül sorunları ve nesnelliği soyut genel sorunların kurbanı etmekten değil.

Kürdistan proletaryası, ulusal-devrimci mücadeleyi yürüten sınıf ve tabakaların ideolojik ve politik çözümsüzlüklerini aşmakla yükümlüdür. Bununla birlikte ve aynı zamanda, sömürgeci ülkeler 'sol', 'sosyalist' ve 'komünist'lerinin ideolojik-politik ve örgütsel çarpıklıklarını alt etmek durumundadır. Ulusal kurtuluşu toplumsal kurtuluşla bütünleştirmek için Kürdistan'ın dört parçasını kapsayan merkezi birleşik örgütünü yaratmak, çeşitli milliyetlerden Kürdistan proletaryası ve emekçi tabakalarının birliğini sağlamak durumundadır. Çünkü gerçek kurtuluşunun yolu ve rotası buradan geçmektedir. Ve kurtuluşu ancak bu rotayı izlemekle yakalama olanağını bulacaktır. (Elbette dört parçaya dört ayrı devrim ve devrim güçlerinin parçalanmışlığına onay vererek 'kurtulmak'(!) dışında.)

Kürdistan proletaryası ve onun öz örgütü, günlük yaşamın her anında ve alanında, sosyal-şovenizm ve devrimci ulusal küçük-burjuvazinin politik, ideolojik ve örgütsel güdüklüğünü aşmak görev ve sorumluluğuyla yüzyüzedir. Emekçi yığınları, sömürgeci ve işbirlikçilerinin etkisinden kurtarmak için, " ... proletaryanın hegemonyası siyasetini uygula"mak ve "işçi sınıfının ileri unsurlarını bağımsız bir komünist partisi içinde örgütle"mek (17) uğraşını ve mücadelesini kesintisiz bir biçimde sürdürmelidir.

Parçalanmanın getirdiği dağınıklık ve kendi sorunlarına yabancılaşmanın aşılmasının yolu; bağımsız, birleşik, demokratik ve sosyalist Kürdistan stratejisine uygun örgütlenmekten geçiyor. Feodal-burjuva ve parçasal kurtuluş stratejilerine göre örgütlenen küçük-burjuva önderlikli hareketlerin parçalanmışlığı besleyen-destekleyen ve proletaryanın ülkesel çapta sınıfsal birlikteliğini engelleyip, o'nu uzak ve ütopik bir istek gibi gösteren çarpık ve güdük anlayışların yıkılışı da ancak böylelikle olanaklı olacaktır. Kişilik oluşturma denebilir buna. Nasıl ki, kişi, kendisi olmadan bir başkası olmaya öyküdüğünde bunalımdan kurtulamazsa, Kürdistan proletaryası da Kürdistan'lı olmadan enternasyonalist olamaz. Çünkü önce kendisi olamamıştır.

Kürdistan merkezi proleter örgütün bağımsızlığını savunmak,birlikte mücadeleyi reddetmek değildir. Ama öte yandan da, dar ulusal sınırlarla yetinmek olmadığı gibi, "devlet olarak örgütlenmek" için gerekli olan ulusal kurumlaşmaları reddetmek hiç değildir. Çünkü parçalanmış sömürge Kürdistan'da proletaryanın, merkezi bağımsız politik örgütsel hattı doğrultusunda mücadele yürütmesi, özel bir açıklama çabası gerektirmeyecek kadar enternasyonalist olacaktır. Her parçada Kürdistan'ın bütününde yükseltilecek ulusal demokratik, ekonomik ve siyasal taleplere yönelik mücadeleler, doğrudan doğruya sömürgeçci iktidar(lar)ı hedeflemektedir. İktidarları hedefleyen mücadele, sömürgeci ülkelerin proletaryasına ve emekçi halklarının mücadelesine omuz verecektir. Sömürgeci ülkeler 'sol'larının 'ayrı örgütlenme mücadeleyi bölmektir' türünden kasıtlı ve biraz da kendilerine güvensizlik kokan iddialarının aksine, bağımsız örgütlenme, ortak mücadele alanlarına açıklık kazandıracaktır. Safları netleştirecektir. Dahası, sömürgecilerce körüklenerek bugüne kadar sürdürülen ve beslenen karşılıklı güvensizliğin pratik içinde aşılması, tarihsel gönüllü birlikteliğin yolunun bilinçli biçimde ortakça döşenmesini getirebilecektir.

Burada, Kürdistan proletaryasının egemen bir sınıf olarak örgütlenmesi ve birliği için egemen sömürgeci ülkeler işçi sınıfları ile ortak mücadele yürüttükleri alanlardan çekilip kayıtsız mı kalınmalıdır? benzeri sorunlarla karşılaşabiliriz.

Bu tür sorular tuzak sorulardır. özü gizleyen, görüntüyü özün yerine ikame etme eğiliminin doğrudan tezahürüdür. Hatta, 'bu memlekete komünizm gelecekse onu da biz getiririz' diyen TC valisinin benmerkezci ruh halinin, değişik bir biçimiyle proletarya saflarında yankısını bulan tezahürüdür. Ama buna verilecek yanıt açıktır.

Birincisi: Kürdistan proletaryasının ülkesel çaptaki birliğinin sağlanması, ekonomik temeldeki mücadeleyi dışlamıyor. Öyleyse yanıt hayırdır.

İkincisi: Proletaryanın merkezi bağımsız örgütü, işçi sınıfının demokratik ve kitlesel mücadelesini sınırlamaz. Aksine, bugüne kadarki güvensizlikleri gidererek ortak mücadele alanlarının çoğalmasını sağlar. Öyleyse yanıt yine hayırdır.

Üçüncüsü: Proletaryanın merkezi birleşik bağımsız örgütü istemimiz, o'nun yol göstericiliği ve önderliğinde ülkemizi emperyalist, sömürücü ve sömürgeci kapitalist zincirin dışına çıkarmak, sosyalizmi inşaa ederek komünizme yürümeyi güvenceye bağlamaktan kaynaklanıyor. Bu, ortak mücadeleyi dışlamıyor, aksine aynı amaçlar için savaşan sömürgeci ülke proletaryası ile doğrudan ortak mücadele alanlarını bilince çıkarmaya hizmet ediyor. Öyleyse yanıt yine hayırdır.

Dördüncüsü: Merkezi birleşik bağımsız örgüt savunumuz, enternasyonalizmin dayanışmacı ve birlikte mücadelesini dışlayıp, ulusal burjuva, küçük-burjuva sınırlara kapanışın çağrısı değildir. Aksine bu sınıf ve tabakaların kitlelerin duygularına hitab ederek güvensizlik yaratmaya çalışmalarının karşısına en kararlı tavrı proletarya alacaktır. Bu anlamıyla da eşitlerin birlikteliği ortamına zemin hazırlayacak, o zemini bilinçli bir biçimde sahiplenecektir. Olağanüstü koşullar dışında ortak mücadelenin en sıkı birlikteliğinin propagandasını bu alan üzerinde yükseltecektir. Yanıt, yine hayırdır.

Şu ya da bu nedenle, sömürgeci ülkelere yerleşmiş, yaşamını o ülkenin ve işçi sınıfının yazgısıyla bütünleştirmiş, birleştirmiş Kürdistan'lılar bağımsız merkezi parti yapısı içinde yer almak zorunda değillerdir. Ama onun dışında kalan, yazgısını ülkesinin yazgısıyla doğrudan bağlantılı kılan her Kürdistan'lı Bağımsız merkezi partide yerini almalı. Kendi partisini yaratmak için uğraşmalı, partinin çizdiği stratejik ve taktik mücadelenin başarısı için canla başla, yorulmak bilmez bir enerjiyle çalışmalıdır.

Kısacası, Kürdistan proletaryası, egemen sömürgeci ülkeler proletar sınıfları ile, ülkesinin nesnelliği ve rengini

oraya taşıyarak ekonomik-demokratik alanlardaki mücadele ortaklığını sürdürmeli, oraları mücadelenin okulu olarak kullanmasını bilmelidir. Ortak kitlesel demokratik taleplerinin her adımında, sömürgeci ülkeler proletaryası ve emekçi halklarıyla omuz omuza mücadele içinde olmalı, birlikte davranmalıdır. Ülkesinin ulusal ve toplumsal kurtuluşunu gerçekleştirmek amacıyla yürüteceği mücadeleyi, egemen ülkeler işçi sınıfını enternasyonalist dayanışmaya bu ortak alanlar üzerinde sunacak, bunun kanallarını açacaktır. Bir diğer kazanım da, hem ülkesinde mücadele alanında fiili olarak bulunan feodal-burjuva ve küçük-burjuva devrimciliğinin darlığına set çekmiş olacak, hem de 'bu devlet peşmergeye yol verdi, bize mi vermeyecek?' türünden sosyal-şoven eğilimlerin egemen ülkeler proletaryası içinde yer etmesinin dalgakıran'ı olacaktır.

Bu anlamıyla bağımsız merkezi Kürdistan proletarya partisinin oluşturulmasına yapılan çağrı, milliyetçi güdülerle yapılmış bir çağrı değildir. Aksine, Kürdistan'ın ulusal ve toplumsal kurtuluşunu, Kürdistan'ı emperyalist sömürgeci zincirin dışına çıkarmayı hedeflediğinden, enternasyonalizmin kendisine yüklediği sorumluluğu bilinçli olarak omuzlamaktır.

Bu çağrı: parçasal örgütlenmeyi savunan ve gerçekleştiren burjuva-feodal ve küçük-burjuva önderliklerin bilerek-bilmeyerek destek sundukları kendi içinden yalıtılmışlığa, parçalanmışlığa reddiyedir.

Bu çağrı: Osmanlı mirasçısı TC'ye, 70 yıllık resmi sömürgeci ideolojiyi sevimli kılmak için 'Kürtlerin Hamiliği'ne soyunup, hegemonyacı politikalarına destek olarak kullandıkları ve kullanacakları parçalanmışlığın sürgitliğine takoz koymaktır.

Ve bu çağrı: parçasal örgütlenmelerin, buna denk düşen özerklik anlayışının ve onu besleyip desteklediği oranda sınırlı askeri savaşıma, bununla örtüşen ideolojilerin gün geçtikçe iflas ettiği, bu nedenle alttan alta işbirlikçiliğin pirim yaptığı günümüzde: siyasal kazanımlarının tüm hatları açık bekleyen Kürdistan proletaryasının bağımsız merkezi komünist partisini zaman geçirmeden oluşturmasının tarihsel zaman ve mekan içindeki tepe noktasıdır.

Bu görev öncelikli olarak, kürdistan proletaryasını, feodal-burjuva, küçük buruva, ulusal devrimci sınıf ve tabakaların ve zaman zaman komünist enternasyonal tarihinden örnekler getirerek bu talebin karşısına dikilen egemen sömürgeci ülkeler 'sol'larının karakteri niteliğine bürünen 'Batı merkezli' gevşekliğini elinin tersiyle itme kararlılığını gerektiriyor. Bununla birlikte ve aynı zamanda, her sömürgeci ülke proletaryası ve halklarıyla ortak ve birlikte mücadele alanlarında gerçek enternasyonalist ve komünist eylemlerimizi konuşturmayı gerektiriyor. Kürdistan---devrimlerini değil---devrimini taçlandırmak böylece çok daha yakın, çok daha birleştirici ve olanaklı olacaktır. Devrim dinamiklerini gerçekçi ve akılcı bir biçimde kullanmanın alanı açılacak, zenginleşecektir.

Öyleyse tüm güçlerimizi tarihsel koşulların bize sunduğu olnaklarla birleştirmek ve akılcı kullanımını eylemli davranış biçimi olarak kullanmak; ve tüm feodal, ulusal, küçük-burjuva ideolojilerden koparak arınmış proletaryanın ideolojik ve örgütsel hegemonyasını emekçi sınıf ve tabakaları kapsayacak düzeyde yaygınlaştırmak için merkezi bağımsız Kürdistan proletarya partisini yaratmak için ileri!!

Proletaryanın ve emekçi yığınların yarının iktidar çekirdekleri olan emekçi sovyetleri, emekçi şuraları vb. örgütlülüklerini oluşturması, devrime rengini ve gür sesini katıp ona yön vererek, tohumlarını şimdiden atıp boyvermesini sağlamak için ileri!!

Kürdistan devrimci atılım ve gücünü merkezileştirmek, sömürge ve bağımlı ülkeleri yağmalayarak elde ettiği kazançlardan işçi sınıflarına 'sus payı' veren emperyalist ve kapitalist sömürgeci devletlerin 'tekerine çomak sokmak' ve Kürdistan'ın devrimci eylemliliğinin dönüştürücü esintisini, öncelikli olarak sömürgeci ülkeler proletaryasının burçlarına 'uyanın ve mücadele edin' şiarıyla dikmek için ileri!!

Modern revizyonist, Euro-Komünist, Sivil toplumcu, 'güler yüzlü sosyalist' ve her türden oportünizmin kapitalist emperyalizmle birlikte 'terennüm ettikleri' 'sosyalizm öldü', 'komünizm öldü' şarkılarını boğazlarına tıkamak, ölenin sosyalizm ve komünizm değil, müdern revizyonizm ve onun burjuva türevleri olduğunu kendi pratiğimizle göstermek için ileri!!

'Üçüncü döneme son verin' çağrısına ülkemizden bir yanıt verebilmek ve bu yanıtı sürekli eylemliliklerimizle pekiştirmek için ileri!!

Bunları gerçekleştirmemizde bize yol gösterecek tarihsel ve evrensel değerler, deneyimler olabildiğince açık olarak önümüzde durmaktadır. Yeter ki biz o'nu kullanmasını bilelim. Yeter ki biz, sömürgecilerin ülkemizi parçalayarak çizdikleri sınırları beyinlerimizde çizmeyelim. Çizilmiş halini yıkıp atabilelim.

Kürdistan topyekün bir ayaklanma ve arayış içindedir. Bu tarihsel fırsat bizi, "... şu anda herhangi bir ülkenin proletaryasının karşı karşıya kaldığı bütün ivedi görevlerin en devrimcisi olan bir görevle karşı karşıya getirmiştir."(18)

O'nu Kürdistan'da KAWA'nın tutuşturduğu NEWROZ ATEŞİ'inin sönmeyen inatçılığıyla bütünleştirelim. ■

YARARLANILAN KAYNAKLAR

1- K.MARX-F.ENGELS: Siyaset ve Felsefe, (Öncü Kitabevi, 1. Bas. 1978, İst.) s. 198

2- K.MARX: Felsefenin sefaleti, (Sol Yay., 3. Bas., 1979, Ankara) s.9

3- V.İ.LENİN: Marx-Engels Marksizm (Sol Yay. 2.Bas., 1990, Ank.) s.85

4- V.İ.LENİN: age., s.85

5- MARX-ENGELS-LENİN: Paris Komünü Üzerine (Sol Yay., 1. Bas., 1977, Ank.), s.389

6- H.LEFEBVRE: V.İ.LENİN'in Hayatı, Filozofik, Ekonomik, Politik Düşüncesi (Anadolu Yay., 1.Bas., 1978, İst.) C.1., s.22

7-MARX-ENGELS-LENİN: Paris Komünü Üzerine., s.400

8-MARX-ENGELS: Seçme Yapıtlar (Sol Yay., 1. Bas., 1979 Ank.) , Cb3., s.528-529

9-V.İ.LENİN: Marx-Engels Marksizm., s. 96

10-V.İ. LENİN: age., s.96

11- V.İ.LENİN: Ne Yapmalı? (Sol Yay., 1990 Ank.), s.96

12-J.STALİN: Eserler, (İnter Yay., 1. Bas., 1991, İst.), C.7., s.95

13-J.STALİN: age., c.7., s.95

14- V.İ.LENİN: Marksizmin Bir Karikatürü ve Emeryalist Ekonomizm (Sol Yay., 1. Bas., 1979. Ank.), s.43-44

15- J.STALIN: Eserler., C.2., s.269-270, C.3., s.45-53., C.6., s.136

16- J.STALIN:Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu (Sol Yay., 4.Bas., 1990. Ank.), s.122

17-J. STALİN: Eserler., C.7., s.125

18- V.İ.LENİN: Ne Yapmalı?, s.35

EMPERYALİZM SORUNU VE EMPERYALİZME KARŞI MÜCADELE ÇİZGİSİ

Berhîmê AVZIRAV

"Belirleyici olan, her zaman nereye bakıldığı değil nereden bakıldığıdır."

Pierre Teilhard de Chardin

Marksist söylemde emperyalizm önemli bir yer tutar. Geçmişten günümüze emperyalizm tahlili ve emperyalizme karşı mücadele hattı sıkça tartışılan bir konudur. Son yıllarda dünya genelinde yaşanan olayların bir sonucu olarak sağa kayış, sosyalizm dalgasının dibe vurması gibi gelişmelerin uluslararasında bu söylemde bir dönüşümü meydana getirdiği söylenebilir.

Bir yandan, temelleri II. Enternasyonal oportünistlerine dayanan emperyalizmi "uygarlaşma" adına kutsayan anlayış "yeni" teorilerle kendisini günümüzün koşullarına uyarlamaya çalışıyor. Bu yanlış teoriler temcit pilavı gibi ısıtılıp ısıtılıp tekrar önümüze sürülüyor. Diğer yandan, anti-emperyalist mücadele adına üretilen teorilerin bir kısmı zayıf ve "komplo" teorilerine dayanıyor. Sınıfsal perspektiften yoksun popülist anlayış temeli üzerinde emperyalizme karşı yanlış alternatifler de ileri sürülüyor.

Sovyetlerin perestroyka ve "yeni dünya düzeni" kavramlarını ortaya atması, batı emperyalizminin önünde secdeye varması ve peşinden Sovyet kampının dağılmasıyla eski dünya dengeleri bir anda bozuldu. ABD'nin siyasi-askeri liderliğini yaptığı emperyalizmin Sovyet'lerden aldığı kavram "yeni dünya düzeni"yle yeryüzünde emperyalist sistemin stabilizasyonunu sağlama ve sistemin kendisini yeniden üretmesi için, önündeki engelleri ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. Emperyalist sistem kendi normlarını (ideolojik, siyasi ve ekonomik) yeryüzünün her noktasında egemen kılmak istiyor. Bunu, sistemin güvencesi ve sermayenin kendisini yeniden üretmesi için yapıyor.

Sistemin istikrarı ve güvencesi sisteme eklemlenen bazı ayakbağlarının çözülmesini de gerektiriyor. Bu ayakbağları bir dönem emperyalizmin savunduğu ve beslediği emperyalizmden geri, geçmişten gelen kalıntılar ve yapılanmalardır. Bu çağdışı kalıntılara karşı gelişen devrimci mücadeleler, emperyalizmin oradaki varlığını riske etmektedir. "İnsan hakları" ve "demokrasi" söylemini hem insanların gözünü boyamak için kullanırken, hem de burjuva parlamenter rejimin, sistemin bekası için tercih olarak sunmaktadır.

Emperyalistler, sistem dışı kalan ileriçi, demokratik ülkeleri ve emperyalizme karşı gelişen devrimci hareketleri bütünüyle ortadan kaldırmayı esas amaç ediniyor. ABD emperyalizmi, Nikaragua, Elsalvador, vb. bir çok ülkede savaşları finanse ederken Küba, Kuzey Kore iktidarlarını düşürmek istiyor.

"Dünyayı karakterize eden temel bir ekonomik ilişkiler ağı olan emperyalizm" bugün her zamankinden daha güçlü durumdadır. Emperyalizm olgusu sayesinde metropol ülkelerde devrimci dönüşüm olasılığı büyük ölçüde geriledi. Kavramın önemsizleştirilmesi "geri kalmış" ülkelerdeki devrimci hareketlere darbe vuracak pratikte geriletecektir. Devrimci hareketin gerilemesi ise sağı güçlendirecektir. Sosyalizmin zayıflaması, devrimci hareketin seçenek olarak emperyalizme karşı mücadelede zayıflaması, fundamentalist, milliyetçi ve yabancı düşmanı ırkçı hareketleri doğuracaktır. Bugün bir ölçüde bu durum yaşanıyor.

Devrimci ulusal kurtuluş hareketlerin, devrimci demokratik ya da sosyalist hareketlerin başarıya ulaşmaması için emperyalizm elinden geleni yapmakta, önüne binlerce engel koymaktadır. Sömürgeciliğin ya da işbirlikçi iktidarın yıkılmasını, devrimci iktidarın kurulmasını engelleyemediğinde, bu kez devrimci iktidara ekonomik, siyasi ambargo ve ablukayı dayatarak dize getirmeye çalışmaktadır.

Şimdiye kadar bir çok ulusal kurtuluş hareketi veya devrimci demokratik hareket önemli başarılar katetti. Toplumsal gelişmede ileri adımlar attı. Ama emperyalizmin engel ve dayatmaları karşısında tökezlemeler oldu. Devrimler kesintiye uğradı veya sosyalizmin zaferiyle taçlandırılamadı. Sosyalizmi inşa edenler ise kapitalizmin yeniden restorasyon sürecini yaşıyor.

Emperyalist boyunduruğu sürgit taşımak ezilen

www.arsivekurd.org

halkların kaderi olamaz. Bu engeller aşılmaz değildir. Devrimin örgütlenmesinde gelişmek, ideolojik ve politik hattı tekrarlanan hatalardan arındırmak, kitleleri eğiterek sürece katmakla bu engeller aşılabilir. Bu da ancak emperyalizm olgusunun doğru kavranması emperyalizme karşı mücadelenin doğru devrimci seçenek üzerinde yürütülmesiyle gerçekleşir.

Sorun sadece bir şeyin antisi olmakla da sınırlı değildir. Bir şeylere karşı olmak bakış açısına göre değişir. Bu anlamda emperyalizme karşı olmak, emperyalizme karşı olduğunu söyleyen herkesle aynı zeminde olduğu anlamına gelmez. Her sınıfın herhangi bir meseleye bakış açısı farklıdır. Emperyalizme de her sınıf farklı açıdan bakar. Chardin'in belirttiği gibi, "belirleyici olan, her zaman nereye bakıldığı değil nereden bakıldığıdır." Proletarya sınıfı farklı, küçük burjuvazi, milli burjuvazi farklı açıdan bakar. Sorun anti-emperyalist olduğunu söylemekten ibaret değildir. Devrimci politika sadece bir şeylere karşı olduğunu söylemekle ne kendisini ifade eder ne de bilinç geliştirir. Bu konuda Lenin şöyle der: "Sosyal-demokrasinin iktidarı üzerine aldığında sorunu nasıl çözeceği sorusuna aynı zamanda olumlu bir cevap vermeksizin sadece 'proletaryanın emperyalizme karşı bilincini bilemeye hizmet eden "olumsuz" bir sosyal-demokrat şiar diye bir şey yoktur, ne de olabilir. Kesin olumlu bir çözümle birleşmeyen "olumsuz" bir şiar bilinci, "bilemeyecek" aksine köreltecektir. Çünkü böyle bir şiar içi boş bir cümle, sadece bir haykırma, anlamsız laf etmedir" (Lenin, Emperyalist Ekonomizm, s.82, Koral Yay.) Dolayısıyla emperyalizmden ne anladığına, emperyalizme karşı mücadele çizgisine ve emperyalizme karşı çıkarken ileri sürdüğü seçeneğe bakmak gerekir.

Tutarlı bir anti-emperyalist mücadele anti-kapitalist olmak durumunda ve ulusal kurtuluşu kesintisiz devrimle sosyalizme bağlayan, demokratik içerikte bir alternatif taşır. Bu da ancak proletaryanın önderlik ettiği bir devrimle gerçekleşir. Bununla birlikte anti-emperyalist olan her hareket anti-kapitalist olmayabilir. Ulusal burjuva önderlikli ulusal hareketler ülkeyi işgalden arındırarak siyasi bağımsızlığı elde edebilir ama süreçte yeniden emperyalist sistemle uzlaşarak onunla bütünleşir. Küçük burjuvazi devrim sürecinde emperyalizme karşı ulusal burjuvazisinin emperyalizmle uzlaşan kesimine göre daha devrimci bir çıkış yapar. Ülkenin demokratikleşmesinde belli adımlar atar, ama iktidara geldiğinde zamanla emperyalizmle uzlaşmaktan kurtulamaz.

Bu ön açıklamadan sonra, ülkemizin özgülünde ve devrim çizgisi üzerinde konuyu somutlaştırmaya çalışırken bazı eğilimlerin konuya ilişkin yanlış görüşlerini de belli noktalarda eleştireceğiz. Buna geçmeden önce 'soğuk savaş' sonrası oluşan, yeni dönemi, ABD emperyalizminin liderliğine soyunduğu 'yeni dünya düzeni'nin uluslararası ilişkilere yansıması ve ülkemiz devrimi üzerindeki etkilerini irdelemeye çalışalım.

'Yeni Dünya Düzeni', bunun bölgede ifadesi ve ulusal hareketlerin ve ulusal devletlerin ortaya çıkışının Kürdistan ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi üzerindeki etkileri nelerdir? Dünya dengelerinin değişmesi, uluslararası ilişkiler düzeyi Kürdistan devrimine nasıl yansıyacağı bunun etkilerinin neler olacağı, yeni dönemi, yeni durumu kavramak ona göre mücadeleyi geliştirmek önemlidir. İnsanlar eskinin yapısını üzerinde taşıdıklarından biraz tutuculaşır, yeni olanı kavramakta zorlanır. Yeni olanaka karşı bazan dirençle, bazan da sessiz kalarak tepki gösterilirken, eski alışkanlıklar bir müddet devam eder. Hoşumuza gitsin gitmesin önemli olan yeni değişikliğin mücadele üzerindeki etkisini görüp, kavrayıp mücadelede hesaba katmaktır.

Tutarlı bir anti-emperyalist mücadele anti-kapitalist olmak durumunda ve ulusal kurtuluşu kesintisiz devrimle sosyalizme bağlayan, demokratik içerikte bir alternatif taşır. Bu da ancak proletaryanın önderlik ettiği bir devrimle gerçekleşir.

'Soğuk Savaş'ın sona erdiği yeni dönemde, değişen dünyada, her şey olumsuz değil. **Çözülen sosyalizm değildi. Sosyalizm adını kirleten revizyonist-burjuva diktatörlüklerdi. Sovyetlerin bir çok ulusu kendisine bağladığı ve hegemonya politikası güttüğü açıktı. Sovyet şemsiyesinin kalkmasıyla, Sovyetler Birliği'ndeki halkların hiç de sosyalizme yaraşır şekilde 'halkların gönüllü birliği' olmadığı da açıkça görüldü. Sovyet sosyal emperyalizminin hegemonya mücadelesinde devlet çıkarları için çeşitli diktatörlükleri desteklediği de açıktı. Sovyet desteğini kaybeden bu diktatörlerin halk içinde hiç bir gücü olmadığından peşpeşe yıkıldı. Bunun en iyi örneği Etyopya'da Mengistu diktatörlüğüdür. Gerçekleşen halk devrimiyle hem buradaki uluslar özgürleşme, hem de ülkenin halkı demokratikleşme yolunda adımlar attı.**

Geçmişte iki süper devlete ve karşılıklı kampa dayanan dünya adeta bölüşülerek dondurulmuştu. Sovyet kampının yıkılması ve dağılmasının faturası sosyalizme çıkarılarak, sosyalizm dalgasında bir gerileme kaydettiyse de bu geçicidir. Ulusal hareketlerde ise yeni bir dalgalanma yarattı. Sovyetler ve Yugoslavya hızla ulusal elementlerine ayrıştı. Ve uluslar kendi kaderini tayin etti. Kendi alanı dışındaki bu gelişmelere emperyalistler yeni pazarlar gözüyle ellerini oğuşturarak keyifle seyrettiler. Ancak yeni dönemde emperyalizmin kullandığı "insan hakları", "demokratikleşme" kavramları ve ulusal hareketlerin kitlelere mal olmasıyla, emperyalizmin denetiminden çıkarak onu vuran silahlara dönüşecektir. Emperyalist sistem içinde çatlaklar ve çok başlılık kendisini gösterecektir. Bunlar ise emperyalist sisteme istenen düzeni değil, düzensizliği davet edecektir.

Sovyet kampının dağılması başını siyasi ve askeri olarak ABD'nin çektiği kapitalist-emperyalistleri rahatlatmıştır. Bu onlara dünyanın tek hakimi ve uluslararası ilişkileri rakipsiz sürdürme rahatlığı getirmiştir. Yükselen ulusal hareketler dalgası da sözkonusu olduğunda, emperyalistler siyasi ve askeri ilhak ve zoru içeren "klasik" sömürgeciliği tercih etmiyorlar. Sınırlı birkaç ülke dışında klasik sömürgeci ilişkiler kalmadı. Bu süreç ikinci dünya savaşı sonrası başladı. Ezilen halkların ulusal kurtuluş mücadelesi, ekonomi ve siyasi alandaki gelişmeler genel anlamda klasik sömürgecilik yerini ezilen halkların yeni sömürgecilik ve bağımlılığın değişik biçimlerine terketmiştir. Eski

sömürgecilik ilişkileri onlara ağır bir ekonomik fatura ve risk getirmekte bu da rasyonel görünmemektedir. Tekelciliğin ulaştığı ekonomik gelişim düzeyi, siyasi devletin varlığı ve sözde bağımsızlığı ekonomik sömürü ilişkileri önünde engel teşkil etmemektedir. Emperyalistler istedikleri koşulları bu "geri ülkeler"e kabul ettirmektedir. Bu da emperyalist sistem içinde politik sıkıntı yaratan ve risk oluşturan geride kalan sınırlı sayıdaki sömürge ülkelerin bağımsızlıklarının tanınmasında kolaylık sağlamaktadır.

Bugün Yugoslavya'nın ve Sovyetler'in dağılması, irili ufaklı ulusal devletlerin ortaya çıkmasına "Sosyalist sistem" yıkılıyor propagandası ile yaklaşan emperyalistler müdahale etmedi. Bu da, dünya kamuoyu ve kitlelerin gözünde, her ulus için ulusal devlet sahibi olma hakkının meşruiyetini getirmiştir. Bunun yaratacağı etkilerin, kapitalist-emperyalist sistem içindeki son sömürge halkları etkileyip harekete geçirmeyeceği düşünülemez. Dolayısıyla bunların mücadelesinin önüne emperyalistlerin askeri zor kullanarak set oluşturmaları kolay olmaz. Kamuoyu ve kitlelerin gözündeki itibarını yitirmesine yol açar.

Dünyadaki bu değişimin, emperyalist sistem içindeki çeşitli ulusları harekete geçireceği ve istikrarsızlığa yol açacağı beklenmelidir. "İspanyol milliyetçileri bağımsızlık istiyor"(New York Times başlığı) Eğer Ermenistan Litvanya bağımsız ise Katalonya, Bask, Kuzey İrlanda, Kürdistan vb. neden olmasın? Bu durum Amerika'da neden zencileri harekete geçirmesin?!

Wilson prensiplerinden bu yana uluslararasında soyut düzeyde, sözde 'her ulus kaderini kendisi tayin etme hakkına sahip olacaktı. Geçen süre içinde bu ilkenin emperyalistler tarafından nasıl işletildiği görüldü. Köle ve efendi uluslar oluştu. Süreç içinde ulusların kaderini tayin hakkı emperyalistlere karşı mücadele bayrağına dönüştü. Yeni dönemde ulusal hareketler emperyalist sistemi yine sarsacaktır. Ulusların kaderini tayin hakkı salgını dünyanın her yerine bulaşacaktır.

Dünyadaki değişiklik Ortadoğu bölgesindeki dengeleri de sarstı. Körfez Savaşı'yla emperyalistler bölgede istediği istikrarı elde edemedi. Yüzeydeki durgunluğa rağmen, içten içe süren emperyalistler arasındaki çelişkilerin bölgedeki çekişmeli, çatışmalı güçler üzerinde nasıl şekilleneceği tam netleşmemekle birlikte, yeni istikrarsızlığa ve çatışmalara yol açma ihtimali kuvvetli. Kürdistan, Filistin ve İran sorunu nereye oturacak? İran'daki halkların bağımsızlık sorunu da eklenince ortalığı daha da karıştıracağa benzer.

Kürdistan ülkesinin özgüllüğü 'yeni dünya düzeni' içinde ve bölgede nasıl bir yer tutmaktadır? Bu yeni durum Kürdistan'ı nasıl etkilemektedir? Ulusal hareketlerin yükselmesi 'yeni dünya düzeni'nde Kürdistan'ı kendiliğinden bağımsızlığa götürmeyeceği açıktır. Kürdistan ülkesinin dört sömürgeci güç tarafından parçalanmış olması, emperyalist sisteme, bu devletlerin sömürgecilik bağı aracılığıyla bağlanması özgüllüğü vardır. Ayrıca Kürdistan'ın emperyalistler için jeopolitik ve jeostratejik önemi olan Ortadoğu'daki ilişkileri sarsacağı açıktır. Kürdistan'da hiç bir özgürlüğün olmadığı siyasi ve askeri zora dayanan katmerli bir ulusal baskı vardır. Yeryüzünde haritaların değiştiği, statükonun parçalandığı bir dönemdeki gelişmeler, geçmişte umutsuzluk içinde sessizlik içinde bekliyenleri harekete geçirmiştir. Kürdistan halkı ise en zor dönemde üç parçada yoğun silahlı mücadeleyle hep ayakta. Büyük bir devrimci potansiyele sahip. Çeşitli katliam ve yenilgilere rağmen ısrarlı mücadelesini sürdürmektedir. Dünya arenasında oluşan ortam, Kürdistan halkının bağımsızlığının zaferine olan inancını daha da pekiştirmiştir.

Geçmişte Sovyetler'in Kürtlere yardım edeceği beklentisi yoktu. Ayrıca Sovyetler bölge istikrarı için Kürdistan'daki sömürgeci statükonun bozulmamasını isterken, Irak ve Suriye'ye de kol kanat geriyordu. TC ile olan ilişkileri de KUKM'ne bir destek vereceğine dair hiç bir umut vermiyordu. Ortadoğu'nun yanıbaşında Güney Kapısında(sınırında) herhangi bir istikrarsızlığı çıkarına ters görüyordu. Emperyalistler'de bölgedeki çıkarlarını hassasiyetle koruyorlardı. Statükonun değişmesini kabullenemezlerdi. Başta TC olmak üzere, bölgedeki çıkarlarını, devletler üzerinde sağladığı ilişkilerin bozulmasını istemiyorlardı. Haliyle Kürdistan bağımsızlık mücadelesi önünde çatlağı olmayan bir set oluşturuluyordu.

Yeni dönemde bu durum değişmiştir. Kürdistan halkı sömürgeci kölelik boyunduruğunu taşımak istemiyor. Kendi kaderini eline almak için mücadeleyi yükseltiyor. Gemlenemeyen bu mücadele karşısında emperyalistler reform vaatleriyle devrimin önünü kesmek istiyor. Emperyalistlerin "çözüm" tasarısı, sınırlar değişmeksizin, statükoyu bozmaksızın Kürdistan halkının kültürel haklarının verilmesidir. Böylece Kürdistan devrimi güçten düşürülerek boğulmak isteniyor.

Demokrasi, ulusal baskıyla ters orantılıdır. Bir yerde demokrasi ne kadar gelişirse, ulusal baskı o düzeyde azalır. Demokrasinin olmadığı yerde ulusal baskı katmerlidir. Dört sömürgeci devlette demokrasinin 'd'si yoktur. Buralara demokrasi Kürdistan üzerinden gelecektir.

Sınıf konumları gereği Kürdistan gerçekliğinden kopmuş Avrupa başkelerinde ve Türkiye'de bu planların Kürdistan'daki ayakları olmak isteyen 'yeni liberal' ve reformist çevreler mevcut. Emperyalistlerin hoşuna giden "şiddetten uzuk", "barışçıl" projeler ileri sürüyorlar. Yeni dünya düzeni çerçevesinde "dil ve kültürel" haklardan ibaret bir reform paketiyle sömürgeci ilişkileri yeni döneme göre -emperyalist sisteme uygun- yenilemek istiyorlar. Bu projeler tutar mı? Tutmayacağı açık. Bunlar kendi kendine gelin güvey oluyorlar. **Kürdistan Avrupa başkentlerinden değil, Ankara, Bağdat, Şam ve Tahran'dan yönetiliyor. Emperyalizm ise bunların perde gerisindeki destekçisi. Dört sömürgeci devlet siyasi ve askeri zor olmaksızın sömürgeciliğini sürdüremez. Bu açıdan TC'nin reform vaatleri boştur. En ufak bir hak kırıntısı dahi zorla koparılacaktır. Kürdistan'daki süreç de devrim ve karşı- devrim zorunun karşılıklı konumlanması şeklinde gelişiyor. Sorun, bir tarafın diğer tarafa kendi iradesini zorla kabul ettirmedir. Yoksa sömürgeci zora karşı "gülücük dağıtmak"la, kendini "süslemek"le sömürgecilerin gönlünü elde edemezsiniz.**

Demokrasi, ulusal baskıyla ters orantılıdır. Bir yerde demokrasi ne kadar gelişirse, ulusal baskı o düzeyde azalır. Demokrasinin olmadığı yerde ulusal baskı katmerlidir. Dört sömürgeci devlette demokrasinin 'd'si yoktur. Buralara demokrasi Kürdistan üzerinden gelecektir.

Emperyalizm 'yeni dünya düzeni' ve yeni dönem: Kürdistan devriminin temel strateji ve taktiklerinde değişiklik yaratmamıştır. Kürdistan halkının yaşadığı toplumsal süreçte temel değişiklik yapmamıştır. Ancak

dünyada açılan yeni dönem ve durum, Kürdistan devrimine daha avantajlı bir ortam sunmuştur. Emperyalistler arası çelişkiler, bölgedeki güçler arasındaki çelişki ve çatışmalar, emperyalistlerle sömürgeci güçler arasındaki çelişki ve çatışmalar, dünya genelinde yükselen ulusal dalga devrim için bulunmaz fırsatlar doğurmuştur. Devrim böyle ortamların ürünüdür. İstikrar değil, bunalım ve istikrarsızlık ortamı devrimi doğurur.

Kürdistan, devrim sürecini yaşıyor. Devriminin ilk aşaması **siyasi bağımsızlığını kazanması**, sömürgeciliğin açık ya da gizli devlet zorunun ortadan kaldırılmasıdır. Bu birinci ve en önemli şarttır. Ancak bunun ikinci tayin edici yanı, **sosyal kurtuluşla tamamlanması** gerekir. **Kürdistan devrimi dünya proleter devriminin bir parçasıdır. ve böyle ele alınmalıdır.**

Kürdistan dört sömürgeci devletin egemenliğinde parçalanmış bir ülkedir. Bu dört sömürgeci devlet, emperyalist devletler arasındaki çelişki ve çatışmalardan yararlanarak ve belli emperyalist devletlerin de desteğinde Kürdistan'da sömürgeciliğini sürdürmektedir. Yani Kürdistan'daki sömürgeci yapı emperyalizmden bağımsız değil, bizzat onun onayı ve sömürgeci devletlere sunduğu desteğiyle tesis edilmiştir. **Kürdistan, emperyalist sistemin dünya hegemonyasında dünyayı paylaşma zincirinin tamamlayıcı bir halkasıdır.** Dolayısıyla Kürdistan devriminin ilk aşaması, **sömürgeciliğe-emperyalizme karşı** ulusal kurtuluşçu olmak zorundadır.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinde emperyalizme bakışta başlıca iki yanlış anlayış sözkonusudur. Bunlardan biri geleneksel ulusal burjuva hareket (şimdi bunlara liberal reformist kesimde eklendi) anti-sömürgeci mücadeleyi anti-emperyalist mücadeleyle birleştiremeyen sağ anlayıştır. Diğeri ise egemen ulus solunun belli kesimleri tarafından ileri sürülen sömürgeci devletin üstünden atlayarak "soyut" bir anti-emperyalist teoridir. İkisi de çıkmaz ve hedef şaşırtıcıdır.

Bugün Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinde birinci sağ anlayış, esas tehlikeyi oluşturmaktadır. Sömürgeciliği emperyalist sistemin dünya hakimiyetindeki çok yönlü bir parçası olarak görememektedir. Bunun sonucu olarak anti-sömürgeci mücadeleyi, anti-emperyalist mücadeleyle birleştirememektedir. Sömürgecilerle uzlaşma emperyalistlerle uzlaşma bu eğilimin esas politikasıdır. Anti-sömürgeci mücadele anti-emperyalist mücadeleyle birleştirilmedikçe ulusal kurtuluş gerçekleştirilemez. Olsa olsa emperyalist sistem içerisinde Kürdistan'daki sömürgeciliğin kendisini günün koşullarına uyarlaması sözkonusudur.

İkinci anlayış ise Kürdistan ülkesinin özgüllüğünü tarihsel olarak oluşmuş mevcut toplumsal koşullarını kavramamaktadı. Dört sömürgeci gücün ülkemizdeki siyasi, askeri, ve ekonomik ilhakını görememekte, ya da bunu gizleyerek hedefi başka yöne yönlendirmek amacındadır. İster bilinçli, ister bilinçsiz yapılsın, bu politik tutum, Kürdistan'da dört sömürgeci devletin sömürgeci egemenliğini gizleme, aklama ve gözden kaçırma mantıki sonucuna varır.

Kendi özgücüne dayanmak ilkesi esas alınmalıdır. Bağımsız politik hattan hiç bir taviz verilmemelidir. Bunun üzerine pazarlık dahi yapılmamalıdır. Bu esaslar üzerinde yürütülen doğru devrimci politakayla anti-sömürgeci mücadeleyi, anti-emperyalist mücadeleyle birleştirmek; Kürdistan'da sömürgeci zinciri kırmak emperyalist sistemin dışına çıkmaktır.

'Ezen ve ezilen ulus proletaryası hareketinin ortak birliği' adına, Kürdistan'da küçük veya ulusal burjuvazinin emperyalizmle uzlaşan, pragmatik çizgisini Kürdistan devriminin bağımsız gelişmesinin kaçınılmaz açmazı ve kaderi saymak "onu gözden düşürmek" en hafif deyimiyle bönlük değilse, burjuvaziye dolaylı yoldan hizmettir. Ulusal hareketin bazı yenilgi veya durağan anlarını teorileştirerek bunu "doyum noktası" ve "çıkmazı" olarak sergilemek devrime olan inançsızlık ve devrimin diyalektik gelişim seyrini görememektir. Gelinen noktada Türkiye ve Kürdistan devrim süreçlerinin gelişimi paralellik arzetmiyor, eş düzeyde gelişmiyor. Fiili olarak ayrı örgütlenmeler oluşmuş durumda. Farklı devrim sürecine 'ortak bir örgütlenme'yle müdahale etmenin koşulları kalmadı. Eğer Kürdistan devriminin bölgede sömürgecilere ve emperyalizme darbe vurma", emperyalist sistemin dışına çıkması isteniyorsa bu bizzat o ülkedeki ulusal kurtuluş mücadelesinin önderlik sorunu olduğu kavranmalıdır.

Siyasette ve savaşta taktiksel kural; düşman hedefi daraltma, netleştirme ve düşmanı kendi içinde bölmek, müttefiklerinden yalıtmaktır. Sömürgecilerin kendi iç çelişkilerini görememe, emperyalistlerle sömürgecileri aynılaştırma, yek vücut sayma, emperyalistlerle sömürgeciler arasındaki çelişki ve çatlaklardan devrim yararına yararlanmama mevcut imkanları değerlendirmemektir. Ülkemizdeki bu taktiksel kural son dönemde önem kazanmış, yaşama geçirmek için ustalık istemektedir. Bu taktiksel kural hayata geçirilirken stratejik hedef gözden kaçırılmamalı. Kendi özgücüne dayanmak ilkesi esas alınmalıdır. Bağımsız politik hattan hiç bir taviz verilmemelidir. Bunun üzerine pazarlık dahi yapılmamalıdır. Bu esaslar üzerinde yürütülen doğru devrimci politakayla anti-sömürgeci mücadeleyi, anti-emperyalist mücadeleyle birleştirmek; Kürdistan'da sömürgeci zinciri kırmak emperyalist sistemin dışına çıkmaktır.

Sadece siyasi yapıdaki değişiklikler, ayrı devlet olarak şekillenmesi, sözde bağımsızlık alması, ezilen halkların kendilerini yönettiği anlamına gelmiyor. Sömürgeciliğin bütün kökleriyle ekonomik temelinin yok edilmesi gerekir. Bunun için siyasi ve ekonomik bağımsızlığın kazanılması şarttır. Emperyalizmin ekonomik özü tekelciliktir. Ezilen halkların bağımsızlık mücadeleleri sonucu emperyalizm 'klasik' sömürgeciliği terketmek zorunda kalmış, bunun yerine ince, üstü örtülü, siyasi olarak sözde bağımsız yöntemlerle yeni sömürgeciliği, değişik bağımlılık türlerini geliştirmiştir. Bir çok eski 'klasik' sömürge, büyük fedakarlıklarla verilen mücadele, önderliklerin hataları, emperyalistlerin engellemeleriyle yeni sömürgeciliğe 'terfi' etmiştir. Hiç kuşkusuz eski durumlarına göre bu bir "iyileşmeyi" beraberinde getirdi. Ama sömürgeciliği ekonomik temelleriyle kurutamadı. Bu da yalnız biricik proletarya önderliği seçeneği ile, emperyalist sömürü ağının dışına çıkmak ve sosyalizm yolunu tutmasıyla gerçekleşebilir. ■

Mayıs 1992

TÜRKİYE SOL HAREKETİ

T.C. VE KUKM

M. KERİM

I- TC Yeniden Yapılanıyor

KUKM; geçmişten bu yana çeşitli evreler katederek -yükseliş ve iniş grafiği çizen- ama süreklilik arzeden gelişme kaydederek günümüzde belirgin bir yere varmıştır. Hem ulusal-bölgesel hem de uluslararası alanda gündemi işgal etmiş durumdadır. UKM -ya da genel tabirle Kürt Sorunu, epeyce süredir Türkiye'nin iç ve dış politikasının birincil sorunu olarak yerini almış, siyasal gelişmelerin merkezine oturmuştur. Öyleki, kısa veya uzun vadeli politikaların yön vericisi, belirleyicisi konumuna gelmiştir.

TC, iç politikasını oluştururken, KUKM'ni bertaraf etmeyi hedefleyen düzenlemelere gidiyor. Burjuva partileri, ilk elden, bu soruna yaklaşımlarıyla kamuoyuna kendilerini pazarlıyorlar. Seçim öncesi muhalefet, iktidarı soruna çare bulamamakla suçlarken, şimdiki muhalefette aynı suçlamayı gündeme getiriyor. Aslında "Kürt Sorunu"nda "partilerüstü mutabakat" sağlamalarına rağmen, kendi "muhalefetlerinden" ve iradelerinden bağımsız olarak UKM'nin iktidarın zayıf ve "yumuşak karnını" oluşturduğunu gayet iyi biliyorlar. DYP ve SHP koalisyonunun işbaşına gelmesinden itibaren, anamuhalefet olan ANAP, "Kürt Sorunu"nda iktidara açık çek veriyor. MÇP zaten koalisyona endekslenmiş durumda. RP'nin ve DSP'nin de "sağ"dan eleştirileri olmasına rağmen, sonuçta mutabakatta yerlerini alıyorlar. Tüm burjuva partileri, "Kürt Sorunu" karşısında adeta tek parti yönetimi gibi davranıyor. Yani, günümüzde burjuva muhalefet yoktur, gerçek muhalefet KUKM güçleridir.

Bu tek parti yönetimini temsil eden hükümetin en çok üzerinde durduğu, kafa yorduğu, neredeyse her gün toplanan Bakanlar Kurulu'nun acil konusunu Kürdistan'daki olaylar ve gelişmeler oluşturuyor. Temel doğrultusu MGK'da tayin edilen politikalar, meclise ve hükümete "tavsiye" ediliyor, noktasından virgülüne uygulamaya gecikmeksizin konuluyor. MGK, politikanın merkezileştiği ve tekrar oradan karar olarak uygulama alanına döndüğü bir üs vazifesi görüyor. Böylesi bir yapıya sahip kurulun, günümüz koşullarında hala sürüyor olmasının en büyük nedeni KUKM'nin varlığıdır. MGK, Kürdistan'da yürütülen özel savaşın beynidir.

Türk Silahlı Kuvvetleri, değişen dünya dengeleri ve SB'nin tehdit olmaktan çıkması ile "risk faktörüne" göre (bu bölgesel ve iç sorunlar demek oluyor), yeniden yapılanıyor. Asker sayısı az vurucu gücü yüksek modernizasyon çalışmaları tüm hızıyla devam ediyor. Bu modernizasyon, iç savaş ve bölgesel savaşlara müdahale edebilecek profesyonel askerliğe dayanıyor. Tabii burada öne çıkan risk faktörü "Kürt Sorunu" oluyor.

Polis, Özel-Tim, Çevik Kuvvet, MİT yeniden organize ediliyor. '89'dan bu yana her yıl daha da kitleselleşerek radikalleşen Serhildanlara karşı mücadele edebilecek yeni güvenlik birimleri kuruluyor.

Olağanüstü Hal Yasaları, Sansür-Sürgün Kararnameleri, Anti-Terör Yasası, Polis Yasası, Siyasi Partiler Kanunu, Anayasa, DGM'ler ve çıkarılması düşünülen kanunlar da UKM mutlaka hesaba katılmak zorunda kalınıyor. Hatta sırf bu nedenle yasalar oluşturuluyor.

Yerel Meclisler kurulabilmesine olanak sağlayan yasanın da amacı "Kürt Sorunu"nu hafifletmek olarak belirleniyor. Tabi bu tipten oluşumlar halkımızı aldatamıyor. Yerel Meclis'in başkanı Vali, diğer katılımcıları kaymakam, emniyet müdürü, yani Mülk-i Erkan, sonra da belediye, çeşitli esnaf, dernek ve oda temsilcileri oluşturuyor. TC, denetimi elden kaçırırım kaygısıyla yerel meclisleri de hilkat garibesine çeviriyor.

TC'in UKM'ne karşı iç politika ve idari düzenlemelerde yeni biçimler oluşturma çabasının yanısıra, dış politika alanında da komşularıyla ve emperyalist ülkelerle olan ilişkilerinde "Kürt Sorunu"nun ön plana çıkmasını engelleyemiyor. Kürdistan'ı aralarında paylaşan sömürgeci devletler, her ne kadar son tahlilde hep uzlaşmayla sonuçlandırsalar da, birbirleriyle olan farklı sorunları çözüme zorlamada koz olarak KUKM'ni kullanmaya çalışırlar. Suriye'nin TC ile Hatay ve su sorunu, İran'ın Orta-Asya(müslüman) cumhuriyetlerinde rekabeti, Irak'ın körfez savaşında keskinleşen düşmanlıkları vardır. Bu ülkelerle çıkan anlaşmazlıklar hep gelir "Kürt Sorunu"nda düğümlenir. Almanya; ABD ile (pek çok farklı etkenlerin yanısıra), TC'nin taşeronluğuna talip olma rekabetinden dolayı, uluslararası düzeyde ilişkilerini bozmaya kadar varan anlaşmazlıklara bahane olarak Newroz katliamını öne sürmektedir(temel neden farklı olsa da, "Kürt Sorunu"nun emperyalistlerarası ve TC ile çelişkilere yol açması, UKM'nin taktik düzeyde yararlanması gereken bir gelişmedir. Nasıl ki, TC, UKM karşısında, uluslararası ilişkiler geliştirerek, mücadele eden güçleri yalıtma taktiği güdüyorsa, bunun tersine UK güçleri de TC'yi politik arenada teşhir ve tecrit edecek çelişkilerden yararlanmalıdır.

www.serxwebun.org

Keza, Avrupa Parlamentosu veya AT ülkeleri ile ilişkilerde "Kürt Sorunu" baş konumlardadır. Newroz katliamında TC'nin en güçlü destekçisi ABD olmuştur. Körfez savaşında da ABD'nin kraldan daha kralcı yandaşı TC'dir. Yani ABD ile ilişkilerde çok daha fazla bağımlılığın içine girilmesinde KUKM'nin payı vardır. Orta-Asya'ya açılan kapı Kürdistan'dan geçmektedir. Gücünün büyük kısmını KUKM'nin bastırılmasına harcayan TC, yayılmacı emellerinin önünde Kürdistan sorununu engel olarak görmektedir.

II- Türkiye Sol Hareketinin Tavrı

Günümüz Türkiye Sol/Devrimci hareketlerinin bir kısmında ulusal sorunu kabul ve doğru değerlendirme anlayışları filizlenmektedir. Bunların içerisinde Komün, Barikat, Kurtuluş vb. çevrelerini gösterebiliriz. Bu olumlu bir gelişmedir. Fakat bir çoğu hala geçmiş tutumunu sürdürmekte, gerçeğe gözlerini kapamaya devam etmektedir. Ezen ulus Sol'unun, ezilen ulusun kurtuluş mücadelesine karşı geliştirdiği tavır konusunda uluslararası deneyimlere baktığımızda da aşağı-yukarı bu "tutucu" davranışı görebiliriz.

II. Enternasyonal oportünistlerinin emperyalistler arası paylaşım savaşlarında ve ulusal kurtuluş mücadeleleri karşısında kendi burjuvalarının yanında saf tutmaları, sömürgeleştirme hareketlerini "vahşi halkları uygarlaştırma" şeklinde görmeleri bilinen gerçeklerdir. II. Enternasyonalin bir çok dogmasına karşı çıkan Lenin, ulusal sorunda da doğru Marksist görüşü geliştirmiş, II. Enternasyonal geleneğinden kopuşu sağlamıştır. Bununla birlikte çeşitli faktörlerden dolayı egemen ulusların sosyalist(komünist) hareketlerinin egemen burjuva ideoloji ve politikasının etkisinden kurtulmaları kolay olmamaktadır. Buna bir çok örnek sayabiliriz. Fransız Komünist Partisi'nin Vietnam ve Cezayir karşısındaki tutumu, burjuva aydın demokratlar kadar olamamıştır, üstelik II. Dünya Savaşı'nda Nazi işgaline karşı militanca direniş savaşı vermesine karşın. İşin garibi, Fransız Komünist Partisi'nin siyasetine Sovyetler'in de uyum göstermesidir. Endenozya Komünist Partisi delegesi Se Maun, Hollanda Komünist Partisi'nin sömürge sorunu karşısındaki hareketsizliğinden yakınıyor ve Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'den daha fazla ilgi göstermelerini istiyordu.

E. Varga'nın 5. Kongre'de sunduğu, dünyadaki ekonomik duruma ilişkin raporu, bütünüyle Avrupa ve Amerika'ya ayrıldığından, Latin-Amerika ve Asya'lı delegelerin tepkisine yol açıyor ve Ho Chi Minh şöyle diyor: "Siz İngiliz, Fransız ve diğer partili yoldaşlar, devrimi gerçekleştirme olasılığı ve yollarını tartışırken ve gelecek savaş için planınızı hazırlarken bu olağanüstü stratejik noktayı (sömürgeler sorununu bn.) bütünüyle gözardı ediyorsunuz. Dikkat ediniz, tüm gücümle sizi uyarıyorum". (Paradigmanın İflası, Fikret Başkaya, s.75)

4. Kongre'de Safarov'un şu sözleri ulusal kurtuluş hareketleri karşısındaki tutumu açığa çıkarmaktadır: "Komünist Enternasyonal'in II. Kongre'sinde alınan kararlara karşın, emperyalist ülkelerin komünist partileri ulusal ve sömürge sorunlarına ilişkin son derece az iş yaptılar.... Daha kötüsü, komünizm bayrağı, proletarya enternasyonalizmine yabancı olan şovenist fikirlerin üstünü örtmek için kullanıldı". (Aynı eser, s.74.)

Buradan şu sonuç çıkıyor; Türkiye'de kendisine devrimci sosyalist diyen hareketlerin enternasyonalist olma ölçüleri KUKM karşısındaki tavırlarıyla değerlendirilmelidir.

TC değişen dünya dengelerinde kendisine yer ararken aynı zamanda oluşan konjonktüre göre uyarlamalara gitmekte, yeni biçimlenişinde KUKM'nin ezici "katkısı" olmaktadır. Fakat bu yapılanma, mücadelenin hızına ve halkımızın fiili kazanımlarına hiç bir zaman yetişememekte, dolayısıyla da çıkmaza girmektedir. "Ez sonra pasifize et" politikasının gündemde olduğu günümüzde, bu yönelimin iflas edeceği başından bellidir. KUKM, feodal-burjuva önderliği ve aşiretçi-feodal çizgileri fazlasıyla taşıyan dönemin (1900-40'lar) çok ötesinde, ulusal düzlemde ayağa kalkan topyekün halkın mücadelesine bürünmüştür. Bu nedenle de TC'nin en zayıf noktası burada düğümlenmektedir. Bu zayıf nokta Türkiye Sol hareketinin de hedefi olmalıdır.

Türk burjuvazisi Türkiye halk kitlelerini ideolojik ve siyasi görüşleri doğrultusunda yönlendiriyor, Türk şövenizmini körüklüyor. Peki işçi sınıfının eylemliliğini ve devrim güçlerini abartan çevreler, körüklenen ve "şahlanan" Türk şovenizmi karşısında barikat oluşturabiliyorlar mı? KUKM'ni fiilen destekleyen, şovenizme set çeken kampanyalar yürütülüyor mu?

Bugün Türkiye Sol/Devrimci hareketinin durumu ve objektif vb. koşullar, KUKM'ne en büyük katkıyı sağlayacak bir devrimci kalkışa imkan vermese de, Türkiye işçi-emekçi ve ezilen halk kesimlerinde devletin tüm medyalarını, kurumlarını kullanarak körüklediği şovenizm-ırkçılık faaliyetlerinin önüne geçilebilir. KUKM'nin günümüzde Türkiye Sol/Devrimci kesimlerinden beklediği en acil istem budur. Kürdistan devrimci-demokrat çevrelerinin yaptığı güçbirliği-işbirliği çağrıları da ağırlıklı olarak bu alanı kapsamaktadır.

Fakat görünen o ki, yapılan çağrılar karşılığını bulmuyor, aksine "güçbirliği yapalım derken kendi kimliğimizden oluruz" ya da "ulusal hareketin yörüngesine gireriz" gibi gerekçelerle reddediliyor. Burada red tavrından çok gerekçeleri vahimdir. Böylesi gerekçeleri savunmak için ise KUKM'ne "milliyetçilik" yaftası yapıştırılıyor. Halbuki, Kürdistan ve Türkiye Devrimci/Demokratik çevrelerinin yapacağı işbirliği, devletin bizzat körüklediği Kürt-Türk düşmanlığı, şovenizm dalgasına bir set oluşturacağı gibi, Kürdistan halkında -bu sessizlik ortamında kaçınılmaz olarak- uç vermeye başlayan "Kürdün Kürtten başka dostu yoktur" gibi yargıları da kıracaktır. Aslında bu yaklaşım, görüldüğü üzere milliyetçi anlayışların şekillenmesine de yol açıyor.

Türkiye sol hareketlerinden bazı çevreler Türkiye'yi dünya devriminin merkezine koymakta, 17 Ekim Devrimi ile Rusya'nın oynadığı rolü bu dönemde Türkiye'ye yüklemektedirler. Elbette bu bölgede Türkiye devrimi, kuşkusuz her devrimcinin istemi olmalıdır. Fakat dönem itibarıyla gerçeklerden koparak hayal dünyasında kendisini yitirmek, kendi kendini kandırmaktan başka bir şey kazandırmaz. Türk burjuvazisi Türkiye halk kitlelerini

ideolojik ve siyasi görüşleri doğrultusunda yönlendiriyor, Türk şövenizmini körüklüyor. Peki işçi sınıfının eylemliliğini ve devrim güçlerini abartan çevreler, körüklenen ve "şahlanan" Türk şovenizmi karşısında barikat oluşturabiliyorlar mı? KUKM'ni fiilen destekleyen, şovenizme set çeken kampanyalar yürütülüyor mu? Böyle bir çabanın olmadığı açık. Çıkarılan yayın organlarında, gündemin zorlanmasıyla da, bir-iki yazıyla bu görev geçiştirilemez. Fiiliyatla bütünleşmediği müddetçe de gerçek anlamda bir karşı koyuş anlamı taşımaz. Diğer ülkelerden örnek verirsek, Fransa'da 100 bin, İtalya'da 50 bin kişi yürüyerek, son günlerde Avrupa'da artan ırkçılığı protesto ettiler. "Irkçılığa Karşı Savaş ve Halklar Arasında Dostluk Hareketi" bu yürüyüşleri düzenledi. (27.01.1992-Milliyet) Bunlardan ders çıkarmak gerekmez mi? "Ulusal hareketin yörüngesine girmek" kaygısıyla hareket edildiği sürece, bu tipten eylemliliklere girişmek olanaksızdır.

Geliştirilen tavrın diğer ve daha da önemli bir yanı ise; KUKM'nin TC karşısında yalnız bırakıldığı görüntüsüdür. İster bilerek, ister bilmeyerek ya da sonuçları tam hesaplanmayarak yapılsın, ne yazık ki TC'nin hedeflerinden birisi de budur. Çünkü her politik insan da bilirki, savaşta taraflar, karşısındaki gücü yalnızlaştırmak için siyasi-pratik desteklerini bertaraf ederek manevra alanını daraltmak isterler. Sınırları daralmış, yalnızlaştırılmış "düşman" çok daha kolay altedilebilir. Bu tarafsızlaştırma politikasıdır. TC'nin bu konudaki çabaları biliniyor. Türkiye halkını Newroz öncesi şartlandıran ve giderek tarafsızlaştırdığı gibi arkasına alma şeklindeki planları, 92 Newroz katliamı sırası ve sonrasındaki "sessizlikten" de çıkarılabilir. Bu çabayı kıracak olan Türkiye ve Kürdistan devrimci-demokrat çevrelerinin biraraya gelerek yoğun bir faaliyete girişmeleriydi. Bırakalım bunu, neredeyse Türkiye Sol hareketinin bir kısmı kendi kendilerini "tarafsızlaştırma" konumuna düşmüştür.

Türkiye Sol/devrimci hareketi, KUKM'ne ne kendi anlayışını manüpüle etmeli ne de onun "yörüngesine" girmelidir. Bu iki uç tavrın kaynaklandığı temel yanlış görülmediği müddetçe, çarpık yaklaşımlar sürecektir. Konuya detaylı olarak girmek yerine yazının konusuyla sınırlı yanlarını vurgulamak yeterli olacaktır. Bir kere, Kürdistan devrimini Türkiye proleter hareketinin destekçisi-yedeği Kürdistan köylülüğüdür, ikisi bir "bütünün" Türkiye devriminin parçalarıdır. Öyleki, Kürdistan devrimi sadece "genel" demokrasi mücadelesinin bir varyantı olarak anlaşılıyor. Türkiye devrimi Misak-ı Milli sınırlar dahilinde düşünüldüğünden teori de ona göre şekillendiriliyor. Kürdistan'da gelişen mücadele bu teoriyi günden güne eritmeye devam ediyor. Bu erime, önce Kürt ulusu diye bir ulusun kabulü, sonra Kürdistan diye bir toprağın varlığının kabulüne geldi dayandı. Bu kez de "ulusal kurtuluş mücadelesi olsa olsa milliyetçi temellerde varolabilir, Türkiye'nin proleter hareketi olmaksızın Kürdistan devrimi burjuva bir bağımsızlıktan öteye gidemez" türünden önyargılı yaklaşımlar sergileniyor. Kürdistan proleter hareketi KUKM'nde yerini tam anlamıyla alacaktır, buna kuşku yoktur. Buradaki "teorik tutuculuk"da erimeye mahkumdur.

Kürdistan'da bugün PKK'nın ön planda olan konumu, onun radikal küçük-burjuva çizgisinden kaynaklanan ve milliyetçiliğe, dini gericiliğe verdiği prim, sömürgeci TC ile federasyon vb. oluşturulabileceğine dair açık kapı bırakan anlayışlarını eleştiri süzgecinden geçirmek doğru ve yerindedir. Ama şurası da gerçektir ki, Kürdistan devrimi proleter hareketimiz önderliğinde günümüzdeki aşamasında olsaydı bile, uusal yan yine ön planı olacaktı. Çünkü devrimin adı ve aşaması Ulusal Demokratik Devrim'dir. Ulusal Demokratik Devrim, 1) emperyalizmi, sömürgeciliği, işgali bütün kurumlarıyla yok edip ülkeden kovacak milli yan, 2) ülkede feodalizmi ve işbirlikçi kapitalizmi tasfiye eden demokratik yandan oluşur. Devrimin bu iki yönü içiçelik ve bütünlük oluşturur.

Her ülkenin devriminden o ülkenin devrimci sınıf ve güçleri sorumludur. Her ülkenin devrim dinamikleri, ruhsal özellikleri, toplumsal-sosyal-siyasal ilişkileri, üretici güçlerinin vardığı düzey farklı farklıdır. Türkiye ve Kürdistan'ın devrim dinamiklerine ayrı ayrı baktığımızda; Türkiye'de proletaryanın, devrimi omuzlayacak ve sonuca götürecek hem nitel hem nicel güç olduğunu görürüz. Köylülüğün burada yakıcı bir şekilde "toprak sorunu" yoktur. Küçük üreticilik haddinden fazla gelişkindir. Köylülüğün toprak sorunundan çok, varolan toprağını koruma, elde tutma, üretim sorunları, ürünlerini pazarlama yetersizliği, kooperatifçilik vb. sorunları vardır. Bu haliyle Türkiye köylülüğü bugün düzeni zorlayacak bir eylemlilikten uzaktır. Kürdistan'da ise, proletaryanın nicel azlığına oranla köylülük, çoğunluğa sahip olduğu gibi "toprak sorunu"da yakıcılık arzetmektedir. Topraksız ve yoksul köylülük burada, proleter sınıf ve hareketin önderliğinde, devrimin temel gücüdür.

Diğer yandan Kürdistan halkı sömürgeci baskı, inkar ve zulümden, geri ekonomik durumundan vb. kaynaklardan beslenen ruhsal şekillenmeye sahiptir. Dilini-kültürünü-tarihini geliştirme olanağı tanınmamış, ezen ulusun hegemonyasında kalmış, bu bakımlardan sürekli bir doyumsuzluk yaşamıştır. Türkiye'de bugün bu tipten sorunlar yoktur ve neredeyse yaşamamıştır bile. Siyasal olarak da, en azından burjuva siyasal yaşama doymuş bir ulus ile bunu hiç yaşamamış bir ulusun duyguları çok farklıdır. Keza, iki ülkenin ekonomik gelişmesi, üretici güçlerinin vardığı düzey arasında dağlar kadar fark vardır. Bu ve buna benzer farklılıklar iki ülke devriminin ayrı kulvarlarda seyretmesini objektif olarak getiriyor. Ve bu nedenledir ki, Türkiye Sol hareketinin Kürdistan'da oluşturmak istediği seksiyon vb. örgütlülükler, süreçte bağımsız birer Kürdistani hareket olmuşlardır.

Türkiye ve Kürdistan ayrı ülkeler olarak kabul görüp, iki ayrı ülkenin KP'lerinin (veya her sınıfa denk düşen örgütlülüklerinin) birbirinden bağımsız örgütlenebileceği anlayışı yer etmiş olsaydı, herhalde şimdiki çarpık anlayışların kaynağı kurutulmuş ve iki ülkenin devrimleri birbirlerine gönüllü ve eşit birliktelik temelinde daha da yakınlaşmış olurdu. Süreçte olacak olan da budur. Esas olarak kürdistan dvriminin proletarya önderlikli çizgiye oturması, Kürdistan komünistlerinin üzerindeki bir görev olmasına rağmen, Türkiye devrimci hareketi de doğru ve yerinde politikalarla bu sürece katkı sağlayabilir.

Toplarsak; TC hem yeni dünya dengelerine hem de KUKM'ne göre yeniden şekillenme çabaları yürütürken, emperyalist kapitalist sistemle elele mücadeleyi bastırmayı hedefliyor. UKM'nin yurt içi ve yurtdışı desteklerini bertaraf etmek için yoğun bir gayret sarfediyor. İçeride şovenizmi-ırkçılığı elden geldiğince körüklüyor. UKM güçleri bu noktada Türkiye Sol/devrimci hareketlerinden destek bekliyor, enternasyonalist görevlerin yerine getirilmesini istiyor. Bu ve benzeri görevler yerine getirildiği oranda Türkiye ve Kürdistan devrimleri ve devrimci güçleri birbirlerine yakınlaşacaktır. ■

11 Mayıs 1992

TÜM KÜRDİSTAN HALKININ DÖRT GÖZLE BEKLEDİĞİ SEÇİMLER GERÇEKLEŞTİ, DÜNYA KAMUOYU GÜNEY KÜRDİSTAN'DAKİ SEÇİMLERİ BÜYÜK İLGİYLE İZLEDİ.

Yêzdan HOVAG

Halkın söz sahibi olmadığı, her türlü özgürlüğün sınırlı olduğu, diktatörlerin iki dudağı arasında çıkan her şeyin kanun sayıldığı ülkelerde halkın seçme ve seçilme özgürlüğü yoktur. Bu ülkelerde halkın kendi temsilcilerini demokratik yollarda seçme hakkı ya tamamen gasp edilmiş, ya da yukarıda bir avuç halk düşmanı gücün zorla dayattığı adayların seçtirilmesini gündeme getirmiştir. Kürdistan gibi her şeyin sömürgecilerin tasarrufunda olduğu bir ülkede, bir çok şeyin gasp edilmesinin yanısıra kendi adına seçme ve seçilme özgürlüğü de gasp edilmiştir. Uluslararası ilişkilerde kendilerini demokrat veya sosyalist olarak lanse eden sömürgeci güçler, Kürt ulusunun özgürce kendi kaderini ve kendi politik çizgisini belirleme hakkından korkmuşlar, bu haktan öcü gibi kaçmışlardır. Eşit şartlarda halkın ve ulusun önüne çıkıp seçimlerle boylarının ölçüsünü almaktan korkan sömürgeci güçler ve hakim sınıflar sistematik olarak böl-yönet ve imha et politikasına başvurmuşlardır.

İran'lı mollalar, Arap ve Türk burjuvazisi bolca demokrasiden, haktan ve hukuktan sözediyorlar. Fakat insan haklarının zerresine dahi saygı göstermiyorlar. Örgütlenme hakkı gasp edilip emekçi sınıfların ezilen ulusların politika yapması yasaklanırken, halkın onların icazetiyle seçtiği temsilcilerin varlığına dahi tahammül edilmiyor, Türkiye geleneğinde olduğu gibi her on yılda bir onlar dahi devre dışı bırakılıyor. Bu durum karşısında emekçi sınıflara ve ezilen ulusa tek yol kalıyor; gizli örgütlenme. Halkı gizli örgüt kurmaya iten biricik şey burjuvazisinin ve sömürgecilerin şiddet ve baskıya dayanan politikasıdır, onların en ufak insani hakka dahi tahammül edemedikleri çağ dışı tutumlarıdır. Toplumda kendilerini açıkça ifade etmelerine müsaade edilmeyen güçler kendilerini daha değişik yollarda ifade etmeye çalışırlar. Eğer bugün Kürt halkı Kuzeybatı Kürdistan'da ve Türkiye'de kendi kimliğiyle seçimlere katılıp kendini ifade edemiyorsa bunun suçlusu Türk burjuvazisidir. Eğer bugün Doğu Kürdistan'da Kürt halkı kendi meşru varlığı için silah elde direniyorsa; bunun sorumlusu yıllardır İran halklarının kanını emen Fars sömürgecileridir. Şayet Kürt ulusu Güney Kürdistan'da tüm barışçıl yolları denemesine rağmen özgürce kendi yolunu belirleme hakkından uzun yıllar alıkonulmuşsa; bunun sorumlusu Arap sömürgecileridir. Şayet düşüncelerinden dolayı, evet yalnızca düşüncelerinden dolayı TC tarihi boyunca milyonlarca insan işkence tezgahında geçirilip kodeslere tıkılmışsa; bunun sorumlusu sömürgeci Türk burjuvazisinden başkası değildir.

Güney Kürdistan'da uzun yıllardır Arap sömürgeciliğinden çeken Kürt halkı ve orada yaşayan azınlık milliyetler, Körfez Savaşı'nın akabinde "Newroz Ayaklanması"yla Irak BAAS sömürgecilerinin fiili iktidarına son verdiler. Denetim uzun yıllardır Irak sömürgecilerine karşı özgürlük ve ulusal kurtuluş mücadelesi veren Kürdistan'lı güçlerin eline geçti. Kürdistani Cephe süratle yönetimi ele alan komiteler oluşturdu. Çok zor şartlar altında Kürdistan'ın yeniden imarı başlatıldı, sömürgecilerin onlarca yıldır gasp ettiği haklar "Newroz Devrimi" ile yeniden ele geçirildi. Güney Kürdistan'da başta Kürt ulusu olmak üzere, kurtarılmış alanlar içerisindeki azınlık milliyetlere mensup halklar tam bir nefes aldı. Açlığın, sefaletin ve salgın hastalıkların kol gezdiği korkunç ortama rağmen, Kürt ulusu bir parça da olsa yüzlerce yıllık özgürlük utkusuyla kucaklaştı, onun tadına vardı. Ağır bir sınavdan geçiliyordu, tüm dünyanın gözlerini Kürdistan'a çevirdiği bir ortamda Kürt ulusu özgürlük ve demokrasi ağacına su veriyordu. Kürdistan'ın ufak bir parçasında da olsa, Kürt ulusunun düşlediği demokratik ortamın nasıl bir ortam olduğunu; tüm dünyaya göstermek gerekiyordu. Ve nitekim fazla gecikmeden Ortadoğu'nun göbeğinde yıkıntı ve harabeler arasında tüm Ortadoğu halklarının düşlediği demokratik ortamın zemini belirlemeye başladı. Güney Kürdistan'da seçime gitme kararı alındı. Tüm Güney Kürdistan'da olmasa da kurtarılan bölgelerde seçimlere gidilmesi oldukça olumluydu. Kürt ulusu tüm Kürdistan çapında olmasa da kendi özgür iradesi ile ilk kez seçime gidecekti.

Ülkenin tümüyle bir yıkıma uğradığı, düzenli kütük ve kayıtların olmadığı, BAAS sömürgecilerinin korkunç bir tahribat yaratarak geri çekildiği bir ortamda halkı kısa sürede seçime götürmek kolay değildi. Bu tür zorlukların yanısıra Kürt ulusu kendi tarihinde ilk kez kendi özgür iradesi ile seçime gidecekti. Seçimler her ne kadar yalnızca Güney Kürdistan'da gerçekleşiyorduysa da dünyaya Kürt ulusunun istemini, politik çizgisini onun demokrasi sınavı karşısındaki olgunluğunu gösterecekti. Kürdistan'da ilk özgür seçim olmasından dolayı muhtemelen bazı eksiklik ve hatalarada düşülecekti. Fakat buna rağmen bu sınavdan en iyi şekliyle çıkılmalı, dünya milletlerine Kürt ulusunun olgunluk düzeyi gösterilmeliydi. Bunun içindir ki Kürdistan-i Cephe bağımsız hukukçulardan oluşan Kürdistan Yüksek Seçim Kurulu'nu oluşturdu. Bu kurula bağlı, keza yine bağımsız hukukçulardan oluşan Yerel Seçim Komiteleri kuruldu. Hazırlıkların belirlenen süre zarfında tamamlanamamasından dolayı seçim tarihi üç kez ertelendi. Uygun mürekkebin temin edilmesinden sonra seçimlerin 19 Mayıs 1992'de yapılmasına karar verildi.

Kürdistan'da 18 yaşını dolduran her kes oy kullanabilecekti, oy kullanan her kesin sol elinin işaret parmağının ucu günlerce çıkmayacak bir mürekkebe batırılacak ve böylelikle bir kişinin iki kez oy kullanmasının önüne geçilecekti. Oy kullanma işlemi saat 8'de başlayacak ulaşımdaki aksaklıklar gözönüne alınarak, gece saat 12'ye kadar sürecekti. Seçim bölgeleri dörde ayrılacak, Erbil'e 64 sandık, Süleymaniye'ye 56 sandık, Dıhok'a 42 sandık, Kerkük'e yalnızca 16 sandık kurulacaktı. Kerkük büyük bir il olduğu halde tümüyle henüz Peşmerge güçlerinin denetiminde olmadığı için, Kerkük'ün tüm yerleşim birimlerine sandık koymak mümkün değildi. Sömürgeci BAAS basını seçim öncesi düşmanca bir kampanya başlattı, yeniden işgal tehditleri savurdu, Mesut Barzani ve Celal Talabani gibi Kürt liderlerinin kellelerini

talep etti.

Kürdistan Yüksek Seçim Kurulu, Kürdistan Parlementosu'nda temsil edilecek partiler için Güney Kürdistan düzeyinde %7 barajını aşma şartını koydu. toplam 100 milletvekilinin seçilmesine karar verildi, ayrıca Asuri ve Türkmen azınlığının da seçimle oluşturulacak parlemento'da temsil edilebilmeleri için, Asurilere 5, Türkmenlere 10 kişilik kontenjan ayrıldı. Toplam milletvekili sayısı azınlıklara ayrılan 15 kişilik kontenjanla birlikte 115 kişi olarak belirlendi. Bu seçimle parlemento adaylarının belirlenmesinin yanısıra Cumhurbaşkanlığı seçimininde yapılması kararlaştırıldı.

Cumhurbaşkanlığı için Mesud Barzani, Celal Talabani, Dr. Mahmut Osman ve Şeyh Osman Abdulaziz aday gösterilirken, seçimlere Kürdistan Demokrat Partisi-Irak, Kürdistan Demokratik Halk Partisi, Kürt İslam Partisi, Irak Komünist Partisi-Kürdistan Örgütü tek tek örgütler olarak katılırken, Kürdistan Yurtseverler Birliği, Zehmetkêşan örgütü ile Kürt Sosyalist Partisi, Kürdistan Sosyalist Partisi ile ortak liste oluşturarak girdiler. Bunların dışında bağımsız insanların oluşturduğu Bağımsız Demokratlar Grubu'da seçimlere katıldı. Seçimler en son kararlaştırıldığı gibi 19 Mayıs 1992 tarihinde büyük bir çoşkuyla yapıldı. Sabah saat 8'den gece saat 12'ye kadar oy kullanımı devam etti. Tek tek sandıklardaki oy sayım dökümü aynı gece yapılıp bitirildi. Ancak tüm oyların merkezi olarak hesaplanması üç günü aldı. Seçimleri yurtdışında gözlemci olarak gelen Almanya, Amerika, Avusturya, Fransa, İngiltere, İtalya ve İsviçre parlementosuna mensup milletvekilleri büyük bir dikkatle izlediler. Türkiye'den HEP kökenli bir milletvekili grubu seçim günü Güney Kürdistan'da hazır bulundu. Yüzlerce yabancı basın mensubunun izlediği seçimler şu oy dağılımı ile sonuçlandı:

Yapılan seçimler sonucu Cumhurbaşkanlığı için adaylığını koyan hiç bir aday %50'yi aşan bir düzeye ulaşamadı. Seçime katılan parti ve listelerden yalnızca iki tanesi %7 barajını aşabildi. Böylelikle 100 milletvekili sandalyesi KDP-I ve KYB-Zehmetkêşan arasında bölüşülecek. Asurilere ayrılan 5 kişilik kontenjanın yeri doldurulurken, Kerkük'te Saddam'cı güçlerin engeliyle karşılaşan Türkmenler kendilerine ayrılan 10 kişilik kontenjanın adaylarını seçimle belirleyemediler. Bu

CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ

Geçerli Oy Sayısı: 970 000

Cumhurbaşkanlığı Adayı	Aldığı Oy Toplamı	Aldığı Oy Oranı
Mesud Barzanî	466 819	% 48.13
Celal Talabanî	441 057	% 45.47
Şeyh Osman Abdulaziz	38 865	% 4
Dr. Mahmut Osman	23 309	% 2.40

PARLEMENTO SEÇİMİ:

Seçime Katılan Parti ve Listeler	Aldığı Toplam Oy	Aldığı Oy Oranı
Kürdistan Demokrat Partisi - Irak	437. 876	% 45.27
Kürdistan Yurseverler Birliği - Zehmetkêşan	423. 833	% 43.81
Kürt İslam Partisi	49. 108	% 5.07
Kürt Sosyalist Partisi- Kürdistan Sosyalist Partisi	24. 882	% 2.57
Irak Komünist Partisi- Kürdistan Örgütü	21. 123	% 2.18
Kürdistan Demokratik Halk Partisi	9. 903	% 1.02
Bağımsız Demokratlar Grubu	507	% 0.05

www.arsivakfi.org

bölgede yaşayan halkın % 40'ı kendi adaylarını belirlemek için sandık başına gidemedi, çünkü bölge henüz tamamıyla Arap sömürgecilerinden temizlenmiş değil. İlk fırsatta burada yaşayan halka da kendi özgür iradeleriyle parlemento temsilcilerini seçme imkanı yaratılacak, Cumhurbaşkanlığı içinde en fazla oyu alan iki aday arasında en kısa bir zamanda yeniden seçime gidilecek.

Seçimler Kürdistan'da yapılan ilk özgür seçimler olmasına rağmen büyük bir olgunluk içerisinde geçti. Türk, Arap ve Fars sömürgecilerin propaganda ettikleri gibi "Kürtler birbirlerini yemediler". Seçime tamamıyla bir kardeşlik havası hakim oldu. Herkes Kürdistan'ın geleceğine daha da umutla bakar oldu. Bu seçimler de gösterdi ki Kürdistan halkı Ortadoğu'da demokrasiye en yatkın ve alışık halktır. Kürdistan'da ırkçılığın, kökten-dinciliğin ve diktatörlüğün taban tutturması mümkün değildir. Kürt halkı neyi istediğini çok iyi bilmektedir. Seçimlerde özgürlükçü ve demokratik eğilimlerin güçlü çıkması Ortadoğu'daki kökten-dinci hareketi hüsrana uğratmıştır. İran'lı mollalarda dahil olmak üzere tüm fanatik gruplar büyük bir yanılgı içerisine düşmüşlerdir. Güney Kürdistan halkı özgürce Kürt ulusunun kendi kaderini tayin ve Kürdistan'ın birleştirilmesi konusundaki tavrını da açık ve net olarak koymuştur. Güney Kürdistan düzeyinde %7'lik bir baraj tartışılabilecek bir durumdur. Ama genel olarak kürt ulusu Güney'de seçim sınavını da örnek bir şekilde başarıyla vermiştir. Özgürlük ortamında seçim hakkını tadan Kürt ulusu bundan böyle bu hakkını daha da kararlıca savunacaktır. Yakın gelecekte bu hak yalnızca Güney Kürdistan'la sınırlı kalmayıp tüm Kürdistan sathında Kürt ulusunun dört elle sarıldığı bir hak olacaktır. Tarihi gelişmeler de gösteriyorki; tarih tekerleği Kürt ulusunun lehine dönmektedir sömürgecilerin değil.

Güney Kürdistan'da gerçekleşen seçimlerin gelişimini, etkilerini ve sonuçlarını şu noktalarla özetlemek mümkün:

1)Arap sömürgecilerinin tüm propagandalarına rağmen seçim engellenememiştir, Irak sömürgecilerinin tehdit ve baskıları bu saatten sonra para etmemiştir.

2)Seçimler demokratik bir tarzda ilk olmasına rağmen büyük bir olgunluk içerisinde gerçekleşmiştir.

3)Tüm seçim dönemi boyunca bir bütün olarak Kürt ulusunun kalbi güneyde atmış Kürt halkı büyük bir heyecan içerisinde yaşadığı tüm alanlarda seçim sonuçlarını beklemiştir.

4)Seçimlerde özgürlükçü demokratik eğilimler güçlü çıkmış bazı çevrelerin bekledikleri gibi kökten-dinci hareket yeterli başarıyı gösterememiştir.

5)Türk burjuvazisi esasta istemesine rağmen dünyadaki şartlar ve kendi içerisindeki özgün durumdan dolayı seçimlere müdahale edememiştir.

6)Seçimler uluslararası arenada Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketine büyük bir prestij sağlamıştır.

7)Kürdistan'da var olan milli azınlıklara parlementoda kontenjan ayrılması, Kürdistan'daki milli azınlıklar arasında sevinç yaratmış, yıllardır Ortadoğu'da Türk, Fars ve Arap sömürgecilerinin halklar arasına ektikleri nifak tohumlarının nasıl yok edilebileceği konusunda tüm Ortadoğu halklarına önemli bir ip ucu verilmiştir. Önümüzdeki yıllarda Ortadoğu halkları bu örnek tutumundan hareketle yakınlaşmak ve kaynaşmak için daha büyük bir çaba içerisine gireceklerdir. Tüm dünyada milliyetçi gerici dalganın bir kasırga gibi estiği günümüzde, Kürt halkının eskiden olduğu gibi şimdi de milli azınlıkların hakkına saygılı davranması şeklindeki tutumu Ortadoğu'da örnek alınması gereken ulvi bir tutumdur. ■

Mayıs-1992

GOTİMÊ PÊŞİYA

○ Merîyê mezin derewên mezin dikin
○ Kesek bi derewan ne mıriye
○ Comêl çol fereye derew bê pereye hetta kanî bavêje
○ Me hetta aqlê xwe nas kir emrê xellaskir

○ Dîk derketîye ser minarê çaavên wî li sergo maye
○ Kar bi deremê rumet bu lîtirê tê terazuyê
○ Şivanê bê duajobe, duajoyê wî gure
○ Şaş şaş bibe kor dibe
○ Şerm ji bê şerma tê stendin
○ Şevê taarî, dengê nas nekî, derî lê ve mekî

○ Sereta li bo şerme mekin
○ Keda destê meriyan, ji şekirê mir û axan şêrîntire
○ Şêr şêre, çi jine çi mêre
○ Kes nabê dewê min tîrşe
○ Kewa deng xweş dahfika neçîrvanaye
○ Şêx balavabe, mirud mal ava dibe

ATASÖZLERİ

○ Büyük adam büyük yalanlar söyler
○ Kimse yalanla ölmemiş
○ Çöl (Dünya) geniştir yalan beleştir atabildiğin kadar at
○ Aklımızı tanıyıncaya kadar ömrümüzü tükettik
○ Horoz minareye çıkmış gözü çöplükte kalmış
○ Kar gramla, itibar batmanla tartılır
○ Artçısı olmayan çobanın artçısı kurttur
○ Şaşı şaşırırsa kör olur
○ Hayalı olmak hayasızlardan öğrenilir
○ Karanlık gecelerde tanımadığın sese kapı açma
○ Utanmazlara nasihat yapmayın
○ İnsanın elinin emeği bey ve ağaların şekerinden tatlıdır
○ Aslan aslandır, ha kadın ha erkek
○ Kimse ayranım ekşidir demez
○ Sesi güzel keklik avcıların tuzağıdır
○ Şeyh yüksek maneviyat sahibiyse murit ihya olur

Şeref Menda

Halil İbrahim Akyol
Avrupa'nın bir çok ülkesinde

"TÜRKİYE SOL HAREKETİ VE KÜRDİSTAN DEVRİMİ"

adlı tartışma toplantılarına devam ediyor.

Serhat NEÇİRVAN
(Newroz Ateşi Paris Muhabiri)

Halil İbrahim Akyol, Fransa'da yurtseverler tarafından kurulan HEVRA-KOM adlı dernek tarafından 17 Mayıs Paris'te 24 Mayıs Touluse'de verilen seminerler için Paris'e davet edildi. Akyol vermiş olduğu seminerde kısaca Kürdistan tarihine ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketlerine (KUKH) değinerek bir giriş yaptı. Giriş bölümünde Medlerden başlayarak Cumhuriyet dönemine kadar olan olaylara yer verdi. Özellikle Kasr-ı Şirin antlaşmasına ve ondan sonra başlayan Kürt ayaklanmaları olan Bedirxan Yezdan Sêr ve Rewanduz İhtilaline değindi. Bu ayaklanmalara ilişkin olarak yenilgilerin iç ve dış nedenlerine dikkat çekti. Cumhuriyetin kuruluş ve sonrası döneminde Kemalist politikalara değinirken kemalistlerin Kürt halkına karşı ikiyüzlü davrandığını biryandan kendilerini Türk ve Kürt halklarının önderi ve haklarının savunucusu pozisyonuna büründürürken diğer yandan Kürdistan halkının ulusal demokratik istemlerini boğmak için giriştiği Koçgiri ve 1938 ile biten katliamlar sürecine dikkat çekti. Akyol seminerinin I. Bölümünde Türkiye sol hareketinin tarihsel evrimine yer verdi; tarihsel olarak konuya yaklaşım gösterirken Mustafa Suphi'den başlayarak günümüze kadar gelen resmi ideolojinin etkilerine değindi. M. Suphi ve arkadaşlarının Kemalizme ve mimarına güvenerek ve onların kanallarıyla Türkiye'ye gelmelerinin bir tesadüf olmadığını, aksine Kemalizm'in etkisinde kaldıklarını ifade etti.

Akyol, konuşmalarında M. Kemal'in ırkçı-şoven, sömürgeci bir kimliğe sahip olduğunu ve anti-emperyalist demokrat olmadığını bu yönde oluşturulan "mitoloji"ye parmak bastı. TKP'nin tarihi boyunca Kürt halkına karşı suç işlediğini, Kemalistlerle Kürt hareketi bazında aynı paydaları paylaştığını ortaya koymaya çalıştı. Ayrıca SSCB'nin Kürt halkına ve KUKM'sine karşı olumsuz bir noktada durduğunu TKP'nin sosyal-şoven tavrını benimsediğini de belirtti.

Yine seminerinin 1. Bölümünde 1968 ile başlayan süreci irdeledi. Bu bölümde ise THKP-C ve THKO'nun geniş oranda Kemalizmin etkisi altında olduğunu, Kürdistan sorununda bir perspektiflerinin olmadığını, "Bağımsız Türkiye" sloganları ile Kürdistan sorununu göremediklerini ortaya koymaya çalıştı. Ayrıca Mahir Çayan'ın M. Kemal ile ilgili "Küçük burjuvazinin en radikal kesiminin temsilcisi olduğu" yönündeki bir perspektifinin Kürdistan sorununda sağlıklı bir tahlile götüremeyeceğini belirterek eleştirilerini yoğunlaştırdı. Bu iki çevrenin 1961 anayasası ordu-devlet sorunundaki yanlış tutumlarınında bir eleştirisini yaptı. Kaypakkaya ile ilgili olarak onu diğerlerinden farklı olarak ele almak gerektiğini ve o'nun Kürtlerin bir ulus, Kürt ayaklanmalarına olumlu yaklaşımı, Kemalizmle ilgili tavrı ve uluslararası sosyalizm sorunlarında yaklaşımı döneme ilişkin olarak olumlu bir pozisyonda bulunduğunu belirtti.

Fakat Kürdistan sorununu bir pazar sorunu, ve bundan hareketle bir iç sorun olarak koyması; Kürdistan'ın parçalanmasını bir tarihsel haksızlık ve Kürdistan komünistlerinin bağımsız örgütlenmesine karşı çıkması, ya da tek partiye empoze edilmesi İbrahim'in negatif yanları olduğunu konuşmasında ortaya koymaya çalıştı.

Akyol, yine konuşmasında Kaypakkaya geleneğinden gelen arkadaşların onun çok gerisine düştüklerini, hatta Kaypakkaya'da Kürt hareketenin ileri boyutlara varması bağlamında bağımsız örgütlenme yolunun açık olduğunu ifade etti.

Akyol konuşmasının diğer bölümünde; Kürdistan'daki yapıya değinerek, "Bağımsız Türkiye" şiarları ile Kürdistan gerçeğini gözden kaçırmaya, küllenmeye çalıştıklarını ifade etti. Ayrıca, birlik ve bağımsız örgütlenme noktasında Türkiye Sol Hareketi'nin tam bir çıkmaz içinde olduğunu, bu konuda Marksizmin özüne değil, lafzına takılıp kaldıklarını belirterek geniş bir izahata girişti. Bu bağlamda bağımsız örgütlenmenin KUKM ve sosyalizm için zorunlu olduğunu, kendi örgütlenmesi olmayan bir halk ile birliğin gerçekleşmeyeceğini, ancak ve ancak integrasyon, asimilasyon ve o halkın iradesi dışında empoze edilmiş/dayatılmış bir "birlik"ten bahsedilebileceğini konuşmasına ekledi.

Akyol, konuşmasının son bölümünde Türkiye Sol Hareketi'nin son dönemlerde Kürdistan ile ilgili girişmiş olduğu atraksiyonlara dikkati çekti. Bu hareketlerin Kürdistan politikası Kürdistan gerçeği altında tuz-buz oldu. Kürdistan'da gelişen ulusal kurtuluş potansiyeline Türkiye'deki geri yapıya bağlamanın gericilik olduğunu özellikle vurguladı. Akyol konuşmasında Türkiye'li güçleri Türkiye işçi sınıfının mevcut durumu ile oynayabileceği misyonları birbirine karıştırdığını ve bu konuda klasiklere başvurdu. Ayrıca seksiyon örgütlenmesi ve Kürdistan komitelerinin Türkiye Sol Hareketi'nin son çırpınışları olduğunu da konuşmasına ekledi.

Akyol konuşmasını tüm Kürdistanlıların bağımsız. birleşik, demokratik ve sosyalist Kürdistan'ı savunan sosyalistlerin saflarında birleşmeye çağırarak bitirdi. ■

"KÖRFEZ KRİZİ VE DEVRİMCİ OLANAKLAR"

A. Rıza GÖKŞEN

"Türkiye" ülkesi KEMALİSTAN'dır. İdeolojisi Kemalizm'dir. Kemalizm de Türkiye'de hem iktidar hem MUHALEFET'tir. Hatta hatta üstüne üstlük birde SOSYALİZMİN BAŞLANGICI'dır(!) Kendine sosyalist payesi biçen çoğu siyasi yoğunluklar KEMALİSTAN'ın yılmaz savunucuları olmaktan gurur duyarlar. Kemalistan'ın kendisi ilhakçı, işgalci milletler hapishanesi bir coğrafik çizimdir. Ulusların bağımsızlık savaşı bu haritayı tarihin çöplüğüne atacaktır.

Kemalistan (Türkiye-Misak-ı Milli) ile hayalini zenginleştiren zihniyetin dünyaya yorumlayışlarını görmeye çalışalım. ÜLKE tanımının devrimin mihenk taşı olduğunu kavrayamayan insanların başlarına ne işler açtığını görmeye çalışalım;

"Türkiye" ne Türk ulusunun, ne Kürt ulusunun ne de Arap ve ermeni uluslarının tek başına öz ülkesi değildir. O yalnızca bu ulusları ve daha birçok azınlık milliyetlerin serbest iradelerine dayalı birliğini inkar eden, ZORLA birarada olmalarına emperyalist, ulusal düşmanlıkların had safhada olduğu coğrafik bir çizimdir. Türkiye deyince Kemalist bir DEVLET anlamak gerekir. Devlet ise; Egemen sınıfların baskı aracı, onun siyasal örgütüdür. Devlet demek, ülke demek değildir. Ülke tarihsel bir kavramdır. Bugün dünyada 172 devlet var fakat ülkeleri bu sayısal kalıplara koyamayız. Henüz ülke bağımsızlığını elde edememiş yığınla sömürge uluslar var. Veya bunun aksine Arap ulusunda olduğu gibi bir tek ülke toprakları üzerinde 23 tane uydu devletler de kurulmuş olabilir. Aynı şey Birmanya'da da bir dönem yaşandı. Birmanya bir zamanlar beş devletli tek ülke idi. Devlet ile ülkeyi bir ve aynı şey görmek yanlıştır. Bu hata giderek insanı şuraya götürür. Devleti olan halklar ancak devrim yapabilir. Devleti olmayanın devrimi olmaz. Bu büyük devlet şovenizminden başka birşey değildir. Kürt ulusunun, kendini dünya hukukunda ispatlayan bir devleti, bayrağı, ülkesi yoktur. Öyleyse devrimi de yoktur denebilir mi? Hayır, Kürt ulusunun ülkesi Kürdistan'dır emperyalistlerce sınırları gölgelenmiş Kürt ulusu da dünya hukukunca ulusal kimliğinden yoksun görünmektedir. Ama Kürt ulusunun bu emperyalistlere karşı bir bağımsızlık devrimi, bir de Kürdistan'da işçi sınıfının egemenliği devrimi vardır. Bu devrimini gerçekleştirecek öncü kadroları da partileşme sürecini yaşamaktadırlar. Kürt ulusunu, halkını, ulusal savaşımını Kürdistan ülkesinden ayrı düşünmek, emperyalist düşünceye hizmet etmektir.

Hiçbir aklıbaşında insan ZORA dayalı birliği kendine ESAS almaz. Veya bir başka deyişle hiçbir aklı başında insan ZORA dayalı bölünmüşlükleri de kendine ESAS almaz. Kürdistan emperyalistlerce parçalanmış, bölünmüş, paylaşılmış, yok sayılmıştır. Nasıl ki ona bu YOK sayılması "objektif olarak yokluğu bugün için doğru olsa da bile" gerçekten yok olması demek değilse, aynı şekilde, onun birçok parçaya ayrılmışlığı da birden çok ÜLKE, birden çok KÜRDİSTAN var anlamına da gelmez. Ve giderek bu parçacılık, bu cepcilik, bu şubecilik birden çok siyasal örgütlülük ve onun üst biçimi olan birden çok DEVLETÇİLİĞİ meşru görmek yanlıştır. Bu hal Araplarda zaten var. Tek ülkede 23 devlet. Bunların herbirinin tek tek sosyalist devlet statüsüne kavuşmuş olmaları bile hiçbirşeyi değiştirmez. Ülke gerçeği bir ve tektir. Ve tek ülkede tek devrim geçerlidir. Bunu işçi sınıfına empoze etmeliyiz. Tek ülkede tek devrimi de gerçekleştirecek tek PARTİ örgütlenmesi geçerlidir. BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİNİZ!,,

"TÜRKİYE" lafzının özünü anlayamayan ve kendine "TÜRKİYE" adını uygun görenlere şunu anlatmaya çalışıyoruz. Türkiye ulusu diye bir ulus yoktur. Türkiye işçi sınıfı hareketi diye bir hareket de yoktur. Bunun ispatı ve inkarı yine sözcüğün kendi içerisindedir.

Türkiye ülkesi KEMALİSTANDIR. İdeolojisi Kemalizm'dir. Kemalizm de Türkiye'de hem iktidar hem MUHALEFET'tir. Hatta hatta üstüne üstlük birde SOSYALİZMİN BAŞLANGICI'dır. Kendine sosyalist payesi biçen çoğu siyasi yoğunluklar KEMALİSTAN'ın yılmaz savunucuları olmaktan gurur duyarlar. Kemalistan'ın kendisi ilhakçı, işgalci milletler hapishanesi bir coğrafik çizimdir. Ulusların bağımsızlık savaşı bu haritayı tarihin çöplüğüne atacaktır. O zaman "Türkiye" savunucuları nerede olurlar bunu şimdilerde görebiliyoruz.

"...Kürt devrimcileri özellikle son on yılda Ortadoğu'daki gelişmelere yakın bir ilgi gösterdiler. Aynı şeyi Türkiye devrimci hareketi için söylemek olanaklı değil." (Körfez Krizi ve Devrimci olanaklar H. FIRAT Sayfa 21) Bu anlatımla Kürt devrimcileri, "Türkiye devrimci hareketi"nden ayrı düşünülmüştür. "Türkiye devrimini Misak-ı Milli sınırlarından öteye düşünmediğimizi iddia etmek kendimize haksızlık etmek olur." (adı geçen eser aynı sayfa) H.FIRAT arkadaş bir devrim düşünüyor, onun bu devrimi misakı-milli ile sınırlanamazmış, onun ötelerinde de bir yerlere kadar gidecekmiş. Bu sınır

www.kurdishvakuru.org

Ortadoğu'nun nerelerine kadar devam eder Allah bilir. Peki bu yakası ne alemde onu görelim. O da şu; "Uluslararası sermaye cephesini TÜRKİYE'den yarmak, amacında ve çabasında olan bizler de bu gerçeği hesaba katmalı,.... "Aynı eser sayfa 21 (altını biz çizdik) Sayın H. Fırat hem TÜRKİYE (siz bunu artık Kemalistan olarak algılayın) devrimci hareketinin amaç ve çabasındadır, hem de KÜRDİSTAN devriminin de düşünüyor bu arada. Aynı eserin 22. sayfasında da "Şunu da ekleyelim ki, TÜRKİYE devriminde Kürt ulusunun tuttuğu özel ve önemli yer, TÜRKİYE devrimi ile KÜRDİSTAN devrimi arasındaki güçlü ve koparılmaz bağlar, DEVRİMİMİZİN sınırlarını ve sorunlarını bir bakıma kendiliğinden Misak-ı Milli sınırları dışına TAŞIRIYOR, İRAN, IRAK ve SURİYE'deki devrimci süreçlere bağlıyor." Aslında H.Fırat kardeşimiz buraya KIBRIS, BULGARİSTAN ve YUNANİSTAN'ı da ekleyecekti ki harita olmuşken tam olsun. DEVRİMİMİZ derken birinci çoğul şahıstan yani "BİZ" den sözediyor. Biz bu kadar çok uluslu bir partileşmeyi "KEMALİSTAN"da illeki yapacağız. Ne büyük bir ideal değil mi?... Vatan ve milletimize hayırlı ve uğurlu olsun. (amin) Biz büyük bir milletin evlatlarıyız ya, hazır "düşünüyor"ken şöyle elimizin hayrına birkaç ülkenin devrimini yapsak "milli dar, görüşlülükten" uzak ENTERNASYONALİST bir tavır koysak çok mudur ki!...

"Geçmiş sosyalist pratiklere tahrip edici düzeyde bulaşmış milliyetçi eğilim ve tutumlara karşı kesin bir mücadele içinde olmalıyız" (a.g.e. sayfa 22. H.Fırat) Bu sözün muhatabı kimdir bilemiyoruz ama, her kimleri kastediyorsa yazık ediyor. Çünkü kendisi bir KEMALİSTANCI'dır. Tüm Kemalistancılar da şovenistir, şoven birinin milliyetçileri eleştirmeye kalkması yersizdir. Türk devrimcileri içerisinde sosyalist olanı da var milliyetçi olanı da var. Bunları biribirlerinden ayıran tek kıstas "Misak-ı Milli"yi esas ve temel alıp almamaktır. Sayın Fırat çok net olarak kendisini belirtmiş "Devrimimizin yalnız güçlüklerine ve olanaklarına değil, KAZANÇLARINA ve KAYIPLARINA da TÜRKİYE SINIRLARINI AŞAN bir perspektifle bakabilmeliyiz" (a.g.e. s.22 altını biz çizdik.) Bir ilhakçı, bir işgalci önce kendi sınırlarını garanti altına alır, ondan sonra yayılmacılığına yer arar. Bay FIRAT'ta önce KEMALİSTANI kendine esas ve temel alıyor sonra da kazanç ve kayıp hesaplarını perspektif olarak sınır ötelerinde aramaya başlıyor. Bunun da adını devrimcilik koyuyor. Kim inanır ki?... Sınır içinde perspektifleriniz ne ise sınır dışında da odur bunu .da sizden değil ağababanızdan öğrendik siz geç bile kaldınız. "Kıbrıs'a da özgürlük götürmediniz mi? Hatay'ı da ANAVATANA kavuşturmadınız mı?" Batı Trakya Türklerini de sabah akşam kurtarma hesaplarını yapmıyor musunuz?

Sizin talihsizliğiniz "KEMALİSTAN"ı peşin peşin ve hiçbir tarihsel ve iktisadi araştırma yapmaksızın ESAS almanın ve çok çok sonradan da KÜRDİSTAN'I keşfetmiş olmanızdır. Yoksa siz ne Kürt ulusal hareketinin savunucusu ne de Türk ulusal demokratik devriminin neferisiniz. Önünüzde bir çizili harita duruyor siz o'nun mağdurlarısınız. Bunu aşabilseniz kendi gerçek işçi sınıfınızı bir bulabilseniz eminim ki çok daha rahat ve iyi şeyler söyleyebilirsiniz. Sizin bu broşürde söylediklerinizde ne ilk ne de tektir; siz en sonuncusunuz vede yalnız değilsiniz. Tüm "Türkiye"cilerle elelesiniz. Bakın sizinle aynı şeyleri ve sizden çok önce söyleyen ve gözlerinize bu gözlüğü takan birini söyleyelim.

"Kürt illeri (Kürdistan halkı demeye dili varmıyor) açısından beklenen, işçilerin tam bir katılımının yanısıra yaygın kitlesel desteklerdi. (....)

....Kürt yoksul köylü kitlesinin, şehirli Kürt kitlelerinin çağrısına, TÜRKİYE (a.b.çizdik) işçi sınıfının cevap vermesiydi.(...) Bu bakımdan Kürt halk kitlelerinden beklenen kendi çağrısına cevap veren "TÜRKİYE" işçi sınıfının bu büyük eylemine çoşkuyla katılmaktı." (M. Bedri GÜLTEKİN Teori 14. Şubat 1991, sayfa.26.) Bu bayımız da Kürt yoksul köylü kitlelerini ve şehirli Kürt kitlelerini ülkesi KÜRDİSTAN'DAN soyutluyor bazen "iller" düzeyine indiriyor, bazen de ütopik, bir bilinmezde konuşlandırıyor. Kendisi TÜRKİYE'cidir ya bu yüzden orda işçi sınıfı varmış beyimizin arkasında saf tutmuş ve adı da TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI olmuş. Ne güzel değil mi? Bu mantığı geriye yürütürsek karşınıza şu çıkar. "M.Bedri GÜLTEKİN KÜRDİSTAN devriminin savunucusudur. Kürdistan işçi sınıfı ayaktadır. KÜRDİSTAN işçi sınıfının bu çağrısına TÜRK yoksul köylü ve şehirli kitleleri 3 Ocakta cevap verdi." olacaktı. Ama burada bir öğe eksikliği var. TÜRKİYE? bunu nereye koyacağız. Bunun cevabını siz bulabilirsiniz sanırım.

"TÜRKİYE" hem Kürt ulusunun devrimcileri ve hem de Türk ulusunun devrimcileri tarafından lanetlenmelidir. Her iki ulusun, ulusal devrimci ufkunu kara bir perde gibi gölgeleyen şoven, ilhakçı, işgalci bir tanımdır. Bu "TÜRKİYE" tezini meşru göstermeye kimsenin hakkı yoktur. O sadece M.Kemal A....türk'e özgü şoven bir tanımdır. Eğer, siyasi bir yoğunluk olarak politik arenaya katılmak niyetindeyseniz sakın ola ki kendinize "TÜRKİYE" adını yakıştırmayın. O zaman Türkiye Kömür İşletmeleri (Partisi), Türkiye Ziraat Bankası(Partisi) türünden birşey olursunuz. Yetmiş yıldan beri varolan Komünist, ihtilalci, devrimci, ulusal halk, öncü birleşik v.s. partilerimizin hepsi de bu konumdadır, görüyorsunuz.

Ülke gerçeğini doğru olarak tanımlamamış olması nedeniyle birçok ve pekçok türden önemli hatalara meydan vermektedir. Bunun bir örneği de şudur: Ülke ile devleti bir ve aynı şey manasına kullanabilen pek çok kişi, bugünkü uluslararası devletler hukukunda kimlik edinen devletlerin biri, bu hakkını kaybedince onu hemencecik SÖMÜRGE statüsünde görme yanlışına düşmektedir. Veya bir devlet, bir diğer devlet tarafından işgal edilmişse, işgalci devlet derhal sömürgeci olarak tanımlanmaktadır. Bu da yanlıştır. Irak bir ÜLKE değildir. Kuveyt de bir ülke değildir. Suriye, Yemen, Suudi Arabistan da dahil toplam 23 Arap halkının yaşamakta olduğu devletin hiçbirisi zannedildiği gibi birer ülke değildirler. Arap ulusunun gerçek ve tek ÜLKESİ ARABİSTAN'dır. Ancak bu tek ülke üzerinde emperyalistlerin zorunlu dayatmaları neticesinde 23 ayrı yapay bağımlı devletler oluşturulmuştur. Bu emperyalist haritayı esas alıp teori üretmek aklı başında bir adamın işi değildir. Bir tek arap ulusu vardır, bir tek Arap ülkesinin kurtuluş ve bağımsızlık mücadelesi vardır. Arap işçi sınıfının şiarı; Bağımsız Birleşik Demokratik Arabistan olmalıdır. Arabın Arabı kendi ülkesinde sömürge etmesi kadar saçma birşey olabilir mi? Ama bakın bu saçmalıkları yapanlar var. "Körfez Krizi" ve Devrimci olanaklar adlı kitapçığında H. Fırat sayfa 25'te "... bir gecede işgal ve ilhak edilen Kuveyt örneği gösterdi" ve yine sayfa 26'da "Irak'ın Kuveyt'i işgal ve ilhakıyla başlayan körfez krizi, Amerikan ve Batılı emperyalistlerin bölgeye askeri bakımdan iyice yerleşmeleri için bulunmaz bir fırsat oldu" diyor.

Hemen söyleyelim işgal ve ilhak aynı şey demek değildir. Bir devlet askeri özellikleriyle çok güçlü olabilir ve kendinden az askeri güce sahip Yabancı ÜLKE'yi işgal edebilir. Bağımsızlığını elinden alabilir. Bu işgaldir.

İlhak: Kendine katmadır. Herşeyden önce ekonomik sosyal, siyasal, kültürel yönden de kendine katmaktır. Yani

Marx'ın deyimiyle SÖMÜRGELEŞTİRMEDİR. Her işgal ilhakla tamamlanamaz. İşgal'in ilhaka dönüşebilmesi için önce uzun tarihsel bir döneme ihtiyaç vardır. H. Fırat'ın iddia ettiği gibi "BİR GECE DE" olabilir denemez. İkinci bir kıstas da şudur. İşgalin ilhak'a dönüşebilmesi için işgalci ulusun iktisadi yaşamının, işgal edilen ülkenin iktisadi yaşamından daha ileride ve ona üstün olması gerekir ki onu özümleyip kendine boyun eğdirebilisin. Eğer bu yoksa işgalci ulusun kendisi işgal edilen halkın iktisadi yapısına boyun eğer. Örnek olması açısından kabaca şöyle diyelim: Türkler hani çok cengaver çok kahraman bir millettir ya, diyelimki Almanya'yı veya İngiltere'yi askeri olarak işgal etti. Kendisi geri bir iktisadi yaşamdayken, ileri kapitalist bu yaşama nasıl egemen olabilir? Mümkün mü? O muazzam makinaları, fabrikaları üreten fabrikaları hanzo kültürüyle ne yapabilir? Ya kırar döker, o medeniyete geçici bir geri işlem saydırır, zamanla da ona boyun eğer. Ya da doğrudan boyun eğer. Yani her durumda ileri ikdisadi yaşam, egemen ve muzaffer olandır. Sahi T.C. Avrupa Ekonomik Topluluğuna neden kabul edilmiyor dersiniz? Bunu biraz inceleseniz size iyi gelir. Bununla beraber her ilhak aynı zamanda bir işgaldir de. Şimdi, Arap ulusunun şu veya bu şekilde birleşip kendi ülkesinde, kendi Arabistan'ında dileğince yaşama hakkı vardır. Yeterki emperyalistler gölge yapmasınlar. Irak'ın Kuveyt'i işgal edişi veya ilhak edişi birer safsatadır. Bu arap halkının kendi iç meselesidir. Ne meşru olan Saddam'dır ne de El Sabah'tır. Hüsnü'süde, Hüseyin'i de meşru değildir.

Hemen söyleyelim işgal ve ilhak aynı şey demek değildir. Bir devlet askeri özellikleriyle çok güçlü olabilir ve kendinden az askeri güce sahip Yabancı ÜLKE'yi işgal edebilir. Bağımsızlığını elinden alabilir. Bu işgaldir. İlhak: Kendine katmadır. Herşeyden önce ekonomik sosyal, siyasal, kültürel yönden de kendine katmaktır. Yani Marx'ın deyimiyle SÖMÜRGELEŞTİRMEDİR.

Bu 23 prens, kral, emir v.s. kişiler Arap ulusunun ulusal hainleridir, kendi menfaatleri için farklı emperyalistlere güzelim Arabistan ülkesini pazarlıyorlar. Birini öbürüne tercih etmek gibi hatalara düşmemek gerek. Bu Arap ulusunun yerli hainlerine dur diyecek olan tek güç muazzam potansiyel güce sahip Arap işçi sınıfı ve onu marksist ideolojide örgütleyebilecek yerel komünist partisidir. Kimsenin reçete yazıp göndermesine gerek yoktur.

Emperyalist'ler dışlanabilse Arabistan Araplaşacaktır. Kuzey-güney A. B. D. iç savaşında nasıl ki Amerika Amerikalılaştı ise burada da, dilediği kadar Ürdün, Mısır veya Libya - Tunus savaşsın sonuçta Arap halkı kendi ulusal birliğini bulacaktır. Bunun aksini söylemek halkların mücadelesine güvenmemek onu hor görmek beceriksiz ve aşağılık görmektir. Buna bizim hakkımız yok. Devrim bizim kafamızda oluşmuyor. Devrimi halk yapar HALK! Demokratik Almanya ile Federal Almanya birleştiler. Ne oldu? Almanya, Almanlaştı. Demokratikçe olmayıp birinin birine silahla egemenlik koymasıyla olsaydı SÖMÜRGECİLİK mi olurdu? Hayır. Alman işçi sınıfının kendi sınıfsal iktidar savaşı gündeme gelirdi. Çünkü burada YABANCI bir işgal söz konusu değil. Meselenin özü ulusal değil, sınıfsaldır. İşte bunun gibi, Irak - Kuveyt "krizi"nin özü onca silaha topa tüfeğe tanka vahşete rağmen ulusal değil, sınıfsaldır. Sanki yabancı bir emperyalist güç gelmiş işgal etmiş gibi çığlık çığlığa işgal - ilhak deyip ortaya atılmak abes oluyor.

İyi de!... Dış emperyalist müdahale olmasaydı birleşik Irak - Kuveyt ülkesine (!) hangi ismi layık görecektiniz? Veya Irak halkı Saddam'ı imha edip tekrar Kuveyt'le birleşirse bu ülke(!)nin adını ne koyacaksınız? Arkasından Suriye, Mısır - Ürdün ve Bahreyn'i de referandumla serbest irade ile sınırları kaldırıp birleşirlerse bu yeni ülkeye (!) ne isim vereceksiniz? Bana göre bu kısmi birleşik sözümona ülkelere ve halihazırdaki 23 pare ülkelerin her birine TÜRKİYE diyebilirsiniz. Üzülmeyin Hatay'da diplomasinin nazik eldivenleriyle ve MİT mensubu Tayfur Sökmen'in puştluğuyla TÜRKİYE'dir. İşte "TÜRKİYE"nin ispatı ve inkarı budur anlatabiliyormuyum?

Yukarıda haritada görüldüğü gibi Kürdistan'da tek ÜLKE, tek ulus ve çok DEVLET'li bir görünüm arz etmektedir. Bu çok sayıdaki devletlerin hiçbirisi Kürt ulusunun ulusal devleti değildir. Kısmi coğrafik yerlerin kurtarılması dünya kamuoyunda hukuksal bir kimlikle anılması bile gerçek Kürdistan ülkesi demek değildir. Kuzey, doğu, güney, batı kuzeydoğu, güneybatı aşağı, yukarı KÜRDİSTAN gibi yutturmacalarla işçi sınıfımızı kandıramayız. Kürdistan bir tanedir. O da BAĞIMSIZ BİRLEŞİK DEMOKRATİK KÜRDİSTAN'dır. Yarın Küzey Kürdistan'dan Güney Kürdistan'a yürüyüşe geçersek sakın ola ki işgal ve ilhak etti deyip Ağa babalarınızın kuyruğuna takılmayasınız. Bunları sizin dilinizle yazıyoruz. Yanlış anlamayın oldu mu bay FIRAT!...

Çok görmüyorum ama, sıkça rastladığım için söyleme gereğini duyuyorum. "TÜRKİYE"yi kendisine esas ve temel alacak bu tükenmeyen sevginin kaynağı nedir acaba? TKP, TİİKP, TKP/ML, TDKP, TİKP, TKMP, TBP, TCKMP, TİP, vs.vs.vs gibi Dikkat edilirse herkes "Türkiye"de irade ve ülkü birliğine varmış. Hiçbiri Selçuklu, Hun, Göktürk, Doğu Roma, Batı Anadolu, Kuzey Trakya, GAP, Menteşoğulları, Söğüt, Bilecik Osmanlı... gibi hatalara girmiyor. Odak noktası "TÜRKİYE"dir. Bunun kurucusu ve isim babası M.K.A.'tür Görelim bakalım bu kadar çok marksist-Leninist yoğunlukları peşinden koşturan bu zatın hikmeti nedir acaba?...

"Egemenlik hiçbir sebep ve şekilde terk ve iade edilemez, emanet edilemez! (bırakılamaz) (1923. M.K.Atatürk.)

"Egemenlik, hiçbir anlam, hiçbir şekil ve hiçbir renkte ve yönde ortaklık kabul etmez" (1927 M.K.A.) "Korku üzerine egemenlik kurulamaz" (1930 M.K.A.)

"Efendiler! Bilirsiniz ki irade denilen birşey vardır. Bir insanın iradesi olduğu gibi, insanlardan oluşan herhangi bir sosyal toplumunda iradesi vardır. İrade vicdanın eğilimi, arzusu demektir.... Egemenliğine sahip olmayan bir insan veya bir toplum hiçbir zaman iradesini kullanamaz! Egemenliğini herhangi birisine bırakan bir insan kendi iradesinin kullanılacağından ve uygulanacağından emin olamaz. Bunun için insanlar, milletler kendi iradelerini, kendi vicdanlarının eğilimini yapmak ve uygulamak isterlerse egemenliklerini mutlaka ellerinde tutmak mecburiyetindedirler. Şimdiye kadar milletimizin başına gelen bütün felaketler kendi talih ve geleceklerini başka

birisinin eline terk etmesinden kaynaklanmıştır.....

Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir ve MİLLETİN KALACAKTIR!....

Milletler egemenliklerini geçici olarak da olsa verecekleri meclislere dahi lüzumundan fazla güvenmemelidir. Çünkü meclisler bile (keyfi hareket) istibdat edebilirler" 1923

"Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün programlarının temel ilkesi şu iki esastır. Tam bağımsızlık, kayıtsız şartsız milli egemenliktir.," 1923

"BİZ BU KADAR ENGİN, KIYMETLİ VE SONSUZ ÇEŞİTLİ HAZİNELERİ OLAN BU MEMLEKETİN SAHİBİ OLDUKÇA VE MİLLETİMİZ GAYET KISKANÇ BİR ŞEKİLDE MİLLİ EGEMENLİĞİNİ ELİNDE TUTARAK, GELECEĞİNİ BİZZAT İDAREYE DEVAM ETTİKÇE SERMAYE DE, MÜESSESELER DE BULUR, UZMANLAŞIR DA! HERŞEY BULUR..." 1923. M.K.A.(atanız)

"Türk milleti yeni bir iman ve kesin bir milli azim ile yeni bir devlet kurmuştur. Bu devletin dayandığı ESASLAR "TAM BAĞIMSIZLIK" ve "KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLİ EGEMENLİK"ten ibarettir. Millet bu egemenlikten en küçük bir parçasını bile feda edemiyecektir; gözünü açmıştır." 1923 M.K.A.

Deyip gözünü açtığından beri Kemalizm anamızı ağlatmış durumdadır. TÜRKİYE'den aykırı tez geliştiren herkes BÖLÜCÜ ve KÖKÜ DIŞARDA HAİN olagelmektedir. Kemalizm anti-emperyalist halkçı devrimci olup, karşısına dikilen her alternatif, feodal gericilik emperyalist işbirlikçi olmuştur, olmaktadır. Ah şu "Marksist-Leninistlerin" gözü kör olsun!

Günümüzde yani Emperyalizm Sosyal ve ulusal devrimler çağında ulusal sorun proletaryanın sırtında bir kamburdur. Sömürgesel tipte devrimler geçerlidir. Bu statüye göre. Sömürge halklar, feodal, feodalizm öncesi ataerkil toplumlar veya kapitalist bile olsalar kendi öz örgütlenmelerini yapmalıdırlar. Bu örgütlenmelerini de doğrudan proletaryanın sınıf parti örgütlenmesine göre yapmalıdırlar.

"Milletimiz, kesin ve gerçek kurtuluşa kavuşabilmek için iki ilkeye dayanmanın FARZ ve ŞART olduğunu anladı; büyük ve açık görüşlerle anladı. O ilkelerden birincisi Misak-ı Milli'nin (Milli ant) ifade ettiği TEMEL RUHTUR. (a.b.çizdik) MİSAK-I MİLLİ, milletin tam bağımsızlığını sağlayan ve bunu sağlayabilmek için ekonominin de gelişmesini engelleyen bütün nedenleri bir daha ve kesinlikle geri gelmemek üzere ortadan kaldıran bir KANUNDUR" 1923 M.K.A.

Her durumda Misak-ı Milli'yi kendisine Kelamullah gibi şart farz, billa kaydul şart gören, TÜRKİYE'cilere belki açıklayıcı olur düşüncesiyle diğer bir anlatımla tekrarlayalım.

"Misak-ı Milli, milletin istiklali tanımını temin eden ve bunu temin edebilmek için iktisadiyatında inkişafına mani olan bütün sebepleri bir daha ve katiyen avdet etmemek üzere lağveden bir DÜSTURDUR." 1923. M.K.A.

"KAYITSIZ ŞARTSIZ tabiriyle açıkca ifade edilen EGEMENLİĞİ, milletin sorumluluğunda tutmak demek, bu egemenliğin en küçük bir PARÇASININ, SIFAT, İSMİ ne olursa olsun, hiçbir makama vermemek, verdirmemek demektir." 1923 M.K.A.

Sen rahat uyu Kemal'im bu kayıtsız, bu şartsız, bu ilelebet düsturların "Marksist" hücrelerimizde de üstünlüğünü muhafaza ve müdafaa etmektedir. Örgütlülüğümüzün ve önderliğimizin yegane sebebi sensin. İzindeyiz!...

".....Proleryanın iktidar savaşımında belli bir devletin sınırlarını kendine esas almak ilkesinden hareketle, bu belirli DEVLETİN (a.b.çizdik) sınırları içinde yeralan tüm ulus ve milliyetlerden işçilerin çıkar ve amaç birliğini, bu temel üzerinden ORTAK SINIF ÖRGÜTLENMESİNİ VE MÜCADELE BİRLİĞİNİ savunmak ve gerçekleştirmekte ifadesini bulur...." (Ekim 1. Genel Konferansı bildirisi s.6)

Yukarıda açık ve net olarak görülmektedir ki Ekim devlet olarak TC devletini, sınır olarakta Misak-ı Milli'yi kendisine esas ve ilke olarak tespit etmiştir. 1991 Mart.

ANAP'tan milletvekili olun TBMM'ne gelin orada büyük salonda oturma yerinin karşısında kürsü var. Hitap kürsüsü. Tam onun arkasındaki duvarda "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" tespitini göreceksiniz. Tam da orada Devletin bölünmez bütünlüğünü kendinize esas ve temel aldığınızı tüm mukadesatınızla namusunuz üzerine and içerek ilan edebilirsiniz. Takibata uğramayacağınız gibi takdir de edilirsiniz. Öyle ya ülkeniz KEMALİSTAN, ideolojiniz Kemalizm, hizmetiniz proletarya indinde kabul görür inşallah. DEVLET-Ü ALİ-Ü TÜRKİYENİZ PAYİDAR olacaktır böylece.

"Devlet ve milletin geleceğine milli irade etken ve hakimdir. Orda bu milli iradenin emrinde ve hizmetindedir." 1919

"Milletin irade ve isteğine uymayanların sonu yokluktur, yok olmaktır." 1923 M.K.A..

Yukarıda Ekim 1. Konferans bildirisinde aldığımız alıntıda ORTAK SINIF ÖRGÜTLENMESİ ve MÜCADELE BİRLİĞİ" diye birşeylerden sözediliyor. Yeri gelmişken kısaca oraya da değinelim. Bunların sözkonusu ettiği, "ORTAKLIK" sırf Kürdistan kökenli kadroların gönlünü hoş tutmak, akıllarını çelmek için kullandığı samimiyetsiz ve temelsiz tuzak ilkelerdir. 1970'lerde bu konular çokça revaçtaydı, şimdilerde pek taban bulamamaktadır. Çünkü Marksist terminolojide bilebildiğimiz kadarıyla şöyle denmektedir. Günümüzde yani Emperyalizm Sosyal ve ulusal devrimler çağında ulusal sorun proletaryanın sırtında bir kamburdur. Sömürgesel tipte devrimler geçerlidir. Bu statüye göre. Sömürge halklar, feodal, feodalizm öncesi ataerkil toplumlar veya kapitalist bile olsalar kendi öz örgütlenmelerini yapmalıdırlar. Bu örgütlenmelerini de doğrudan proletaryanın sınıf parti örgütlenmesine göre yapmalıdırlar. Yani bir yanıyla anti-emperyalist (Bu yanıyla ulusal) diğer yanda anti-kapitalist (bu yanıyla sosyalist) olmak zorundadır. Bu sömürge ulusların önündeki devrim için anahtar şudur. Ulus; kendisini siyasi olarak köleleştiren yabancı devlete karşı devlet olabilmek, kültürel olarak kişiliksizleştiren yabancı emperyaliste (bizde sömürgecilere) karşı da devlet ve ulus kimliğini kazanıp proletaryanın iktidar egemenliğini inşa etmektir. Bu devrim stratejisi kendi başına bir örgüt ve mücedele biçimidir. Kürdistan devrimini yapmak için ille de birilerinin örgüt ve mücadele için herhangi bir reçete vermesine, izin vermesine, gerek yoktur. Devrim için "Ekim" baylarının ilan ettiği ortaklık düşüncesi bu nedenle bayat bir ortaklıktır. 70 yıldan beri bu Anonim şirket ortaklığımız zaten vardır. Amerikayı yeniden keşfetmeye gerek yok ki. Bunun adı Kemalist ortaklıktır. bunun faturasını Zilan'da, Sason'da, Dersim'de, Palci'de, Mahabat'ta, Koçgiri'de, Halepçe'de, Kamışlı'da vs. ziyadesiyle ödedik. ■

Muhabirimiz
Şîmal FERAŞÎN
Avusturya'dan
bildiriyor.

Viyana Belediye Meclisi Kürt halkıyla dayanışmak için Türkiye'ye tatile gitmeme çağrısında bulundu.

Rönesans döneminin bir harikası olan Schallaburg Şatosu'nda 6 ay boyunca ziyaretçilere açık olacak "Kürtler - Azadi - Dağlardaki Özgürlük" sergisi açıldı.

Kürdistan sorunu Avusturya Parlementosunda!

Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü'nün Viyana seferi fiyaskoyla sonuçlandı!

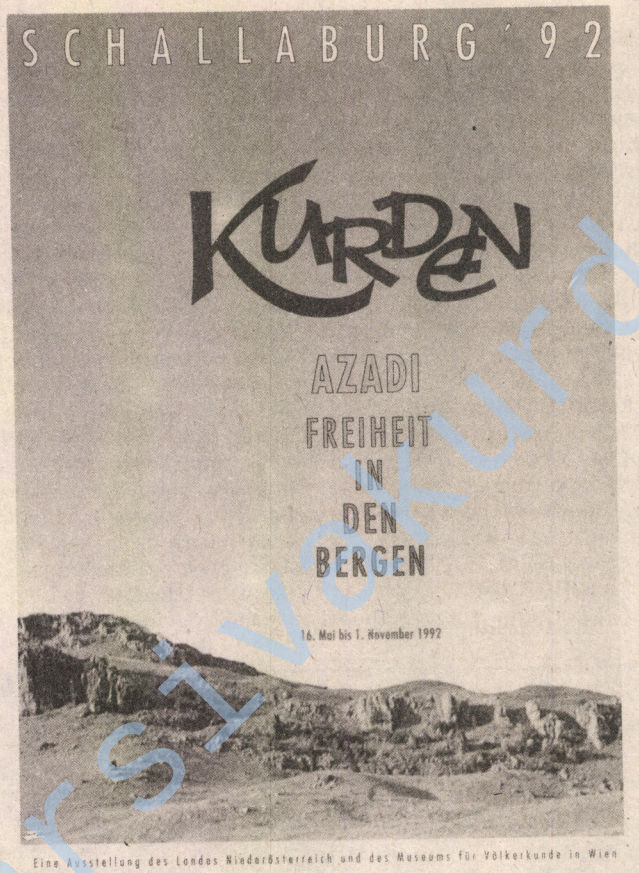

"KARARLAŞTIRILMIŞ VE SONUÇLANDIRILMIŞ DİLEKÇE"

" 27. 3. 1992 tarihinde Viyana Belediye Meclisi'nin yaptığı oturumda, Kürtlerle dayanışma amacıyla Peter Pilz, Friedrun Huemer ve arkadaşları tarafından verildi.

Bir yıllık bir umutlanmadan sonra, son günlerde Kürtlere karşı girişilen şiddette yeniden süraatli bir artış görülmektedir. Türk Hükümeti Kürt şehir ve köylerine karşı yeniden bir imha savaşı başlatmıştır. Saddam Hüseyin Birleşmiş Milletlerin çekilmesinden yararlanıp Irak, Kürtlere karşı yeniden topyekün bir saldırıyı başlatmak istemektedir. Köyler bombalanmakta, insanlar öldürülmekte, Körfez Savaşı öncesinde olduğu gibi, Kürtler bir kez daha kendilerini takibat altında tutanlar karşısında savunmasız bırakılmaktadır.

Belediye Meclisi'nin kadın ve erkek üyeleri iç tüzüğün 30. § (paragrafına) dayanarak aşağıdaki dilekçede karar kıldılar.

KARARLAŞTIRILMIŞ DİLEKÇE

1- Belediye Meclisi, Türkiye ve Irak'da takibat altında olan Kürtlerle dayanışma içerisinde olduğunu açıklar. Özellikle de Türk ordusunun Kürt şehir ve köylerine karşı başvurduğu terörü mahkûm eder.

2- Belediye Meclisi, Federal Hükümet'ten AGİK çerçevesinde Kürtlere yardım edilmesini ve Türk Hükümeti'nin terörünün durdurulması için insiyatif kullanması ricasında bulunur.

3- Bu anlamıyla Belediye Meclisi, Federal Hükümet'ten daha uzun vadede Birleşmiş Milletler ve Güvenlik Konseyi nezdinde girişimde bulunması ricasında bulunur.

4- Belediye Meclisi, Federal Hükümet'ten Türkiye'ye ihraç edilen malların acilen kontrölünü ve askeri değeri olan malların ihraç edilmesinin önüne geçilmesi ricasında bulunur.

5- Belediye Meclisi tüm kadın ve erkek Viyana'lılara Türkiye'ye izin yapmakta kaçınma ve bu eylemleriyle Kürt halkıyla kişisel olarak dayanışma içerisine girme çağrısında bulunur.

Bizler dilekçenin formel yanıylada bir an önce onaylanması için müracaatta bulunuyoruz"

"Newroz Ayaklanması"ndan bu yana Avusturya Parlementosu'nda dönem dönem tartışılan Kürdistan sorunu en son olarak Federal Hükümet'in 11 mart 1992'de yeni kararlar almasıyla sonuçlandı. Genelde Ortadoğu özelde Kürdistan hakkında alınan bu önemli tarihi kararlar Avusturya kamuoyunun isteği doğrultusunda alınmıştır. KUKM'nin dahada güçlenip serpilmesine bağlı olarak yakın bir gelecekte tüm hükümetler Kürdistan sorunuda açıkça tavır takınmak zorunda kalacaklardır. Gelecekteki gelişmelerin biraz daha rahat kestirilebilinmesi için Avusturya Parlementosu'nun bu kararlarını aşağıya aktarmakta fayda görüyorum.

"Federal Hükümetin, Yakın ve Ortadoğu'da bir barış düzeninin kurulması üzerine tüm ekleriyle birlikte Ulusal Konseyin 15 mart 1991 tarihli, E 7-NR/XVIII. G. P. sayılı (ekleri 406) kararına ilişkin Dış Politika Komisyonu'nun raporunun (ekleri III-34) görüşülmesi vesilesiyle Ulusal Konsey'in 11 mart 1992'de aldığı

KARARLAR

I)- Dışişlerinden sorumlu bakandan;

1) Kürt halkına mensup fertlerin insani ve politik haklarının durmak bilmeyen bir çabayla desteklenmesi, tüm Birleşmiş Milletler organlarında ve Güvenlik Konseyi'nde görüşülmesini,

2) Hükümetler düzeyindeki tüm önemli ikili ilişkilerde her fırsattan yararlanılarak Kürtlerin yaşadıkları ülkelerdeki sorunlarının dile getirilmesini,

3) Uluslararası bir konferansta Kürtlerin durumunu düzeltecek yönde ne yapılabilecekse, gerekli çabanın gösterilip Avusturya'nın Cenevre ve Newyork'taki temsilcilikleri üzerinde harekete geçmesini ister.

II) Bu hususta Dışişleri Bakanı'ndan, Haziran 1991'de Ulusal Konsey'e sunulan düşünceden hareketle tüm Ortadoğu bölgesinde başgösteren problemleri barışçıl yolda çözme girişimlerinde şu noktalara dikkat etmesini ister:

-İsrail'in meşru varlığına tanınmış emniyetli sınırlar içerisinde saygı gösterilmesi.

- Filistin halkının kendi kaderini tayin etmesi hakkının tanınması.

- Lübnan'da adil bir barışın gerçekleşmesine önayak olunması.

www.arsivekurd.org

III) Bu bağlamda Avusturya dışişleri politikası, Kürt halkının meşru hakkı olan kendi kaderini tayin hakkını teneffüs etmesi ve yaşadığı alanlarda kendi öz yönetimini kurma girişimlerini desteklemelidir.

IV) Barışçıl çözümün kalıcı olabilmesi için, çözümün şu noktaları ihtiva etmesine dikkat edilmelidir:

1) Bölgenin nükleer silahlardan arındırılmış bir bölge olarak ilan edilmesi.

2) Karşılıklı silahlanmanın sınırlandırılması ve ayreten insanları toplu imhaya yönelik tüm silahların imha edilmesi.

3) Ortadoğu ülkelerine silah ihracının sınırlandırılması.

4) Gelecekteki anlaşmazlıkları çözecek bölgesel bir güvenlik sisteminin kurulması.

5) Bölgedeki demokratikleşme istem ve çabalarının desteklenmesi.

6) Bölgedeki ortak çalışma ve sınır anlaşmazlığı sorunlarının barışçıl yoldan haledilmesi, özellikle silahsızlanma ve güvenlik konusunda, ekonomik işbirliği, su rezervlerinin ortak kullanımı, doğa sorunlarının bir çözüme kavuşturulması ve yine aynı şekilde iltica problemine bir düzen getirilmesi.

V) Dışişleri Bakanı'ndan, Avusturya'nın şimdiye kadar öngördüğü düşünceler çerçevesinde gerçekleşmekte olan Ortadoğu barış-prosesine ve özellikle de çok yönlü ilişkiler alanında öngörülen çalışma guruplarına katılma konusunda istekli davranılmasını ister. Bu anlamda Avusturya'nın, su rezervleriyle ilgilenecek çalışma gurubunun ilk toplantısını Viyana'da yapması için yaptığı daveti selamlar.

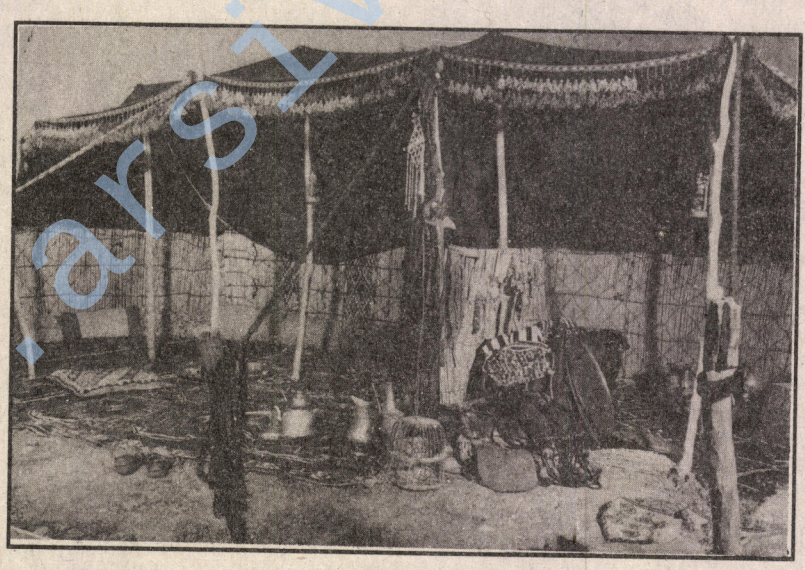

VI) Başbakan'dan, Avusturya'nın Kürtlere yönelik yaptığı humaniter yardımların nasıl sürdürülebileceğini incelemesini ister."

Kürdistan sorununun gittikçe uluslararasılaşmasına ve parlementolar düzeyinde tartışılmasına parelel olarak Türk Devleti'nin Kürdistan sorununda ayağının altındaki toprak giderek göçüyor. KUKM Türk burjuvazisinin 70 yıllık red-i inkar politikasını geçersiz kılıp temelinde sarsarken, sabıkalı bir kimliğe sahip TC'nin gerçek yüzü hergün biraz daha açığa çıkıyor. Her yıl milyarlarca dolar tutarında Türk Lobilerini güçlendirmek için yapılan harcamalarda artık para etmiyor. Çünkü Kürdistan sorunu artık hükümetler arasında kapalı kapılar ardında görüşülen bir sorun olmaktan çıkmış, halklara malolan bir sorun durumuna gelmiş bulunuyor. Başta Batı Avrupa Devletleri olmak üzere, dünya politikasını birinci derecede belirliyen bir dizi devlet Kürdistan sorununda politika belirlerken kendi halkının tepkisini dikkate almak zorunda kalmış durumda.

Türk Devleti'nin bu sene "bahar sendromu" ile Kürt halkına karşı başlattığı saldırı karşısında sessiz kalmayan Avusturya Hükümeti, Türk Hükümetine bir protesto notası vermişti. TC Nisan ayında KUKM'ne karşı uluslararası düzeyde yürüttüğü propaganda savaşının bir parçası olarak Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü'yü, propaganda amacıyla Viyana'ya yollamış başta Avusturya Başbakanı Franz Vranitzky olmak üzere birçok devlet yöneticisi ile görüştürülmüştü. Görüşlmelerin akabinde SHP'nin Avusturya'daki bir yan kuruluşu olan bir derneğin inisiyatifiyle halka yönelik yapılan bir toplantıda kendisine sorulan sorularla zor anlar yaşayan Erdal inönü tam bir mağlubiyet alarak Türkiye'ye döndü. Generallerin sihirli değneği durumundaki Türk burjuva basını her zaman yaptığı gibi haberleri çarpıtarak verdi. "İnönü'den PKK'ya demokrasi dersi" başlığıyla verilen haberlerde gerçekler tamamıyla tersyüz edildi. Kiğı'dan "devşirme Türk" gazeteci Ali Haydar Yurtsever gazeteciliğin doğru haber verme ilkesini bir kez daha ayaklar altına alarak Türk MİT'inde bir aferin daha alabilmek için Türkiye kamuoyunu yanıltan haberlerini Viyana'dan Türkiye'ye uçurdu. Ne mutlu ona!?!

Türk burjuva lobisi parayla, devlet kesesinden bol vaatlerle, yabancı diplomatlara peşkeş çekilen sanatçı bozuntularıyla, yabancı diplomatlara geçirtilen 1001 gece alemleriyle ayakta durmaya çalışırken, Kürt ulusunun haklı davasının savunucuları, yürekleri, akılları, gerçek insani dostlukları ve halkların enternasyonalist kardeşliğiyle ayakta duruyor, Kürt ulusunun sesini dünyanın dörtbir yanında yükseltiyorlar. Bunun çok iyi bir örneğini Avusturya'nın Niederösterreich Eyaleti'nin Melk şehirinin yakınında bulunan Schallaburg Satosu'nda 16 Mayıs 1992'de açılan ve 1 Kasım 1992'ye kadar sürecek dev "Kürtler-Azadi-Dağlardaki Özgürlük" (KURDEN-AZADI-FREIHEIT IN DEN BERGEN) sergisi ile görüyoruz.

Sergi, Etnografya Müzesi Şeflerinden Alfred Janata, Kuzey Kürdistan'a yaptığı seyahatlerle bölgeyi uzun yıllardan beri iyi tanıyan Etnograf Maria Anna Six, "Suriye Kürdistan"ında yaptığı incelemelerle bölge eksperti durumuna gelen Etnograf Karin Kren, 1967'den 1990'a kadar Kürdistan'a yaptığı düzenli seyahatlerle evinde dev bir Kürdistan koleksiyonu yaratan Kürt halkının ve Kürdistan'ın aşığı Werner Finke ve ona çalışmalarında ve seyahatlerinde dönem dönem yardımcı olup refakat eden kardeşi Reinhold Finke'nin inisiyatifi Viyana Etnografya Müzesi çalışanlarının ve Niederösterreich Eyalet Makamlarının uzun ve sabırlı çalışmaları neticesinde açıldı. Serginin açılış amacı açıklanırken özetle şu görüşlere yer veriliyor: Bu sergiyle; "Yakındoğu'nun yan sahasındaki askeri ve politik çatışmaların yan temasının ve içyüzünün gözle görülebilir bir duruma gelmesi için, ayrıntılı, açık ve net bir enformasyon kaynağının oluşturulması amaçlandı."

■ **Devamı 80. Sayfada**

KÜRTÇE TV:

M. Kerim GERNAS

"Egemen sınıfın düşünceleri, bütün çağlarda, egemen düşüncedir de, başka bir deyişle, toplumun egemen maddi gücü olan sınıf, egemen manevi güçtür de. Maddi üretimin araçlarını elinde bulunduran sınıf, aynı zamanda, entellektüel üretim araçlarını da emrinde bulundurur, bunlar o kadar birbirinin içine girmiş durumdadırlar ki, kendilerine entellektüel üretim araçları verilmeyenlerin düşünceleri de aynı zamanda bu egemen sınıfa bağımlıdır."

(Marx-Engels, Seçme Yapıtlar, C.1, s.55)

Sömürgeci egemen sınıf, kendi ideolojisini halk kitlelerine götürürken, direkt yöntemler yerine, dolaylı etkileme usullerine başvurur. Burada "sınıflarüstü" ve milli değerler ön plana alınarak "ortak çıkarlar" olarak lanse edilir. "Milli birlik ve beraberlik" , "ülkenin bölünmez bütünlüğü", "düşmana karşı omuz omuza ülkeyi birlikte kurtarma ve kurma" gibi propagandalar, sömürgeci iletişim kanallarının -yazılı, sesli, görsel- her yanına sinmiştir. Sömürgeci burjuva sınıf, kendi sınıfsal çıkarlarını böylesi "değerlerin" ardına gizleyerek sisteminin sürekliliğini sağlamaya çalışır.

Üretim araçlarına -devlet mekanizmasına- sahip ve dolayısıyla entellektüel üretim araçlarının da tekel ve denetimini elinde bulunduran egemen sınıfın, bu sahiplikten yoksun kesimleri bağımlı hale getirebilmesinin maddi temeli kapitalizmin -sömürgeciliğin tabiatında vardır. Kapitalist üretim biçiminden kaynaklanan "gizli zor" ile sömürgeci zihniyetten kaynaklanan "açık zor" iç içe geçmiştir.

Kapitalist üretimin doğası gereği, işçi kendi ürettiğine hakim değildir. Üretir, ürettiği mal piyasada dolaşarak kendisine yabancı bir şey olarak satın alınabilecek metaya dönüşür. Emek gücünü kapitaliste bir meta olarak satan işçi, bu emeğinin ürününü yeniden kapitalistin elinden meta olarak alır. Kendi emeğine, emeğinin ürününe "yabancılaşan" insana; farklı bireylerin işbölümüyle belirlenmiş birlikte çalışması sayesinde ortaya çıkan çoğaltılmış üretim gücü, birleşik güçlerinin bir ürünü olarak değil, onların dışında kendilerine dayatılan bir zor olarak görünür. Bu birlikte çalışmanın kendisi gönüllü değil, kapitalizmin işleyişi gereğidir ki, bu doğal "zor"un nereden kaynaklandığını bilmezler ve ona egemen olamazlar.

Aynı şekilde, sömürgeci güçler, sömürgeleştirdiği ülkenin doğal gelişim seyrini sekteye uğratarak, daha çok, metropol üretimini güçlendiren, ona hammadde ve kaynak sağlayan bir "depo" haline getirir. Burada tüm işgalci kurumlarıyla açık baskı ve "zor" gündemdedir.

Her iki durumda da kendi yaşamını idame ettirmek için, varlığını sürdürebilecek kadar ilkel zorunlu araçları elde etmekle uğraşan sömürülen kesim, sınıfsal-ulusal bilincini geliştirme, kültürel-sosyal ve siyasal olarak kendini donatma imkanı bulamaz. Ve böylelikle egemen sömürgeci ideolojinin tüm medyalarıyla yaptığı bombardıman karşısında savunmasızdır, onun propagandası ve ideolojisinin etkisine girer, bağımlı hale gelir.

Günümüzde, insanları yönlendirmede kullanılan en etkili araç ise televizyondur. Televizyon, en kolay yalan söyleyebilen, sansürlenebilen, frekans ve uydu yörüngelerinin "doğal ve kıt kaynak" olmasından ileri gelen elektronik yapısı ile uluslararası devlet denetimine en açık bir iletişim aracıdır. Üstelik devasa bir yatırım gerektirdiğinden devlet desteğine, dolayısıyla denetimine açıktır.

TV sadece siyasal konularda kamuoyu oluşturmakla kalmaz, kişilerin bireysel yaşam alanlarına da girer. Onların beğenilerini, tüketim konusundaki tercihlerini dahi belirleyecek düzeye gelir. Çocukların davranış ve şekillenişinde önemli bir rol oynar. Yayınlar da öyle üstünkörü yapılmaz. Yüzlerce sosyolog-psikolog, siyasal danışman programların hazırlanmasına "katkı" yapar. Dönemin ve günün politik-sosyal gelişmelerine göre, egemen sınıfın siyasal görüşü doğrultusunda programlar yapılır. Yayınlarda, etkileyici slogan, simge gibi özellikler ön plana çıkarılıp, sık sık tekrarlanarak seyircinin belleğine kazınır. Yazılı ve sözlü ileşitime nazaran, televizyon, görsel özelliği ile kamuoyunu çok daha çabuk ve derinden etkiler.

Yüzyıllardar sömürgeci ideoloji-kültür ve siyasetinin baskısı, yönlendirmesi altında kalan Kürdistan insanı, kendi kültürünü-dilini-tarihini geliştirme imkanı bulamamış, adeta egemen sömürgeci ideolojinin saldırılarına "teslim" olmuştur. KUKM, bu teslim bayrağını adım adım yırtarak ilerlemekte, Kürdistan insanı kendi kimliğini, öz değerlerini yeniden ve devrimci tarzda kazanmaktadır. İşte tam da böylesi bir noktada sömürgecilerin kendi denetiminde ve kendi çarpık ideolojilerini yansıtacak Kürtçe TV tartışmaları gündeme sokulmaktadır.

Özal'ın Kürtçe TV için söyledikleri, devlet kademelerinde epeydir tartışıldığı anlaşılan konunun su yüzüne vuran kesimidir. Bu konuda politika çizilmiş ve ortam oluşturulmak üzere "tartışmaya açılmış", böylece sürece yayılarak olgunlaşması hedeflenmiştir.

Çünkü hepsi de farkındadır ki, kendileri dışında Kürtçe radyo ve televizyon çalışmaları alabildiğine ilerlemiş durumdadır. Güney Kürdistan'da IKDP'nin denetiminde KTV-1 adında televizyon yayınları deneme aşamasından günlük normal yayınlara geçmek üzeredir. Amerika'nin Sesi Radyosu Kürtçe Servisi'ni devreye sokarak günde bir saatlik yayını hedefleyen programına başlamıştır. BBC'nin de bu konuda çalışmalarından bahsediliyor. Bunun yanısıra Ermenistan'ın Türkçe-Kürtçe yayın yapmak için (halihazırda Erivan Radyosu günde birbuçuk saatlik kürtçe

www.sivakurd.org

yayın yapıyor) Suriye ile görüşmeler yaptığı da basında yansıtılıyor. Ve tüm bu yayınlarda hedef sadece Güney Kürdistan değil, bir bütün olarak kürdistan'ın dört parçasıdır. Bunların her biri "Kürt Sorunu"na kendi bakış açılarından yaklaşarak yayın yapacak ve Kürdistan halkını bu doğrultuda etkilemeye çalışacaktır. Örneğin Amerika'nın Sesi Radyosu Kürtçe Servisi'nin yayına başlaması ile ilgili yaptığı yorumda ABD yönetiminin Kürt politakası; "Yaşadıkları bütün ülkelerde Kürtlerin insan haklarına saygı gösterilmesi, ancak Kürtlerin ulusal beklentilerinin, mevcut devletlerin sınırları içinde tatmin edilmesi" diye özetlenmiştir. (27.4.92-Cumhuriyet)

Bu gelişmeler karşısında TC'nin "boş" durmayacağı açıktır. Kuzey Kürdistan diğer "parçalara" nazaran nüfus ve alan bakımından en büyüğü olmasının yanısıra, KUKM'nin de odağı durumundadır. Bura halkının "dışarıdan" yapılacak yayınlarla -hatta günümüz koşullarında özel Kürtçe TV kanalının bile olanaklı olduğu düşünülürse- etkilemesi yerine, bizzat TC tarafından bu işin yapılmasının daha rasyonel olacağı düşünülmektedir. Kürtçe TV'ye taraftar olanların gerekçeleri de burada odaklaşmaktadır. Özal'ın ABD'ye gitmek için uçağa bindikten sonra Cumhurbaşkanlığı Basın Müşavirliği'nden yayınlanan demeci de bu noktaya işaret etmektedir: "GAP televizyonunda Kürtçe yayın yapılması.... Kürt kökenli vatandaşlarımızın milletimizin ayrılmaz bir parçası olduğunu..... bu vatandaşlarımızın bir azınlık olmadığı (nı).... kanıtlayacaktır.... bu tür yayınlar bu vatandaşlarımızın sınırlarımız dışında yaşayan soydaşlarına da hitap edebilecektir." (22.4.92-Milliyet)

Fakat epeyce uzun bir zaman devlet geleneğine sahip, Kemalist ideolojiyle şekillenmiş ve bürokratik yapısı "hantallaşmış" düzeyde "oturmuş" bir TC ile, yıllarca "Kürt yoktur" diyerek aldatılmış, tamamen ırkçı-şoven bir anlayış-eğitimle yoğrulmuş Türkiye kamuoyunu bir "ikna süreci" ile buna alıştırmak gerekmektedir. Kürtçe TV'ye karşı çıkanlar korosuna vereceğimiz örnek bu tespite kanıttır. DYP'li M. İslamoğlu ve C.Kırca öneriyi yapan Özal'ı "gaflet ve delalet" içinde olmakla suçluyor. Özal'ın yamağı M. Yılmaz kendi kamuoyunun tepkisinden çekinerek sadece "tartışmak lazım"dan öteye gidemedi. SHP'den İnönü, hükümette konuşulmadığı gerekçesiyle bir şey söylemezken, C.Selvi, Kürtçe TV'ye sıcak baktıklarını dile getirdi. A. Türkeş;"milletimizin bölünmesi ve vatanımızın parçalanması yolunda çok zararlı bir tutum" olarak değerlendirdi. askeri zevattan (emekliler) Muhsin Batur; "bu girişim kültürel bir olaydan ziyade Türkiye'yi adım adım bölünmeye götürür" dedi, T.Sunalp ise; "ayrılıkçı terörle mücadele ederken, bu girişim üniter devlet yapısını bozmaya kadar gider" buyurdu. N. Üruğ'da; "..bu şekilde bir hareket Kürtçenin resmi dil haline gelmesi demektir" diyerek endişelerini dile getirdi. (23.4.92-Milliyet)

"Dış" yayınlar bir etken olmasına rağmen Kürtçe TV olayının gündeme gelmesine yol açan belirleyici olgu KUKM'nin kendisidir. Ulusal istemlerine radikal bir şekilde sahip çıkan Kürdistan halkının mücadelesi TC'yi bu noktaya getirmiştir.

TC'nin amacı ise; KUKM'nin yükselişine ve uluslararası bir sorun haline gelmesine parelel olarak gelişmelere mühadale etme, inisiyatifi elden kaçırmamalıdır. Sözkonusu olan, resmi ideolojinin halkımıza Kürtçe anlatımıdır. Sadece Kuzey Kürdistan değil, diğer "parçalar"da hedeflenmektedir. GAP televizyonunda şu anda yapılan programların Kürtçesi yapılmak istenmektedir. Asimile edilmiş Türkçe okunan türküler Kürtçe okunacak. "Anadolu'dan Görünüm" adı altında sunulan; falan şehrin kurtuluş bayramı, Olağanüstü Hal Bölge Valisi ve Askeri zevatın "tehditkar" konuşma ve açıklamaları, Brezilya dizisi misali her hafta bir "pişmancı gencin" silahlı hareketi ve halkımızın şerefli mücadelesini lekelemeye yönelik gıdım-gıdım açıklamaları, çatışmalarda öldürülen veya öyle gösterilen "teröristler"in görüntüleri ve buna benzer zerre kadar resmi ideolojinin propagandasının dışına çıkmayan programlar Kürtçe yapılacak. Devletin hedeflediği budur. Buna rağmen devlet yetkilileri utanmadan "bağ bağışlıyor" havasıyla "terör bitmeden bunlar gündeme gelmez" diyerek halkımızın sahip çıktığı mücadeleyi terketmesini koşul olarak sunuyor. Özal'ın önerisi de budur. Hatip Dicle gibi milletvekillerimiz de bu tuzağa hemen düşüyor ve Özal'ı "gelişmeleri yakından izleyen, çağı kavrayabilen...olayları inceleyen, araştıran, düşünen insandır" diye göklere çıkarıyor. Ve bu arada Özal'dan farklı olmayan Demirel-İnönü'yü çağdışı, ANAP'ı da Özal'ın gerisinde olmakla suçluyor. (2.5.92-Milliyet) Deng dergisi çevrisinin etkin olduğu "Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı Hazırlık Komisyonu"da bu tavra "Basına Kamuoyuna" başlıklarıyla ilan vererek katılıyor.

Burada ya safça TC'den beklentilere giriliyor ya da bu konuda TC'de zıt yaklaşımlar varmışcasına "çelişkilerden yararlanma" taktiği güdülüyor. Her iki durumda da olsa, anlaşılan TC'nin karakteri yanlış algılanıyor. 92 Newroz öncesi, katliam ve sonrasındaki gelişmeler o kadar barizdir ki, bundan gerekli dersler maalesef çıkarılmış gözükmüyor. Dergimiz Newroz Ateşi'nin 3. sayısında bu konuyla (Newroz 92) ilgili geniş değerlendirmeler yeraldı. Bu çevrelere, dergimizin bu sayısını okumuşlarsa bir daha okumalarını, okumamışlarsa okumalarını salık veririz.

Özellikle "Kürt Sorunu" konusunda TC'nin izlediği politik çizgi haddinden fazla belirgindir ve adı "devlet politikasıdır". Sorun "partilerüstü"dür. TC'nin burjuva, politik düzeni bilindiği üzere "çok partili" sistem olarak işlenmesine rağmen, sınıfsal açıdan bakıldığında her partinin program ve politikası sistem içi düzenlemeler yapma vaadlerinden ibarettir. Sistem dışı hareket eden veya o niyetle burjuva parlamenter sistemine sızmaya çalışan her akım-oy potansiyeli ne olursa olsun- ya yasaklamalarla ya da çeşitli hile ve sahtekarlıklarla sistemin dışına itilir. Bugün "Kürt Sorunu"nda tüm burjuva partileri mutabıktırlar. Bundan ötürüdür ki, heleki günümüz koşullarında "partilerüstü" sayılan bir mesele TC'nin burjuva sistemindeki "çatlaklardan yararlanma" gibi (bundan elbette yararlanılır, ama günümüzde böyle bir durum yoktur) varsayımlarla da olsa, halkımıza yanlış sinyaller gönderebilecek politikalara yol vermek, KUKM'nin şu koşullarında yarardan çok zarar getirecektir.

Sonuç olarak; Türk sömürgecilerinin Kürdistan halkına "nimet" bağışlarmış gibi, Kürtçe konuşsun mu konuşmasın mı? "TV'de Kürtçe yayın" yapılsın mı yapılmasın mı tartışmaları, Kürdistan halkı açısından acı veren, utanç verici tartışmalardır. Dışarıdan, insan olan biri baktığı zaman şaşırıp bunu anlamayacak ve anladığında insanlığından utanacaktır. Bugün yeryüzünde Afrika kabilelerinden Kızılderili kabilesine, oradan "uygar dünya"nın başkentlerine kadar her dilden ve her tür müziğin yayınının yapıldığı bir dönemde, bir halkın kendi diliyle eğitim ve yayın hakkını yasaklamak nerede görülmüştür? Kürdistan'ın dışında buna başka bir örnek gösterilebilir mi? Kürdistan halkı sömürgeciliğin alçak boyunduruğunu artık taşımayacaktır. Haklarını -başta bağımsızlık ve özgürlük olmak üzere- er veya geç söke söke alacaktır. Bundan kimsenin şüphesi olmasın. ■

17 Mayıs 1992

KONUK YAZAR

KUZEY KÜRDİSTAN'DA İŞÇİ SINIFI İLE KÖYLÜLÜĞÜN DURUMU VE ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELESİNDE OYNAYABİLECEKLERİ ROLLER-2

Sait AYDOĞMUŞ

KÖYLÜLÜK

Kapitalizmin görece geliştiği her yerde olduğu gibi, Kuzey Kürdistan'da da köylülük, sınıfsal bakımdan kendi içinde ayrışık, değişik sınıf ve katmanları barındıran heterojen bir toplumsal kesimdir. Kuzey Kürdistan'ın demografik yapısını incelerken görüldüğü üzere, köylü nüfus, diğer kimi sömürgelerin ulusal kurtuluş sürecinde olduğu gibi, nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturmak bir yana, çoğunluk olmayı bile neredeyse yitirmek üzeredir. (3) Bu durum, aynı zamanda diğer sömürgelere oranla görece kapitalist gelişkinliğe, köylülüğün kendi içerisindeki ayrışmasının derinliğine ve dolayısıyla Kuzey Kürdistan köylülüğünün emekçi karekterinin güçlülüğüne işaret eder. Bu işaretin kurtuluş mücadelemizin ittifaklar coğrafyasına ve onun mücadele yöntemlerine ilişkin önemli sonuçlara neden olduğu/olacağı kuşkusuzdur.

Çarpık kapitalist gelişme nedeniyle kentli nüfusun önemli bir kesimi toplumsal ve siyasal bakımdan büyük oranda köylü özellikler göstermesine, ulusal kurtuluş mücadelesinin günümüze kadarki sürecinde işçi sınıfına oranla köylülerin daha belirgin ve aktif rolüne rağmen, Kuzey Kürdistan'da ulusal kurtuluş mücadelesi, klasik ifadesi ile artık bir "köylü sorunu" olmaktan, bu sorunla özdeşleşmekten çıkmıştır.

Kuzey Kürdistan köylülüğün, ulusal kurtuluş mücadelesinin geçmişindeki ve geleceğindeki rolünü daha ayrıntılı ve gerçekçi bir biçimde kavrayabilmek için, onun ekonomik ve toplumsal gelişme süreci boyunca geçirdiği evrimi ve mevcut aşamadaki durumunu ortaya koymamız gerekiyor.

Kuzey Kürdistan'daki demografik yapıyı incelerken, köylülüğün toplam nüfus içindeki oranının giderek azaldığını ve 1990'da yüzde 51,8'e düştüğünü görmüştük. Bu, genel olarak zamanla hızlanan kapitalist gelişmenin bir yandan köylülüğü eritirken diğer yandan da ayrıştırdığı anlamına gelmekle beraber, konumuz bakımından bize yeterince fikir vermiyor.

Genel nüfus sayımlarının, nüfusun ekonomik ve sosyal niteliklerine ait tablolarında esas alınan sektörel sınıflamaya göre, muhtelif dönemlerde, sırayla "zirai nüfus", "ziraat ve ormancılık" veya "ziraat, ormancılık ve balıkçılık" gibi kavramlarla ifade edilen sektörün diğer sökterlerle karşılaştırılması da bize, ancak konumuzun belli bir boyutu hakkında fikir verebilir. 1927'de ziraatla uğraşanların faal nüfus içindeki oranı yüzde 86'dır.(4) Bu oran, 1960 Genel Nüfus Sayımı'nda yüzde 83'e ve 1985'te ise yüzde 73'e düşmektedir.(5)

Kapitalizm, bir yandan köylü nüfusu genel olarak azaltırken, emeğin verimliliğini artırmak süretiyle ziraatle uğraşanların sayısını da görece düşürür. Nitekim yukarıdaki verilerde de ziraatle uğraşanların faal nüfus içindeki oranı, süre içinde azalma göstermektedir. Ama bu azalma, köylü nüfusun kentli nüfusa göre azalmasına göre çok yavaştır. İlk bakışta zirai nüfusun kırsal, yani köylülük alanda

Yıllar	Toplam Nüfus	Kent Nüfusu		Kır Nüfusu	
		Mutlak	Yüzde	Mutlak	Mutlak
1950	4146148	771178	18,60	3374940	81,40
1960	5537537	1306858	23,60	4230679	76,40
1970	7314486	2260176	30,90	5054310	69,10
1980	9076664	3494508	38,50	5582136	61,50
1990	11517133	5665971	49,19	5581162	50,81

Kaynak : DİE. ilgili Yıllara ait Genel Nüfus Sayımlarından derlenmiştir. (1990 Yılına ait veriler, Nüfus Sayımı Geçici Sonuçları'dır.)

yaşadığı, bu nedenle ziraatla uğraşan faal nüfusun toplam faal nüfusa oranı ile köylü nüfusun toplam nüfusa oranı arasında, tamı tamına bir eşitlik olmasa da, bir yakınlık olması gerektiği düşünülebilir. Ama böylesi bir düşünce, tümüyle yanlış olmasa da, birçok nedenle gerçekçi değildir. Herşeyden önce zirai nüfusla kırsal nüfus, tamı tamına çakışmaz; kırda, yani köylülük alanda yaşayıp ziraatle uğraşmayanlar olduğu gibi, kentte yaşayıp ziraatle uğraşanlar vardır. İkincisi, kapitalizm geliştiği oranda köylülük kendi içinde ayrışır. Bu ayrışma, köylü nüfusun bir kesimini köylü olmaktan çıkarıp proleterleştirir; artık ziraatle, yalnız köylüler değil, ücretle çalışan işçiler de uğraşır.; hatta bu işçilerin kimileri kentli de olabilir. Nitekim, 1980 Genel Tarım Sayımı verilerine göre Kuzey Kürdistan'ın 12 ilindeki (Tablo 2'nin "açıklama" bölümünde belirtilen iller) tarımsal işletmelerde 50.076 devamlı ve 1.192.237 mevsimlik işçi çalışmaktadır. 1985 yılı verilerine göre ise, Kuzey Kürdistan'da işçi sınıfının %57'sinin kırsal alanda yaşadığını daha sonra göreceğiz. Bu veriler, aynı zamanda, Kürdistan'ta toprak dağılımının eşitsizliğine, toprak temerküzünün (toprağın belli ellerde toplulaşmasının) çok yüksek olduğuna ve dolayısıyla köylülüğün kendi içerisinde derin bir şekilde ayrıştığına işaret eder.

Kürdistan köylülüğünün niteliğini daha iyi kavrayabilmek amacıyla tarım sektöründe en temel üretim aracı olduğu için, üretim ilişkileri ile diğer çelişkileri büyük çapta belirleyen insan-toprak ilişkisine, toprağın mülkiyet açısından dağılımına ve tasarruf(işletme) biçimine kısaca bir göz atmamız gerekiyor.

1981 Köy Envanter Etüdleri'ne göre, Kuzey Kürdistan'ın nüfusu 2000'den daha az olan kırlık kesimlerinde yaşayan ailelerin yüzde 41'i topraksızdır. İllere göre topraksızlar oranı, yoğunluk sırasına göre, Bitlis'te %58, Muş'ta %54, Kars'ta %52, Hakkari'de %46, Diyarbakır, Erzincan ve Siirt'te %45, Ağrı'da %44, Mardin'de %43, Urfa'da %42, Van ve Tunceli'de %37, Maraş'ta %36, Antep ve Erzurum'da %35, Elazığ'da %34, Malatya'da %30, Adıyaman'da %23 ve Bingöl'de %14'tür.

1981 Köy Envanter Etüdleri'ne göre, Kuzey Kürdistan'ın nüfusu 2000'den daha az olan kırlık kesimlerinde yaşayan ailelerin yüzde 41'i topraksızdır. İllere göre topraksızlar oranı, yoğunluk sırasına göre, Bitlis'te %58, Muş'ta %54, Kars'ta %52, Hakkari'de %46, Diyarbakır, Erzincan ve Siirt'te %45, Ağrı'da %44, Mardin'de %43, Urfa'da %42, Van ve Tunceli'de %37, Maraş'ta %36, Antep ve Erzurum'da %35, Elazığ'da %34, Malatya'da %30, Adıyaman'da %23 ve Bingöl'de %14'tür.

Türkiye'de 1980'de yapılan Genel Tarım Sayımı verilerine göre ise, Kuzey Kürdistan'ın 12 ilindeki toprak dağılımına ilişkin veriler Tablo 2'de sunulmaktadır.

Köylülüğü, Tablo'da belirtildiği gibi, yalnız sahip oldukları toprak mülkiyeti açısından guruplara ayırmak; işletmelerin ekonomik bakımından niteliklerinin ayırdedici, işlevsel yanlarını ve dolayasıyla özel olarak köylülüğün kendi arasındaki katmanlar bakımından, genel olarak da sosyal sınıflar bakımından toplumsal konumlarını ortaya koyamamaktadır. Çünkü belli bir yerde ve zamanda, belli bir tarımsal işletmenin "küçük",, "orta" veya "büyük" işletme olup olmadığını belirleyen etmen, sadece alan bakımından sahip olunan/işlenen toprak miktarı değil; aynı zamanda, buna ek olarak toprağın verimliliği, kullanılan üretim teknikleri ve yöntemleri, ürün bileşimi vb. etmenlerdir de. Ancak tüm bu ve benzeri etmenler, birlikte, belli bir yer ve zamanda, tarımsal bir işletmenin ekonomik olarak işlevsel niteliğini ve dolayısıyla işletme sahibinin toplumdaki sınıfsal konumunu belirler. Bu nedenlerle Tablonun analizine geçmeden önce, ilgili konuda Kuzey Kürdistan'ın somut koşullarına dayanarak, işletmelerin ekonomik olarak ayırdedici işlevsel özelliklerini ve bu temelde işletme sahiplerinin toplumsal konumları hakkında bazı genel belirlemeler yapmamız ve kavramlar oluşturmamız gerekmektedir.

Sanayi üretiminden farklı olarak tarımsal yapıdaki karmaşıklık, tarımsal işletmelerin toplumdaki ekonomik ve sosyal işlevlerine ve konuya ilişkin kavramlara tam anlamıyla açıklık getirmemezi olanaklı kılmasa da, aşağıdaki iki soruya verilecek cevaplar, en azından konuya ve ilgili kavramlara belli bir yaklaşım göstermemizi sağlıyacaktır.

1- "Belli bir yörede ve anda teknolojik düzey, toprağın verimliliği, üretim yöntemleri (Nadas vb.), yetiştirilen ürün çeşitleri, pazarlama imkanları, ürün fiyatları ve asgari tüketim ihtiyaçları veri olarak alındığında, ortalama büyüklükte bir köylü ailesinin geçimine yetecek toprak miktarı nedir?"

2- "Bu toprağın hangi boyutlara ulaşması ile bir işletme temelde geçimlik birim olmaktan çıkar ve işgücü ihtiyaçları için kaideten aile dışı kaynaklara başvurulması, ücretli işçi çalıştırılması ve böylece elde edilen üretimden artan bir birikim sağlanması olanaklı hale gelmeye başlar?" (6)

Ancak bu sorulara doğrudan cevap aramak, gelir dağılımı, muhtelif fiyat endeksleri vb. çok ayrıntılı verilerin toplanıp incelenmesiyle mümkündür. Bu türden verilere sahip olmamamız nedeniyle biz, aynı konuda, değerlendirmelerimize esas aldığımız işletmelere ilişkin ekonomik ve sosyal tasnifleri yaparken; ilgili kimi kurum, kuruluş ve bilim adamlarının konuyla ilgili deneysel araştırma ve incelemelerinin sonuçlarını benimsedik.

1- DPT Kırsal Refah Politikaları Özel İhtisas Komisyonu, 1973 yılında, Antep ve Maraş eksiğiyle, Kürdistan'ın 17 il'inde, beş kişilik bir hanehalkı için gerekli toprak ölçütünü 137,4 dönüm olarak hesaplamıştır.

2- Dr. Mine Çınar ve Doç. Dr. Oya Silier, "Türkiye Tarımında İşletmelerarası Farklılaşma" adlı incelemelerinde, 1970-71 yılının verilerini esas alarak Adıyaman, Malatya, Elazığı, Antep, Maraş ve Tunceli illeri hariç, Kürdistan'ın diğer 13 il'i için geçimlik toprak miktarını 50-100 dönüm olarak hesaplamışlardır.

3- Yine Doç. Dr. Oya Silier, 1968-72 yılları arasında ODTÜ'ce gerçekleştirilen "Keban Sosyo Ekonomik Araştırma Projesi" (KSEAP) verilerine dayanarak yayınladığı "Keban Köylerinde Sosyo Ekonomik Yapı ve Yeniden Yerleşim Sorunları" adlı incelemesinde, bizce günümüzde de Kürdistan'ın geneli için geçerli olabilecek bir guruplama yapmıştır. Bu guruplamaya göre 1-99 dönüm arası toprağa sahip olan köylüler "Küçük Topraklılar", 100-199 dönüm arası toprağa sahip olan köylüler "Orta Topraklılar" ve 200 dönümden fazla toprağa sahip olan köylüler ise "Büyük Topraklılar" olarak kabul edilmişlerdir. Bu guruplamada, "Orta Topraklılar" geçimlik işletme sahipleridirler; yani "orta köylü"leri temsil etmektedirler ve geçimlik işletme

oldukları aşağıdaki hesaplamaya dayanılarak saptanmıştır:

"Çoğunlukla Köylülerden alınan ek bilgilere göre: 100 dönüm toprağı olan bir köylü ailesi, genellikle toprağını ikiye bölüp bir sene birini, öbür sene diğerini ekmektedir. Böylece 100 dönüm toprağa sahip köylünün her sene ortalama ektiği toprak 50 dönüm civarında olmaktadır. Bölgenin büyük bir bölümünde (%87) kıraçta kuru tarım yapılmaktadır. Dolayısıyla verim düşüktür. Bir dönüme 10-12 kg. tohum atılmaktadır. En elverişli şartlarda verim 1'e 7-8'e kadar çıkabilmekte, normal şartlarda ise 1'e 5-6 civarında olmaktadır. 50 dönüm toprak eken bir köylü yılda ortalama 3600 kg. buğday alabilir. (50 dönüm X 12 kg tohum: 3600 buğday eder) Bir kişinin günde en az 300 gr un, 100 gr bulgura ihtiyacı olduğu düşünülürse, adam başına senede 140 kg buğday tüketeceği söylenebilir. 5 Kişilik bir çiftçi ailesi düşünüldüğünde, senelik buğday tüketim ihtiyacı 700 kg civarındadır. Buna 600 kg olarak alınan tohum da ilave edilirse, asgari hesaplara göre, toplam 3600 kg olarak hesaplanan buğday hasılasının 1300 kg'ının tüketim ve tohum için ayrıldığı ortaya çıkmaktadır. Köyde, hane başına mecburi ayni ödemeler (kır, köy bekçisine, muhtara, nalbanta, çobana, imama gibi.) 200 kg buğday civarındadır. Görülüyor ki gerçekten en asgari hesaplara göre, bölgede 100 dönüm toprağa sahip bir köylünün en düşük seviyede ve yalnız buğday yediği düşünüldüğünde, yiyecek, tohum ve mecburi ödemeler toplam hasılasının yarısına yakın bir bölümünü kapsamaktadır. Giyecek, diğer yiyecek maddeleri almak, hasta tedavi ettirmek, borç ödemek, mahkeme, düğün masrafı yapmak gibi giderler düşünüldüğünde 100 dönüm toprağa sahip bir köylünün en iyimser ihtimalle ancak geçinebileceği anlaşılmaktadır."

Yine, içerdikleri faktörlere göre, yukarıdaki sorulara verilecek cevaplar, doğal olarak bölgeden bölgeye, il'den il'e, hatta ilçeden ilçeye, alan bakımından farklı toprak normlarını kapsıyacaktır. Bu nedenle tarımsal işletmeleri, verimliliklerini etkileyen özel bazı koşullardan soyutlayıp sahip oldukları toprağa göre, en genel ekonomik ve sosyal özellikleriyle bir tasnife tabi tuttuk. Bu tasnife geçmeden önce, her işletme gurubunun kendi dilimleri arasındaki niceliksel farklılıklardan soyutlayarak "küçük", "orta" ve "büyük" işletmeleri, belli başlı temel özelliklerine göre, en genel anlamda tanımlamak gerekir. Buna göre:

Küçük İşletme: Bu işletmeler, göreli olarak en az toprağa sahip olan işletmelerdir. Genel olarak kendilerine ait olan ve geri teknolojiden oluşan üretim araçlarını yine kendi aile emekleriyle kullanarak üretim yapmaktadırlar. Belirtilen koşullarla yapıldığından, harcanan yoğun emeğe karşılık, bu işletmelerde üretim çok düşük düzeylerde gerçekleşmektedir. Bu nedenle işletme sahibi ailelerin asgari geçim nesneleri, işletmenin üretimi ile karşılanamamakta; işletme sahipleri, tarımsal faaliyetler dışında işçilik vb. yan faaliyetlere de yönelmektedirler.

Orta İşletme: Genel olarak kendi üretim araçlarını, kendi aile emekleriyle kullanan ve bu yolla asgari geçimlerini sağlayabilen işletmelerdir. Çok seyrek de olsa, az miktarda toprak kiralayanları ve ücretli emek kullananları da vardır. Anılan işletmelerin elde ettikleri gelir düzeyi, genel olarak onların sürekli bir biçimde sermaye birikimi gerçekleştirmelerine olanak vermemektedir.

Büyük İşletme: Görece en ileri teknik ve yöntemler ile genel kural olarak büyüklüklerine göre, değişen oranlarda ücretli işçi çalıştırarak üretim yapan ve devamlı olarak aile ihtiyaçlarını aşan oranlarda gelir elde ettikleri için, yine değişen oranlarda sürekli birikim gerçekleştirebilen işletmelerdir.

İşletme guruplarının bu genel ve kısa tanımından sonra, çözümlemelerimizde kullanılacak olan "küçük", "orta" ve "büyük" işletme kavramlarının, -verilerin ait bulunduğu 1980 Yılı'nda ve yukarıda belirtilen sorulardaki etmenler de gözönünde bulundurularak- sahip oldukları toprak miktarını ölçü olarak yaptığımız ekonomik ve sosyal sınıflaması aşağıdaki tasnifi öngörüyor:

Küçük İşletmeler: 1-99 dönüm arası toprağa sahip olan yoksul köylülere ait işletmeleri,

Orta İşletmeler: 100-199 dönüm arası toprağa sahip olan orta köylülere ait işletmeleri,

Büyük İşletmeler: 200 dönüm ve daha fazla toprağa sahip olan işletmeler, kır burjuvazisine, yani zengin köylülere ve daha büyük toprak sahiplerine ait işletmeleri temsil ediyor.(7)

Konumuz bakımından gerekli bu belirlemelerden sonra Tablo 2'nin analizine geçebiliriz.

Tablo'ya göre, Kuzey Kürdistan'ın 12 ilinde, toplam işletmelerin yüzde 72,16'sını oluşturan küçük işletmeler (ilk iki dilim), toplam toprakların yüzde 25'ine sahipken; işletmelerin yüzde 16,45'ini oluşturan orta işletmeler, toprakların yüzde 22,17'sine ve yine işletmelerin yüzde 11,39'u gibi bir avucunu oluşturan büyük işletmeler ise, toprakların yüzde 52,84'üne sahiptirler. Başka bir anlatımla yoksul ve orta köylülerden oluşan ailelerin yüzde 88,61'i,

TABLO 2- 1980'DE Arazinin İşletme Büyüklüğüne göre Dağılımı (5. ve 6. Bölgeler Toplamı)

İşletme Büyüklüğü (Dekar)	İşletme Sayısı		İşletme Büyüklüğü		Ortalama İşletme Büyüklüğü
	Mutlak	%	Mutlak	%	
1 - 49	290939	51,36	5732110	10,72	20
50 - 99	117832	20,80	7631496	14,28	65
100 - 199	93183	16,45	11849993	22,17	127
200 - 499	48252	8,52	13282243	24,85	275
500 - 2499	15980	2,83	11860849	22,19	742
2500 +	233	0,04	3102998	5,80	13318
Toplam	566426	100,00	53459689	100,00	566426

Kaynak : DİE, 1980 Genel Tarım Sayımı (GTS)
Açıklama : Hayvan varlığına göre büyük işletmeler, ortalama alan genişliğine uyan dilime dahil edilmiştir.

toplam toprakların yüzde 47,17'sine sahipken; zengin köylülerle daha büyük toprak sahiplerinden, yani kır burjuvazisinden oluşan ve işletmelerin yüzde 11,39'unu oluşturan işletmeler ise, toplam toprakların yüzde 52,84'üne, yani yarısından çoğuna sahip bulunuyorlar.

Tablo'dan da izlendiği gibi, toplam işletmelerin ezici çoğunluğunu oluşturan yoksul köylü işletmelerinin, daha kalabalık (diğer dilimin 2,5 katı) ve daha yoksul olan ilk dilimindeki işletmeler, ortalama 20 dönüm toprağa sahipken; 50-99 dönüm arası toprağa sahip olan 2. dilimdeki işletmeler ise, ortalama 65 dönüm toprağa sahiptirler. Bir bütün olarak 1-99 dönüm arası toprağa sahip işletmeler ise, ortalama 33 dönüm toprağa sahiptirler.

Toplam işletmelerin yüzde 16,45'ini oluşturup, toplam toprakların yüzde 22,17'sine sahip olan ve orta köylü saydığımız işletmeler, ortalama 127 dönüm toprağa sahiptirler.

Buna karşılık, kır burjuvazisinin, toplam işletmelerin yüzde 8,52'sini oluşturup, toplam toprakların 24,85'ine sahip olan ve zengin köylü saydığımız işletmeler kesimi ortalama 275; toplam işletmelerin 2,83'ünü oluşturup, toplam toprakların yüzde 22,19'una sahip olan 500-2499 dönüm arası toprak sahibi işletmeler kesimi ortalama 742; ve toplam işletmelerin binde 4'ünü oluşturdukları halde, toplam toprakların yüzde 5,80'ine sahip olan 2500 ve daha fazla toprak sahibi en büyük işletmeler kesimi ise, ortalama 13.318 dönüm toprağa sahiptir.

1981 Köy Envanter Etüdlerine göre, Kuzey Kürdistan'da, oranı yüzde 41 olan topraksızların da, değişik işletme biçimleriyle toprak alıp işlemek yerine ücretli çalışma alanına yöneldiklerini gösteriyor.

Sulama vb. gibi toprağın verimliliğini arttıran ve ürünlerin çeşitlendirilmesini sağlayan kimi durumlar ile hayvancılık, arıcılık vb. yollarla tarımsal faaliyetlerin çeşitlendirilmesi gibi. Kürdistan tarımının gelişkinlik düzeyi ve içinde bulunduğu genel koşullar bakımından oldukça sınırlı sayılabilecek kimi durumları bir yana bırakırsak; 33 dönüm toprakla geçinmenin hemen hemen imkansız olduğu ortadadır. Özellikle Tablo'daki toplam işletmelerin yüzde 51'ini, toplam yoksul köylü işletmelerinin ise, yüzde 71'ini oluşturan ve ortalama 20 dönüm toprağa sahip olan 1-49 dönümlük ilk dilimdeki yoksul köylülerin bu en alt kesimi için, topraklarıyla uğraşmanın artık kendileri bakımından yan bir faaliyet olduğu kolaylıkla anlaşılır. Bunların, geçimlerini sağlıyabilmeleri için, kendi topraklarının yanısıra başkalarının topraklarını ortakçılık, yarıcılık, kiracılık gibi işletme biçimleriyle işlemek veya ücretli işçi olarak çalışmaktan başka çareleri yoktur. Aynı durum, hiç toprakları olmayan ve kırsal kesimdeki toplam ailelerin %41'ini oluşturduğunu belirttiğimiz topraksız aileler için daha bir geçerlidir.

Yine aile emeğiyle işlenmeyecek kadar geniş topraklara sahip olan kır burjuvazisi, özellikle 500 ve daha fazla dönüm toprağa sahip büyük toprak sahipleri de, topraklarının işlenmesini sağlayabilmek için ya kira, yarıcılık vb. yöntemleri kullanarak toprağı dışarıya vermek veya ücretli işçiler tutarak bizzat işletmek gibi iki alternatifle karşı karşıyadır.

Kuzey Kürdistan'da feodalizmin veya yarı-feodalizmin hakim olduğunu iddia eden kimi çevrelerin görüş ve iddialarının aksine, tüm gözlemler ve veriler, ülkemizde kiracılık ve yarıcılığın (marabacılık) çok sınırlı ve dolayısıyla ücretli emek kullanımının ise buna oranla hayli yoğun olduğunu gösteriyor.

1980 Genel Tarım Sayımı'nın, anılan 12 ildeki verilerine göre, "Kira", "Ortakçılık" ve benzeri "Diğer Şekilde" arazi işleten işletmelerin, gerek işletme sayıları ve gerekse sahip olunan toprak bakımından toplam içindeki payları, sadece yüzde 2 civarındadır. Aynı verilere göre, dışardan arazi tutmayıp sadece kendi arazisini işleyen işletmeler, toplam işletmelerin yüzde 96'sını teşkil ederken, toplam toprakların da yüzde 95'ine sahiplik ediyorlar. Bu kategorideki en küçük işletmelerin (1-49 dönüm arası toprağa sahip işletmeler) yüzde 97'si dışardan arazi tutmazken, bu oran, en büyük işletmelerde (2500 ve daha fazla dönüm toprağa sahip olan işletmeler) yüzde 87'ye düşmektedir. Bu, şu veya bu yolla dışardan arazi tutup işletme yönteminin, küçük işletmelerden çok büyük işletmelerce kullanıldığı anlamındadır. Yine aynı verilere göre, "Dışardan Arazi Tutup Dışarıya Arazi Vermeyenler", yani kendi arazisine ek olarak dışardan da arazi tutup işleyenler kategorisinde, küçük işletmelerden büyük işletmelere doğru gidildikçe, işletme guruplarının ait oldukları gurup içindeki oransal payları düzenli bir artış göstermektedir. Bu oran, en küçük işletmelerde yüzde 1 iken, en büyük işletmelerde yüzde 11'e çıkmaktadır. Bu bulgu da, küçük işletmelere göre büyük işletmelerin kendi topraklarına ek olarak çeşitli işletme biçimleriyle dışardan toprak alıp işleme oranlarının daha yüksek olduğunu ortaya koyuyor.(8)

Bu veriler, Kuzey Kürdistan köylülüğü arasında ücretli çalışmanın yaygınlaşmasının maddi temellerini oluşturuyor; toprak sahibi köylülerin ezici çoğunluğunu teşkil eden yoksul köylülerin, özellikle bunların en alt diliminin -ki bu dilim, kendi başına da toprak sahibi köylülerin yüzde 51'ini oluşturuyor-, geçimini sağlamak için çoğunlukla ücretli çalışma alanına yöneldiğini ortaya koyuyor. Yine bu veriler, dolaylı olarak, 1981 Köy Envanter Etüdlerine göre, Kuzey Kürdistan'da, oranı yüzde 41 olan topraksızların da, değişik işletme biçimleriyle toprak alıp işlemek yerine ücretli çalışma alanına yöneldiklerini gösteriyor.

Gerek toprak dağılımı ve gerekse toprağın tasarruf (işletme) biçimi ile ilgili bu analizler, bir taraftan Kuzey Kürdistan köylülüğünün proleter karekterinin güçlü olduğuna dair öngörümüzün doğruluğunu ortaya koyarken, diğer taraftan da Kürdistan işçi sınıfının niteliğini de önemli oranda etkiliyor. ■

Devam Edecek

DİPNOTLAR

(3) Ulusal kurtuluş mücadelesi sürecinde köylüler, Cezayir'de nüfusun yüzde 80'inini, Mozambikte yüzde 91'ini, Gine-Bisau'da yüzde 76'sını oluşturmaktaydı.

(4) Dr. Hikmet Kıvılcımlı, İhtiyat Kuvvet: Milliyet (Şark), Yol Yayınları, Nisan 1979, İstanbul, sf. 57

(5) İlgili yıllara ait Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) Genel Nüfus Sayımları

(6) Dr. Mine Çınar - Doç Dr. Oya Silier, Türkiye Tarımında İşletmeler Arası Farklılaşma, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1977, sf.3

(7) Daha geniş bilgi için bakınız S. AYDOĞMUŞ - A. NAS, Age

(8) S. AYDOĞMUŞ- A.NAS, Age., sf.59,60,61

ZONÊ MA - II

Dr. Ali KILIÇ

Zonê Ma çutiri beno neweye newu? Çutir beno, ma mireme Zonê Ma ni mireno? Waxto her Zou vurino, beno khan, beno kokim, beno qadim u waxt Diyalektika Zonê Ma na vurnayis çutir kena araze? Çutir beno prasibe Metafizika Zoni yene ra dust hema Zonê ma, wes maneno? Eve jovina qese. Linguistika (Zmanzanistika-u Zonzanista) çaxe ma mesela Zmanê Kurdi çik'a? N'y sero, sene qese vana? Waxto khe diyalektolojiya Zonê Kurdistan hona vrastene ni ama, Fonetika, Zmane Kurdi sero, tuha ni nunis biyo, Diyalektolojiya, Zonê Ma ye Dersîm, Palu, Muş, Piran, Siverek, ne vrajiyo, ma vame, Qanun u prinsibi Zonê Ma khe hona çine, ne vrastiye, araze ne biye, mare hên lozimo khe, ma wesiya Zonê Ma're nine bivjime. Zonê Ma yeno qese kerdene. Hao, ma nusneme. Qiz bînde, vatena hu, serura tipiya amera zou.

Prebleme Fonetika Zonê Ma ser, ez jede qeso girş ne van, ni ki, linga hu peyser ne erzon. Ez na qesi sero hata lızna Zanista (bilimin sınırı) son. Eve sindore aqîl û baqilena methoda diyalektike lavetûn. Deste hu, Metafizika Zoni'ra nê nan. Nu kare filozofiya zonio.

Zanistakar rind zonêne khe, layê zoê nunisi diyalektike hurdemina piya yene guretene. Zon, fonksiyonde araze kerdena. Zanista Zou khe çiko, yi hen ceno, karzanista de "bratiya kêkeni" çina. Kam, heredino, va bi herediyo, ma raa Zanistay (Bilim Yolu) ra some. Raa Zanista Raa Poetika. Fonetika u Fonolojiye Zonê ma Poetika. Perodaise Zonê Ma niya yeno vatene.

MORDEM ROZE BENO, ROZE MIRENO MERDENE ÇİK A?

PERODAİSÊ MA WESVO

Name tû yo osın û dar,
Rowar, çekdar, çîtkar, karker,
Çor hozor sêra, ma tu sero vengdame
Venge domonû, venge cinikhû, vengê perodais Venge

AZADKARU, ROWARU, ÇEKDARU

Ma, eve rosta tij, eve rosta çeke tu, tu dima vozeme
Ma verdo dismen dime, ma dove pero, eve çekû eve khuçû
Ma dovepero eve zenge, torje, brak û çekhuçû

Seveta xelasê wêlati

Ma çond rey verda dima, remna berd kerd tever
Peqena, est tever, çer û vir kerd kelpe dîsmenî.
Ma qîltifong est, tîrkêman est, ma klasingê estê,

Seveta xelasê wêlati

Name tû yo osin û dar, Xanedan
Rowar, çekdar, azadkar, çitkar, karkêr
Tu raa perodais misne ra ma
Tu çek dara ma dest, ma esto hu ver
Tu esto hu ver tu davê pêro eve çoamerdiê
Tu qirkerd qedenayi dardwê têdê alayiye tirki Dersim de
Tu qulotit roy, koyî, astarey, çewligi, mergi, puli
Tu çêrê çêrûna, hêliê koi, sevkan û çekdar tu ya

www.ozgurkurd.org

Sosine gile koi, vengê çekî, **Ali'ye Mir Z'aliyê Silemani**

Tersune tu ver dismen vozdda, çekhe hu caverdayi
Tu verda dîme peqenayi pul û gerisu ra
Tu osporo khewela, herme tode çek,
Sene to ra çek, çîmunê to ra çek
Name to ra çek, qese to ra çek
Perodaise to ra çek.

Lesa tora saniye ra eve hôzôru venge çeki

Vengê tode puxur da, vilesiya ro osine koyi

Adir rost da, tania tu bereqiyê ju tania tija asmêni,
Saniye ra lesa tu, eve hôzôru VENGE çeki
Dina ame bervis vile sei mendi vilikhê koi
Bervai têde koyê Dersimi
Bervai têde çeke Dersimi
Bervai têde hêgayê Dersimi, mergi, koi

Mare perodaiso çekin mendo to ra,
Ma sond werdo hêfê welati ceme
Deste ma de çeki bene kherr û lâll
Hata khe welat nê viyo azad û zelal
Çek deste ma de bene kherr û lâll
Dame pero hata khe welat nê viyo azad û zelall

Seveta Namê tû yo pill û rez û çerr
Deste ma de çek bene kherr û lal
Hata khe KURDİSTAN nê viyo azad û zelall

Coamêrdia tu menda ma re,
Çeke herme tu mendo ma rê
Namê tu yo çêrr, osin û dar mendo ma rê
Qesa tû ya pile menda ma rê
Merdene çika, perodaisê to mendo ma re

MORDEM ROZE BENO ROZE MIRENO

Name tu yo osin û Xanedan
Rowar, çitkar, azatkar, çekdar
Çutîr bi, hokmato bê namuss, pê to gurett?

Çutîr bi, hokmato bê namuss, pê sima gurett?
Sima berdi darde kerdi?
Tu berda El Ezizde vêrê çimûnê Seyid Rizai de
Vêrê çimune Qemer û Yve Qaji de tu dardê kerda.
Dismen wuast darde bikere verva çimune sima
Laze Seyid Rizayi
Sıre ame Yve Qaji
Tersa Yve Qaji nişi vere dara merdene
Ce'lat û cendermune tirk,
Guret hard ra kaskerd Yve Qaji
Tersa Yve Qaji nişi vere dara merdene
Seyd Rizay to de niyada lewe hode
Tu va "Qesa tu sare mi sero Bava,
Ma **seveta xelasê welati.**
Kotimera na raa perodayis dime."
Tu vejiya ro kırsî ser, lâ guret est vîle hu,
Binê dara merdene de tu çika, tu qirra, vakhê:
Ters çiko? xof çiko? bervis çiko?
Tu çika vakhê teslimiyet çiko

Merdenê çika,

seveta xelasê welati pêrodaise ma wesvo!

"MORDEM ROZE BENO ROZE MIRENO"

Tu linga hu dêwê kirsi ro, tu ve hu, hu dardê kêrd

Axiriye, eve Zonê Ma, Perodais Seyd Rizay u Aliyê Mir Z'aliyê Silemani sero xeber dame. Xeberdais, estane ma u Zonê Ma ana tê lewe. Estena ma delxede, delxe xeberdais'te yene te lewe. Zonê Ma, hem vengo, hem famo. Tika vindeme ma na Qese perskeme: Vurnayise Zoni, vurnayise vengio, ya ki vurnayise famio? Heto jura, vurnayis e vengi beno objekta fonetika karzanista u morfolojiye, zonê ma, heton bin ra fam, beno objekta filozofiya Zonê Ma.

FONETİKA û MORFOLOJİYA ZONê MA ÇİK A?

www.arsivakurd.org

ERMENİ SORUNU VE JENOSİT

Çeviren
ALİ TİMUROĞLU

(Bu yazı yurtdışı Ermeni Öğrenciler Derneği'nin Fransızca yayınlanan Ermeni Jenosidi broşüründen tercüme edilmiştir.)

Hitler 22 Ağustos 1939'da Obersalzberg'de VI. Reich'in askeri şefleri önünde hangi mirası devraldığını şöyle dile getirir:

"Ben S.S özel birliklerine Blonya cephesine gitmelerini ve acımadan kadın, erkek, çocuk öldürmeleri için emir verdim. Kim bugün hala Ermeni soykırımından bahsediyor ki?"

Ermeni sorunu yalnızca geçen yüzyıla dayanmıyor. Ermeniler, yağme, talan ve yüzyıllarca süren baskılara karşı sürekli kendilerini korumaya çalışmışlardı. Küçük Asya'nın Doğu vilayetlerinde çoğunluğu oluşturdukları halde, hıristiyan azınlık olma karekterinden ötürü aynı zamanda Ermeniler Kürt göçebe aşiretlerinin hedefi durumundaydılar.

Bu alanın dört bir bucağına dağılan boyunduruk altında ve kötü bir örgütlülük içinde olan Ermeniler Osmanlıların egemenliğini kaderci bir şekilde sürdürürken, öte yandan hergün durumun iyileşeceğini küçük bir umutla bekliyorlardı.

Sultan'ın 1863'te çıkarttığı yeni bir yasada, Ermenilere Osmanlı Parlementosunda temsil hakkıyla birlikte yeni özgürlükler de tanıyordu.

Türklerin 1878'de Ruslara karşı yenilgisi, bu ülkeyi büyük güçlerin denetimi altında, Ermeni bölgelerinde bir takım reformların gerçekleştirilmesini içeren bir maddeyi San Stefeno Barış Antlaşması'na eklenmesini getirdi.

Çok bilinen 16. madde Berlin Antlaşması'nın 61. maddesine dönüştürüldü. Artık bu madde güvenlik garantısini içine almadı. Ermeni sorununun doğuş akti olmaktan çıktı. Bununla beraber Sultan Abdulhamit'in Ermenilere karşı politikası büyük devletler arasında ki çelişkilerden dolayı daha da sertleşti.

Fakat pasifliği kabul etme zamanı geçmişti. Küçük devrimci guruplar halinde örgütlenerek kitleleri isyana teşvik eden yeni bir literatüre yöneldiler.

İlk önce basit otonomiyi içiren devrimci hareket, üç politik partinin doğmasına yol açar.

1885'de Van'da Armenagan, 1887'de Cenevre'de Hınçak ve 1890'da Tiflis'te Taşnak örgütleri kuruldu.

Bu partiler halkın aktif bir destek verdiği düzensiz olan bir mücadeleyi yürütürler.

Sason'da yaşayanların isyanı bütün ülkede baskıların sinyalini verir. Bu arada 200 bine yakın Ermeni öldürülür.

İlk kez uluslararası vicdan sızlayarak insanlar heyecanlanır. Avrupa'da tertiplenen Ermenilerle dayanışma gösterileri Ermeni sorununa uluslararası bir boyut kazandırır.

Ermenilerin kaderi arzu edilen bir düzeye ulaşmamakla birlikte, biraz iyileşir.

Bu durum Kızıl Sultan'a karşı düşmanlığı geliştiren "Jön Türk" hareketinin doğuşuyla çakışır.

İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin yöneticileriyle Taşnak sorumluları arasında sıkı ilişkiler kurulur.

1908 MEŞRUTİYETİ'NDEN SOYKIRIMA

1908'de Sultan herkesin yasa önünde eşitliğini garantiye alan yeni bir anayasayı ilan edince Ermeni halkı büyük bir sevinçle bu yeni rejimi kucakladı.

Fakat 1909'da Adana ve Mersin bölgesinde 30 bin Ermeninin hayatına mal olan katliamlar Ermeni-Türk ilişkilerine gölge düşürür. Ne varki birlikte yaşama şu veya bu şekilde 1914'e kadar devam etti.

Bu tarihte büyük güçlerin baskısı altında Türkiye, Ermenilerin yaşadıkları bölgeleri, biri Norveçli diğeri ise Hollandalı olan iki genel müfetişin kontrolu altında tutulmasını da içeren bir reform planını kabul etti.

İki müfettişin Erzurum ve Van'a gelişinden bir kaç ay sonra Dünya Savaşı başladı. Genel kargaşa içinde Türkiye bu iki müfettişi geri yollar.

1915-1916 KATLİAMLARI

10 ay sonra 1915 olayları patlak verir. 24 Nisan gecesi İstanbul'da pek çok entellektüel ve eşraf tutuklanarak sürgün veya yok edilirler. Bu topluca imha edilmenin sinyali Cemal-Enver-Talat üçlüsü tarafından saptanmış politikanın uygulanmaya geçirtilmesidir. "Ermeni Sorununun Ermenilerin yok edilmesiyle ortadan kaldırılması"

1915 trajedisiyle ilgili çok sayıda eser var. Akıllara durgunluk verici tanıklıklar, doğruluğu taştışmasız yabancı gözlemcilerin yazıları oldukça fazladır.

www.agirinakser.org

1)SOYKIRIMIN REALİTESİ

1915'de Türkiye'de meydana gelen Ermeni katliamları bugün Türkiye tarafından rededildiyor. Bütün çabalar bu dönemin oluylarını ya oldukça küçük göstermek ya da basit kestirme yoldan inkar etmeye dayalı. Uluslararası kurumların tavrı Türkiye'nin bu propagandasını oldukça kolaylaştırıyor. Türkiye'yi bu konu da cesaretlendiriyor.

Öte yandan zaman aşımına rağmen Türk otoritelerinin bu döneme ilişkin belge vermeme konusundaki ısrarları bir ölçüde suçluların kim olduğunu göstermektedir. Şu bir gerçektir ki bu sorunu Türk yetkilileri tarih araştırmacılarının hizmetine arşivleri açarlarsa kendilerini temize çıkaracaklardır.

2) İTTİHATÇILARIN DAVASI

Soykırım dosyasına eklenecek en değerli olanı kuşkusuz ki Vezir Damat Ferit Paşa'nın hükümeti döneminde 1919'da açılan mahkemede 1915 yılı katliamının yaratıcılarının yargılanmasıdır. Bu davanın açılmasının ardında yatan art niyetler.....Dolayısıyla o dönemin Jön Türk yöneticilerinin suçlu olduklarının kanıtıdır.

1915-1920 DÖNEMİ

1,5 milyon Ermeninin yokedilmesi, binlercesinin Kafkas ötesine Asya ve Avrupa'nın diğer ülkelerine kaçışı ilginç bir durum yaratır.

O yıllarda Türk işgali altındaki Ermeni bölgelerinde yaşayan 3.3 milyon kişiden geriye 100 bin kişi kalabildi. Bunların çoğu da ya müslümanlaştırıldı ya da Türk ailelerin hizmetine alındılar.

Alman, Amerikan ve İngiliz hıristiyan misyonerlerinin büyük fedakarlığı sonucu çok sayıda ki Ermeni diplomatik görüşmeler sonucu kurtarıldı. Böylece 1894-1896 katliamları sonrası oluşan Ermeni diyasporasını tamamlayıcı diyaspora oluştu.

Bir kaç yüz bin kişi Rusya Ermenistan'ına gitti. 1918'de Ardahan, Kars, Batum, Brest-Litovsk Antlaşması gereğince Bolşevik Rusya tarafından Türkiye'ye terk edilir. Kafkasya Gürcü, Azeri ve Ermeniler bir federasyon altında bağımsızlık ilan ederler.

Müttefiki Almanya ile birlikte Türkiye Ermenistan'ı tanır. Hatta 1919'da Kars ve Ardahan'ı Ermenistan'a terk eder. Fakat Mustafa Kemal'in Türkiyesi'nin tehdidi devam eder.

10 Ağustos 1920'de Sevr Antlaşması Ermenistan'ın özgür ve bağımsız bir devlet olduğunu kabul eder. ABD Cumhurbaşkanı Wilson yeni devletin sınırlarını çizmeyle ilgili kararın denetlenmesiyle görevlendirilir.

Fakat Taşnak Partisi tarafından yönetilen Ermenistan 2 Aralık 1920'de Kemalist ve Sovyet kuvvetleri tarafından yenilir. Kars ve Ardahan Türkiye tarafında kalır. Ermenistan SSCB'nin Cumhuriyetlerinden biri olur.

ERMENİ SORUNU

ALİ ÇİÇEK

Ermeni sorunu 19. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti'ni 'rahatsız' ediyordu. Devlet bu 'sadık' vatandaşlarına diğer milletlere de davrandığı gibi baskı ve şiddetle seslerini kesmeye çalışır.

Ermeni sorununu kapitalist devletler kendi çıkarlarına göre ele alırlar. Onların Ermeniyi sahiplenmeleri sahte gözyaşları dökmekten başka birşey değildi. Sorun giderek daha fazla gündeme geldikçe Osmanlılar zaten devletler arası çelişkiden dolayı varlıklarını sürdürdüklerinden zaman, zaman tavizler vermeye başlarlar. Berlin Antlaşması'nda sözkonusu edilmeleri veya Ermeni meclisinin oluşturulması tamamen dış koşulların dayatmasıydı.

Osmanlılar 1891'de Hamidiye Alayları'nı Kürtlere kurdurttuktan sonra "En iyi Ermeni ölü Ermenidir" sloganını egemen kıldırtmaya çalışır. Ermeniler de boş durmazlar, ard arda partiler kurarak örgütlü mücadele vermek isterler. Fakat Ermeniler o yıllarda çoğunlukla dış güçlere özelde de Rusya'ya güvenirler. Kurtuluşun Rusya'dan geleceğine inanırlar. Yanılırlar. Çünkü Rusya kendi işgalleri altındaki Ermenilerin bağımsızlığını vermiyordu, Batı Ermenistan'ın bağımsızlığını nasıl tanıyacaktı.

Hamidiye Alayları başta Ermenileri sonra da alevi ve Yezidi Kürtlere yönelik saldırılarda bulunur. Sultan böylelikle hem Kürtleri kendi egemenliğinde tutar hem de Ermenisiz 'Ermenistan' yaratmaya çalışır. 1894'ten itibaren sistemli toplu katliamlar birbirini izler.

I. Dünya Savaşı içinde Doğu'da Ruslarla yaptıkları savaştan dolayı Ermenilerin Ruslara yardımını engellemek adı altında tehcir-sürgün-edilirler. Ama bu sürgün diğerlerinden çok farklıdır.

İttihat-Terakki'nin önderlerinden İçişleri Bakanı Talat bakın şöyle bir telgraf çekiyor tabi ki gizli;

"Halep Valiliği'ne

Daha önce de bilidirildiği gibi hükümet Türkiye'de yaşayan Ermenilerin tümünü ortadan kaldırılmasıyla ilgili bir karar aldı. Bu emre karşı çıkanlar, bundan böyle yönetim hiyerarşisinin herhangi bir kademesinde görevde kalamazlar. Kadın, çocuk ve sakat gözetmeksizin yok etme yöntemleri ne kadar trajik olursa olsun vicdanının sesini dinlemeksizin anların varlığına son verilmelidir.

15 Eylül 1915
TALAT"

Bu belge Halep Valiliği arşivinde bulunuyor. Ermeniler binbirçeşit yöntemlerle çok büyük bir jenoside uğratılırlar. Ermeni toprakları boşaltılır. Kürtler çoğunlukla yerleştirilirler. Savaş ve jenosit; büyük insan kırımının yanısıra toprakların bakımsızlığa terk edilmesi sonucuna, açlık, hastalık ve derin acılara yol açar.

Dünya Savaşı sonrası Batı-Ermenistan Sevr'de Doğuyla birlikte bir tek devlet olarak örgütlenmesi kabul edilmekle birlikte Mustafa Kemal faktörü işleri değiştirir. Emperyalistler isteselerdi Ermenistan'ı kurdurtabilirlerdi. Fakat çıkarları gereği Ermeniler aldatılır. Batı-Ermenistan'da mücadeleyi sürdüreceklerde bulunmayınca var olan statüko devam eder.

Bugün Ermeni sorunu hala devam ediyor. Çeşitli örgütlerin mücadelesi farklı boyutlarda sürüyor. Ermeni çoğunluğun yaşadığı Karabağ'da Ermenilerin kendi geleceklerini tayin etmeyi kimse tanımak istemiyor. Karabağ'da Taşnak Partisi'nin etkin olması ve onların olumsuzlukları hiçbir şekilde Ermeni haklarını dıştalamaz.

Türkiye'de yaşayan Ermenilerin bir kısmının müslümanlığı zorla kabul etmeleri ve ardından da milliyetlerini de inkar etmeleri tamamıyle korku yıllarının bir ürünüdür. Unutulmamalıdır ki Ermeni probleminin çözüm yeri kendi topraklarında ki mücadeleden geçecektir. Kürtlerin geçmişte Türk sömürgecilerinin yanında katliamlara karışmış olmaları son derece özürü ve iki mazlum halkın çıkarlarına ters düşen bir durumdu. Geçmişin hataları, olumsuzluklarına en iyi cevabımız ERMENİLERİN YURTLARINA DÖNMELERİNİN SAĞLANMASI olmalıdır. Bizler aynı kaderi bir başka biçimde yaşıyoruz. Kürt emekçisinin Ermeni emekçisine düşmanlığı sözkonusu olmamalıdır. ■

Nisan 1992

İHANET Mİ, TAKTİK Mİ?

Hakan ÇALIM

Ülkemizin halk gerçekliğini tahlil ederken halkımızı "küçük" düşürücü tutumlar içine girilmemeli; Kürt halkı belki bazı dönemler boyun eğmiş, "kaderine razı" olmuş, birbirini kırıp ihanet etmiş; umursamazlık, bitkinlik, korku ile sindirilmiş iliklerine kadar sömürülüp sömürgeciliğe göz "yumar" bir tavır içine girmiştir. Ancak bütün bunlar, sadece Kürt halkına değil, bütün dünya halkları ve hatta hayvanlar alemi için bile geçerli ve içgüdüsel bir olgudur. Bir çok ulus bağımsızlığına kavuşmadan böyle tutumlar içine girmiştir. Tabiiki bu halklar içten içe taşıdıkları direnme güdüleriyle korkuyu cesarete, durgunluğu direnişe dönüştürmeyi de bilmişlerdir. Bunların çeşitli nedenleri vardır. Bu nedenleri tek tek ele alırsak, Kürt halkı da diğer sevdiği halklar gibi doğal ve üreten ve yeniden üreten bir halk/varlık olduğu hemen ortaya çıkacaktır. Kürt halkını "korkaklık" ve "ihanet"le (kendi ulusuna ihanet etmeyen tek bir Kürt yoktur) suçlayarak, Kürt halkının direniş tarihini yok sayarak bir yere varılamaz.

İnsan, doğal ve alet yapan bir hayvandır. insanın anatomik yapısı; oynama, sevinç, gülme, ağlama kısmı bellek gibi özellikler çoğu hayvanda da vardır. Cesaret ve korkaklıkta hem insan hem de hayvanlarda vardır. Ancak insan aleti yaptığı ve ürettiği için evrimleşmeyle bu özelliklerini hızlıca geliştirmiştir. Cesaret ve korkaklık doğal bir olgudur. Hayvanlardaki ve insanlardaki korkaklık kendi güçlü hasımlarına yem olmamak için kaçmak, saklanmak veya güçlenmek için başvurdukları bazı savunma tedbirleridir. En güçlüler zayıfları yutmak isterler. Nihayette olmazsada başarı da gösterirler. Bu biraz da hiyerarşik bir düzende yukarıdan aşağıya doğru en zayıfa kadar böyledir. Bu doğanın bir kanunudur. Ama bazı hayvanlar kendilerini kamufle etmek, hızla uzaklaşmak, Tilki gibi kunazlıklara başvurarak kendini kurtarmak, kısacası güçlüye yem olmamak için başvurulan bir metottur. Cesarette, aynı biçimde köşeye sıkışan bir hayvan kendini savunmak ve kurtulmak için cesaret göstermek zorundadır. Bu da korkaklık gibi doğal bir olaydır.

Aynı durum insanlar içinde geçerlidir. İnsanlar ilk evrimleşme dönemlerinde hayvanlar gibi vahşice avlanırken, kendisi de çoğu zaman daha güçlü hayvanlara yem oluyordu. İnsanlar o dönemde alet yapabilecek düzeye erişememişti. İnsandaki ilk düşüncelerden biri, güçlü hasımlarına karşı kendini korumak ve daha iyi avlanmak için taşı sivrilterek yaptığı alettir. İlkel komünal toplumda, avlanmak için ilk toplumsal işbölümünün doğması, yeni ilkel üretimin toplumsallaşması; daha sonra artık- ürün ve bunun sonucu sınıflar, sömürü devlet gibi baskı araçlarının ortaya çıkmasıyla küçük bir azınlık olan köle efendileri, sınıfı toplumun öbür kesimlerini köleleştirmesiyle güçlülerin güçsüzleri yutması ve ezilenlerinde zamanla kendilerini savunma metotları geliştirmeye çalışmaları, günümüze kadar ezilenlerin lehine değişerek gelmiştir. Toplumsal olaylar, doğa olayları gibi objektiftir. Somutlaşan toplum şartlarından yararlanıp, genel bir toplumsal değişmeyi gerçekleştirmek isteyen kitleler, bazen geçici olarak yenilip, korku ortamı içine girebiliyorlar. Bu biraz da geri çekilip subjektif durumlarını tamamlamak girişimidir. Köleler, efendileri karşısında boyun ederken güçsüz bilinçsiz olduğu kadar korkuyordu da. Ama yer yer cesaret gösterip, kahramanca savaşarak ölmesini de bilmişlerdir. Spartaküs ve etrafındaki köleler gibi veya 750'lerde Bağdat yakınlarına getirilen Afrika (zenci) kölelerin şeker kamışı çiftliklerinde islam tacirlerine karşı başkaldırmaları ve daha bir çok örnek buna şahittir. Belki de güçlü düşmanlarına karşı yenilecekıerini biliyorlardı; ama yaşamı başı dimdik uğruna ölebilecek kadar sevmesini de biliyorlardır.

Bu tarihi süreçten geçen insanlığın bir parçası olan Kürt halkı da, çeşitli dönemler başkaldırmış; devletler kurmuş; ihanete uğramış ve kendisinden daha güçlü halklar tarafından köleleştirilmeye çalışılmıştır.

Gutiler, Kassiler ve Medler döneminde direnen, devletler kuran Kürtler VII yüzyılda islamiyete adeta teslim olmuş bir tutum sergilemiştir. Roma İmparatorluğu'nun kılıçları altında yıllarca inleyen Ortadoğu halkları, Roma'nın yıkılmasıyla, onun mirası üzerinde yükselen Bizans, İran-Safevi Devleti, Kürt ve Ortadoğu halklarına çok çektirmişlerdir. Özellikle Bizanslıların Romalılardan aldıkları bir miras olan kelle vergisi ve toprak vergisi, halkın ekonomik sömürüsüne yağma ve talan da eklenince, bu halklar islamiyeti birazda kurtarıcı gözüyle görmüşlerdir. Gerçi Kürtler İslamiyeti zorla kabul etmişlerdir. Ama bunların etkisiyle olmamış diyemeyiz. Kürtler , kendisinden ekonomik, siyasi ve askeri olarak daha güçlü olan islamiyet tarafından müslümanlaştırılırken Kürt halkı topluca kılıçtan geçirilmekten korktuğu için istemeden kabullenmiştir. Demekki insan istemeden de bazı şeyler yapmak zorunda kalıyor. İnsanların (halkın) bazen geri çekilip güçlerini toplamak için başvurdukları taktikte bir nevi korkaklıktır. Çünkü böyle bir tedbir alınmazsa, güçlerini yitirmek ve yok olmak tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır. Bir ülkede ilk ulusal kurtuluş savaşı başladığında küçük gerilla (peşmerge) birliklerinin oluşturulması ve vurkaç taktiğine başvurmalarının nedeni düşman karşısında güçsüz olduğu için, subjektif şartlarını oluşturup olgunlaştırmak, biranda öbür bütün olaylarda olduğu gibi ulusal ve sınıfsal savaşta da doğal olan olaylar karşısındaki duruma benzer, bunun için "korkaklık cesaretin yarısıdır" denmiştir.

Kürt halkı Kemalist hareket döneminde bağımsız bir ulusal örgütlenme yeteneğinden yoksun olduğundan kendi ulusal mücadelesini Kemalist harekete bağlı kılıp harcadığından, TC kurulduktan sonra Kürdistan'a yönelmeleri çok büyük tahribatlara yol açmıştır. Kürt halkı katledilmiş, imha edilmiş, bebeleri süngüden geçirilmiş, kadınların ırzına geçilmiş. Ekonomik, siyasi ve kültürel ilhak her alanda uygulanmış; daha sonra çıkan isyanlar bölgesel kalıbı yırtamayıp, askeri imhalarla yenilgiye uğratılmış, Kürt halkının ulusal uyanışının üzeri "betonla"(!) kapatılmaya çalışılarak korku bebelerin benliklerine kadar salınmıştır. O günleri yaşamış yaşlılar akıllarına bile getirmek istememektedirler. Aslında son yıllarda bunlar çok yazıldı çizildi. Ancak Kürt halkının yaşadığı korku ortamını anlamadan, "Korkaklık" ve "ihanet"le suçlamak

saçmalığından vazgeçmek gerekir diye düşünüyorum.

İşçi sınıfı ekonomik taleplerle başlayıp sonra burjuvaziyle aynı masaya oturup, elde ettiği başarı sonucu aldığı ücret, bir korkaklık değil, mücadelenin ekonomik yönüdür.

Bir süre boyun eğmek, sadece Kürt halkına mahsus değildir. Bir çok halk geçici olarak devlet terörü sonucu boyun eğip, belli bir süre sonra yeniden direnmesini bilmiştir. Nazi faşistlerinin II. Dünya Savaşı döneminde bir çok ulus üzerinde estirdikleri terör, o halkların bir kısmının boyun eğip, bir kısmınında partizan savaşlarıyla mücadeleyi sürdürmeleri sonucu bağımsızlıklarına kavuşmuşlardır. Bu geçici boyun eğişler ihanet değildir.

"Kaderine razı" olmak, ihanet midir? Kader bilindiği gibi islamiyete ait olan (başka dinlerde de vardır) bir kavramdır. Öbür dinlerde de olmasına rağmen en çok islamiyette etkili oluyor. Çoğu zaman bir sömürü ve sömürüyü gizleme aracı olan dinlerde, "kader" büyük bir öneme sahiptir. Fakirliğin, zenginliğin, haksızlığın, sömürünün, köleliğin, ölümün vb. bütün her şeyin daha önce tanrı tarafından yazıldığına inanan müminler, mücadele etmeyip ezenlerin ekmeğine yağ sürmektedirler. Bütün haksızlıkları kader kabul edip içine sindiren müslüman Kürt halkı da, elbetteki islamiyeti kabul ettikten sonra pasif bir tutum içine girip tanrı korkusundan çoğu zaman kılını bile kıpırdatamamıştır.

Bütün boyutlarıyla nesnel bir biçimde araştırıldığında, Kürt halkı da diğer sevdiği halklar gibi doğal ve üreten ve yeniden üreten bir halk/varlık olduğu hemen ortaya çıkacaktır. Kürt halkını "korkaklık" ve "ihanet"le (kendi ulusuna ihanet etmeyen tek bir Kürt yoktur) suçlayarak, Kürt halkının direniş tarihini yok sayarak bir yere varılamaz.

1171'de Selahattin-i Eyubi Mısır'ı ele geçirip hükümdar olduktan sonra, Türk ve Kürtlerden oluşturduğu ordusundan islamiyeti yayma ve ona hizmet etmek için yararlanmıştır. Ermeniler döneminde Kürdistan'dan alınan kelle vergisi ve toprak vergisi (ondalık), Abasiler döneminde paralı ordunun emrine verilmesi, Kürt halkını halinden bezdirmiş ama kader avutması isyan duygularını gemlemiş, kendi potasında sindirmiştir. İşte böylesi bir korkunun cenderesindeki bir halkı ayağa kaldırmak zor, ama mümkündür. Ki bugün Kürdistan halkı korku duvarını aşma sürecine girmiş ve dünyaya sorunlarını tartıştırır hale getirmiştir.

Kürdistan'da korku ve direnişin yanı sıra Kürt halkının birbirlerine karşı olan düşmanlıkları; bir avuç hainin düşmanla yaptıkları işbirliği, kimi ihanetçilerin çıkıp kendi uluslarını satmaları az tahribat yaratmamıştır. Abdul Hamit'in Kürt aşiret reislerinden. Kendi adını da vererek oluşturduğu Hamidiye Alayları vasıtasıyla Ermeni ulusunu kırıp katlederken Kürt halkını zan altında bırakan Osmanlı paşalarının mirası TC ve bugünkü özel savaş metotlarından koruculuk sistemiyle Kürt halkına saldırtılan "Kürtler" (Caşlar) sömürgeci "böl-yönet" ve "parçala-yoket" politikasına alet olan başta Kürt aşiret reisleri, yoksul ve kültürel gerilik içinde olan bazı Kürt köylüleri, bazı zengin komprador-burjuvalar kendi halklarına ihanet içerisine girmişlerdir.

Bu halk gerçekliğinden hareketle, sömürgecilere sırtını dayamadan, özgücüne dayalı, Bağımsız ve Sosyalist örgütlenme temeline dayanarak bağımsızlığımızı kazanabiliriz. ■

YENİ DÖNEM KOMAL YAYINLARI

Koçgiri
Halk Hareketi **(Çıktı)**

recep maraşlı
Diyarbekir Rızgari davasında
SİYASİ SAVUNMA
Kürt Ulusunun Kendi Kaderini Tayin Hakkı **(Çıktı)**

halfin
19. Yüzyılda Kürdistan Üzerinde Mücadele
(Çıkıyor)

Torî
Qolinç
(Çıkıyor)

nesimi yaman
"GAP"ın Kürdistan'da Sosyo-Ekonomik ve Politik Etkileri
(Çıkıyor)

Çatalçeşme Sok. 7/18 Cağaloğlu
Tel.: 528 69 74

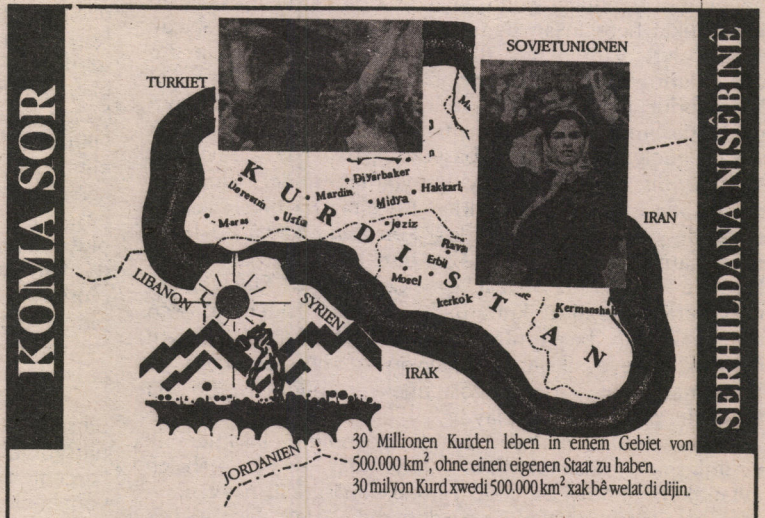

SERHILDANA NISÊBINÊ · KOMA SOR

A
1. BERXEDANA NISÊBINÊ
2. Ez KURDEKi BIÇUK IM
3. XWIŞKA MIN NECLA
4. GULA DELAL Ü HÊJA
5. Ez MIRHOVEKi SEYAH IM
6. KAWA NAVÊ KURDA DERXIST

B
1. GÜLÊ
2. KARKER GUNDi
3. KURDiSTAN TU HER BIji
4. KURDNO RAB IN
5. BIji BIji ŞEHiDÊN ME
6. AGIRÊ DILÊ TE

STUDIO Tan
Tel.: 07552/ 7729 + 7409

TÜM DEMOKRAT KİŞİ VE KURULUŞLARA AÇIK MEKTUP

Jeo-politik. ekonomik ve sosyo-kültürel etkinliği, "Adriyatik'ten (ta) Çin'e" uzanan "modern ve model cumhuriyet" olma düşleri, başta hükümet ve sermaye çevreleri olmak üzere -resmi, yarı resmi, özel- tüm düzen kurumlarının ve özellikle de seçkinlerin başını iyice döndürmüşe benziyor.

Önemi tartışılmaz olan bu "tarihi fırsat"ın, "sorunsuz ve istikrarlı" bir Türkiye'yle değerlendirilebileceği biçimindeki saptamalar, kaçınılmaz olarak, giderek daha yoğun bir biçimde Türkiye'nin gündemine oturan Kürt sorununu "hızlı ve kalıcı bir biçimde çözme" hedefine yöneliyor. Yeni hükümetin "oturma" sürecinde gözlenen kararsızlık da yerini "ez ve çöz" kararlılığına bırakmış bulunuyor. Büyük özlemlerin, umutların hükümeti, bir yandan "şefkat ve şeffafiyet"li bol "reform" ve "paket"li demagojilerini sürdürürken, öte yandan her geçen gün savaş hükümeti niteliğini daha da perçinleştiriyor.

Demirel, "üç gün arkamda durun, bu işi bitirelim" diyor. Zaten "arkasında duran" Türk basınıysa iyiden iyiye şahlanıyor, dünyanın tanık olduğu Newroz katliamı, görülmemiş bir çarpıtmayla "doğal ve haklı bir savunma vak'ası"na dönüşüyor. "İller tutar tarafı kalmamış", fütursuz işkenceye, zulme ve zora dayalı militarist-polisiye devlet, benzeri az bulunur yalanlar ve demagojilerle şişiriliyor. İzzet Kezer, Halit Güngen, Cengiz Altun gibi gazetecilere sıkılan kurşunların gerçeğe sıkıldığı görmezden geliniyor. Kabarık cinayet dosyasıyla dünyada da namlanan "Türk Gladiosu"nun ölüm mangalarından biri Silvan'da suç üstü yakalanıyor, üzeri örtülüyor. Her biri birer "Kuyucu Murat", birer "Muğlalı" olan Ali Şahinler, Tayyar Çağlayanlar faaliyetlerine ayan beyan devam ediyorlar ve bu insanlıkdışı hizmetlerinin karşılığını da fazlasıyla alıyorlar.

"Yaz aylarında çok kan akacak", "kurunun yanında yaş da yanar", "canım bütün bir şehir direnecek değil ya, fukara halk ne direnecek" yollu resmi açıklamalar, psikolojik işlevlerinin yanısıra, yeni ve daha büyük katliam planları yapıldığının yalın göstergeleri olmaktadır. Bu gidişin varacağı yer bellidir.: Kürt halkını daha fazla kan ve gözyaşına boğma politikası, Türk halkını da koyu bir karanlığın içine çekecek; öte yandan, "modern ve model cumhuriyet" olma düşleri de eriyip gidecektir. Sarhoşluk ölçüsündeki bir şovenizmin koşulladığı bu aymazlık, bu suskunluk devam ettiği sürece, ceberrut hükümranlığın gölgesi daha da büyüyecek ve yaşayabilen güzellikleri de büsbütün karartacaktır. Dahası, tüm hesapların "ezme ve çözme" üzerinde şekillendiği Kürt sorunuysa "çözülmüş" olmayacak, büsbütün karmaşıklaşacaktır.

"Sıcak ve şefkatli kollar"ın Kürt halkı için ne anlama geldiği iyi biliniyor artık. Kuşkusuz ağızlardan düşmeyen, "hukuk içinde", "hukukun üstünlüğünde" gibi lafların anlamı da belli. Bizler bu mektubu, aynı zamanda, TC hukukunun ne büyük bir aldatmaca olduğunu örneklemek için de yazıyoruz.

Demirel: "...Kürtler bizim kardeşlerimizdir. Azınlık değildirler, hepsi eşit haklara sahip birinci sınıf vatandaşlarımızdır..."

Demirel: "Azınlık demek üst düzeydeki haklardan daha aşağısına razı olmak demektir. 'ben Kürdüm' diyenler de kabullenmez böyle bir şeyi..."

İnönü: "Türkler ve Kürtler bu devletin gerçek yaratıcılarıdır. Böylece Kürtler azınlık muamelesi görme hakkına sahip değildirler, azınlık olarak görülemezler. Kürtler her düzlemde eşit vatandaştırlar..."

Sezgin: "Bin yıllık beraberliğimiz var, coğrafyayı birlikte vatan yapmışız..."

Örnek demeçler çoğaltılabilir. Ama sözü edilen "eşitlik"in nasıl bir eşitlik olduğu ve "hukuk"un nasıl üstün kılındığını aşağıdaki tablo yanıtlıyor:

Bilindiği gibi 1991 Nisan'ında TC Parlamentosu, 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasasını yürürlüğe sokmuş ve aynı yasayla, şartlı tahliyeye ilişkin yeni düzenlemeler de getirmişti. Başlangıçta adli ve MHP'li hükümlüler yasa kapsamına alınır, yasadan yararlandırılırken, Türk ve Kürt sol siyasi hükümlülerle, bazı kaçakçılık, uyuşturucu ve tecavüz suçları kapsam dışı bırakılmıştı. O süreçteki tartışmalar hatırlardadır. Sonuçta bazı yerel mahkemelerin başvurularıyla, Anayasa Mahkemesi, kısaca, "eşitliğe aykırı olduğu" ve "yasanın yayınlandığı tarihten geriye yürüyemeyeceği" gerekçesiyle, cezaevinde kalan 146. madde hükümlüleri, kaçakçılık, uyuşturucu ve tecavüz suçları için peşpeşe iptal kararları almış ve eşitliği yeniden sağlamıştı. Aynı mahkeme 125. maddeyi ise "başvuru olmadığı" gerekçesiyle diğerlerinden ayırmış SHP başvurusuna bırakmıştı.

31 Mart 1992 gününde Anayasa Mahkemesi, "organize suç olarak devam ediyor" gerekçesiyle 125. maddenin kapsam dışı bırakılmasını onaylamakla, ve -çoğu 11-12 yıldır içerde olan, Diyarbakır cehennemini yaşayan- Kürt tutsaklar için bir başka "eşitlik" öngörmekle kalmadı, evrensel hukuk normları bir yana, kendi anayasasını, kendi gerekçelerini de rahatlıkla çiğneyebildi. Oysa, din, dil, ırk, siyasi düşünce ve cinsiyet ayırımı yapılmaksızın kanun önünde herkes eşitti(!) hem de bir cunta eseri olan TC Anayasasına göre... kimseye ayrıcalık, imtiyaz tanınamazdı!..

İşte AYM'nin konuyla ilgili kararlarından ve 3713 sayılı yasanın geçici 4. maddesi toplamından oluşan "eşitlik"

CEZA TÜRLERİ	TÜRK SİYASİ HÜKÜMLÜLERİ, MHP'LİLER VE TÜM ADLİ HÜKÜMLÜLER İÇİN CEZA SÜRELERİ	YALNIZCA KÜRT SİYASİ HÜKÜMLÜLERİ İÇİN, CEZA SÜRELERİ
ÖLÜM CEZALARI	10 yıl	20 yıl
MÜEBBET CEZ.	8 yıl	15 yıl
DİĞER CEZALAR	cezanın 1/5'i	cezanın 1/3"ü

tablosu:

Hangi yasa, hangi hukuk böyle bir tabloyu onaylar? Ya da böyle bir tablo nerede onaylanır?. Botha Afrika'sında mı, Hitler Almanya'sında mı?. Bu tablo, Türk hukukunun en "yüce" kurumunun eseridir ve bir hukuk terörüdür. Bu tablo, Türk halkının, Türk hukukçuluğunun alnına sürülen kara bir lekedir. de aynı zamanda. Devlet eliyle bölücülük, ayrımcılık, hukuk alanında bu kadar çıplak ve pervasız olursa, diğer alanlarda kaça katlanır, varın siz hesaplayın artık...

Sözümona "birinci sınıf TC vatandaşı ve her düzlemde eşit" olan, aynı yasalara göre, aynı "adil" sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanıp hüküm giyen bizlerin şahsında, bir tür Nazi hukuku, bir tür Botha hukuku, ya da TC tarihindeki "Dersim Kanunu" keyfiyeti uygulanmış ve yargısız ikinci kez mahkum edilmişizdir..

"Cezanın kişiselliği", "kanun önünde herkesin eşitliği", "suç türlerine göre ayrım yapılamayacağı", "yasanın kişi aleyhinde geriye yürüyemeyeceği", "kimseye işlemediği bir suçtan ötürü mesuliyet yüklenemeyeceği" gibi klişeleşmiş yorumlar da aynı AYM kararlarına aittir. Son kararıyla AYM, bu yorumlarının altına basitçe bir dip not düşmüştür: KÜRTLER İÇİN GEÇERSİZDİR...

SONUÇ:

Kaba bir makyajla 3713 sayılı Terör Yasasını da aynen onaylayan AYM, 125. maddenin karşısına "organize suç" kavramını oturtuyor. "Bu suç, organize olarak devam ettiği için yasalardaki genel hükümler 125. madde suçlularına uygulanamaz" diyor kısa gerekçesinde. "organize olarak devam eden" başka "suç"luların varlığı bir yana, gerekçeye göre, örneğin, 12 Eylül öncesindeki eylemlerden yargılanıp hüküm giyen bir 125. madde hükümlüsü, daha sonraki tarihlerde ortaya çıkan eylemlerden de sorumlu tutulmaktadır. 2. sayfadaki tabloda belirtilen ceza sürelerinin kesin süreler değil, "adil" cezaevi yönetimlerince belirlenen "iyi hal" koşuluna bağlı olduğu, tersi durumda kesintisiz 30-36 yıla uzadığı da göz önüne alınacak olursa, örnek 125. made hükümlüsü "organize suç" devam ettiği sürece içerde tutulabilecektir.

Aslında son AYM kararını tek bir boyuta indirgemek de mümkündür: TC, adı konmamış, kurallarına uyulmayan savaş esirliği statüsünü, bir tür Nazi yorumuyla, Kürt tutsaklar için yürürlüğe sokmuştur.

Yukardaki tabloyu onaylayıp onaylamamak, tarih önündeki kaçınılmaz sorumluluk bir yana, kuşkusuz herkesin kendi bileceği bir iştir. Ama bu tablo, Mandela'ya "barış" ödülünü verebilen anlayışların sahtekarlıklarını, ikiyüzlülüklerini günün birinde mutlaka açığa çıkartacaktır... ■

(KAWA, KUK VE DEĞİŞİK DAVALARDAN 125'likler)

Fatin Kanat, Kemal Artuç, M. Can Azbay, Serhat Kesemen

19.04.1992

Baştarafı 66. Sayfada

Avusturya kamuoyunun Kürdistan sorunundaki hassas tavrı vurgulanırken, "Newroz Ayaklanması" ile birlikte Kürt halkının güneyde yaşadığı trajedi karşısında sessiz kalmayan Avusturya halkının tavrı açıklanarak şu görüşler vurgulanıyor: "Avusturya halkının duygulu, yardıma hazır bir tavırla 100 milyon şilinin üzerinde bir yardımı, toplayıp ağır bir imtihandan geçmekte olan bu halka yardım etmesi, kendi payına düşeni yapmak isteyişi; Avusturya kamuoyunun soruna varolan yakın ilgisini göstermektedir."

Kürdistan tarihini, binlerce yıllık Kürt medeniyetini, Kürt giysi ve üretim araçlarını, Kürdistan doğasından yüzlerce örneği gözler önüne seren sergi genel olarak Avrupa özel olarakta Avusturya tarihinde Kürdistan'a yönelik açılmış en büyük sergidir. Bu sergiyle birlikte Rönesans döneminin bir harikası olan Schallaburg Şatosu'nun şimdiye kadar ziyaretçilere kapalı olan odalarıda Kürdistanlaştırılarak ziyaretçilere açılmış durumda. Açılışa oldukça kalabalık bir ziyaretçi ve gazeteci kitlesi katılırken, generallerin sihirli değneklerinden hiç biri orada yoktu. Açılışa Niederösterreich Eyaleti Kültür Dairesi Şefi Üniversite Doçenti Dr. George Schmitz, Viyana Etnografya Müzesi Müdürü Prof. Dr. Hans Manndorff, serginin örgütleyicilerinden Dr. Alfred janata, Eyalet Başkanı Siegfried Ludwig Kürtlerin durumu, halkların kardeşliği ve dayanışması, serginin önemi üzerine birer konuşma yaptılar. Serginin açılışına katılamayan KDP-I Genel Sekreteri Mesut Barzani ve YNK Genel Sekreteri Celal Talabani birer kutlama mesajı yollamışlardı. Kürt müziğinin ustalarından Rizgar Xoşnaw açılışta Ud'unun tellerine dokunurken oradaki cemaati alıp Kürdistan'a götürdü. Şino'lusu, Mehabat'lısı, Diyarbakır'lısı, Bingöl'lüsü, Hakkari'lisi, Kamışlı ve Süleymaniye'lisi oradaydılar, bir olmuştular. Kürt insanı açılışta sömürgecilerin sınırlarını dostlarının da katılımıyla yok etmişti.

Binlerce insanın sergiyi gezip görmesi beklenirken açılışla birlikte Avusturya Başkenti Viyana'nın tüm metro istasyonları 1.5x2 m. ebatlarında "KURDEN-AZADI FREIHEIT IN DEN BERGEN" afişleriyle donatılmış durumda. İşte halklararası dostluğun ve kardeşliğin bundan daha güzel bir örneği var mı?! Lobicilerin, kirli ellerin, turistlere yolunacak tavuk gözüyle bakan zihniyetin karışmadığı tertemiz bir dostluk. Acaba diyorum bir Kürt ilini Viyana ile kardeş şehir mi ilan etsek! ■

www.kurdishboard.org

QERENFÎL TEV BUHARÊ QAM DÎDÎN

Mehmet Sait ALPASLAN

I

Gişt li benda roja nû bûn. Lé belé şev
bi xwîn û xaîntîyé hati bû gemirandin.
Zéngılqa bébext, bé sekin xaîntîné
nû çedikir.
Hemî çahş bi tirsek mezin, di desté
Wan alqola bi peré xaîntîyé hatîye
Stendin, ji bo siban bébextîyén
nû çedikîrîn.
055 bé sekîn lé dixist.
Û ew mîrovén mêrxas li biharé,
di sibehek bi xwédan, li pé xwe
bi hezaran (qerenfîl) méxik hîştin
ji bo ser.
Weke hemî tiştén bebûn, şer jî
bi biharé bawer bû...

(Ev çend roji min strané azadîyé ji zımané xwe nexist)

Şevek nisanêyi bi mij bû. Qirin ketin binîya metropolé. Hemî tiştén hebûn, heya diléxwe hejîyan. Dengé çekan diçirand tarîye û diqiriya şer û berxwedané.

(Em ne binketîne / Li paş namînin)

Hemî bajar, xaintîyé diqîrîya. Min keçîkek naskir. Dengé wé çax û salan derbas kiribû. Û li ber seré min strana digot. Min mirovan dît. Egit û mérxas. Bi mirini, li ser miriné diçun. Hemî çaxan derbas kiribun û hatibun cem min. Dı bîharé weke her tîşté nû dibe. Şer jî usa nû dibu. Qam dîda û mezin di bu. Min mirovan dit. Jî îlanan hatî bun.

Mîn mirovan naskır. Digotin gîşt hatine kuştin. Digotîn her tişt qedîyaye. Lé belé, gelek tişt, jî nuwda jîn dida.

II

"Me bî wan mîrovan nan û sewda û
éş û tûne bûn û béhevbûn û şer par kir.
Dawîyé em rûniştin û bi şev û rojan
me stranan got li ser şer.
Û ew mîrovén mérxas, sibehek bîha.
Ré, li pé xwe bi hezaran qerenfilé
sor berdan û yekû yek ketin bi
gulén qahpa.
Çiya germbun. Her tişt bawer,
qam dida di şer da."

(Ev çend roje, min strané berxwedané jî zmané xwe nexist)

Di Nisané, sîbehek bî mij bû. Mirin ketin rûpelé dîroka min. Gelén navé wan bombe, yé navé wan gelkujin derbas bun di bîhara mîn. Dî sed sala min berbang bi xwîn dıgemirandin. Sîya çekan jî çiyan digîhaşt bajaran. Dayîk, dema zarokén wan bîgrî diket, lorîka "zaroken roje" dıgotın. Evin dı bun stran û dıherıkın rîkîn çemén navû zımanû dengé wéyî qedexe.

Şevek bîharé yé bi xwédan û hédî xwin dibu. Her der dîşewiti, her der xwîn dîbu. 37 can beré ket bultené soryén radyoyan û raporén gelén yek bayî û navendé mafén mîrovan. Dî çîyan hatî bûn kuştin. Çîya bun ew. Kî dizanî çî di hebu dî nav, çi? Dawîyé ketin erdé Welaté min eşqîyayén hem dem. Bî deng û lingin xweyé bî qîréj û çemé xwîné dîheriki, diherî.

Min bîhist, gîşt bîhistin brîna dinale. Dî bin bombe barandiné Welaté dı berxwe dîde. Kaxezan xwedin ji bo Welaté bindest. Dibejin me gotiye "çeké xwe dinin". Lé 37 cané mêrxas û piling û bé gûneh bi xwînxwarî, bi zilmû zordarî qetil kirin.

Dirok disa wécé xweyî bé bext û qîrej ré gelan da.

(Dı sedsala min da berbang bı dengé gel kujîna şîyar dibun.) ■

1.5.92

www.arsivakurd.org

İLERİ BİÇER

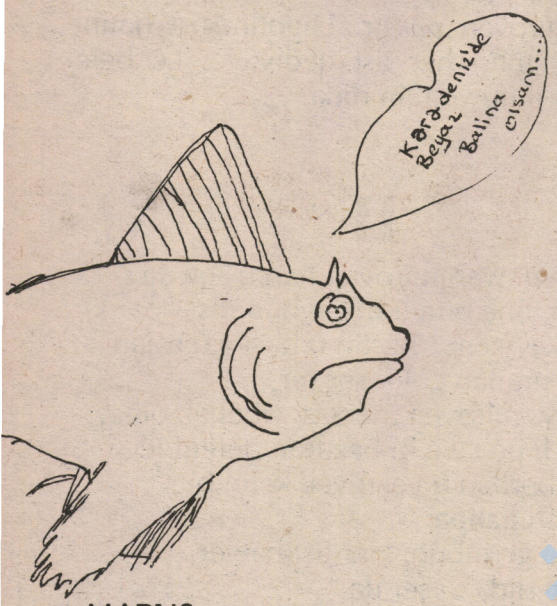

GULEY

Bir köylü kızıydı
Sonra şehere geldi
Lise mezunu oldu
Evlendi

Kocası okulu bitirmeden
Mapusa girdi
Her görüşte oğluyla
gelip
görür kocasını

Eve döner
İşe gider
Eve döner
Mutlulukla yaşar
10. 3. 1991 Ankara

MAPUS

Çürüttüler üç kişiyi
Her zaman bir aileyi
İşkence ederek
Öldürdüler herkesi
Kimisi öldü kimisi
sakatlandı
Aileleri merak içinde kaldı
Bir gün gelip çıkacaklar
Özgürlüğe kavuşacaklar
14. 2. 1991 Ankara

SEVİNÇ

Aileleri böldüler
Sevinçleri bozdular
Çocukların babalarını
aldılar
Sevinçlerini böldüler
Sevinçleri sadece
geri getiren
"Özgürlüktür"
18. 2. 1991 Ankara

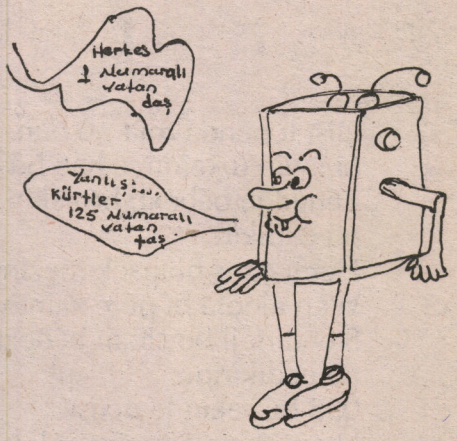

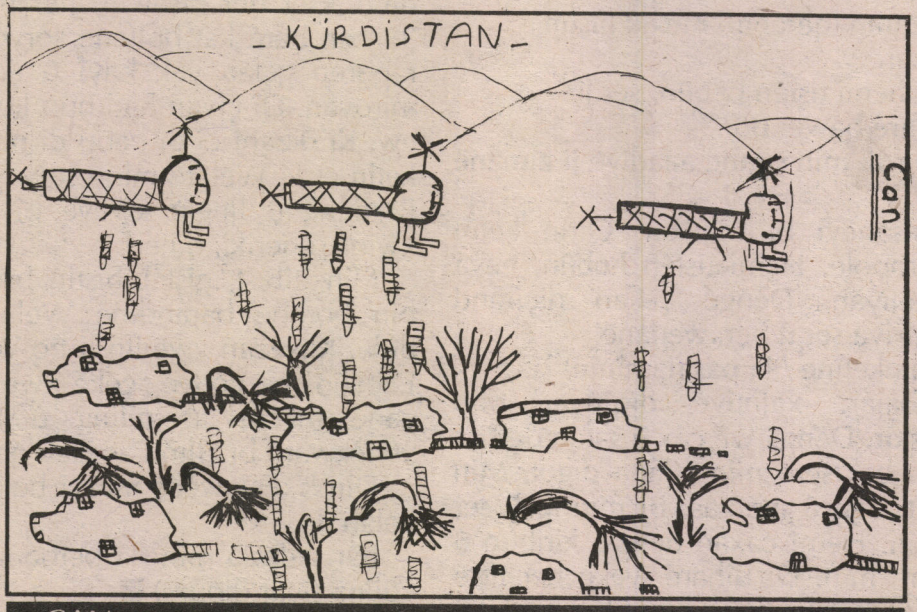

CAN

www.arsivakurd.org

OKUR MEKTUPLARI...OKUR MEKTUPLARI...OKUR MEKTUPLARI...

NEWROZ ATEŞİ EMEKÇİLERİNE

Ülkemizde yaşanan ulusal diriliş ve devrim her geçen gün yeni yeni ivmeler kazanmakta tabi halk olarak böylesi bir durumla ilk defa tanışmıyoruz. Tarihimize baktığımız zaman bir çok isyanlar yaşamışız bu öyle bir konumdaki diğer sömürge ülkelerle kıyaslama yaptığımız zaman belkide hiç birinin halkı bu kadar baş kaldırmamış buna rağmen bir çoğu bağımsızlığını elde etmiştir. 30 milyon olmamıza rağmen ulusal bağımsızlığımızı yaratamamışız savaşçı bir halk olduğumuz bir gerçek. Tarihimizle ilgili kitapları karıştırdığımızda Kürtlerden bu yönüyle övgüyle söz etmekteler. Ama çok gariptir ki savaşçılığımızı içimizde biribirimize karşı göstermişiz. Sömürgeciler bu durumdan faydalanarak Kürdistan'ı sömürge tutmaya devam etmiştir. Bununla da kalmayıp bizi savaştırıp topraklarına toprak katmayı da başarmıştırlar. Bugüne kadar yaşadığımız ulusal isyanlara beylerimiz, ağalarımız önderlik yapmıştır. Bunların bağımsızlık istemindeki politikaları ulusal burjuvazisine hizmet ettiği için Kürdistan halkına bağımsızlığı verememiştir veremediği gibi kendi doğrultusunda da bir ülkeye sahip olamamış ama bütün olumsuzluklara rağmen ulusal bağımsızlık istemimiz geçmişe oranla daha canlı ve daha kitleselleşerek yaşamakta.

Sorun bütün yönüyle bugünkü Kürdistan halkının ve onun önderliğinin sorumluluğunda. İşte tam bu dönemde yayın olarak sahip olduğumuz Newroz Ateşi ülkemizde yaşanan proleter ideolojinin boşluğunu doldurmuştur. Kürdistan'lı komünistlerin bir kazanımı sömürgeci güçlerin bir korkulu rüyasıdır. Kürdistan proleteryası ve halkı Newroz Ateşi'nde aldığı politik bilinçle kendi öz sınıfının önderliğiyle bağımsızlığı diğer parçadaki kardeşleriyle birlikte yaratacaktır.

Yaşasın Bağımsız, Birleşik, Demokratik ve Sosyalizm için Kürdistan.

Newroz Ateşi çalışanları Kürdistan halkına böyle zengin içerikli bir yayın sunduğunuzdan dolayı sizleri candan kutlarım.

Ayrıca Antep Cezaevindeki A Gezici C. Tunç yoldaşların yazılarını beğeniyle okudum. Yoldaşlık duygularımla en içten sevgilerimi iletirim. Eski bir dost. ■

İsviçre'den bir Newroz Ateşi okuyucusu

NEWROZ ATEŞİ ÇALIŞANLARI

Merhaba diyerek yayın hayatınızda başarılar dilerim. Yükü ağır, yüreği büyük insanlar. Sizlere yazmak istedim. Ama bir türlü kısmet olmadı. Bazı şiir çalışmalarım var. (Ustaca değil tabii) arasıra yollamaya çalışacağım. Burda insan duygularını kolay bir şekilde kağıda dökemiyor. Bazen beynimde binlerce şey olmasına karşın yazamıyorum. Ülkeden uzak olmak kavgada sıcağı sıcağına bulunmamak insanı etkiliyor. Ama yine de vatanımız yüreğimizden ve bilincimizden hiç bir zaman gitmiyor. Hergün yeni birşeyler beklemek, duymak, aynı şeyleri hissetmek güzel birşey. Bakın şimdi bile o kadar şey yazmak istiyorum ki ama olmuyor. Hepinize kucak dolusu sevgiler ve saygılar.

GERÊ ÖLDÜRÜLENLERE

Sarıldı Gerê
Uyku tadında
Düşlerin pembesinde
Don, gömlek çakallar tarafında
Vuruldum!!!!!!
Vuruldum!!!!!!
Yangın bombaları yağdı üstüme.
Şafağın memesinde kan.
Alev, alev beşiğinde bebem
Yandım kavruldum hey.
Nöbet tuttu başımda günler boyu.
Postalların izine bulandı kanım
Saçlarımdan tutup çekti
Kemalist piçlerden biri.
Suskundu...
Suskundu Gerê yaşam
Dam'ım, ölü toprağım
Suskundu Ağustos böceği dalında
Dilan'lar, Jiyan'lar
Aldı başını ikiyaka üzerinden
Halepçeye doğru.
Yangın bombalarının
Napolmların gümbürtüsünde.
Ve.
Birgün doğacak
Şimşek yüklü bulutlar.
Ateş, sel olup inecek.
Kurşun, kurşun inecek.
Birgün

Not: Geçmiş, Günümüz ve Gelecek Bağlamında Kadın yazısını okudum. Ve diyorum ki; Kürt kadını hiç bir zaman susmayacaktır. ■

8. 5. 92

Delal

BİNGÖL'DE KARANLIK GÜÇLER CİRİT ATIYOR!

Son dönemlerde çeşitli yerleşim alanlarında olduğu gibi Bingöl'de de kontralar memur, tüccar, köylü kılıflarına girip fırsat buldukça karanlık cinayetler, kirli işler çevirmektedirler. Bazen de insanları korkutmak için açıkça tehditler savurmaktadırlar.

Geçtiğimiz günlerde Bingöl'de Yeşilyurt mahallesinde oturan SERTKAYA ailesine bir gece memur kıyafetli biri gidip SELAMİ SERTKAYA adındaki kişiyi sormuşlar. Babası olğlunun nerede olduğunu bilmediğini cevabı üzerine "oğlun öyle ise teröristlere katılmıştır. Değilse en kısa zaman içinde bulup yetkili makamlara görünmesi, aksi halde hepiniz için kötü olacağı" tehditini savurmuştur. Kendisine "kim" olduğunu ve ne gibi yetkiye sahip bulunduğunu soran ailesine "çok oluyor, fazla konuşmayın" şeklinde yine tehditce cevap vemekten de geri kalmamıştır. Bu "bey" daha sonra evden çıkınca kendisini karanlık bir köşede bekleyen bir jipe binip uzaklaşmıştır.

Sertkaya ailesi üzerinde baskılar yıllardan beri sürmektedir. 1982 yılında Hüseyin Sertkaya adlı yoksul köylü Bingöl'de sorgusuz işkencede katledilmiştir.

Sertkaya ailesinin çekinmesi üzerine bir NEWROZ ATEŞİ okuyanı olarak ısrarla onlardan dinlediğim olayı sizlere bildiriyorum.

BİNGÖL'DEN BİR
NEWROZ ATEŞİ OKUCUSU

www.arsivakuva.org

www.arsivakurd.org

KOMEL RESSAMLAR BİRLİĞİ